ALEKSANDER UN DIOGENES

David Pinski

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

דוד פינסקי

אַלעקסאַנדער און דיאָגענעס

וועלטגעשיכטלעכע טראַגעדיע
אין פינף אַקטן און צוויי־און־צוואַנציק בילדער

ווילנע — 1930

ווילנער פאַרלאַג פון ב. קלעצקין

PRINTED IN POLAND

Dawid Pinski — „Aleksander un Diogenes“
Drukarnia „Wyd. Wileńskie“ B. Kleckina, Wilno

אַלעקסאַנדער און דיאָגענעס

פערזאָנען:

עפּיאַלטעס: } פּאַרטרעטער פון אַטען.
כאַרידעמאָס: }
ערשטער בעאָטיער.
צווייטער בעאָטיער.
פעניקס: } די פירער פון טעבען.
פּראָטיטעס: }
אַן עטאָליער.
קראַטעראָס: מאַקעדאָנישער גענעראַל.
האַרפּאַלאָס: אַלעקסאַנדערס שאַצמייסטער.
קליטאָס: מאַקעדאָנישער גענעראַל.
קאַליסטענעס: פילאָזאָף און אַלעקסאַנדערס לערער.
ליקורגאָס: פּאַרטרעטער פון אַטען.
פילאָטאַס: מאַקעד. גענעראַל.
דעמאַדעס: פּאַרטרעטער פון אַטען.
טראַבאַנטן.
אַלעקסאַנדער.
אַריסטאַנדער דער זעער.
דעמאָראַטאָס פון קאָרינט.
העפעסטיאָן: אַלעקסאַנדערס אינטימסטער פריינט.
פּערדיקאַס: מאַקעד. גענעראַל.
גענעראַלן.
פּאַרטרעטער פון די גריכישע שטאַטן.
דיאָגענעס.

אַן אַלטער מאַן.
גאַסנייִנגלעך.
קאָרינטער בירגער און בירגערינס.
דער טעמפּלדינער פון דעלפישן אָראַקל.
די פּיטיאַ.
די ריכטער קעגן טעבען.
פּטאָלאָמעאָס: מאקעד. גענעראַל.
אַ סאָלדאַטנפירער.
טימאָקלעאַ: א טעבאנערין.
ערשטער סאָלדאַט.
צווייטער 〃
דריטער 〃
פּאַרמעניאָ: מאקעד. גענעראל, פילאָטאסעס פאָטער.
באַרזינע.
די מוטער פון קעניג דאַריוס.
דאָס ווייב פון קעניג דאַריוס.
אַ פּערסישער אָפיצער: דאריוסעס משולח.
פּסאַמאָן: פילאָזאָף.
דער אויבערפּריסטער פון אַמאָן־אָראַקל.
פּריסטער.
אַנטיגאָנע: געליבטע פון פילאָטאס.
הערא: געליבטע פון קראטעראָס.
טאַיס: טענצערין, געליבטע פון פּטאָלאָמעאָס.
פּראַניכאָס: דער דיכטער.
פּאָלעמאָן:
אַמינטאַס:
אַטאַלאָס:
סימיאַס:
} מאקעדאָנישע גענעראַלן.

אַבּאַדאָקאָס: טראַקיער גענעראַל.

צוויי גריכֿישע אָפֿיצערן.

קענאָס: מאַקעד. גענעראַל.

ניקאָמאַכֿאָס:
באַלינאָס: } עדות קעגן פֿילאָטאַסן.

ראָקסאַנע.

אָקזיאַרטעס: איר פֿאָטער.

פּערסישע סאַטראַפּן.

אַנאַקזאַרכאָס: דער סאָפֿיסט.

אַנטיגענידעס: פֿלייטנשפּילער.

אַ טראָמפּייטער.

קאַלאַנאָס: אינדישער פֿילאָזאָף.

אינדישע פֿירשטן.

אינדיער פֿון דעם מאַליער-שבט.

אָקזיאַרטעס: שטאַטהאַלטער פֿון קאַרמאַניען.

אָרקסינעס:
פּאָלימאַכֿאָס: } שטאַטהאַלטער פֿון פּאַזאַרגאַדע.

גלאַוקאָס: דער רופֿא.

קלעאָמענעס: איבעראינטענדאַנט פֿון עגיפּטן.

מעדיאָס: מאַקעד. גענעראַל.

פֿיליפּ: דער אַקאַרנאַניער, אַלעקסאַנדערס רופֿא.

מאַקעדאָנישע סאָלדאַטן.

טראַבאַנטן. הויפֿלייט. פֿאַלאַנקס.

ערשטער אַקט

ערשטע סצענע

פיליפ דער צווייטער קעניג פון מאַקעדאָניע האָט נאָך דער מלחמה ביי כעראָנעאַ, אין יאָר 338 פאַר קריסטוסן, אונטערגע־וואָרפן אונטער זיך, אַלע גריכישע שטאָטן און פעלקערשאַפטן. (גריכנלאַנד האָט נאָך דעמאָלס געהייסן העלאַס.) אין דעם קאָנ־גרעס פון קאָרינט, וועלכן ער האָט צונויפגערופן, האָבן זיי אים דערקלערט פאַר דעם אויבערקאָמאַנדיר פון זייערע אַרמייען, וועלכע פיליפ האָט געדאַרפט פירן נאָך אַזיע אויף מלחמה קעגן דעם פערסישן קעניג דאַריוס. אָבער באַלד נאָך דעם פאַלט פיליפ פון דער האַנט פון אַ מערדער. זיין ניינצניעריקער זון אַלעקסאַנדער נעמט איבער די מלוכה. די גריכישע שטאָטן האָבן געדענקט, אַז איצטער וועלן זיי זיך קאָנען באַפרייען פון דער מאַקעדאָנישער אויבערהערשאַפט. אָבער אַלעקסאַנדערס קרעפטי־קער אויפטריט אין בעאָטיען ברענגט זיי אויף אַנדערע געדאַנ־קען. טעבען, די הויפטשטאָט פון בעאָטיען, האָט זיך גלייך אונ־טערגעגעבן, און אַטען האָט געשיקט צו אים שליחים מיט גוטע רייד און גרויסע אויסצייכענונגען. אַלעקסאַנדער האָט מוחל געווען די גריכן זייערע באַפרייונגס־געדאַנקען און צונויפגערופן אין קאָרינט אַ קאָנגרעס פון די גריכישע שטאָטן, אום אויסגעקליבן צו ווערן אַלס אויבערקאָמאַנדיר פון די גריכישע אַרמייען אין דער מלחמה קעגן דאַריוסן אָנשטאָט זיין פאָטער.

גרויסער זאַל אין שטאָטהויז פון קאָרינט. ביי דער רעכטער וואַנט דער טראָן, צו וועלכן עס פירן אַרויף פינף טרעפ. אויף אַ געווויסן אָפּשטאַנד פון די טרעפ מאַרמאָרנע בענק. סטאַטועס און פרעסקאָ־בילדער פאַרצירן דעם זאַל, וועלכער איז אָנגעפילט

טיט פאַרטרעטער פון די גריכישע שטאָטן. מען שטייט, זיצט, גייט אַרום. גאַנץ פאָרנט אַ גרעסערע גרופּע פון בעאָטיער און טעסאַליער אַרום עפּיאַלטעס און כאַרידעמאָס די אַטענער. און פעניקס און פראָטיטעס די טעבאַנער.

עפּיאַלטעס: אַ טרויעריקע צייט פאַר העלענער, ווען זיי דאַרפן רעדן שטיל.

כאַרידעמאָס: אויס מורא פאַר אַ יינגל.

אַ בעאָטיער: דאָס יינגל איז קיין יינגל נישט.

צווייטער בעאָטיער: פיליפּס זון שטייגט זיין טאַטן אַריבער. מיר פון בעאָטיען קאָנען גוט עדות זאָגן. דער צוואָנציקיעריקער האָט געמאַכט אונזערע גרויבערד צו נאַרן. זיין טאָן און האַלטונג איז פון אַ מאַן, וועלכער האָט געהאַט די גרעסטע דערפאַרונגען. איך פאַרזיכער אייך, גריכנלאַנד וועט מוזן טאַנצן, ווי אַלעקסאַנדער וועט שפּילן.

פעניקס: ווייל מיר אין גריכנלאַנד זענען טענצער געוואָרן, האָבן אויפגעהערט קעמפער צו זיין.

פראָטיטעס: מיר האָבן זיך אויסגעלערנט אַסך צו רעדן און פאַרגעסן, ווי מען טוט.

עפּיאַלטעס: וואָס קוקסטו מיך אָן דערביי? מיינסטו דערמיט אַטען צו טרעפן?

פראָטיטעס: זענען מיינע ווערטער אַ מאַנטל, זאָל אים אָנטון דער, וועמען ער פּאַסט אַמבעסטן.

כאַרידעמאָס: ווער האָט זיך צוגערשט פאַר אים דערשראָקן נאָך זיין איבערפאַל אויף בעאָטיען? האָט נישט טעבען די ערשטע איר נאַקן געבויגן?

פראָטיטעס: האָט אַטען מאַקעדאָנישע סאָלדאַטן אין איר פעסטונג? ווערט אַטען פון מאַקעדאָנישע הינט באַוואַכט און באַהיט? טעבען האָט זיי, איר קאַדמעאַ איז פון זיי באַזעצט. געבונדן איז טעבען הענט און פיס, איר זעלבשטענדיקייט איז אַ וואָרט אָן אינהאַלט. וואָס האָט טעבען געקאָנט טון, ווי נאָר איר געבויגענעם נאַקן ווייטער האַלטן איינגעבויגן? אָבער פאַרוואָס האָט אַטען גלייך

אונטערגעשטעלט איר נאַקן אונטער דעם מאַקעדאָניערס פוס, דעם זון נאָך גרעסערע אויסצייכענונגען געגעבן ווי זיין פאָטער?

עפיאַלטעס: מען און מען האָבן ביידע געטון, וואָס זיי האָבן געמוזט. די מאַקעדאָנישע סאָלדאַטן אין דער קאַדמעאַ פון טעבן זענען אויך פאַר אַטען אַ בייזע בייטש.

אַן עטאָליער: אונזער אומגליק, מיר זענען צעטיילט, און איינציקווייז זענען מיר צו שוואַך קעגן מאַקעדאָניען.

כאַרידעמאָס: זאָלן מיר אפשר אונטער דיר זיך פאַראייניקן? עטאָליען אויסקלויבן אַלס פירערין?

עטאָליער: טראָגט רויק דאָך דעם יאָך פון מאַקעדאָניען, מורמלט נישט און קלינגט נישט מיט אייערע קייטן. פאַרגעסט, מיר זענען געוועזן פרייע רעפובליקן, און שטופּט דעם קעניגס-וואָגן אונטער, וועלכער ווערט אָנגעטריבן פון דעם יינגל אַלעקסאַנדער. וואָס רעדן מיר נאָך שטיל, לאָמיר אינגאַנצן אויפהערן צו רעדן.

עפיאַלטעס: וואָס ווייסט אַן עטאָליער פון פּאָליטיק! עס האָט אייך שטענדיק געפעלט אין קלוגקייט און אין וויסן. נאָר אָפּוואַרטן און אויפכאַפּן דעם גינסטיקן מאָמענט. מען קאָן אויף אַ ווײַלע איינבויגן איר קאָפּ, אָבער זי וועט קיינמאָל נישט פאַרגעסן, ווי מען מאַכט אַ פויסט.

ערשטער בעאָטיער: דאָס האָט זי שוין פאַרגעסן. איצטער ווייסט זי, ווי מען קנאַקט נאָר מיט דער צונג.

עפיאַלטעס: מען וועט דיר דאָס וואָרט דערמאָנען!

ערשטער בעאָטיער: נישט, כּל־זמן אַלעקסאַנדער לעבט.

פּראָטיטעס: שווייגט, פרייע בירגער פון די פרייע העלענישע רעפובליקן, מאַקעדאָניער קומען-אָן. ציט שנעל אָן אייערע חניפה-מאַסקעס, ווירדיקע הארן!

פעניקס: ווי אַלעקסאַנדער, בין איך אויך אַ תּלמיד פון אַריסטאָטעלעס. בין דערפאַר פּעריפּאַטעטיקער און ליב זיך צו באַוועגן. (גייט אוועק. נאָך אים פּראָטיטעס און די עטאָליער. די איבעריקע בלייבן. די גענעראַלן קראַטעראָס, קליטאָס און הארפּאַלאָס, אַלעקסאַנדערס קרומרוקינער שאַצמייסטער, קומען צו.)

קראַטעראָס: אַטען און טעבען און בעאָטיען האָבן צוזאַמענ־געשלאָסן זייערע קעפּ — מסתמא אויף אָפּצוטראַכטן, ווי בעסער אויפ־צונעמען אַלעקסאַנדערן.

כאַרידעמאָס: מיר האָבן גערעדט פון דעם קריג מיטן פּערס, וואָס שטייט אונז פאָר.

האַרפּאַלאָס: און יענע, וועלכע האָבן זיך אָפּגעטראָגן, זע־נען דאָס פון קריגספּלאַץ שוין אַנטלאָפן.

עפּיאַלטעס: פּאַסט זיך פאַר האַרפּאַלאָסן קריגס־וויצן צו מאַכן?

האַרפּאַלאָס: איך האָב אַ קרומען רוקן — דאָס מיינסטו דאָך מיט דיין פראַגע? — האָב אָבער אַ שאַרפן גלייכן קאָפּ און פאַרשטיי נאָך גוט, וואָס איר האָט דאָ גערעדט. ראָט איך אייך, זייט פאַר־זיכטיק. ווען פון אַלע אייערע גריכישע קעפּ וועט ווערן איין קאָפּ, וועט עס זיין אַלעקסאַנדערן נאָר לייכטער אָפּצוהאַקן.

קראַטעראָס: גוט געזאָגט, האַרפּאַלאָס! דו זעסט, אַטענער, אויך די מאַקעדאָנישע צינגער זיין שאַרף געשליפן. אָבער נאָך בעסער זענען עס אונזערע שווערדן, און מיר ווייסן, ווי מיט זיי צו פירן.

קליטאָס: איך הייס דער שוואַרצער קליטאָס, מיין נאָמען מוז מיט שרעק באַקאַנט אייך זיין. און ווי איך זענען מיר אַסך, פון דעם גרויסן פיליפּ אויפדערצויגן, און אונטער זיין זון וועלן מיר נישט שוואַכער ווערן.

כאַרידעמאָס: זענען מיר געקומען זיך צו קריגן, אָדער וויל אַלעקסאַנדער אונז פאַראייניקט זען?

האַרפּאַלאָס: אונז דאַרפסטו עס נישט דערמאָנען, געדענק עס גוט אַליין.

קראַטעראָס: חזרט זיך עס איין: מאַקעדאָניען האָט די מאַכט, און מאַקעדאָניענס קעניג איז אייער קעניג. און ווייסט אויך דאָס: מיר אין מאַקעדאָניען האָבן שוין אין אַלעקסאַנדערן דעם געט־לעכן אַכילעס דערקאָנט, אייך אין העלאס זאָל ער נישט ווייניקער זיין.

עפּיאַלטעס: פון אייביק אָן איז עס געווען גריכן־אַרט אַכילעסן צו באַוואונדערן.

קראַטעראָס: באַוואונדערט איצטער אַלעקסאַנדערן, געדענקט,

דער מאַקעדאָניער חיל באַוווּנדערט אַכילעסן אין אים. עס וועט זיין אייך גוט, ווען איר וועט דאָס געדענקען. (ער, הארפאלאָס און קלי־טאָס גייען אוועק ווייטער.)

עפּיאַלטעט (פליסטערט שאַרף ארויס): באַרבאַרן! מיר וועלן געדענקען אַכילעסעס פּיאַטע!

כאַרידעמאָס: אָבער דאָ איז ווירקלעך נישט דאָס אָרט צו רעדן. (די גרופּע צעגייט זיך. וועדליק אַן אנדער גרופּע קומט אָן מיט דעם היסטאָריקער קאַליסטענעס און דעם גרייז־גרויען אַטענישן רעדנער ליקורגאָס.)

קאַליסטענעס: דאָס איז אַלעקסאַנדער. אַ יונגער לייב, וועמען עס איז געפערלעך צו שטעלן זיך אין וועג. אַ גאָטגלייכער הערשער, מיט וועלכן די געשיכטע הויבט אָן אַ נייַ קאַפּיטל. און מערק דיר: נישט בלויז איז ער העלד און גיבור. דער מאַן מיט אייזערנע מוסקולן און לייבישער געשיקטקייט. ער איז אויך מיט גרויסן פאַרשטאַנד געבענטשט געוואָרן פון די געטער, און אין דעם פאַרשטאַנד, דעם געבענטשטן פון די געטער, האָט מיין פעטער אַרי־סטאָטעלעס אַריינגעגאָסן, אַריינגעפלאַנצט גאָר אַסך פון זיין אַלץ אַרומנעמענדיקער חכמה. און איך וויל נישט זיין באַשיידן: אויך איך האָב אַסך געהאָלפן, זיין פאַרשטאַנד צו שלייפן און צו שאַרפן. איך בין מיט אים שוין אַ לענגערע צייט. אַ לערער אים און אַ וועג־ווייזער, אַ פירער אין וויסנשאַפט און אויף דעם וועג פון גוטע מידות.

ליקורגאָס: האָסטו עס אים געראָטן, דעם טראָן־יורש אַמינ־טאַס אומצוברענגען און אַלע אַנדערע זיינע קרובים, וועלכע וואָלטן געקאָנט זיין טראָן געפערלעך ווערן? איז דאָס דיין באַלערונג געווען, ער זאָל זיין מוטער דערלויבן, זי זאָל פיליפּס צווייטע פרוי און איר קינד, אַלעקסאַנדערס האַלב־ברודער, אַכרוימען פון זיין קע־ניגוועג?

קאַליסטענעס: דאָס האָבן די געטער אויף אים אַרויפגעלייגט. זיי ווילן, ער זאָל הערשן. זאָל ער אין דעם געטער־ווילן געשטערט ווערן פון נישטנוציקע שטערער, וועלכע דענקען, אַז זיי געהערט דער טראָן? נאַטירלעך האָט ער זיי אַלעמען געמוזט אָפּרוימען פון זיין וועג.

ליקורגאָס: האָט עס אַריסטאָטעלעס אויך אַזוי דערקלערט?

קאַליסטענעס: ווי קאַליסטענעס איז לערער, ווערט אַריסטאָטעלעס נישט מער געפרעגט.

ליקורגאָס: האַהאַ!.. האָסטו אויך באַלערנט דעם יונגן לייב, ער זאָל לאָזן גריכנלאַנדס פּאַרטרעטערשאַפט אַזוי לאַנג וואַרטן אויף זיך?

קאַליסטענעס: דו ווייסט, ער ברענגט איצטער קרבנות צו די געטער. און לאָזט ער אויך מיט אָפּזיכט וואַרטן, טוט ער זייער גוט. אייער שטאָלץ איז אַ פּוסטער שטאָלץ, גאווה, וועלכע האָט קיין גרונט נישט. איר דאַרף מען אַראָפּשלאָגן די פליגלען.

ליקורגאָס: ביסטו אַ העלענער, קאַליסטענעס, אָדער אַ מאַקעדאָניער?

קאַליסטענעס: אויבן און אונטן — איך וויל שטענדיק אויבן זיין. די מאַקעדאָניער זענען איצטער די אויבערשטע פון לייטער. זע, ווי וואָרם-אונטערטעניק דיין מיטבירגער דעמאַדעס רעדט מיט די מאַקעדאָנישע גענעראַלן. ער קריכט זיי אויף דער לייטער נאָך. דו לערן זיך אָפּ פון אים.

ליקורגאָס: איך בין צו אַלט נאָכצוקריכן. (ער און זיינע באַגלייטער גייען ווייטער, קאַליסטענעס נאָך אים. עס קומען אָן פילאָטאַס, אַ יונגער מאַקעדאָנישער גענעראַל, מיט נאָך עטלעכע מאַקעדאָנישע גענעראַלן, און דעמאַדעס, דער אַטענישער רעדנער.)

פילאָטאַס: צום דריטן מאָל שוין, ווען מיר קומען צו העלענער צו, צעגייען זיי זיך אין אַלע זייטן. ווי פון שרעק געטריבן. ווי זיי וואָלטן נישט געוואָלט מיט מאַקעדאָניער אין באַרירונג קומען, אָדער זיי וואָלטן צווישן זיך גערעדט, וואָס מיר דאַרפן נישט הערן.

דעמאַדעס: אָ, ניין, דאָס דאַרפסטו גאָרנישט טראַכטן. איר האָט נאָר געדולד מיט זיי. אַן עלטערער ברודער איז געוווינט אויף דעם יינגערן אַראָפּצוקוקן, און ווען דער יינגערער הייבט זיך גאָר צום הערשער אויף, פילט זיך דער עלטערער באַליידיקט, און זיין האַרץ ווערט אים ביטער. דאָס איז אַ פאָראורטייל, פון וועלכן זיי וועלן זיך אָפּגעוווינען.

פילאָטאַס: זיי מעגן זיך אונטעראיילן.

דעמאַדעס: דאָס איז איצטער די אויפגאַבע פון מיין רעד־נער־קונסט.

פילאָטאַס: פריער איז עס געווען פיליפ און פּאַרמעניאָ, איצטער וועט ער זיין אַלעקסאַנדער און פילאָטאַס...

טראַבאַנטן (ביי דער טיר רופן אויס): פאַרנעמט אייערע פּלעצער, פעלקער פון העלאַס! דער קעניג אַלעקסאַנדער קומט! (די פארטרעטער פון די שטאָטן פארנעמען זייערע פּלעצער. די נאָענטסטע צום טראָן זענען די מאַקעדאָניער און טעסאַליער. די גענעראַלן אַלעקסאַנדערס, וועלכע זענען געווען פארשפרייט איבערן זאַל, גייען צום טראָן אָדער צו דער טיר, ווו זיי וואַרטן אויף זייער קעניג. אונ־טער די לעצטע געפינען זיך קראַטעראָס און פילאָטאַס. ווען אַלע פאַרנעמען זייערע פּלעצער, רופן אויס די טראַבאַנטן: „דער קעניג!" עס ווערט שטיל.)

אַלעקסאַנדער (באַגלייט פון די גענעראַלן העפעסטיאָן, פערדיקאַס, פטאָלעמעאָס און אַריסטאַנדער דער זעער, קומט אַריין און גייט צום טראָן. אַן אַטלעטיש־געבויטער יונגער מענטש, מיט אַ ווייסן געזיכט, אויף וועלכן עס שפּילט אַ געזונטע רויטקייט. זיין האָר שטייט אויף הויך איבערן שטערן און גיט אים דעם אויסדרוק פון אַ לייב. ער איז אָנגעטון ווי אַן איינפאַכער מאַקעדאָנישער סאָלדאַט, אָבער דער הערשער איז קענטיק אין יעדער באַוועגונג. זיין יעדער מוסקול רעדט פון באַזונדערער קראַפט, זיינע אויגן שטעכן דורך ווי שפּיזן, זיין געשלאָסן מויל און דער שווערער אונטערשטער טייל פון זיין געזיכט ווייזן אויף גרויסע אַנטשלאָסנקייט און ענערגיע. אַרויפקומענ־דיק צום טראָן, ווענדט ער זיך אום צו די פאַרזאַמלטע, קוקט זיי שאַרף אָן, מיט ביידע הענט אויף זיין שווערד. דער אומבאַזיגבאַרער דעראָבערער.)

טראַבאַנט (פאַר אים אויף די טרעפּ): פעלקער פון העלאַס, פאַרזאַמלט אונטער דער פירונג פון דעם קעניג אַלעקסאַנדער, וועלכער וויל פאָרזעצן די אַרבעט, וועלכע זיין פאַרבּרעכעריש אומגעקומע־נער פאָטער, דער גרויסער קעניג פיליפּ, האָט געהאַט אונטערגענו־מען,— נייגט צו אייערע אויערן און אייערע הערצער צו דעם, וואָס דער קעניג גייט אייך זאָגן!

קאַליסטענעס (אונטן ביי די טרעפּ צו אַלעקסאַנדערן):
אָ, דערהויבענער קעניג, איידער דיין שטים וועט דאָ אויפקלינגען ווי די שטים פון אַפּאָלאָ, דערלויב איינעם, וועלכן דו האָסט אויפגענומען אין דיין גנאָד, אום צו וואַרעמען אים אין די שטראַלן פון דיין זון, צו האָבן פאַר זיך אויף אַ קורצער ווײַלע די אויערן פון די פעלקער פון העלאַס.

אַלעקסאַנדער (מיט דער פעסטער שטים פון איינעם, וועלכער איז געבוירן צו באַפעלן): אויף אַ קורצער ווײַלע האָסטו געזאָגט, און האָסט שוין גערעדט צו לאַנג.

קאַליסטענעס: דערלויב מיר, אָ, אַלעקסאַנדער, און איך וועל זיך נישט דערוועגן לאַנג צו פאַרהאַלטן פון די פאַרזאַמלטע פעלקער דעם קלאַנג פון דיין שטים און די קלוגקייט פון דיינע ווערטער. איך קען זייער אומגעדולד. איך וויל נאָר דער מאָרגנשטערן זיין, וועלכער זאָגט־אָן דעם אָנקום פון דער זון.

אַלעקסאַנדער: אָדער דער האָן. רעד, קאַליסטענעס!

קאַליסטענעס: אַ דאַנק דיר פאַר דיין גנאָד! (פאַרבויגט זיך, שטייגט אַרויף צוויי טרעפּלעך און ווענדט זיך אום מיט שווערער וויבטיקייט צו די פאַרזאַמלטע פעלקער פון העלאַס, אויסגעווײַלטע זין פון די לענדער פון העלאַס, פירער און פאָרשטייער פון דער געטער־געליבטער העלאַס! יעדן דור, וועלכער איז געבענטשט געוואָרן צו טרעטן די הייליקע שטאָלצע ערד פון אונזער פאָטערלאַנד, האָבן די געטער געלייטזעליקט אין זייער גנאָד מיט מענער, וועלכע האָבן זיך דערוואָרבן די גרויסע פריינטשאַפט פון די אומשטערבלעכע און זענען אָנגעטיילט געווען מיט געטער־קראַפט און געטער־קלוגקייט. פון אַלע דורות דער געבענטשסטער איז געווען דער דור פון אונזערע אומפאַרגלייכלעכע העלדן, וועלכע האָבן געקעמפט אונטער די ווענט פון טראָיאַ. אָבער פון אַלע העלדן דער געליבטסטער און געאַכטסטער און העלדישסטער איז געווען אַכילעס, דער שיינענדיקער שטאָלץ פון העלאַס. יובלט אויף, אָ, העלענער פון אונזער דור, ווײַל אַכילעס איז לעבעדיק געוואָרן און געפינט זיך צווישן אונז! הויבט אויף אייערע אויגן, אָ, פירער פון העלאַס, און זעט, שטייט ער דאָ נישט פאַר אייך? איז נישט אַלעקסאַנדער

פעלעאַסעס זון אַכילעס? אָ, פעלקער פון העלאַס, ווי די כוואַליעס פון די ימים, וועלכע וואַשן די ברעגן פון אונזער פאָטערלאַנד, זאָל אויפשטייגן אייער פרייד: מיט אונז איז אַכילעס! (זיינע ווערטער ווערן פארטרונקען אין א שטורעם פון אפלאָדיסמענטן, וועלכער הויבט זיך אָן צוערשט אין די רייען פון די מאקעדאָניער און טעסאַליער און צעשפרייט זיך איבער אלע אנדערע רייען. קאַליסטענעס דרייט זיך אום צו אַלעקסאנדערן און רופט אויס:) פרייד מיט דיר, אָ, אַלעקסאַנדער, אָ, אַכילעס! (איצטער שטעלט ער זיך צו צו די גענעראַלן, וועלכע שטייען רעכטס אויף די טרעפ).

אַלעקסאַנדער (שטייט באַוועגונגלאָז. די ציינער צונויפגעדריקט. ווען קאַליסטענעס האָט גערעדט, האָט זיין געזיכט אויסגעדריקט אומגעדולד. א פאָר מאָל האָט ער געמאַכט א באַוועגונג ווי אָפּצושטעלן אים. איצטער הויבט ער אויף די האַנט, אום איינצושטילן די אפלאָדיסמענטן און די באַגייסטערטע געשרייען. די טראַבאַנטן און הויפלייט אין די פארשידנסטע זייטן פון דעם זאַל פאָדערן אויף די פארזאמלטע שטיל צו זיין. ווען עס ווערט שטיל, פירט אלעקסאנדער דורך זיין דורכדרינגענדיקן בליק איבער די פארזאַמלטע. גרייט אָנצוהויבן צו רעדן).

אַריסטאַנדער דער זעער (קומט נאָך פאָרנט פארן טראָן, ווו קאַליסטענעס איז געשטאַנען).

אַלעקסאַנדער (מאַכט אַן אומגעדולדיקע באַוועגונג, ווען ער דערזעט אריסטאַנדערן, רעדט אָבער רויק ארויס): וואָס ווילסטו, זעער?

אַריסטאַנדער: דו ביסט געווען גנעדיק צו קאַליסטענעסן, זיי איצטער גנעדיק צו מיר און טרעט מיר אָפּ אויף אַ ווײַלע די אויערן פון די פאַרזאַמלטע פעלקערשאַפטן, ווייל איך האָב זיי אַ זעונג צו דערקלערן. פון גרויסער וויכטיקייט איז די זעונג, און די צוקונפט ליגט אין איר, ווי דער קערן פון אַ נוס אין זיין שאָלעכץ.

אַלעקסאַנדער: איך וועל דיר די אויערן פון די פאַרזאַמלטע נישט אָפּטרעטן, אַריסטאַנדער, און אויך מיינע אויערן וועל איך דיר נישט לייען. איך האָב חרטה, וואָס איך האָב קאַליסטענעסן געלאָזט רעדן, און וויל נישט צום צווייטן מאָל חרטה האָבן. טרעט

אָפּ, זעער, און שטייט נישט צווישן מיר און די פעלקער פון העלאַס.

אַריסטאַנדער: אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער (שטרענג): גיי, זעער!

אַריסטאַנדער: איך פאָלג דיך, אָ, קעניג! (טרעט אָפּ).

טראַבאַנטן: הערט, פעלקער פון העלאַס, אַלעקסאַנדער דער זון פון פיליפּ, קעניג און הערשער איבער די מאַקעדאָניש-העלענישע שטאַטן, וועט רעדן!

אַלעקסאַנדער: פאַרטרעטער פון די העלענישע פעלקער! איך האָב אייך צונויפגערופן, און איר זענט געווען גוט צו מיר און גלייך זיך צוזאַמענגעקומען אויף מיין רוף, אום ווידער אויפצונעמען די גרויסע טאַט, וועלכע די געטער האָבן אויף אונז אַרויפגעלייגט און וועלכע איז מיין פאָטער, דעם גרויסן פיליפּ, נישט פאַרגונען געוואָרן דורך פאַרברעכערישער האַנט דורכצופירן. אָבער פיליפּס טויט טאָר די מלחמה קעגן דעם פּערס נישט אָפּשטעלן. אַ טייל פון דער אַרמיי, וועלכע פיליפּ האָט צונויפגעבראַכט, געפינט זיך שוין אין קליין-אַזיען אונטער דער פירערשאַפט פון דעם אויסגעצייכנטן פאַרמעניאָ, באַלד וועט די גאַנצע אַרמיי רירן זיך אין וועג, אָבער זי דאַרף האָבן אַן אויבערקאָמאַנדיר. איר זענט געווען קלוג און ווייטזיכטיק, ווען איר האָט דעם דאָזיקן גרויסן כּבוד אַרויפגעלייגט אויף מיין פאָטער. און איך וויל אייך זאָגן, פאַרטרעטער פון די פעלקער פון העלאַס, אַז איך וויל דעם דאָזיקן כּבוד איבערנעמען פון אים בירושה, ווי איך האָב פון אים געירשנט טראָן און הערשאַפט. איך ווייס, אַז איר זענט באַרעכטיקט צו האָבן אייערע צווייפלס און מיט שווערן האַרץ אַרויפלייגן אויף מיר אַזאַ ריזיקע אויפגאַבע. מיין פאָטער איז שוין נישט מער יונג געווען, און גרויס און איבערצייגנדיק איז געווען דאָס צעטל פון זיינע העלדנטאַטן. איך בין אָבער יונג און מיינע קריגער-אויפטוונגען זענען נאָך גאָרנישט. ווי זאָל איך אייער אויבערקאָמאַנדיר זיין? זענען דאָס נישט אייערע צווייפלס? זאָגט זיי פריי אַרויס. — איר שווייגט. איר האָט קיין צווייפל נישט. איר האָט זיך איבערגעצייגט פון דעם ביסל, וואָס איר האָט פון מיר געזען, אַז איך פאַרדין איבערצונעמען דעם כּבוד, וועלכן איר האָט צוגעטיילט מיין גרויסן פאָטער. איר געדענקט געוויס, ווי

איך אַלס זעכצניעריקער האָב באַזיגט די מעדיס און איינגענומען זייערע שטעט, און פריש איז אייך אין זיכּרון די שלאַכט ביי בעראָ־נעאַ, ווו איך האָב צעשלאָגן די הייליקע מחנה פון די טעבאַנער און געבראַכט דעם זיג מיין פאָטער. איך שטיי דאַרום פאַר אייך, פעלקער פון העלאַס, גרייט אויסגעווילט צו ווערן פון אייך אַלס אויבערקאָ־מאַנדיר פון אייערע אַרמייען. (בלייבט שטיל און קוקט אָן די פאַר־אַמלטע מיט פעסטן בליק.)

דעמאָראַטאָס פון קאָרינט (אַ זייער אַלטער מאַן): אָ, קעניג, מיר זענען זיך צונויפגעקומען אַהער מיט דעם באַשלוס דיך אויסצוווילן אַלס אויבערקאָמאַנדיר. איך וועל רעדן אין אַלעמענס נאָמען, ווען איך דערקלער דיך אויסגעווילט אַלס אויבערקאָמאַנדיר פון דער פאַראייניקטער אַרמיי פון אַלע שטאַטן פון אונזער געטער־געליבטער העלאַס! (גרויסע אַפּלאָדיסמענטן ברעכן אויס. אַלעקסאַנדער ווערט אויסגעווילט פאַר אַקלאַמאַציע.)

אַריסטאַנדער (איילט צו צו די טרעפּ פאַרן טראָן און הויבט אָן צו רעדן אין זעערישן עקסטאַז): הערט, אָ, העלענער! ווען פיליפּ האָט זיך געגענטערט צו זיין ווייב אָלימפּיאַס, די מוטער פון אַלעקסאַנדער, האָט ער געחלומט, אַז ער האָט פאַרשטעמפּלט איר קערפּער מיט אַ שטעמפּל, וואָס זיין אָפּדרוק איז געווען די פיגור פון אַ לייב. האָט ער אַן אומרויִקער געשיקט נאָך מיר, איך זאָל דער־קלערן אים זיין חלום. איך האָב גלייך דערקאָנט, וואָס דער גאָט האָט געמיינט מיטן חלום, און האָב פאַרזיכערט דעם קעניג, אַז ער קאָן רויִק און פריילעך זיין, ווייל די קעניגין וועט אים געבוירן אַ זון, וועלכער וועט זיין שטאַרק און מוטיק ווי אַ לייב. הערט ווייטער, אָ, העלענער! אין דער נאַכט, ווען אַלעקסאַנדער איז געבוירן געוואָרן, איז אָפּגעברענט געוואָרן דער אַרטעמיס־טעמפּל אין עפעזאָס, אונזער הייליקסט הייליקטום אין אַזיען. ווי איז דאָס געשען, אָ, העלענער? ווי האָט די אַלמעכטיקע טאָכטער פון צעוס צוגעלאָזן, איר טעמפּל זאָל אין אַש פאַרוואַנדלט ווערן? אָ, העלענער! די שרעקלעכע שרפה איז געשען, ווייל די געטין איז דערביי נישט געווען. זי האָט גראָד דעמאָלט געהאָלפן אין דער געבורט פון אַלעקסאַנדער. אַלע אַזיאַטישע זעער און וואָרזאָגער, וועלכע זענען דעמאָלט געווען אין עפעזאָס,

זענען אַרומגעלאָפן איבער דער שטאָט און געשלאָגן זיך אין געזיכט און אויסגערופן, אַז אין דעם טאָג איז געבוירן געוואָרן דער באַזיגער פון אַזיען. און נאָך מער. אָ, העלענער! ווען...

אַלעקסאַנדער (פעסט): גענוג, זעער! וועסט באַלד אַזוי פול מאַכן אונזערע אויערן מיט דיינע זעונגען, אַז די אויגן וועלן זיך אונז צומאַכן.

פאַרזאַמלונג: פרייד, אָ, אַלעקסאַנדער! פרייד, אָ, יונגער לייב! פרייד, אָ, אומבאַזיגבאַרער איבערקאָמאַנדיר פון גאַנץ העלאַס!

אַלעקסאַנדער (הויבט אויף די האַנט אום איינצושטילן די פאַרזאַמלונג).

דעמאָראַטאָס: דער פאָטער איז געווען גליקלעך אין אַלע זיינע אונטערנעמונגען, דער זון וועט זיין נאָך גליקלעכער. דער פערסישער באַרבאַר, וועלכער האָט זיך דערוועגט צו פאַראומרייניקן אונזער הייליק לאַנד, וועט קריגן איצט זיין שטראָף, וועלכע האָט לאַנג אויף אים געוואַרט, און מיינע אַלטע אויגן וועלן דערלעבן זי צו זען. פרייד, אָ, העלענער!

פאַרזאַמלונג (ברעכט ווידער אויס אין פרייד-געשרייען).

אַלעקסאַנדער (ווען די געשרייען הערן אויף): איך דאַנק אייך, העלענער, פאַר אייער צוטרוי, און אייער צוטרוי וועט נישט גענאַרט ווערן. איך בין יונג אין יאָרן, אָבער איך בין געוואַקסן ביי דער ברוסט פון דער העלענישער חכמה. און איך בין אַלט. פאַר אייך שטייט אַן אַלטער מאַן, וועלכער ווייסט, וואָס ער וויל און וואָס ער דאַרף טון, אום צו דערגרייכן, וואָס ער וויל, און האָט די קראַפט עס צו דערגרייכן. איך ווייס, איך האָב די קראַפט, און די געטער וועלן זיין מיט מיר, מען האָט מיך אַכילעס אָנגערופן, אָבער איך נעם זיך אַכילעס בלויז אַלס ביישפיל און אַלס מוסטער. ווי ער, האָב איך אין מיר קיין מורא נישט פאַר די שווערסטע טאַטן, און דאַריוס, דער גרויסער קעניג, ווי ער רופט זיך, וועט עס באַלד אַרויסגעפינען. פון אייך, העלענער, דערוואַרט איך, אַז איר וועט מיר העלפן. איך וויל אייך זען געאייניקט, אָן הינטערגעדאַנקען, טריי מיין ווילן, וועלכער מוז ווערן אייער ווילן. ספּאַרטאַ האָט מיין איינלאַדונג צו קומען אַהער נישט אָנגענומען. זי האָט מיר געענטפערט, אַז זי איז געוווינט

צו פירן, נישט געפירט צו ווערן. איך וואָלט איר לייכט געקאָנט באַווייזן, אַז זי האָט שוין לאַנג פאַרגעסן ווי צו פירן, איך וואָלט זי געקאָנט צווינגען צו קומען. אָבער איך לאָז זי צורו, ווייל זי איז אַזוי אומבאַדייטנדיק, אַז זי קאָן נישט שטערן. (אַפּלאָדיסמענטן) עס וועט זיין איר שטראָף, אַז זי וועט נישט העלפן אין דער הייליקער אַרבעט, וועלכע שטייט אונז פאָר. איר אַנדערע אָבער מעגט שטאָלץ זיין, וואָס איר האָט מיר אייער האַנט געגעבן. איר, אָ, פאַרטרעטער פון די פעלקער פון העלאַס. וועט איצטער אומקערן זיך צוריק אין אייערע לענדער, זאָגט זיי דאָרטן, זיי זאָלן פאַרגעסן, אַז פיליפּס זון אַלעקסאַנדער איז בלויז צוואָנציק יאָר אַלט. זיין ווילן איז פעלז, זיין האַנט איז שטאָל, זיין פאַרשטאַנד איז אַ ירושה פון פיליפּ, געשליפן און געשטאַרקט דורך אַריסטאָטעלעס, געבענטשט און באַלויכטן דורך די געטער. ווייל די, וועלכע וועלן האַלטן מיט אים; ווייי די, וועלכע וועלן גיין קעגן אים. אָבער גאָרנישט פון אַ דעספּאָט איז אין מיר. איך האַס און פאַראַכט דעם דעספּאָט, ווי יעדער פרייער העלענער. (אַפּלאָדיסמענטן) איך בין מעסיקייט, אָבער אויך פעסטקייט, ווי דער גרויסער אַטענער פּלאַטאָ האָט געלערנט. איך וויל אַ מלוכה גרינדן, וואָס זאָל גרעסער זיין ווי די פון דעם גרויסן קעניג, און ווייט און, ברייט וויל איך פאַרפלאַנצן דעם העלענישן גייסט. (שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטן) און מיין הערלעכער לערער אַריסטאָטעלעס האָט מיך געלערנט, אַז דער שטאַט קאָן האָבן נאָר דעם איינעם צוועק: צו פאַרשאַפן זיינע בירגער די גרעסטע מעגלעכע גליקזעליקייט. איך וויל דעם צוועק דערגרייכן. (ענטוזיאַסטישע אַפּלאָדיסמענטן) איך האָב געענדיקט רעדן, איך הויב איצט אָן צו טון. (ווידער ענטוזיאַסטישע אַפּלאָדיסמענטן און געשרייען. די גענעראַלן רינגלען אַרום אַלעקסאַנדערן.)

דעמאָראַטאָס: אין נאָמען פון קאָרינט לאַד איך איין די הויכע פאַרזאַמלונג צו זיין אירע געסט ביי דער מאָלצייט, וועלכע זי האָט צוגעגרייט. אין צווייטן זאָל זענען די טישן שוין געגרייט, מיט מאכלים צום איבערעסן זיך, און מיט געטראַנקען גענוג, אַז קיינער זאָל נישט בלייבן ניכטער. (ווענדט זיך צו אַלעקסאַנדערן:) אויך דו, אָ, קעניג, זאָג נישט אָפּ זיך, קאָרינטס גאַסט צו זיין. אין גוטער

געזעליקייט ווערטו העלפן יום-טובן דעם גרויסן טאָג פאַר העלאס, דעם טאָג, וועלכער איז גרויס דורך דיר.

אַלעקסאַנדער: דאַרפסט מיך לאַנג נישט בעטן, טרייער דעמאָראַטאָס. איך וועל זיין קאָרינטס גאַסט מיט אַלע געסט צוגלייך. איך וועל אירע מאכלים נישט באַליידיקן און זיכער נישט אירע געטראַנקען. איך וויל דאָ נאָר נאָך באַשפרעכן עטוואָס מיט מיינע גענעראַלן און קום אייך באַלד נאָך.

פאַרזאַמלונג (קומט אין באַוועגונג מיט די אויסרופן): פרייד, אָ, אַלעקסאַנדער! פרייד, אָ, אַכילעס! פרייד, אָ, אויבערקאָמאַנדיר פון העלאס! (מען הייבט אָן אַרויסצוגיין אין צווייטן זאַל).

פעניקס (צו פּראָטיטעס): קום שנעל. די לופט דערדריקט מיך דאָ, ווי די לופט אַרום דעם שרעקלעכסטן דעספּאָט.

פּראָטיטעס: קום און לאָמיר זיך באַטרינקען לכבוד דעם טאָג, ווען העלאס האָט איר פרייהייט פאַרלאָרן, און אָנטרינקען זיך מיט מוט אויף געווינען זי צוריק פאַר טעבען. (ביידע אָפּ, טראַבאַנטן העלפן די געלאַדענע דורך די טירן. באַלד איז דער פאַרזאַמלונג-זאַל אויסגעליידיקט. עס בלייבן אַלעקסאַנדער, העפעסטיאָן, קראַטעראָס, פּערדיקאַס, קליטאָס, פילאָטאַס, האַרפּאַלאָס, פּטאָלעמעאָס און נאָך אַנדערע גענעראַלן.)

אַלעקסאַנדער: עס איז געשען! די ירושה איז פאַרפאַל. איצט דאַרף איך בלויז קריגן, וואָס מיין פאָטער האָט געוואָלט באַקומען. קום, קוש מיך, העפעסטיאָן! בין איך אַכילעס, דאַן ביסטו מיין פּאַטראָקלאָס, דיין קוש וועט מיר שטאַרקונג און דערקוויקונג זיין. (ער נעמט אַרום העפעסטיאָנען)

העפעסטיאָן: דו ביסט גרויס און איינציק, אַלעקסאַנדער און זיי דאַרטן ווייסן עס איצטער גוט.

אַלעקסאַנדער: מיינסטו? איך בין נאָך מיט זיי נישט זיכער. איך האָב אויגן געזען, וועלכע האָבן מיך געהאַסט. בליקן, וועלכע האָבן מיך דורכגעשטאָכן. איידער מיר ווענדן זיך צום גרויסן קעניג, וועל איך דאָ נאָך האָבן וואָס אויסצופעכטן. אָבער דאָס וועט מיר נישט שטערן. איך וועל קרעפטיק אָנגיין מיט די פאָרברייטונגען קעגן דעם פּערס.

די גענעראַלן: מיר זענען גרייט, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: דאָס ווייס איך. די סאָלדאַטן ווי זייערע גרויסאַרטיקע פירער זענען דער בעסטער טייל פון דער ירושה, וועלכע מיין פאָטער האָט מיר איבערגעלאָזט! איך וויל אָבער נאָך פאַרבעסערונגען מאַכן: אַ נייע טרופּנאָפּטיילונג, מיין אייגענע דערפינדונג.

פּערדיקאַס: דו מאַכסט אונז נייגעריק, אָ, קעניג!

קליטאָס: נאָך פיליפּן — פאַרבעסערונגען!

אַלעקסאַנדער: יאָ, מיין קליטאָס. און אַלעקסאַנדער וועט נאָך פאַרבעסערן אַלעקסאַנדערן. נאָר וועט מיין נייע איינפירונג אַ נייע הוצאה זיין.

האַרפּאַלאָס: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: איך האָב געוווּסט, איך דאַרף זיך אומקוקן אויף דיר, מיין טרייער שאַצמייסטער. די קאַסע איז דער טרויעריקסטער טייל פון מיין ירושה. נישט פיל האָט מיר מיין פאָטער איבערגעלאָזן. דו וועסט מיר מוזן העלפן, האַרפּאַלאָס. וועסט מיך מוזן לערנען חובות צו מאַכן. אָבער איר דאַרפט נישט זאָרגן, איר העלדישע פירער פון מיין אַרמיי. איר וועט מיר נישט דאַרפן דינען אויף חוב. איך וויל אייך גאָרנישט שולדיק זיין. איך האָב מיין אייגנס וועלדער זייער רייך מיט האָלץ, גיטער, ווו די פעלדער זענען זייער רייך מיט תבואה, שטאַלן פול מיט פי און פערד — דאָס אַלץ צעטייל איך צווישן אייך. (פרייד-אויסגעשרייען צווישן די גענעראַלן)

פּערדיקאַס: וואָס בלייבט דען דיר, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: די האָפענונג.

פּערדיקאַס: לאָז אונז, די חברים פון דיינע טאַטן, טיילן מיט דיר די האָפענונג.

אַלעקסאַנדער: די וועט איר סיי-ווי-סיי טיילן מיט מיר.

פּערדיקאַס: באַפריי מיך, אָ, קעניג פון דיין באַלוינונג נאָך פאַר דעם זיג, דערלויב מיר אָפּזאָגן זיך פון דיין מתנה.

אַלעקסאַנדער: ווילסטו, איך זאָל מיין מתנה נעמען צוריק? טוט אַזוי אַ שענקער?

פּערדיקאַס: ווערסטו זיך, אָ, קעניג, אָפּזאָגן אָנצונעמען אַ מתנה פון איינעם פון דיינע געטרייע?

אַלעקסאַנדער: האָסט געוווּנען, אַלטער פֿרײַנד. איך װעל מוזן צונעמען פֿון דיר די מתּנה, האָסט מיך רײַך געמאַכט, פּערדי־קאַס, און איך האָב װידער װאָס צו פֿאַרשענקען. איך װיל פֿאַר זיך נישט מער װי די האָפֿענונג. איך װיל פֿון דער פֿאַרגאַנגנהייט נישט מער װי די מעגלעכקייט די צוקונפֿט אויפֿצובויען, די צוקונפֿט, װי איך זע זי און װי איך װיל זי. איך פֿאַנטאַזיר נישט און איך חלום נישט. איך װיל און איך װעל.

גענעראַלן (אַפּלאָדירן): פֿרייד, אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער (װי אויפֿגעװאַכט פֿון אַ װיזיע): מיר גייען איצטער צו שפּײַז און טרונק. באַלד פֿאַרנעמען מיר זיך צוריק נאָך מאַקעדאָניען. אויפֿן װעג שטעל איך זיך נאָך אָפּ אין דעלפֿי, דעם אָראַקל צו באַפֿרעגן, אָבער איידער מיר פֿאַרלאָזן נאָך קאָרינט װעט איר מיך צו אַ גאַנץ באַזונדערן באַזוך באַגלייטן. אויף דעם װעג אַהער האָב איך עטלעכע מאָל געטראַכט, אַז אין קאָרינט געפֿינט זיך דער איינער, װעלכער **װיל נישט**.

אײניקע גענעראַלן: איינער, װעלכער **װיל נישט**?

אַלעקסאַנדער: דיאָגענעס פֿון סינאָפּע, אויב דאָס זאָגט אײַך מער. אים װיל איך באַזוכן.

פּערדיקאַס: דו? דער קעניג? אים באַזוכן?

אַלעקסאַנדער: אַ גלײַכער אַ גלײַכן, מײַן ליבער פּערדי־קאַס. קומט.

צװייטע סצענע

אַ פּלאַץ אין קראַניום, דער פֿאָרשטאָט פֿון קאָרינט, פֿאַר דעם שטאָט־טויער, װעלכער איז לינקס אין הינטערגרונט. בײַ דער שטאָט־װאַנט. פֿאָרנט, אַ גרויסער ליימענער װײַנבאַהאַלטער. די װױנונג פֿון דעם פֿילאָזאָף דיאָגענעס פֿון סינאָפּע.

דיאָגענעס (אַ קרעפֿטיקער אַלטער מאַן, ליגט פֿאַר זײַן פֿאַס און װאַרעמט זיך אין דער זון. ער האָט אויף זיך אַן אַלטן אָפּגע־טראָגענעם, ערטערװײַז צעריסענעם, פֿילאָזאָפֿנמאַנטל).

אַן אַלטער זקן (קומט אַרויס פֿון טויער און גייט מיט שװע־רע קלײנע טריט נאָך רעכטס פֿאָרנט, בלײַבט אָבער שטיין פֿאַר דיאָ־גענעסן): דו דאָ?

דיאָגענעס: אַן אומזיסטע פראַגע.

אַלטער: איך מיין, פאַרוואָס ביסטו דאָ?

דיאָגענעס: ווייל איך בין נישט ערגעץ אַנדערש.

אַלטער: איך מיין, ביסט גאָרנישט געגאַנגען זען אַלעקסאַנדערן.

דיאָגענעס: ניין.

אַלטער: דעם יונגן העלדישן קעניג? דעם אַכילעס? פאַר אַן אויבערקאָמאַנדיר פון גאַנץ גריכנלאַנד האָבן זיי אים אויסגעוויילט... און ער איז קוים צוואָנציק!.. אַפילו איך, גאַנץ אַן כוח ווי איך בין, האָב זיך אַוועקגעשלעפּט אַ קוק צו טון אויף אים, ווען ער איז דורכגעריטן די גאַסן... איצטער פיל איך זיך גוט. מיינע אויגן האָבן אַכילעסן געזען. ווערט געוווען לאַנג צו לעבן. עס איז מיר... עס איז מיר פריילעך, דיאָגענעס... פאַרוואָס ביסטו נישט געגאַנגען אַ קוק צו טון אויף אים?

דיאָגענעס: מיר איז פריילעך סיי-ווי-סיי, מיין אַלטער.

אַלטער: וואָלסטו זען, פילאָזאָפן פון גאַנץ גריכנלאַנד זענען זיך צונויפגעפאָרן, זיי זאָלן קאָנען זיין לעבן אים. פרייען זיך מיט זיין אָנבליק. זיי גייען אַרום אין די גאַסן יום-טובדיקע, לוסטיקע, ווי פאַרשיכורטע פון דעם ווייַן פון זיין אָנבליק. ביסטו נישט קיין פילאָזאָף?

דיאָגענעס: פונוואַנען ווייסטו, זיי זענען עס?

אַלטער: מען האָט זיי אָנגערופן מיט די נעמען, מען האָט זיי באַגעגנט און באַגלייט מיט אויסרופן: דאָס גייט דער פילאָזאָף דער און דער! און דאָרט איז דער פילאָזאָף אַזוי און אַזוי!.. איך האָב זייערע נעמען ביי מיין עלטער אין מיין שוואַכן זיכּרון נישט געקאָנט באַהאַלטן... אָבער באַרימטע פילאָזאָפן... באַרימטע נעמען...

דיאָגענעס: נעמען.

אַלטער: ווי מייגסטו עס?.. אָ, דו לייקנסט דאָך אין אַלץ און אַלעמען!.. לייקנסט אויך אין דעם קעניג?

דיאָגענעס: ער איז קעניג.

אַלטער: ער איז קעניג — דאָס זאָל איך מיינען. איך האָב אים געזען אַזוי געגנוי... פאַר מיר פאַרבייגעריטן... אָט ווי פונדאַנען ביז דאַנען... מיינע אויגן האָבן אים נישט געקאָנט אָפּלאָזן... זאָל איך

איך דיר באַשרייבן ?.. דו האָסט מיר נאָך נישט געענטפערט, פאַרוואָס דו ביסט נישט געגאַנגען אַ קוק צו טון אויף אים. אָבער איך וועל אים דיר באַשרייבן.

דיאָגענעס: ניין, דו וועסט אים באַשרייבן, ווי דו דענקסט, אַז דו האָסט אים געזען.

אַלטער: וואָס פעלט דיר איין!

דיאָגענעס: דו וועסט אים באַשרייבן נאָך דעם געוויש פון די צושויער אין דיינע אויערן.

אַלטער: אָבער ניין! איך זע זיין בילד...

דיאָגענעס: איך אויך,

אַלטער: האָסטו אים דען געזען?

דיאָגענעס: ווי דו.

אַלטער: ווו?

דיאָגענעס (צייגט זיך אויפן שטערן): דאָ.

אַלטער: האָסטו געזען אַ פאַררוקט בילד.

דיאָגענעס: דייטלעכער און קלערער פאַר דיינע פילאָזאָפן, מיין אַלטער.

אַלטער (הויבט אָן אוועקצושלעפן זיך): ע, מיט דיר איז נישטאָ וואָס צו רעדן! (אַ געוויש הינטער דער שטאָטוואַנט, באַלד לויפן-אָן פון טויער גאַסניינגלעך מיט געשריי: „דער קעניג רייט אַהער! דער קעניג מיט זיינע לייבוועכטער קומט אַהער!" דער אַלטער בלייבט שטיין.) ווי? האָב איך ריכטיק געהערט? אייל איך צום טויער... וועל איך אים ווידער זען!.. וועל איך אים ווידער זען!.. און דו ליג דאָ... ליג דאָ פאַר דיין פאַס... אַ הונט אויף אַ קייט, וועלכער בילט אויף אַלעמען... (שלעפט זיך צום טויער).

טראַבאַנטן (קומען אַרויס פון טויער און טרייבן אָפּ די אָנגעלאָפענע יינגלעך, בירגער און בירגערינס אָן אַ זייט): שטייט נישט אין וועג! דער קעניג און זיינע לייבוועכטער פאַרלאָזן זייערע פערד און גייען אַהער צופוס. שטייט נישט אין וועג! קומט נישט נאָענט צו!

אַלטער (אין דעם עולם): פאַרשטעלט מיר נישט!.. מיר איז שווער דעם קאָפּ צו הויבן, אויף די שפיצפינגער צו שטיין... (אלעקסאנדער קומט ארויס פון טויער. באגלייט פון העפעסטיאָן, קראטעראָס,

פילאַטאַס, קליטאָס, פּערדיקאַס און אַנדערע, און בלייבט שטיין פאַר דעם ליגנדיקן דיאָגענעס.)

אַלעקסאַנדער (רעדט לאַנגזאַם אַרויס): דאָס איז ער.

דיאָגענעס: און דאָס איז ער.

העפעסטיאָן: אַלטער!

אַלעקסאַנדער: רויק, העפעסטיאָן, ער איז נערעלט... זײַ מיר געגריסט, דיאָגענעס!

דיאָגענעס: זײַ מיר געגריסט, אַלעקסאַנדער!

קראַטעראָס: דו רעדסט צום קעניג, מאַן!

דיאָגענעס: איז זײַן באַדײַטונג אין דעם, וואָס ער איז קעניג, אָדער אין דעם, וואָס ער איז אַלעקסאַנדער?

קליטאָס: דו זאָלסט דאָך נישט ליגן, ווען דער קעניג שטייט פאַר דיר!

דיאָגענעס: ער איז געקומען צו מיר — פאַרוואָס זאָל איך געשטערט ווערן? אָבער איך האָב נישט קיין טראָן אָנצובאָטן און נישט קיין רו-בעטלעך — איר קאָנט זיך אַלע צולייגן לעבן מיר, אויב איר ווילט.

אַלעקסאַנדער: האַהאַהאַ... זײַט רויק, פרײַנט, איר שטערט מיר מיט אײַער צווישנרעדן. איך בין דאָך געקומען אַהער נישט אײַך צו הערן. (טוט אַ קוק אויף דער ערד אונטער זײַנע פיס און לייגט זיך אַוועק אַנטקעגן דיאָגענעסן.) איך נעם אָן דײַן אײַנלאַדונג, דיאָגענעס.

גענעראַלן: קעניג!

פילאָטאַס: האַ! און דו ווילסט נאָך אַ וועלט-דעראָבערער זײַן!

אַלעקסאַנדער: האַהאַ!.. איך בין זײַן גאַסט.

קליטאָס: פיליפ וואָלט עס אויך געטון.

אַלעקסאַנדער (באַטראַכטנדיק דאָס פאַס): איז דאָס דײַן וווינונג, דיאָגענעס... דאָס וואַסערקענדל דאָרטן דײַן גאַנץ הויזגעשיר... נישט קיין אויסגעטראַכטע מעשה האָבן מײַנע אויערן פאַרנומען וועגן דיר... פאַס... וואַסערקענדל... עטלעכע שמאַטעס אויפן קערפּער... און דאָס איז גענוג...

דיאָגענעס: און דיר איז נישט גענוג, וואָס דו האָסט.

אַלעקסאַנדער: ניין.

ד י אָ ג ע נ ע ס: אומגליקלעכער!

ע ט ל ע כ ע: ווי? וואָס? העזה!

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: שרייט נישט, ווען איר פאַרשטייט נישט. — ביסט געדעכט, דיאָגענעס. איך דאַרף צו מיין גליק אַסך, אַסך מער. די דורכפירונג פון אַ ווילן... איך וויל באַזיגן און דעראָבערן די גאַנצע וועלט.

ד י אָ ג ע נ ע ס: כימעראַ!

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דאָס זאָלסטו נישט זאָגן, דיאָגענעס.

ד י אָ ג ע נ ע ס: דאָס איז דער אמת.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ניין. איך וויל און איך וועל.

ד י אָ ג ע נ ע ס: ווילסט זיך אַליין באַזיגן, אַלעקסאַנדער, און דו וועסט באַזיצן די גאַנצע וועלט.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: באַזיצן די וועלט דורך אָפּזאָגן זיך פון איר, אָדער באַזיצן די וועלט דורך דעראָבערן זי מיטן שווערד. דו האָסט עס דערגרייכט אויף דעם ערשטן וועג, איך וויל און וועל עס אויפן צווייטן.

ד י אָ ג ע נ ע ס: וועסט זיך פאַרלירן אויף דיין וועג. ווען דו וועסט אָנקומען צו דיין ציל — אויב דו וועסט אָנקומען — וועסטו נישט זיין מער אַלעקסאַנדער.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: מען קאָן זיך פאַרלירן אויף יעדן וועג — האָסטו זיך פאַרלוירן אויף דיינעם?

ד י אָ ג ע נ ע ס: זאָל דאָס פּאַס דיר ענטפערן, דער מאַנטל, וועלכער דעקט מיך צו, דער שיין פון מיינע אויגן.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: און דיין וועג איז געווען אַ שווערער. ביסטו שטאַרקער פאַר מיר? אויסגעהאַלטענער? פאַרזיכטיקער? אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר גייט אַרויס צו אַ ציל, אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר וועט צו אים קומען.

ד י אָ ג ע נ ע ס: דיין וועג איז אַן אוממעגלעכער, אַלעקסאַנדער.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: פאַר אַ דיאָגענעס, אָבער נישט פאַר אַן אַלעקסאַנדער.

ד י אָ ג ע נ ע ס: פאַרוואָס ווילסטו דעראָבערן די וועלט?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: פרעג עס די געטער, דיאָגענעס. דאָס ליגט

אין מיר... דאָס טרייבט מיך אָן... דאָס שרייט אין מיר מיט די דו־נערן פון צעוס, מיט דעם געדויש פון די כוואַליעס, געטריבן פון פּאָסיידאָן... זעסט, איך קאָן שוין מער נישט ליגן רויק! (שפּרינגט־אויף) יעדער טאָג מוז אַ שריט זיין נענטער צו מיין גרויסן ציל. היינטיקער טאָג איז געווען אַ גרויסער שריט פאָרויס. נאָר מוז איך פאָרברייטונגען פאַר מאָרגן מאַכן. (האַלט אָפּ די טראַבאַנטן, וועלכע זענען צוגעקומען אים אָפּצושטויבן) נישט נייטיק, פריינט, איך וועל דאָס קלייד באַהאַלטן, מיט דעם שטויב אויף אים — אַלס דערמאָנונג.

דיאָגענעס: אויסער דעם וואַסערקענדל האָב איך נאָך אַן אייגנס: אַ לאַמטערן, מיט וועלכער איך זוך מענטשן אויך בייטאָג. איך וויל זי דיר שענקען, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: צו וואָס? איך גיי נישט אַרויס מענטשן צו זוכן.

דיאָגענעס: וועסט מיט איר אַלעקסאַנדערן זוכן, ווען דו וועסט אים פאַרלירן.

אַלעקסאַנדער: האַלט זי ביי זיך, דיאָגענעס, איך וועל זי נישט דאַרפן.

דיאָגענעס (זיפצט שווער אויף).

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס האָסטו אויפגעזיפצט, דיאָגענעס?

דיאָגענעס: מיט יאָרן צוריק בין איך אויף אַ רייזע נאָך סיציליע אַריינגעפאַלן אין די הענט פון ים־רויבער, וועלכע האָבן מיך פאַרקויפט פאַר אַ שקלאַף. אויפן שקלאַפנמאַרק האָט מיך דערזען אַ קאָרינטער, און איך בין אים געפעלן געוואָרן און ער האָט געקראָגן חשק מיך צו קויפן. „וואָס קאָנסטו?” האָט ער מיך געפרעגט, „און צו וואָס טויגסטו?” „איך קאָן גאָרנישט” האָב איך אים געענטפערט, „אָבער איך טויג זיך צו לערנען רעגירן”. האָט מיך דער קאָרינטער אָפּגעקויפט און געמאַכט צום אויפזעער פון זיין הויז און דערציער פון זיינע קינדער.

אַלעקסאַנדער: איך וועל דעם קאָרינטער נישט נאָכטון, דיאָגענעס. אָבער איך וועל דיך באַלוינען פאַר דאָס, וואָס איך האָב געהערט פון דיר. בעט זיך אויס וואָס פון מיר, דו ריזיק רייכער. האָסטו נאָך פאַרלאַנגען?

דיאָגענעס: אָ, יאָ. זיי אַזוי גוט און טרעט אָפּ אַביסל פון דער זון.

העפעסטיאָן: אומפאַרשעמטקייט!

קראַטעראָס: שקלאַף, ווי נעמסטו זיך אויס!

פילאָטאַס: ווען ער וואָלט מיר דאָס געזאָגט!

אַלעקסאַנדער (אָפּרוקנדיק זיך): ער האָט רעכט, און באמת, ווען איך וואָלט נישט געווען אַלעקסאַנדער, וואָלט איך געוואָלט זיין דיאָגענעס.

דיאָגענעס: וועסטו מיר דערלויבן צו דערמאָנען דיך דאָס, ווען דו וועסט אויפהערן צו זיין אַלעקסאַנדער?

אַלעקסאַנדער: דו וועסט מיר שטענדיק זיין אַ גוטער גאַסט, דיאָגענעס. איר האָט עס געהערט, פריינט. דיאָגענעס וועט שטענדיק האָבן פרייען צוטריט צו מיר. זאָלן דיינע יאָרן זיך מערן מיך צו זען אין טיפן עלטער, דיאָגענעס, און דו וועסט שטענדיק געפינען — אַלעקסאַנדערן. (גייט, זיינע באַגלייטער נאָך אים)

דיאָגענעס (באַגלייטנדיק אים מיט זיינע אויגן): ווען ער וואָלט זיך זעלבסט באַזיגט, וואָס פאַר אַ גרויסער מענטש ער וואָלט געוואָרן!

דריטע סצענע

דער פאָרהויף אין דעם טעמפל פון דעם אָראַקל אין דעלפי. — אַ טעמפלדינער זיצט פאַר דער טיר און דרעמלט. עס קומען אָן אַלעקסאַנדער, העפעסטיאָן און טראַבאַנטן. דער דינער וואַכט אויף און קוקט אָן די אַריינקומענדיקע מיט פאַרוווּנדערונג.

אַלעקסאַנדער (צום דינער): איז די פיטיאַ דאָ?

דינער: היינט איז פאַרבאָטענער טאָג.

אַלעקסאַנדער: וואָס האָב איך געפרעגט, וואָס האָסטו געענטפערט?

דינער: אין פאַרבאָטענע טעג איז די פיטיאַ נישטאָ אין טעמפל.

אַלעקסאַנדער: גיי ברענג זי מיר. זאָג איר, קעניג אַלעקסאַנדער וויל זיין אָראַקל־שפּרוך.

דינער: זי וועט נישט קומען.

אַלעקסאַנדער: זאָג איר, איך וועל מיט געוואַלט זי ברענגען אַהער.

דינער: אומזיסט וועט זיין די מי.

אַלעקסאַנדער: גיי!

דינער: דער אָראַקל וועט דיר היינט קיין ענטפער נישט געבן.

אַלעקסאַנדער: איך פרעג דיך נישט. איך הייס דיר בלויז. גיי! (צו עטלעכע טראַבאַנטן:) באַגלייט אים און זעט צו, די פּיטיאַ זאָל קומען.

דינער: אָ, צו וואָס מען האָט דערלעבט! (ווענדט זיך צו גיין)

העפעסטיאָן: דער קעניג האָט מיט דיר געדולד, איך וואָלט די פּיס דיר אונטערגעהאַקט פאַר דיין לאַנגזאַמקייט. (דינער און טראַבאַנטן גייען אַוועק)

אַלעקסאַנדער (ארומקוקנדיק זיך): דער טעמפּל פון דעלפי!.. ווייסטו, דער שפּרוך מאַכט מיך דאָך אומרויק.

העפעסטיאָן: ער קאָן קיין שלעכטער שפּרוך נישט זיין.

אַלעקסאַנדער: איך ווייס, איך בין פאַר גרויסע זיגן געבוירן געוואָרן, איך בין דער דעראָבערער. איך זע זיך אָפט נאָר ריזנגרויס, מיט טיטאַנען-שריט אומשפּרייז איך די ערד אָן אַן אָפּהאַלט, מיין קאָפּ הויך אונטער דעם הימל אומפּאַס איך די וועלט אין איר גאַנצער לענג און ברייט. דאָך זאָל דער שפּרוך מיר וואָס אַנדערש זאָגן, זאָל ער אָנדייטן, אַז איך האָב אין זיך אַ טעות, הער איך אויף צו זיין אַלעקסאַנדער. יעמאָלט וועל איך זיך פאַרלירן.

העפעסטיאָן: דאָס וואָרט פון דעם אַלטן נאַר.

אַלעקסאַנדער: געליבטער, פון דיר וויל איך מער פאַרשטענדניש פאַר דיאָגענעסן.

העפעסטיאָן: איך ווייס נאָר, אַז ער איז געווען זייער שמוציק.

אַלעקסאַנדער: און גרויס און פריי. דו ווייסט, וועלכע געדאַנקען האָבן מיך אויסגעפילט אויף דעם וועג אַהער?

העפעסטיאָן: אָך, אַלעקסאַנדער, ערשט איצטער הער איך, אַז דו האָסט געדאַנקען, וועלכע איך קען נאָך נישט.

אַלעקסאַנדער: זאָל דער גאָט מיר אַנטפּלעקן, אַז איך האָב געהאַט אַ טעות וועגן מיינע גרויסע זיגן, אַז איך בין נישט דער דעראָבערער, ווי איך דענק פון זיך, דאַן וועל איך דיאָגענעס.

העפעסטיאָן: וואָס זאָגסטו, אָ, אַלעקסאַנדער?!

אַלעקסאַנדער: יעמאָלט — אויס אַלעקסאַנדער. יעמאָלט באַזיג איך זיך, ווי דיאָגענעס האָט זיך באַזיגט. און וועל די וועלט באַזיצן, וואָס איך וועל זיך אָפּזאָגן פון איר.

העפעסטיאָן: די געדאַנקען האָסטו געהאַט און האָסט דעם גאַנצן וועג געלאַכט?

אַלעקסאַנדער: האָסטו געזען דיאָגענעסן טרויעריק?

העפעסטיאָן: איצטער ווער איך אויך אומרויִק איבער דעם שפרוך.

די פּיטיאַ (קומט אַריין, מאַכט עטלעכע שריט און בלייבט שטיין שטאַרק און ווירדעפול פאַר אַלעקסאַנדערן).

אַלעקסאַנדער: די פּיטיאַ.

פּיטיאַ: בין געקומען דיר זאָגן, וואָס דער דינער האָט דיר שוין געזאָגט.

אַלעקסאַנדער: פון דיר וויל איך אַן אַנדער שפרוך.

פּיטיאַ: וועסט אים פון מיר היינט נישט קריגן.

אַלעקסאַנדער: ווען איך הייס דיר?

פּיטיאַ: דאָס געזעץ פון דעם גאָט איז שטאַרקער פאַר דיר.

אַלעקסאַנדער: איך וויל דעם שפרוך, פּריסטערין.

פּיטיאַ: איך טאָר אים דיר היינט נישט געבן.

אַלעקסאַנדער: דאָס האָב איך שוין געהערט. דאָך איך פאָדער אים.

פּיטיאַ: קום מאָרגן.

אַלעקסאַנדער: ווען איך האָב געריטן אַהער, האָב איך געוווּסט, אַז היינט איז פאַרבאָטענער טאָג, איך טאָר אָבער קיין צייט נישט פאַרלירן. איך וויל דעם שפרוך, פּריסטערין.

פּיטיאַ: מיין מויל איז פאַרחתמעט.

אַלעקסאַנדער: דו וועסט אים אויפעפענען.

העפעסטיאָן: זאָג זיך אָפּ פון דעם שפּרוך, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: העפעסטיאָן, פון דיר רעדט אַרויס די אומרו, מיין ווילן איז פעסט. פּריסטערין, דעם שפּרוך!

פּיטיאַ: דער גאָט האָט מיר פאַרבאָטן.

אַלעקסאַנדער: טו מיין געבאָט, פּריסטערין. דעם גאָט לאָז מיר איבער, איך וועל זיך שוין מיט אים אויסגלייכן.

פּיטיאַ: דו פאָדערסט אוממעגלעכס.

אַלעקסאַנדער: איך גלויב איצט אין אוממעגלעכס, פּריסטערין. גיב מיר דעם שפּרוך פון דעם גאָט, פאַרהאַלט אים לענגער נישט פון מיר.

פּיטיאַ: איך בין די צונג פון דעם גאָט, זי שווייגט היינט.

אַלעקסאַנדער: פּריסטערין, דו ווילסט מיך צווינגען געוואַלט צו געברויכן.

פּיטיאַ: וועסט זיך נישט דערוועגן.

אַלעקסאַנדער: אָ, (כאַפּט זי פאַר דער האַנט) דו גייסט מיט מיר אין דאָס אינעווייניקסטע פון דעם טעמפּל און גיסט מיר דעם שפּרוך. (ער שלעפּט זי ביז צו דער טיר פון דעם אינעווייניקסטן זאַל.)

פּיטיאַ (אין גרעסטער אָנשטרענגונג ארויסצורייסן זיך פון זיין שטאַרקער האַנט): מיין זון, דו ביסט נישט צו ווידערשטיין!

אַלעקסאַנדער (קוקט זי איבערראַשט אָן און לאָזט אָפּ איר האַנט): האַ! גוט! דאָס איז דער שפּרוך, מער דאַרף איך נישט. מוטער פּריסטערין, אַפּאָלאָ האָט דיר געצייגט, אַז ער קאָן דורך דיר רעדן אומעטום. גיי איצטער, ביסט פריי, און דיין באַלוינונג וועט זיין גרויס. זיי מיר מוחל מיין קרעפטיקע האַנט. עס איז געווען דאָס איינציקע מיטל אַרויסצודריקן פון דיר דעם שפּרוך. העפעסטיאָן, האָסט געהערט! איך בין נישט צו ווידערשטיין, אַלעקסאַנדער וועט בלייבן אַלעקסאַנדער!

פּיטיאַ (לאַנגזאַם): ווירקלעך, נישט צו ווידערשטיין. (אָפּ)

העפעסטיאָן: אַ לאַסט איז פון מיר אַראָפּגעפאַלן. אָ, אַלעקסאַנדער,

זיען דו וואָלסט געוואָרן דיאָגענעס. וואָלט איך דאָך געמוזט ווערן די לויז, וואָס קריכט אויף אים אַרום.

אַלעקסאַנדער: מיין וועג איז מיר שטענדיק קלאָר געווען, מיין גאַנצער לעבנסוועג. איצטער טרעט איך פעלזנשטאַרק אויף אים. וועל זיך טריי בלייבן: זעלבסטבאַהערשט, איינפאַך, מעסיק, מיט דעם גליק פון דער מענטשהייט פאַר מיינע אויגן. איך בין דער, וועלכער וועט די וועלט דעראָבערן צו איר אייגענעם גליק. איך, דער קעניג, וועל די פעלקער באַפרייען, איך, דער זיגער, וועל זיי פאַראייניקן. מיין הערשאַפט וועט זיין דער טוי אויף די פעלדער, די זון, וועלכע באַשטראַלט און באַלעבט. הערסטו מיך, אַפּאָלאָ? דו וועסט מיר דיינע שטראַלן באָרגן!.. הערסטו מיך דאָרטן, דו אַלטער וווּנדערלעכער מאַן, וועלכער וויל די וועלט דורך אָרעמקייט באַפרייען, דורך עלנט און שמאַטעס? איך וויל זי פירן צו זיסערער גליקזעליקייט.

קראַטעראָס (איילט אריין): אָ, קעניג, איך האָף, דער אָראַקלשפּרוך איז אויסגעפאַלן גוט. דו דאַרפסט דעם גוטן נויטיק האָבן.

אַלעקסאַנדער: ער איז אַזוי גוט, אַז דו קאָנסט דאָס בייזסטע אָנזאָגן מיר גאַנץ רויק.

קראַטעראָס: שליחים זענען אָנגעקומען פון מאַקעדאָניען מיט דער מעלדונג, אַז די טראַקישע און אילירישע פעלקערשאַפטן האָבן ווידער אָנגעהויבן זייערע רויב-אָנפאַלן.

אַלעקסאַנדער: וואָלט איך צו דעם גערדאַרפט מטריח זיין דעם גאָט מיט אַ שפּרוך? דער יינגסטער פון מיינע פעלדפעבלס וועט זיי קאָנען לייכט צוריק באַצוימען. דו האָסט אָבער נאָך עפּעס, און וויכטיקערס.

קראַטעראָס: יאָ, אַלעקסאַנדער, האָסט עס ריכטיק מיר אָפּגעזען, די טעבאַנער האָבן זיך אויפגעהויבן קעגן דיר...

אַלעקסאַנדער: נאָכדעם, ווי זיי האָבן מיך אויסגעקליבן אַלס אויבערקאָמאַנדיר!

קראַטעראָס: זענען באַפאַלן דיינע סאָלדאַטן, וועלכע זענען גראָד אַרויס פון דער קאַדמעאַ...

אַלעקסאַנדער: אַהחה!

קראַטעראָס: געטויט צוויי פון דיינע קאָמאַנדירן...

אַלעקסאַנדער: פאַררעטער!

קראַטעראָס: און די איבריקע פון דיינע סאָלדאַטן האָבן זיי איינגעשלאָסן אין דער פעסטונג, וועלכע זיי באַלאַגערן איצטער.

אַלעקסאַנדער: גיי איך גלייך אויף טעבען. ווי פאַרהאַלטן זיך די אַנדערע גריכישע שטאָטן?

קראַטעראָס: אומעטום פאַרדעכטיקע באַוועגונגען. אין גאַנצן פעלאָפאָנעז, און אויך אין אַטען...

אַלעקסאַנדער: וועט טעבענס שיקזאַל זיין פאַר זיי אַ גוטע וואָרענונג. די העלענער גלויבן מיר מיין קראַפט נישט, זיי זאָלן זי איצטער גוט פאַרשפּירן. זיי וועלן זי שוין מער נישט פאַרגעסן. מיין וועלט-דעראָבערונג הויבט זיך אָן דאָ.

פערטע סצענע

אלעקסאנדערס געלט ביי טעבען. געשרייען דרויסן: „פרייד, פרייד דעם זיגער!" אלעקסאנדער קומט אריין, באגלייט פון העפעסטיאָן, קראטעראָס, פילאָטאס, קליטאָס, פטאָלעמעאָס, און טראבאנטן.

אַלעקסאַנדער (צו די טראבאנטן): ברענגט אַריין פעניקס און פּראָטיטעס! (צוויי טראבאנטן גייען ארויס. אלעקסאנדער זעצט זיך אויף זיין טראָן.) זיי האָבן זיך גוט און מוטיק געשלאָגן, די טעבאַנער — מער כּבוד פאַר אונזער וואָפן. די מאַקעדאָנישע וווּנדן וועלן זיך באַלד פאַרהיילן. אָבער טעבען וועט איר קאָפּ מער נישט אויפהויבן. (פעניקס און פּראָטיטעס ווערן אריינגעפירט פון באוואָפנטע סאָלדאטן. אלעקסאנדער קוקט זיי אָן און רעדט שארף אַרויס.) איר זענט דאָס געווען די אויפרייצער צום אויפשטאַנד?

פעניקס: מיר נישט. דו.

אַלעקסאַנדער: זינט ווען רעדט אַ טעבאַנער לאַקאָניש?

פעניקס: אונטער דער מאַקעדאָנישער הערשאַפט האָבן מיר זיך אויסגעלערנט צו רעדן שטיל און קורץ.

אַלעקסאַנדער: מיט וואָס האָב איך אייך אויפגערייצט צום אויפשטאַנד?

פ ר אָ ט י ט ע ס: מיט דיין איבערהערשאַפט. טעבען איז אַ פרייע רעפובליק.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איר האָט ביידע אין קאָרינט געהאָלפן אויס-צווויילן מיך צום איבערקאָמאַנדיר.

פ ר אָ ט י ט ע ס: האָסט אונזערע שטימען געהערט?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: אַזוי!? (צו קראַטעראָסן). קראַטעראָס, וועסט גלייך פונאַנדערשיקן שליחים אין אַלע גריכישע שטאָטן מיט דער איינלאַדונג צו אַ צווייטער פאָלקספאַרזאַמלונג. (קראַטעראָס אָפּ) איצטער וועל איך הערן זייערע שטימען איינציקווייז. אַדאַנק אייך, טעבאַנער. איר האָט מיך געלערנט, ווי פאָרזיכטיק איך דאַרף האַנדלען מיט די העלענער. אָבער איר האָט מיר אויך געגעבן די געלעגנהייט צו באַ-ווייזן זיי, ווי פאָרזיכטיק זיי דאַרפן האַנדלען מיט מיר.

פ ע נ י ק ס: מיר האָבן זיי געגעבן די געלעגנהייט צו זען, ווי טייער איז אונז די פרייהייט. דערפאַר דאַרפסטו אונז נישט דאַנקען.

פ ר אָ ט י ט ע ס: אַדאַנק דיר, וואָס דו האָסט אונז געגעבן די געלעגנהייט צו באַווייזן ווי גרויס דער גייסט פון טעבען. האָסט גע-פאָדערט פון איר, זי זאָל דיר אַרויסגעבן אונז ביידן און דו וועסט איר מוחל זיין דעם אויפשטאַנד. אָבער זי האָט בעסער אויסגעקליבן דעם טויט, איידער אונז אַרויסגעבן.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ווי טייער איז אייך די פרייהייט!.. וויל איך עמעצנס פרייהייט באַרויבן? ברענג איך מיט זיך אַ יאָך פאַר וועמען? איך קום מיט אייניקייט און פאַראייניקונג. אָבער די ווילט א י ר נישט האָבן, זי פאַסט נישט פעניקס און פראָטיטעס. איך וויל דעם פערס באַשטראָפן פאַר דער דערנידערונג פון העלאַס, די שטראָף, זי וואַרט שוין לאַנג, אָבער פעניקס און פראָטיטעס האָבן געטראַכט, אַז איצטער איז די צייט זייער הערשאַפט איבער טעבען צו פאַרשטאַרקן. איך וויל גריכנלאַנד אויסברייטן, איר נאָמען ווייט פאַרשפרייטן, אָבער וואָס גייט אייך העלאַס אָן! איר האָט טעבען פאַרפירט, דערפאַר האָב איך געפאָדערט אייער אַרויסגעבונג. וואָס איר רופט גרויסער גייסט, איז געווען בלינדקייט נאָר און אומפאַרשטאַנד, איז געווען אומגליקלעכער זעלבסטמאָרד.

אַ ט ר אַ ב אַ נ ט (קומט אריין, בלייבט שטיין נישט ווייט פון דער

מיר): דרויסן וואַרטן פאַרטרעטער פון די פעלקערשאַפטן, וועלכע דער קעניג האָט אַוועקגעזעצט צו משפטן טעבען. זיי זענען געקומען מיט דעם אורטייל.

אַלעקסאַנדער: פיר זיי אַריין. (טראַבאַנט אָפּ. אַלעקסאַנדער צו פעניקס און פּראָטיטעס) איצטער וועט איר אייער און טעבענס אורטייל הערן. נישט פון מיר, וועלכער האָט אייך באַזיגט און איז אייער הערשער. נאָר פון די אָרבאָמעניער, פּלאַטייער, פאָקער און טעספּיער. פון די, וועלכע איר האָט אַמאָל געהאַט באַזיגט און באַהערשט. זייער אורטייל וועט באַווייזן, וואָסערע הערשער איר זענט געווען, און ווי איר האָט פאַרשטאַנען די פרייהייט. (די ריכטער קומען אריין, באַגלייט פון טראַבאַנטן.)

פּראָטיטעס: האָסט פונקט אַזוי געקאָנט איבערגעבן דעם משפט איבער טעבען צו דער מענטשנאומבּרענגענדיקער ספינקס, וועלכע האָט אַמאָל חרוב געמאַכט די וועגן אַרום טעבען.

אַלעקסאַנדער: אַהאַ, דו ווייסט, וואָס אייך דערוואַרט! (צו די ריכטער) וואָס איז אייער אורטייל?

דער עלטסטער: וואָס טעבען האָט געטון צו אונזערע שטעט, זאָל געטון ווערן צו איר.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז מיר אַ רעטעניש, דריק זיך קלאָרער אויס.

דער עלטסטער: מיר האָבן איינשטימיק באַשלאָסן, טעבען זאָל געמאַכט ווערן מיט דער ערד צוגלייך: אירע הייזער זאָלן אַרונטערגעריסן ווערן, אירע ווענט זאָלן איינגעוואָרפן ווערן, אירע בירגער צוזאַמען מיט ווייבער און קינדער זאָלן פאַרקויפט ווערן אין שקלאַפעריי.

אַלעקסאַנדער: איז עס נישט צו האַרט?

די ריכטער: האַרט?!

איינער: איז חוב באַצאָלן האַרט?

דער עלטסטער (פעסט): מיר האָבן עס איינשטימיק באַשלאָסן.

אַלעקסאַנדער: אייער אורטייל וועט דורכגעפירט ווערן.

פעניקס: ווי אונז!

פּראָטיטעס (קרעכצט שווער אָפּ).

א ַל ע ק ס אַ נ ד ע ר (צו פעניקס און פּראָטיטעס): דאָס איז אויך אייער אורטייל. איר האָט קיינמאָל נישט געוווּסט, וואָס פרייהייט איז. די שנאה פון די, וועלכע זענען באַהערשט געוואָרן פון אייך, באַוויזט עס. שקלאַפעריי איז דאָס, וואָס איר פאַרדינט. (צו זייער וואַך) פירט זיי אַוועק! (פעניקס און פּראָטיטעס ווערן אַוועקגעפירט. אַלעקסאַנדער צו די ריכטער) האָט איר וואָס נאָך צו זאָגן?

ד ע ר ע ל ט ס ט ע ר: פון אונזער אורטייל ווערן אויסגעשלאָסן די פריסטער און פריסטערינס.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: גוט. און אויך די קינדס-קינדער און אַלע, וואָס שטאַמען אָפּ פון דעם געטלעכן פינדאַר. זיינע לידער זענען מיינע בעסטע פריינט, און זיינע נאָכקומער זאָלן מיר פאַרשווינט בלייבן, און אויך די, וועלכע האָבן געשטימט קעגן דעם אויפשטאַנד. דאָס איבעריקע בלייבט, ווי איר האָט געמשפט. גייט און פירט אויס אייער אורטייל אין זיין פולער שטרענגקייט. (די ריכטער גייען אַוועק. אַלעקסאַנדער שטייט אויף און ווענדט זיך צו זיין סוויטע) מיר וואַרטן אָפּ, ביז דער אורטייל וועט אויסגעפירט ווערן, דערנאָך פאָרן מיר נאָך קאָרינט. איך וויל די העלענער זאָגן, אויב זיי האָבן עס נאָך נישט פאַרשטאַנען פון טעבענס שטראָף: זיי זענען אַלע זיכער, אַזוי לאַנג ווי זיי זענען אָנגעשלאָסן אָן מיר; ווען זיי גיין קעגן מיר, זענען זיי פאַרלוירן. איך פאַרזיכער אייך, עס וועט שוין מער נישט זיין קיין אָפּהאַלט צו אונזער גאַנג נאָך אַזיען. איך ווער שוין אומגעדולדיק. (סאָלדאַטן פירן אריין ט י מ אָ ק ל ע אַ, אַ יונגע טעבאַנערין פון גרויסער שיינקייט. די גענעראַלן אַרום אַלעקסאַנדערן ווערן איבערראַשט, קוקן זיך איבער, שמייכלען. זענען אַנטציקט פון דער שיינקייט, וועלכע זיי עסן מיט זייערע אויגן. אַלעקסאַנדער איז אָבער אומאָנגענעם באַרירט, קוקט נישט אויף איר און פרעגט די סאָלדאַטן געשעפטסמעסיק) וואָס איז עס? פאַרוואָס האָט איר זי געבראַכט צו מיר?

פ ט אָ ל אָ מ ע אָ ס (לאַכט אויף): אָ, אַלעקסאַנדער, וואָס פרעגסטו נאָך! נעם זי צו און באַלוין זיי קעניגלעך פאַר דער מתנה, וואָס זיי האָבן דיר אויסגעזוכט.

פ י ל אָ ט אַ ס: האָט טעבען נאָך אַזעלכע שיינהייטן? זיי זאָלן פאַרשווינט בלייבן פאַר אונז.

אַלעקסאַנדער (רויט אין געזיכט, שרייט אויף געררייצט): איך האָב צו אייך גישט געערדט! (צו די סאָלדאַטן) אויב אַ מתנה — זי מיר, וועט אייער באַלוינונג זיין די האַרטסטע שטראָף. פאַרוואָס האָט איר זי געבראַכט?

סאָלדאַטנפירער: זי האָט, אָ, קעניג, אונזער קאַפּיטאַן גע-הרגעט.

אַלעקסאַנדער (ווי ער וואָלט פריי אויפגעאָטעמט): אָההה! (זעצט זיך) ווי איז דאָס געשען?

סאָלדאַטנפירער: זי האָט אים פאַרנאַרט צו אַ ברונען, אַריינגעוואָרפן אים און פאַרשאָטן מיט גרויסע שטיינער.

אַלעקסאַנדער (ווענדט איצט זיינע ריכטער-אויגן אויף דער טעבאַנערין): איז דאָס אמת, טעבאַנערין?

טימאָקלעאַ: אמת.

אַלעקסאַנדער: האָסט זיך דערוועגט צו הרגענען איינעם פון מיינע אָפיצערן?

טימאָקלעאַ: איך האָב זיך דערוועגט אים צו באַשטראָפן.

אַלעקסאַנדער: איך בין דאָ צו באַשטראָפן, מיט וואָס האָט ער זיך פאַרזינדיקט קעגן דיר?

טימאָקלעאַ: די שאַנד, וועלכע ער האָט מיר אָנגעטון, איז גרויס. איך וועל זי גרעסער מאַכן, ווען דו צווינגסט מיך אַרויסצו-ברענגען זי אויף מיינע ליפּן. (לאַכן צווישן די גענעראַלן. טימאָקלעאַ פליסטערט אַרוים.) ווי גוט, וואָס איך האָב אים אַליין באַשטראָפט!

אַלעקסאַנדער (מיט שטרענגן בליק אויף זיינע גענעראַלן): דו ביסט געווען שטאַרק גענוג אַריינצווואַרפן אים אין ברונען, און דאָך האָט ער געקאָנט אָנטון דיר, וואָס דו ווילסט נישט אַרויסזאָגן!

טימאָקלעאַ: איך האָב עס געטון מיט שכל בלויז, ער האָט מיר אין דעם געהאָלפן מיט זיין געלט-גיריקייט.

אַלעקסאַנדער: רויבער אויך נאָך... דערצייל.

טימאָקלעאַ: ער האָט געלט פון מיר געפאָדערט און צירונג, גאָלד און איידלשטיינער. האָב איך אים גענומען צו דעם ברונען. דאָ האָב איך מיין געלט און גאָלד באַהאַלטן, האָב איך אים געזאָגט. ווען ער האָט זיך איינגעבויגן בעסער איינצוקוקן זיך, האָב איך אים

אַרייַנגעשטופּט אין ברונען. די שטיינער צונויפּצונעמען און אים מיט זיי צו באַשיטן, איז מיר שוין לייכט געווען. (אַ בייזער געמורמל צווישן די גענעראַלן)

אַלעקסאַנדער: ווי הייסטו?

טימאָקלעאַ: טימאָקלעאַ. איך בין די שוועסטער פון טעאַגענעס, וועלכער איז געפאַלן ביי בעראָנעאַ אין דער מלחמה קעגן דיין פאָטער פיליפּ פאַר דער פרייהייט פון העלאַס.

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס זאָגסטו עס מיר?

טימאָקלעאַ: זאָלסט וויסן: די שוועסטער, ווי דער ברודער. מיר קעמפן קעגן אונזערע פאַרגוואַלטיקער! (ווידער בייזער געמורמל)

קליטאָס: פיליפּ אַ פאַרגוואַלטיקער!

אַלעקסאַנדער (צו די סאָלדאַטן): לאָזט זי פריי. (די סאָלדאַטן טרעטן אָפּ פון איר אַנטוישטע.) דו ביסט פריי, טימאָקלעאַ. נאָך מער: דו און אַלע די דייניקע זענען אויסגעשלאָסן פון דעם אורטייל, וואָס איז געפאַלן איבער די בירגער פון טעבען.

טימאָקלעאַ: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: גיי, אַהיים, טימאָקלעאַ. די סאָלדאַטן וועלן דיך באַגלייטן און אָפּהיטן דיך און די דייניקע, אַז קיין שאָדן זאָל אייך נישט באַפאַלן.

טימאָקלעאַ (מיט טיפער פאַרבויגונג): אַ דאַנק דיר, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: דאָך — פאַרוואָס האָסטו אים באַשטראָפט... די שטראָף, וועלכע ער וואָלט פון מיר געקראָגן, וואָלט אַן אָפּשרעק געווען פאַר הויך און נידריק אין מיין אַרמיי.

טימאָקלעאַ: ווי האָב איך עס געקאָנט וויסן?

אַלעקסאַנדער: יאָ, קיינער ווייסט נאָך נישט פון וועלכן גייסט אַלעקסאַנדער איז באַזעלט. אַפילו די נישט, וואָס זענען אַרום אים.

טימאָקלעאַ: ווען טעבען וואָלט עס געוווּסט!.. (ווענדט זיך צו גיין)

אַלעקסאַנדער: אירט געהערט, סאָלדאַטן, איר וועט מיר פאַר איר פאַראַנטוואָרטן.

טימאָקלעאַ (ווענדט זיך אום און קוקט זיך איין אין אלעקסאנדערן):

אַלעקסאַנדער: וואָס איז, טימאָקלעאַ?

טימאָקלעאַ: איך וויל דיין פּנים בעסער געדענקען.

אַלעקסאַנדער: איך וועל הייסן, אַ קליינע סטאַטוע פון מיר אין דיין הויז דיר ברענגען.

טימאָקלעאַ: ווי פאַר אַ גאָט וועל איך פאַר איר קניען. (אָפּ)

אַלעקסאַנדער (צו די סאָלדאַטן): דאָס גיין מוז איר שווער זיין, נעמט זי אַהיים אין איינעם פון מיינע קאַריאָטן.

העפעסטיאָן: אָ, וואָס פאַר שיינהייט!

קליטאָס: דערפאַר האָט זי זיך דערלויבט העזהדיק אַזוי צו רעדן!

פּטאָלאָמעאָס: אָ, קעניג, פאַרוואָס האָסטו דיין האַנט נאָך איר נישט אויסגעשטרעקט? זי האָט דיך דאָך אין בעט צו זיך מיט די אויגן איינגעלאַדן!..

פילאָטאַס: ווער וואָלט זיך געקאָנט אָפּהאַלטן, זי נישט צו פאַרגוואַלטיקן?

אַלעקסאַנדער: ווען דאָס וואָלט נישט דער גייסט געווען, וועלכער הערשט צווישן אייך. דיינע איצטיקע ווערטער, פילאָטאַס, זיי וואָלטן טייער דיר געקאָסט. איך וויל, איר אַלע זאָלט עס וויסן: איר און מיין גאַנצע אַרמיי וועט זיך באַנעמען, ווי איך וויל. מיר זענען נישט קיין ווילדע חיות, קיין רויבער נישט און נישט קיין פאַרגוואַל־טיקער. פאַרשפּרייט עס צווישן די סאָלדאַטן, באַלערנט זיי אין דעם... איבריקנס, איך פיל — איך וויל אין טעבען מער נישט בלייבן. איך צי נאָך היינט אַוועק פונדאַנען.

פינפטע סצענע

צימער אין שטאָטהויז פון קאָרינט. — אַלעקסאַנדער און העפעסטיאָן קומען אריין.

אַלעקסאַנדער: איך דאַרף זיך נאָך געוויינען צו אַזעלכע טרינקערייען. מיינע גענעראַלן שטייגן מיך אין זיי ווייט אַריבער. אָדער אפשר וואָלט איך עס געקאָנט פונקט ווי זיי, ווען איך וואָלט עס געוואָלט. איך וועל זיך קיינמאָל אין אַזאַ טרינקעריי נישט אַריינלאָזן.

העפעסטיאָן: איך האָב׳ס געזען. האָסט דעם בעכער געטראָגן ביז די ליפּן, אָבער די ליפּן האָסטו נישט באַנעצט. ביסט איבער־הויפּט צעשטרייט געווען, ביסט נישט געווען מיט אונז. וווּ ביסטו געווען, אָ, אַלעקסאַנדער?

אַלעקסאַנדער: אין טעבען.

העפעסטיאָן: ביי דער שיינער טימאָקלעאַ?

אַלעקסאַנדער: האָסט צופיל געטרונקען, העפעסטיאָן. ווייטער זאָלסטו זיך אויך אָפּהאַלטן פון טרינקען.

העפעסטיאָן: אַנטשולדיק, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: איך בין מיט מיינע געדאַנקען אין טעבען געווען, געזען איר צעשטערונג, איר פאַרניכטונג, אירע דרייסיק טויזנט בירגער, וועלכע זענען פאַרקויפט געוואָרן אין שקלאַפעריי מיט ווייבער און קינדער. וואָס איך האָב טונקל אַלץ געפילט אין די לעצטע טעג, איז מיר אונטער איירע טרינק־געזאַנגען העל און קלאָר גע־וואָרן: איך בין געווען צו טעבען זייער שטרענג.

העפעסטיאָן: ביסט געווען צו איר גערעכט. זעסט אויך, וואָס דו האָסט מיט דיין שטרענגקייט דערגרייכט. ווי אָנגעשראָקן און אונטערטעניק זענען געווען איצטער די פאַרטרעטער פון העלאַס. מיט אַראָפּגעלאָזענע קעפּ האָבן זיי איינציקווייז אונטערגעטראָגן דיר די אויבערהערשאַפט. קאָנסט זיכער זיין, מער קיין אויפשטאַנדן וועלן שוין נישט זיין.

אַלעקסאַנדער: דאָס ווייס איך אַלץ. דאָס צו דערגרייכן האָט מיין שטרענגקייט אויך געוואָלט. דאָך בין איך אַוועק צו ווייט. איך בין געווען הערשער, ווו איז געבליבן דער מענטש? איך האָב זיך באַפעסטיקט, אָבער איז דען נויטיק געווען גרויזאַמקייט?

העפעסטיאָן: האָסט געטון, וואָס דו האָסט געמוזט.

אַלעקסאַנדער: ניין, איך האָב געטון, וואָס איך האָב גע־וואָלט. אָבער איך האָב דאָס נישט געדאַרפט וועלן. איך דאַרף נישט וועלן אַזוי פיל שלעכטס. דאַרף איבערהויפּט קיין שלעכטס נישט וועלן. בין איך דען דאָ אום שלעכטס צו טון, שלעכטס צו פאַרשפּרייטן? איז דאָס — אַלעקסאַנדער?

העפעסטיאָן: איך זאָג, דו האָסט ריכטיק געהאַנדלט.

אַלעקסאַנדער: העפעסטיאָן, דו באַליידיקסט מיך!
העפעסטיאָן: וואָס איז די פּעולה פון דיין חרטה?
אַלעקסאַנדער: וועסט גלייך הערן, העפעסטיאָן. זעץ זיך און פאַרשרייב. (דיקטירט:) אַלע אין שקלאַפעריי פאַרקויפטע טעבאַנער זאָלן באַפרייט ווערן... זיי זאָלן זיך אומקערן צוריק אין זייער שטאָט און צוריק אויפבויען זי... אַלע בקשות פון טעבאַנער זאָלן נאָך מעגלעכקייט דערפילט ווערן... טעבאַנער, וועלכע געפינען זיך אין דער פערסישער אַרמיי, זאָלן באַפרייט ווערן, ווען זיי וועלן געפאַנגען גענומען ווערן .. טעבאַנער — —
דיאָגענעס (קומט אריין מיט זיין לאמטער און גייט צו אלעקסאנדערן, צולייכטנדיק זיך, ווי ער וואָלט עמעצן געזוכט)
אַלעקסאַנדער: דיאָגענעס!—מיט זיין לאַמטערן?
דיאָגענעס: איך זוך אַלעקסאַנדערן, וועלכער האָט זיך פאַרלוירן.
אַלעקסאַנדער: האַהאַ, ביסט געקומען שפּעט, פילאָזאָף! אַלעקסאַנדער האָט זיך געפונען.
דיאָגענעס: ער איז פאַרלוירן געוואָרן אונטער די חורבות פון טעבען. די חורבות ליגן אויף אים שווער און טרויעריק.
אַלעקסאַנדער: ער איז נישטאָ מער אונטער די חורבות.
דיאָגענעס: איך בין אים געקומען זוכן אונטער דער חורבה אַלעקסאַנדער, וועלכע דער קעניג האָט געבראַכט מיט זיך.
אַלעקסאַנדער: די חורבה איז צוריק אויפגעבויט געוואָרן.
דיאָגענעס: דאָס קאָן נישט מער געשען.
אַלעקסאַנדער: צוזאַמען מיט די חורבות פון טעבען.
דיאָגענעס: ווי זאָל איך דאָס פאַרשטיין?
אַלעקסאַנדער (גיט אים העפעסטיאָנס פארצייכענונגען): לייען!
דיאָגענעס (אין לייענען): שרעקלעך... שרעקלעך... שרעקלעך...
אַלעקסאַנדער: שרעקלעך?!
דיאָגענעס: פון דיין וועלן גוט מאַכן, פון דיין געפינען זיך, ווי דו רופסט עס, זע איך, ווי ווייט דו האָסט זיך פאַרלוירן. ווי אונז, ווי דער וועלט און דער מענטשהייט, ווען דו וועסט זיך נאָך עטלעכע מאָל אַזוי פאַרלירן. ווי שרעקלעך וועט עס זיין, אַפילו

ווען דו ווסט יעדעס מאָל זיך געפינען און וועלן גוט מאַכן.

אַלעקסאַנדער: אין אָנהויב פון אַ וועג איז מעגלעך אַ פאַלשער שריט. איך בין אין אָנהויב פון מיין וועג.

דיאָגענעס: דיין וועג וועט ווערן אַלץ שווערער און פאַרדרייטער. ווסט אויף אים פאַרבלאָנדזשען און פאַרלירן זיך.

אַלעקסאַנדער: איך זע מיין וועג קלאָר און העל.

דיאָגענעס: וואָס איז דיין וועג?

אַלעקסאַנדער: איך בין די וועלט, איך בין די מענטשהייט. מיין וועג איז איר פאַראייניקונג, דורך מיר וועט זי זיך געפינען, ווערן אייניק, ווערן איינס. איין ווילן וועט זי אויספילן, איין שטרעבן. איך וועל זיין דער ווילן, איך — דאָס שטרעבן, מיין גייסט, דאָס בעסטע אין מיר — דאָס בעסטע אין דער מענטשהייט. מיין גרויסקייט — די מענטשלעכע גרויסקייט, די גרעסטע מענטשלעכקייט.

דיאָגענעס: נאָר אויף דעם וועג צו זיך ליגט גרויסקייט.

אַלעקסאַנדער: איך בין אויף דעם וועג צו זיך.

דיאָגענעס: דורך קריג, דורך בלוטפאַרגאָס, דורך צעשטערונג און פאַרניכטונג...

אַלעקסאַנדער: דאָס איז געטער-וועג. שטורעם ברענגט פרוכטבאַרקייט, צעשטערונג — אויפבויונג.

דיאָגענעס (לעשט אויס די לאַמטערן): אַן עבירה מיין ליכט. (ווענדט זיך צו גיין)

אַלעקסאַנדער: אַזוי זאָלסטו פון מיר נישט אַוועקגיין, דיאָגענעס.

דיאָגענעס: איך ווינטש דיר, דו זאָלסט מיך נאָך וועלן זען.

אַלעקסאַנדער: שטענדיק, דיאָגענעס!

דיאָגענעס (לאַכט אויף און גייט אַוועק).

העפעסטיאָן: ווי קאָנסטו מיט אים אַזוי געדולדיק זיין, אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער (אין געדאַנקען): דיאָגענעס — איז — מיין געוויסן, העפעסטיאָן. געווען גוט, וואָס ער איז געקומען. איצטער — מיט פעסטע שריט אויף מיין געטער-וועג.

צווייטער אקט

ערשטע סצענע

דער צעלט פון דאריוס אויפן שלאַכטפעלד ביי איסאָס.—די ערד און די ווענט זענען פאַרפוצט מיט טעפּיכער, אומגעהויער גרויסע און רייכע, ווו צוויי טעפּיכער טרעפן זיך, דאָרטן זענען די אַריינגענג צו די פאַרשידענע פּאַוויליאָנען. ליכט אין גאָלדענע קאַנדעליאַברעס, אין הענגלייכטער פון בעסטן קרישטאָל פילן אָן דעם רוים מיט העלן שיין, קאַנאַפּעס, באַלייגט מיט טעפּיכער און קישנס, אויסגענייט מיט גאָלד און בריליאַנטן. וועלכע וואַרפן אָפּ אין אומצייליקע שטראַלן דעם אויפגענומענעם ליכטשיין, אַ גרויסע טעפּיך-חופּה, וועלכע בלענדט מיט איר גאָלד און זילבער און אַלערליי איידלשטיינער. שטייט אינמיטן צעלט, מער צום הינטערגרונט. אונטער איר געפינט זיך דאַריוסעס גאָלדענער טראָן. קישנס און קישעלעך, באַנייט מיט גאָלד און זילבער און איידלשטיינער, זענען צעלייגט איבער די דיל-טעפּיכער. — הייט און בריט געשרייען פון די זיגער, וועלכע באַרויבן דעם באַזיגטנס לאַגער. צוויי טעפּיכער פאָרנט רעכטס רוקן זיך פונאַנדער, און עס באַווייזן זיך דריי סאָלדאַטן.

ערשטער סאָלדאַט: ווי רייך! ווי אומגעהויער רייך!

צווייטער: איצטער ווייס עס זיין אונזער קעניג אַלעקסאַנדערס צעלט.

דריטער: זיין אייגענער צעלט איז ווי אַ פּאָרצימער צו דעם צעלט דאָ, זייט איר בעלנים דורכצוגיין זיך און נענטער אָנקוקן די זאַכן?

ערשטער: וואָס פאַלט דיר איין!

דריטער: מיר פֿעלט שוין אין אַסך. איך האָב גרויסן אַפּעטיט. אַפֿילו אויסצוציען זיך אין דאַריוסעס בעט — נאַטירלעך: מיט זיין ווייב אין איר, וועלכע וועט ווערן איצטער אַלעקסאַנדערס בעטוואַרעמערין.

צווייטער: דיר איז נישט ליב דיין לעבן!

דריטער: ווען מען שלאָגט זיך אונטער אַלעקסאַנדערן, מיט אַלעקסאַנדערן טראָגנדיק זיין לעבן אין פּאָרויס, לאַכנדיק פון יעדער געפאַר, לערנט מען זיך אויס נישט אויסצומאַכן זיך פון דעם לעבן. פריער אָדער שפּעטער... פאַרוואָס נישט שטאַרבן פאַר ליגן אין אַ קעניגס בעט מיט אַ קעניגס ווייב? איך בין אַ דענקער. שטאַרבן אין גענוס איז בעסער ווי שטאַרבן אין פאַרדראָס.

ערשטער: אויב שטאַרבן, איז בעסער פאַר דעם קעניגס פאַרטיידיקונג, איידער פאַר דעם קעניגס באַליידיקונג.

דריטער: קליינע נשמות!

צווייטער: און דו ביסט אַ פאַררעטער.

דריטער: זאָגסט עס נאָך אַמאָל, און די... (פון דרויסן געשרייען: „פרייד!.. פרייד!.. פרייד!..")

ערשטער: דער קעניג! (די דריי פאַרשווינדן. קאַריאַטן שטורמען צו צום צעלט. די „פרייד"-געשרייען פאַרשטאַרקן זיך. אַלעקסאַנדער קומט אַריין אין דער באַגלייטונג פון העפעסטיאָן, קראַטעראָס, פאַרמעניאָ, פילאָטאַס, פטאָלעמעאָס, פערדיקאַס, קליטאָס, קאַליסטענעס, אַריסטאַנדער און טראַבאַנטן. ער האַלט אין דער האַנט דעם בויגן פון דאַריוס.)

אַלעקסאַנדער (גאַנץ איבעראַשט ביים אָנבליק פון דעם צעלט): וואָס פאַר אַ רייכטום! איך בין געבלענדט! איך וועל זיך שעמען אומצוקערן זיך צוריק אין מיין אייגן צעלט.

פאַרמעניאָ: וועסט זיך נישט אומקערן. דאַריוסעס צעלט איז איצטער דיינער.

אַלעקסאַנדער (לאַכט אויף): האַ! איז מיר נישט איינגעפאַלן... (הייבט אָן ארומצוגיין און אָנצוקוקן די זאַכן. די באַגלייטונג הינטער אים.) ווי רייך! ווי רייך! — איך וועל דאָ בענקען נאָך דער איינפאַכקייט פון מיין צעלט. וואָס זאָל איך טון מיט אַזוי פיל גלאַנץ און פוץ? (גייט ווייטער. ווענדט זיך פלוצלינג צו פאַרמעניאָן) איז דאַריוסעס קריגסקאַסע אויך גענומען?

פּאַרמעניאָ: זי איז געבליבן אין דמשק, אוצרות גאַנצע.

אַלעקסאַנדער: וועסט זיך פּאַררוען, פּאַרמעניאָ, און דערנאָך באַגעבן זיך נאָך דמשק און ברענגען מיר די אוצרות.

פּאַרמעניאָ: יאָ, איך דאַרף די רו, אָבער דו דאַרפסט זי אויך.

אַלעקסאַנדער: בין אויך אַביסל הונגעריק.

העפעסטיאָן: וואָרים האַלסטו נאָך דעם בויגן פון דאַריוס?

אַלעקסאַנדער: באַלד האָב איך פאַרגעסן, אַז איך האַלט אים. דאָס האָט דאָס רייכטום דאָ מיר אָנגעטון. און אפשר איז זיין בויגן מיר טייערער פאַר דעם גאַנצן גלאַנץ פון זיין צעלט, ווען איך האַלט זיין בויגן, ווייס איך, איך בין סאָלדאַט און קעמפער, וועלכער האָט זיין קעגנער בייגעקומען. (גיט איבער דעם בויגן צו איינעם פון די טראַבאַנטן) אַ שאָד, וואָס איך האָב דאַריוסן נישט געכאַפּט. דאָס וואָלט געווען דער סוף פון דער מלחמה. מיט דאַריוס געפאַנגען, האָב איך גאַנץ פערסיען אין מיינע הענט. דער וועג שטייט מיר דאַמאָלס אָפן נאָך שושן און עקבאַטאַנאַ און פערזעפּאָליס. ווי שנעל האָט ער געמוזט לויפן... אָרעמער דאַריוס! אַ האָז אַנטלויפט נישט שנעלער... איצטער דערמאָן איך זיך: איך האָב ערגעץ־ווו אַ ווונד געקריגן.

די באַגלייטונג (דערשראָקן): ווי? ווו?

אַלעקסאַנדער: דאָס וויל איך זיך דערמאָנען. ווו טוט מיר וויי? אין אַן אָרט, וועלכן איך וועל פאַר אייך נישט אויפדעקן... האָבן מיר דאָ פריער נישט פון הונגער גערעדט? וועלן מיר דאָ מאָלצייטן. געפינט דאַריוסעס קיך. ער האָט רייך געגעסן און געטרונקען. נאָר וויל איך אונזער טיש, אונזערע רו־בעטלעך. (טראַבאַנטן גייען אָפּ אויסצופירן זיין ווונטש)

העפעסטיאָן (אַריינקוקנדיק אין פּאַוויליאָן לינקס): דאָס איז אַ באָד.

אַלעקסאַנדער: אויסגעצייכנט! איידער איך גיי עסן, וועל איך זיך אָפּרייניקן פון דעם קריגשווייס, און אויך מיין ווונד אַרומוואַשן אין דאַריוסעס באָד.

העפעסטיאָן: אין באָד, וואָס איז געווען דאַריוסעס.

אַלעקסאַנדער: אָ, עס וועט מיר נעמען צייט, ביז איך וועל זיך אויסלערנען מיינס צו זאָגן אויף וואָס עס איז געווען זיינס. (קוקט אריין אין באָד-פּאַוויליאָן) גאָלד! גאָלד! גאָלד! די וואַנעס, די וואַסערטעפּ, די קענדלעך, די בוימלקעסטלעך... פאַרנעמט איר די ריחות? די געטער האָבן ביי אונז אַזויגס נישט געשמעקט... און איך וועל זיך דאָ איצטער באָדן — וועט דאָס וואַסער אין אַ גילדענער וואַנע בעסער רייניקן? אָדער אפשר איז זיין וואַסער פּליסיק גאָלד... אַהאַ, דאָרטן שטייען זיינע בעדער גאַנץ דערשראָקן... קום, העפעסטיאָן, איך טייל מיט דיר דעם גילדענעם וווילטאָג. (גייט אריין אין פּאַוויליאָן. העפעסטיאָן נאָך אים.)

פּערדיקאַס (אין דער עפענונג פון אַן אנדער פּאַוויליאָן רעכטס): דאָס איז די קיך, און גאָלד, גאָלד... די קעכער, בלייך אין זייער שרעק, שטייען גרייט צו דינען, זיי וועלן מיר צוערשט פאַרזוכן דאָס געקעכץ. ווער ווייסט, וואָס זיי האָבן פאַר דעם שונא דאָרט אַריינגעקאָכט אין זייערע גילדענע טעפּ. (גייט אריין אין קיך-פּאַוויליאָן. טראַבאַנטן ברענגען אריין אַ לאַנגן טיש און רו-בעטלעך. דער טיש ווערט צוגעשטעלט מיט איין עק צום טראָן. די העסעבעטלעך ארום דעם טיש.)

פּאַרמעניאָ (אָוועקלייגנדיק זיך אויף קישנס): איך לייג זיך אַוועק, מיד און ווייַ איז מיר יעדעס גליד.

פּילאָטאַס: איך וועל דיין שכן זיין. איך האַלט זיך אויך אויף די פיס קוים.

פּטאָלעמעאָס: ווען איך וואָלט אַזוי מיד נישט געווען, וואָלט איך אַריינגעקוקט נאָך אין אַנדערע פּאַוויליאָנען. אָבער איצטער מאַך איך אייך נאָך. (לייגט זיך)

קליטאָס (אַוועקלייגנדיק זיך): איך בין ווי פאַרשיכּורט. איך זע נאָך אַלץ די שלאַכט. זי איז געווען ווי זעלטן איינע. ווי וואָלט דער־פרייט זי פּיליפּס האַרץ!..

קראַטעראָס (אין טיר פון אַ פּאַוויליאָן לינקס הינטן): ביי צעוס! פרויען—און שיינהייטן!

פּטאָלעמעאָס: ווי!.. פאַרשווינדט פון מיר די מידיקייט! (שפּרינגט אויף און גייט צו קראַטעראָסן)

קליטאָס: אינטערעסירן מיך נישט.

פילאָטאַס (צו פּאַרמעניאָ. אויפשטייענדיק): פּאָטער, רירסט זיך נישט? ביסטו ווירקלעך אַלט.

פּאַרמעניאָ: ברענגט זיי אַרויס אַהערצו. מיינע אַלטע פיס ווילן זיך פאַר מידיקייט נישט רירן, אָבער מיינע אויגן זענען נאָך יונג און ווילן זיך לאָבן. טוט אַ טובה אַן אַלטן מאַן.

קראַטעראָס: ווי רעדט מען גאָר צו זיי? זיי וועלן אונזער גריכיש נישט פאַרשטיין.

פּטאָלאָמעאָס: אויב די פרויען פון פּערסיען זענען אַזוי שיין, הויב איך אָן צו לערנען פּערסיש.

פילאָטאַס: אַלס געטרייער זון, אַן אַלטן פּאָטער צוליב, וועל איך מיט זיי אויף שטום־לשון, מיט הענט און פינגער רעדן.

פּאַרמעניאָ: מיינע אויגן זענען מיר דערווײַלע הונגעריקער געוואָרן.

פילאָטאַס (מיט פאַרבויגונגען און מיט פינגערצייכנס): מיינע דאַמען... שיינהייטן פון פּערסיען... אַפראָדיטאַס באַגלייטערינס... איר זענט געבעטן...

פּטאָלאָמעאָס: זיי פאַרשטייען... זיי הויבן זיך אָן צו באַוועגן...

קראַטעראָס: די ערשטע זעט! די ערשטע! די, וועלכע גייט פאָרויס!.

פילאָטאַס: אַלטער פּאָטער, גרייט אָן דיינע אויגן!

פּטאָלאָמעאָס: אָ, ווען איך קאָן נאָר פּערסיש רעדן!

באַרזינע (באַווייזנדיק זיך צווישן די פונאַנדערגעעפנטע טעפּי־כער): איר קאָנט צו אונז גריכיש רעדן. (איבערראַשונג־אַההה צווישן די גענעראַלן)

פּאַרמעניאָ: ביי צעוס, פאַרשטעלט מיר נישט דעם אויס־בליק!

באַרזינע: וואָס ווילט איר, גריכן? פאַרוואָס האָט איר אונז אַרויסגעווינקט?

פילאָטאַס: צו דערקוויקן מיט אייער אָנבליק אַן אַלטן, מידן מאַן.

באַרזינע: האָט אַלעקסאַנדער דאָס באַפוילן?

פילאָטאַס: פונוואַנען ווייסטו, איך בין נישט אַלעקסאַנדער?
באַרזינע (שאַרף אָנקוקנדיק אים): ער וועט דיך באַשטראָפן
פאַר וועלן אים פאַרקלענערן. (געלעכטער צווישן די גענעראַלן)
פילאָטאַס (שטאָלץ): וואָס ווייסטו, ווער איך בין?
באַרזינע: אַכילעס נישט, און אַפילו נישט פּאַטראָקלאָס.
קראַטעראָס: ביי צעוס, זי קען האָמער! דאָס מוז אַלעקסאַנדער וויסן.
באַרזינע (קוקט זיך אַרום).
פּטאָלאָמעאָס: דו זוכסט אַלעקסאַנדערן... אַך, מיר זענען זיינע פּלאַנעטן בלויז. די זון אַליין מאַכט העלער זיך און ריינער אין דער באָד, ווי דאַריוס האָט זיך געפּליושקעט...
באַרזינע: רעדט איך אַלעקסאַנדערן פון דאַריוסן מיט אַזעלכע ווערטער? דאַריוס איז געשלאָגן, אָבער נאָך נישט באַזיגט. און ער איז אַ נאָבלער קעניג.
פּאַרמעניאָ: דו פאַרדינסט די לעקציע, פּטאָלעמעאָס.
קליטאָס: ווייסט דאָך, אַז דו און דיינע חברטעס זענען אַלעקסאַנדערס געפאַנגענע.
באַרזינע: מיר ווייסן, ווי אַזוי איר קומט אין דאַריוסעס געצעלט. מיר ווייסן. איר זענט נישט קיין געלאַדענע געסט, אונז די צייט צו פאַרטרייבן. (געלעכטער צווישן די גענעראַלן)
פּאַרמעניאָ: זי איז אַזוי קלוג, ווי שיין. ווי הייסטו, מיין שיינע?
באַרזינע: באַרזינע.
פּאַרמעניאָ: ווער דיין פאָטער?
באַרזינע: אַרטאַבאַצאָס.
פּאַרמעניאָ: אָ, גרויסער פּערסישער יחוס... און די מוטער אַ גריכין, מעמנאָנט שוועסטער...
באַרזינע: האָסטו זיך שוין דערקוויקט מיט אונזער אָנבליק, אַלטער, מידער מאַן?
פּאַרמעניאָ: ביי צעוס, איך האָב מיין מידיקייט פאַרגעסן.
באַרזינע: קאָנען מיר זיך אומקערן צוריק. אָדער זענען

מיר שוין שקלאַפּינס, אַרויסגעפירט אין מאַרק, פון מענער באַקוקט און געקויפט צו ווערן?

פּ אַ ר מ ע נ י אָ: איר זענט אַלעקסאַנדערס געפאַנגענע. וואָס ער וועט מיט אייך טון, וועט איר צייטיק גענוג דערוויסן.

ב אַ ר ז י נ ע: ווע̄לן מיר זיך אומקערן צו זיך און פון אַלעקסאַנדערן אָפּוואַרטן אונזער גורל. (מיט אויפגעהויבענעם קאָפּ גייט זי אַריין צוריק אין איר פּאַווי̄ליאָן, נאָכפאָלגנדיק אירע חברטעס.)

פּ ט אָ ל אָ מ ע אָ ס: איז דער צע̄לט דאָ נישט פינצטער געוואָרן?

ק ר אַ ט ע ר אָ ס: מיר איז דאָ פריער אַזוי הייס געווען, איצטער איז מיר קאַ̄לט.

ק ל י ט אָ ס: וואָס וועט אַלעקסאַנדער זאָגן?

ק אַ ל י ס ט ע נ ע ס (וועלכער האָט די גאַנצע צייט געלייענט אין אַ שריפט): אַלעקסאַנדער וועט פאַר איר קיין אויגן נישט האָבן.

פּ ט אָ ל אָ מ ע אָ ס: איז ער דען בלינד? איז ער דען טויט?

ק אַ ל י ס ט ע נ ע ס: ער איז מיין תּלמיד — און דאָס איז אַלץ.

פ י ל אָ ט אַ ס: אָ, יאָ. מיר וואָלט פאַרגאַנגען די גאַנצע לוסט צו לעבן, ווען איך וואָלט געווען דיין תּלמיד. (געלעכטער)

ב ע ד י ק אַ ס (קומט אַרוים מיט קאָכער און סאַרווער, וועלכע הויבן אָן צו גרייטן די מישן): שאַרף געקאָכט אָבער גוט. עס ברענט דאָס מויל פון מאַנכענעם געקעכץ. אָבער עס איז נישט גיפט, און זייער ווייַן לעשט דעם מויל גאַנץ וווּנדערלעך.

פּ ט אָ ל אָ מ ע אָ ס: איך האָב אַן איינפאַל, הערט מיך אויס. ווען אַלעקסאַנדער וועט ביי דער מאָלצייט אַרייַנגיסן אין זיך אַ היפּש ביסל פון דעם פּערסישן וויין...

ק אַ ל י ס ט ע נ ע ס: אַלעקסאַנדער טרינקט אויך ווייניק.

פּ ט אָ ל אָ מ ע אַ ס: איך בין זיכער, היינט וועט ער טרינקען. דער זיג איז גרויס, דער דורשט נאָך גרעסער...

פּ אַ ר מ ע נ י אָ: דיין איינפאַל וואָס איז?

פּ ט אָ ל אָ מ ע אָ ס: ווען ער וועט באַטרונקען זיין, וועלן מיר אַריינפירן די אַלע פּערסישע שיינהייטן. דעמאָלט וועלן מיר זען, צי וועט ער נישט נאָך מער באַטרונקען ווערן.

ק אַ ל י ס ט ע נ ע ס: דו מוזט שוין באַטרונקען זיין.

פטאָלאָמעאָס: זיין דורשט געשטילט פון ווייַן, וועט דער פרויען־הונגער אויפשטייגן אין אים.

קאַליסטענעס: און איך פאַרשרייב שוין: דער קעניג האָט פאַרטריבן פטאָלאָמעאָס פון זיינע אויגן.

פאַרמעניאָ: פטאָלאָמעאָס, דיין פלאַן זאָל דורכגעפירט ווערן.

(אלעקסאנדער און העפעסטיאָן קומען ארויס פון באָד־פאוויליאָן.)

אַלעקסאַנדער (גייט צום טראָן): פון אַ גאָלדענער וואַנע אויף אַ גאָלדענעם טראָן — איצטער פיל איך זיך קעניגלעך. (זעצט זיך) דער זיץ איז גאָרנישט ווייכער. (שפּארט זיך אָן מיטן קאָפּ אָן הענטל פון טראָן) ווי זעט אויס מיין קאָפּ אויף דעם גאָלדענעם ווענטל? שיינט ער איצטער? — דאַרף איך איצטער אַנדערש רעדן? ווי דאַרף מיין שטימע איצטער קלינגען? זאָל זי פון אַ גאָלדענעם טראָן גאָלדיק קלינגען? אָדער גראָד פון אַ גאָלדענעם טראָן דאַרף זי קלינגען שטאָל און אייזן? אַ שאָד, וואָס מיר האָבן דאַריוסן נישט געכאַפּט. ער וואָלט מיר געזאָגט, ווי מען דאַרף זיך באַנעמען, ווען מען זיצט אויף אַ גאָלדענעם טראָן. אָרעמער מאַן, ווי מוז ער זיך איצט פילן אָן זיין גאָלדענעם טראָן! אָדער אפשר האָט ער איינעם מיטגענומען מיט זיך אויף זיין פערד? ווער ווייסט, אפשר זיצט ער אויף אַ גאָלדענעם טראָן אָנשטאָט אַ זאָטל... (שפּרינגט אויף) אַוועק מיט דער גאָלדענער באַרבאַריי! מיין רו־בעט אַהער, אויף אונזער גוטן גריכישן שטייגער. נאָך דעם מאָלצייט קער איך זיך אום אין מיין געלט צוריק. אין זיין איינפאַכקייט בין איך פיל רייכער. קום, העפעסטיאָן, לייג זיך צו צו מיר. קראַטעראָס, דו וועסט מיין שכן זיין פון לינקס, פאַרמעניאָ, פערדיקאַס, פילאָטאַס, קליטאָס, פטאָלאָמעאָס, קאַליסטענעס, איר קענט אייערע פלעצער. מיר הויבן אָן אונזער מאָלצייט, זענען די שפייזן גאָלד? און איז דער ווייַן פון גאָלד?

פערדיקאַס: אַזוי ווייט האָט דאַריוס נאָך נישט געבראַכט. אָבער ווייַן און שפייז טעמען גאָלדיק. און אויך אומענדלעך רייך איז זיין קיך. עס שיינט מיר, מען האָט אין איר געקאָכט פאַר זיין גאַנצער אַרמיי.

קאַליסטענעס: דאָס קאָן איך אייך דערקלערן,

אַלעקסאַנדער: מיר ווילן באַלערנט ווערן.

קאַליסטענעס: פון אייביק אָן איז עס אַ מנהג ביי די פּערסישע קעניגן אונטערצוטראָגן זייערע געסט אַזויפיל מאַכלים, אַז וואָס זיי האָבן נישט געקאָנט אַליין אויפעסן, האָבן זיי גענומען אַהיים פאַר זייער דינערשאַפט.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז אָבער אַ הוצאה געווען! ווייסטו נאָך עפּעס פון די טיש־מנהגים פון די פּערסישע קעניגן?

קאַליסטענעס: איך האָב זיי אויפגעזאַמלט, ווי אַריסטאָטע־לעס וואָלט זיי בעסער אויפזאַמלען נישט געקאָנט.

פּאַרמעניאָ: ווי מוזטו זיך שטענדיק באַרימען, קאַליסטענעס?

אַלעקסאַנדער: דרך-ארץ איצטער, פּאַרמעניאָ! קאַליסטענעס וויל אונז באַלערנען.

קאַליסטענעס: דער פּערס האָט קיינמאָל נישט איינגעלאַדן צום טיש מער ווי צוועלף פּערזאָנען.

אַלעקסאַנדער: אַ גליק דאָס פאַר זיין פּאָלק!

פּערדיקאַס: דו לאַדסט איין זעכציק אָדער זיבעציק.

אַלעקסאַנדער: זיי עסן זיך ביי מיר נישט איבער. און איך קאָך נישט פאַר זייער דינערשאַפט. ווייטער, קאַליסטענעס.

קאַליסטענעס: ער אַליין איז געזעסן הינטער אַ פּאַרהאַנג, וועלכער איז אַזוי אויסגעהאָנגען געווען, אַז ער האָט געקאָנט זען זיינע געסט, אָבער זיי אים נישט.

אַלעקסאַנדער: געטלעך און — איינזאַם!

קאַליסטענעס: און האָט ער געגעסן מיט זיינע געסט אין איין צימער. איז ער דאָך נישט געזעסן מיט זיי צוזאַמען. דערביי איז ער געזעסן אויף קישנס, און זיי אויף דער ערד.

אַלעקסאַנדער: איז אים נישט האַרט געווען, ווען ער האָט געקוקט אויף זיי!

קאַליסטענעס: נאָר ביים וויין-טרינקען זענען זיי צוגעלאָזן געוואָרן צו אים. אָבער ער האָט געטרונקען אַ בעסערן וויין, זיי אַן ערגערן.

אַלעקסאַנדער: און זייערע אומצופרידענע געזיכטער האָט אים נישט פאַרדאָרבן דעם גענוס? באַרבאַר! דערצייל נישט מער, קאַליסטענעס, מאַכסט מיר קאַליע מיין אַפּעטיט.

קאַליסטענעס: נאָר דאָס נאָך צו דערמאָנען: זיינע געסט האָבן נישט געטאָרט אַוועקגיין, ביז זיי זענען גאַנץ באַטרונקען געווען.

פטאָלאָמעאָס: דאָס איז נישט קיין שלעכטער מנהג!

אַלעקסאַנדער: צווינגען?

פטאָלאָמעאָס: אָבער טרינקען, טרינקען, טרינקען...

אַלעקסאַנדער: קאַרג איך?

פטאָלאָמעאָס: דו טרינקסט קוים, פאַרשווינדט אויך אונזער אַפעטיט.

אַלעקסאַנדער: היינט וועט עס נישט געשען. (טרינקט און לאָזט זיך ווידער אָנפילן דעם בעכער. צוויי טראַבאַנטן קומען צו טראָגנ-דיק אַ קעסטל) וואָס איז דאָס? אַ געריכט?

טראַבאַנט: מיר האָבן דאָס געפונען אין דאַריוסעס פּאַוויליאָן. דאָס קעסטל איז אַזוי שיין און מוז זייער קאָסטבאַר זיין, אַז מיר האָבן זיך נישט געקאָנט איינהאַלטן, דיר עס נישט גלייך צו ברענגען.

אַלעקסאַנדער (באַטראַכטנדיק דאָס קעסטל): דו ביסט גע-רעכט. עס איז אַ קונסטווערק, ווי נאָר זעלטן. אַזוי שיין, אַז עס האָט מיך פון דעם וויין גאַנץ אויסגעניכטערט.

פטאָלאָמעאָס: לאָז מיך עס נישט זען. איך וויל נישט אויסגעניכטערט ווערן.

אַלעקסאַנדער (מאַכט אויף דאָס קעסטל): צירונגזאַכן, גאָלד און איידלשטיינער. קיינס נישט פון דעם ווערט פון קעסטל און פון זיין קונסט. אַ שיינער קרוג און אייפּאַכער וויין. אַ קונסט-נוס מיט אַן אומבאַטעמטער יאָדרע. מיר פעלט איין — איך האָב פאַר דעם קעסטל אַ בעסערע פאַרווענדונג. (צו די טראַבאַנטן) נעמט אייך די צירונג צו צום דאַנק פאַרן קעסטל. איך וויל דאָס קעסטל ליידיק. איך וויל אין אים אויפבאַוואַרן די אָפּשריפט פון האָמערס איליאַדע, וועלכע אַריסטאָטעלעס האָט פאַר מיר באַזאָרגט. דאָס וווּנדערבאַרע קעסטל וועט באַקומען דעם וווּנדערבאַרסטן אינהאַלט.

קאַליסטענעס: דאָס מוז די אייביקייט וויסן. איך פאַרשרייב עס אויף דור-דורות.

פילאָטאַס (צווישן פּאַרמעניאָ און פטאָלאָמעאָס): איך גלויב ער מוז איצט שיכור זיין.

פּאַרמעניאָ: נישט, ווען ער געדענקט נאָך זיין האָמער.

אַלעקסאַנדער: עס איז מיר וואַרעם. האָט דאָס קעסטל מיר עס אָנגעטון אָדער דער ווייַן? — פּאַרוואָס זענט איר שטיל? טרינקט! (טרינקט אויס זיין בעכער.)

פּטאָלאָמעאָס (צו פילאָטאָסן): די וואַרעמקייט קומט פון ווייַן. איצטער איז די צייט, צו מאַכן אים נאָך וואַרעמער. (צו אַלעקסאַנדערן.) איך האָב פאַר דיר נאָך אַ מתּנה. אָ, קעניג, פון דאַריוסן איבערגעבליבן. דערלויב מיר זי דיר צוצוברענגען.

אַלעקסאַנדער: איך בין נייגיריק.

פּטאָלאָמעאָס (שטייט אויף און גייט צום פּרויענפּאַווילּיאָן, פונוואַנען ער קומט באַלד אַרויס מיט די פרויען, באַרזינע פאָרויס, און פירט זי צו צו אַלעקסאַנדערן): איז זי נישט שענער פאַרן קעסטל?

אַלעקסאַנדער: וועלכע נידריקייט האָסטו אין מיר ווען געזען, פּטאָלאָמעאָס, אַז דו האָסט זיך אונטערגענומען צו מאַכן מיר אַזאַ אומווירדיקע מתּנה?

פּטאָלאָמעאָס: אָ, קעניג, אַזוי פיל שיינהייט!

אַלעקסאַנדער: נעם אַוועק פון מיר דעם אויגנווייטיק!

באַרזינע: אָ, וואָס פאַר אַ באַליידיקונג!

אַלעקסאַנדער (איבערראשט): אַנטשולדיק! איך האָב געגלויבט, אייערע אויערן הערן נישט קיין גריכיש.

באַרזינע: און ווען דיין צונג וואָלט עס נישט געזאָגט, דיינע אויגן באַליידיקן נישט ווייניקער. זיי קוקן אונז אָן, ווי מיר וואָלטן געווען סטאַטועס אָן לעבן, שאָטנס אַרויסגעשטיגענע פון דער אונטערוועלט. בין איך איינער? בין איך אַ טויטע סטאַטוע?

אַלעקסאַנדער: נישט, ווען דו רעדסט אַזוי פיל.

באַרזינע: איך קאָן אויך זינגען. (מיט טאַנץ-באַוועגונגען) אויך טאַנצן. איך קאָן אויך דיין האָמער.

פּטאָלאָמעאָס: זי איז האַלבגריכין. באַרזינע, די טאָכטער פון אַרטאַבאַצאָס.

אַלעקסאַנדער: איינע פון דאַריוסעס ווייבער? אַזויפיל האָט ער זיי געהאַט!

באַרזינע: ניין, קיין איינע איז עס נישט פון אונז. טעכטער

און פרויען פון פערסישע סאַטראַפּן זענען מיר. צונויפגעקומען אין דאַריוסעס צעלט, אום דיך אָנצוקוקן, ווען ער וואָלט דיך געפאַנגען. דאַריוסעס ווייב, די קעניגין, איז אין איר פּאַוויליאָן (הייזט אָן אויף א פּאַוויליאָן אין הינטערגרונט.) צוזאַמען מיט דאַריוסעס מוטער און זיינע צוויי טעכטער.

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס האָט מען עס מיר פריער נישט געזאָגט?

פטאָלאָמעאָס: מיר הערן עס צום ערשטן מאָל.

קראַטעראָס: מיר זענען געווען צו מיד, אַלע פּאַוויליאָנען דורכצוזוכן.

אַלעקסאַנדער: גיי, קראַטעראָס, גיב זיי איבער מיין גרוס. זאָג זיי, זיי דאַרפן נישט מורא האָבן פאַר שלעכטס פון מיר. דערקלער זיי: זיי וועט ביי מיר גאָרנישט פעלן, ווי ביי דאַריוסן.

פילאָטאַס: אויך קיין מאַן נישט.

אַלעקסאַנדער: דיין גליק, פילאָטאַס, וואָס זיי האָבן עס נישט געהערט. — גיי, קראַטעראָס, און זיי ווייך אין טאָן און מילד אין באַנעמען.

באַרזינע (צו קראַטעראָס): דו וועסט איצטער דערזען די שענסטע קעניגין, וועלכע האָט ווען די ערד באַשיינט. ווען זי וואָלט געלעבט אין דער צייט פון פּריאַמאָס'ס זון, דעם געטלעכן העלד אַלעקסאַנדראָס פּאַריס, וואָלט ער זי אַוועקגענבעט פון איר מאַן, נישט אייער שיינע העלענע. ווייל נאָך מער פּאַסט זיך אויף איר דאָס האָמערישע וואָרט: „אַן אומשטערבלעכער געטין באמת גלייכט יענע פון אָנזען".

קראַטעראָס: איצטער ווערט די שליחות מיר באַזונדערס אָנגענעם.

אַלעקסאַנדער: איצטער בלייבסטו דאָ.

קראַטעראָס: אָ, קעניג, טרויסטו מיר די שליחות נישט? איך וועל זיין דער ווייכסטער אין טאָן, און מיין באַנעמען וועט זיין אַליין די מילדקייט.

אַלעקסאַנדער: אָבער מיט דיינע אויגן וועסטו זי באַלייידיקן. איך טרוי אייך קיינעם די שליחות נישט. איר וועט אַלע זי

אַוועקגגנבענען מיט אייערע אויגן פון איר מאַן. איך וועל די שליחות אַליין טון. קום, העפעסטיאָן, באַגלייט מיך צו זייער פּאַווילּיאָן. (גייט מיט העפעסטיאָן צום פּאַווילּיאָן פון דער קעניגין.)

באַרזינע: פאַרוואָס בין איך נישט די קעניגין? אויף מיר האָט ער זיך קוים אומגעקוקט.

פּטאָלאָמעאָס: איך האָב געמאַכט אַ טעות. גייט צוריק, פרויען, אין אייער פּאַווילּיאָן.

באַרזינע: אָ, פריינדיגען, אונזער נידערלאַגע דאָ איז נישט קלענער פאַר ראַדיוסעס מפּלה אין פעלד. (גייט אָפּ מיט די פרויען, די אויגן געווענדט אויף אַלעקסאַנדערן. ביז זי פאַרשווינדט אין איר פּאַווילּיאָן.)

קאַליסטענעס: איר האַלט מיך אַלע פאַר אַ באַרימער. איר זעט, איך האָב געשוויגן די גאַנצע צייט און זיך נישט באַרימט, אַז איך קען אַלעקסאַנדערן בעסער פיל פאַר אייך.

טראַבאַנטן (עפענען פונאַנדער די טעפּיכער פון דעם פּאַווילּיאָן פון דער קעניגין און רופן אויס): דער קעניג אַלעקסאַנדער! (די גענעראַלן ווענדן איצטער זייער אויפמערקזאַמקייט צו דעם, וואָס עס וועט פאָרקומען אין יענעם פּאַווילּיאָן. אַלעקסאַנדער און העפעסטיאָן בלייבן שטיין פאַר דער עפענונג. די קעניגין שטייט מיט די הענט אויף איר געזיכט. ראַדיוס' מוטער ציט זיך אויפן געזיכט פאַר העפעסטיאָנען, ווי ער וואָלט געווען אַלעקסאַנדער. העפעסטיאָן זעט איין איר טעות און טרעט אָפּ הינטער אַלעקסאַנדערן. די מוטער הויבט אויף איר קאָפּ, דערקענט איר טעות און שרייט אויף.)

מוטער: אָ, איך האָב נישט געוווּסט... איך האָב געמיינט, יענער איז אַלעקסאַנדער.

אַלעקסאַנדער: דו האָסט קיין טעות נישט געמאַכט. אויך ער איז אַלעקסאַנדער. און דו ביסט די מוטער פון ראַדיוס?

מוטער: געווען. מיין אומגליקלעכער זון איז דאָך שוין טויט.

אַלעקסאַנדער: דיין זון איז נישט טויט.

מוטער: אָ, געטער!

קעניגין (הייבט אויף הויך דעם קאָפּ, די הענט נאָך אַלץ אויפן געזיכט).

אַלעקסאַנדער: אָ, קעניגין, פאַרוואָס האָסטו דיין געזיכט פאַרבאָרגן?

קעניגין (יאָמערט ארויס פון הינטער די הענט): אָ, אַ געפאַנ־גענע צו זיין!

אַלעקסאַנדער (זייער ווייך): איך וועל עס דיר אַזוי לייכט מאַכן ווי מעגלעך.

קעניגין (שפרייט אויס די אָרעמס און רעדט ארויס פארצווייפלט און ביטער): לייכט מאַכן!.. (אַלעקסאַנדער און העפעסטיאָן מאַכן אַ שריט צוריק ביים אָנבליק פון איר שיינקייט, צווישן די גענעראלן גייט דורך אַ געמורמל.)

פטאָלאָמעאָס (פליסטערט): דאָס איז דער סוף פון אַלעק־סאַנדערס ווייבערפרעמדקייט.

קאַליסטענעס (לאַכט אויף מיט חוזק).

אַלעקסאַנדער (ווי ער וואָלט קיים צום אָטעם געקומען): דו ביסט אַ געפאַנגענע. דאָס מוזטו בלייבן. אָבער דו בלייבסט קעניגין, און ווי אַ קעניגין וועסטו אויך באַהאַנדלט ווערן. גאָרנישט זאָל גע־ענדערט ווערן אין דעם, ווי דו ביסט געוווינט צו לעבן. דער דאָזי־גער געלט, וועלכער איז דאַריוסעס געווען, וועט בלייבן דיינער — פאַר דיר און דיינע טעכטער און דאַריוסעס מוטער. באַטראַכט מיך און מיינע פריינט איצטער אַלס דיינע געסט. און ווילסטו, קאָנסטו זאָגן, דו ביסט איצטער צו געסט נישט אויפגעלייגט.

קעניגין: לאַכסט פון מיר? דו קאָנסט זיך דאָס פאַרגינען. דו ביסט דער זיגער.

אַלעקסאַנדער: דו ווייסט, וואָס און ווי אַ זיגער וואָלט גע־טון, פילייכט גאָר, וואָס דאַריוס וואָלט געטון, ווען ער וואָלט זיגער געווען, און איך וואָלט אַ ווייב געהאַט אַזוי שיין ווי דו...

קעניגין: איצטער רעדסטו די שפּראַך, וועלכע איך האָב דער־וואַרט צו הערן. אָ, געטער, פאַרוואָס בין איך נישט העסלעך?!

אַלעקסאַנדער: באַטראַכט זיך, אָ, קעניגין, ווי אונטער דעם שוץ פון אָפּשטויסנדיקער העסלעכקייט.

קעניגין: אָ, אַזאַ באַליידיקונג.

אַלעקסאַנדער: באַליידיקונג? קעניגין, ביסט די שענסטע

פרוי, וועלכע איך האָב ווען געזען. און בין איך יונג און צייל ניעט אָן אַסך יאָרן, זע דיר מיינע גענעראַלן אָן, וועלכע האָבן אין זייערע יאָרן אַסך מער פרויען אָנגעטראָפן. זע, ווי זיי קוקן דיך אָן! מיט וועלכער באַוואונדערונג, מיט וואָסער אַנטציקונג, ווייל אַ געטינגלייכע שטייט דאָ פאַר זיי. און דאָך ביסטו ביי מיר געזיכערט ווי אונטער דאַריוסעס דאַך און שוץ. קיין שלעכטס וועט דיך נישט טרעפן, און נישט די קלענסטע באַליידיקונג. אין דעם דאָזיקן צעלט ביסטו קעניגין און הערשערין. ער געהערט דיר מיט אַלץ, וואָס אין אים. איך וועל זיך נאָר דערלויבן דאָס שיינע קעסטל דאַריוסעס אַלס געשענק זיך אויסצובעטן.

קעניגין: מיינסטו ערנסט?

אַלעקסאַנדער: קענסט נישט אַלעקסאַנדערן, וועסט מיך פון מיינע טאַטן אַרויסדערקענען, ביסט קעניגין און דיין מלוכה איז אָט דער צעלט. דו וועסט הערשן איבער די דינסטן און קנעכט, וועלכע האָבן דיך דאָ שטענדיק באַדינט. קיינער טאָר דיר דאָ נישט שטערן. עס איז דיין הייליקטום, וואָס טאָר פון קיינעם נישט באַטראָטן ווערן. מיינע גענעראַלן הערן, וואָס איך זאָג, און איך וועל עס זיי נישט דאַרפן איבערזאָגן, אָבער איך אַליין בין פון דעם אָנזאָג נישט אויסגעשלאָסן.

קעניגין: דו און דיינע גענעראַלן וועלן מיין שיינקייט גאַנץ פאַרגעסן?

אַלעקסאַנדער: זי וועט אונז הייליק זיין.

פטאָלאָמעאָס (פליסטערט): זי זאָגט עס, ווי עס וואָלט איר שטאַרק פאַרדראָסן.

קעניגין: אָ, געטער, וואָס וועט זיין מיט מיר, וועט זיין!

אַלעקסאַנדער: דו צווייפלסט אַלץ, דאָך מיט דיר וועט גאָרנישט זיין. דו טראַכט נאָר נישט פון אַנטלויפן. גיב דיין וואָרט מיר, אַז דו וועסט דעם צעלט נישט פאַרלאָזן, נישט דו און נישט די מוטער, און נישט דיינע טעכטער.

קעניגין: אָ, דאָס וואָרט קאָן איך דיר געבן פון גאַנצן האַרצן. עס וועט אַ פיין מיר זיין, די זון נאָר אָנצוקוקן, דאָס פרייע דרויסן וועט מיך ווי אַ שווערער באַרג דערדריקן. איך וויל פאַרגעס,

און פאַרגעסן ווערן, נישט זען און נישט ווערן אָנגעזען.

אַלעקסאַנדער: דיין ווילן וועט אונז הייליק זיין. דאָך איצטער, אויב דו ווילסט, האָסטו און די מוטער מיין דערלויבניש אויפן שלאַכטפעלד אַרויסצוגיין און באַגראָבן יענע געפאַלענע פערסער, וועמען איר וואָלט געוואָלט באַגראָבן מיט כבוד און אַכטונג.

מוטער: אָ, קעניג, ווי גנעדיק דו ביסט! דאַרף איך גלייך גיין? עס איז נאָך העלער טאָג...

אַלעקסאַנדער: גיי און קום צוריק, וויל נאָר נישט אַנטלויפן.

מוטער: דו האָסט מיין וואָרט, און איך וועל עס האַלטן. אָ, ווי דאַנק איך דיר, דו גנאָדפולער! — קום, געליבטע ווייב פון מיין דאַריוס! מיר מוזן זיך באַאיילן, דער טאָג גייט שנעל צום סוף.

קעניגין (שטייט אומבאַוועגט).

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס איילסטו נישט? קוקסט מיך אַזוי זעלטזאַם אָן...

קעניגין: איך קוק דיך ווי אַ ווונדער אָן.

אַלעקסאַנדער: בין איך אַ ווונדער, ווען איך טו וואָס רעכט און ריכטיק?

קעניגין: דו ביסט — —

אַלעקסאַנדער: וואָס בין איך, קעניגין?

קעניגין (אַרויספליסטערנדיק): נישט מענטשלעך. (ווענדט זיך לאַנגזאַם צו דער מוטער און ביידע גייען אַוועק.)

אַלעקסאַנדער (קוקט איר נאָך, ביז זי גייט אָפּ, און לאַכט אויף).

העפעסטיאָן: דו ביסט נישט מענטשלעך!

גענעראַלן (כאַפּן אויף די ווערטער און חזרן זיי איבער אין פאַרשידענע טענער): נישט מענטשלעך! נישט מענטשלעך! נישט מענטשלעך!

אַלעקסאַנדער (צוריק אויף זיין העסעבעט): אָ, הערט דאָך אויף מיט דעם וואָרט פון דער פרוי!

העפעסטיאָן (צו די גענעראַלן): האָט איר געזען די פרוי אַזוי גענוי ווי איך? „געטינענלעכע” איז דאָ נישט קיין וואָרט פון איבערשאַצונג. איך האָב זי אָנגעקוקט און פאַרגעסן ווי צו רעדן.

קראַטעראָס: אָ, קעניג, פאַרוואָס האָסטו אַוועקגענומען פון מיר די שליחות, וועלכע דו האָסט מיר געגעבן?

פטאָלאָמעאָס: ווער נישט אין כעס אויף מיר. אָ, קעניג! אָבער אויב דו האָסט געקאָנט נישט אויפפלאַקערן ביים אָנבליק פון דער פרוי, האָב איך מורא, אַז דו וועסט שטאַרבן אָן אַ יורש.

פאַרמעניאָ: איך האָב געקוקט און האָב מיין עלטער פאַרגעסן.

פערדיקאַס: איך גיי נישט צו מיין געליבטער, ביז דער קעניגינס אָנבליק וועט אַרויס פון מיינע גלידער.

העפעסטיאָן: אָ, אַלעקסאַנדער, דערקלער אונז זיך!

אַלעקסאַנדער: איך בין — אַלעקסאַנדער.

פילאָטאַס: אַלעקסאַנדער דאַרף זיין אַ דעראָבערער. דו ביסט דיאָגענעס.

אַלעקסאַנדער: און דיאָגענעס צו זיין מוז קאָנען. אויך איך האָב איר שיינקייט געזען, געמערקט, אַז זי האָט געוואַרט, איך זאָל זי באַהאַנדלען ווי יעדער אַנדער דעראָבערער און מאַן. זי וואָלט זיך פילייכט גאַנץ גליקלעך געפילט, ווען איך נעם זי אין מיינע אָרעמס. אָבער זי איז די ווייב פון דאַריוס, און איך האָב זיך באַזיגט.

גענעראַלן: נישט מענטשלעך!.. נישט מענטשלעך!.. נישט מענטשלעך!..

אַלעקסאַנדער: קאַליסטענעס, ווילסטו זיי אפשר דערקלערן, וואָס הייסט מענטש זיין.

טראַבאַנט (קומט צו צו אַלעקסאַנדערן): אַ פערסישער אָפיצער שטייט פאַר דער טיר מיט אַ בריוו פון דאַריוסן.

אַלעקסאַנדער: פון דאַריוסן! ברענג אים שנעל אַריין.

טראַבאַנט (ווינקט צו די טראַבאַנטן פאַר דער טיר).

אַלעקסאַנדער: וויל דאַריוס זיך אונטערגעבן?

אָפיצער (קומט אַריין, איילט צו צו אַלעקסאַנדערן און פאַלט אויפן געזיכט).

אַלעקסאַנדער (אומגעדולדיק): זיי פאַרלירן צופיל צייט אויף זייערע צערעמאָניעס, דערפאַר פאַרלירן זיי מלחמות.

אָפיצער (הויבט זיך אויף און גיט אַלעקסאַנדערן דאַריוסעס

בריות): פון מיין גרויסן קעניג, דעם אומגליקלעכן דאַריוס, צו דיר, דו געטלעכער אַלעקסאַנדער.

אַלעקסאַנדער (וויקלט פונאַנדער די שריפט, לייענט זי דורך און צעלאַכט זיך מיט חוזק).

אָפיצער: מיין אָרעמער גרויסער קעניג!

אַלעקסאַנדער (צו די גענעראַלן): אַ שלום-אָנבאָט.

גענעראַלן (פריידיק): אַ שלום-אָנבאָט!

אַלעקסאַנדער: ער באָט מיר אָן אַלע לענדער, וועלכע ליגן אויף דער זייט פון דעם טייך פרת, די האַנט פון איינער פון זיינע טעכטער און אַ טויזנט טאַלענטס פאַר זיין ווייב און זיין מוטער.

פאַרמעניאָ: פאַרוואָס האָסטו מיט חוזק אויפגעלאַכט? די באַדינגונגען זענען אויסגעצייכנט.

אַלעקסאַנדער:ווירקלעך?

פאַרמעניאָ: ווען איך בין אַלעקסאַנדער, נעם איך זיי אָן מיט ביידע הענט.

אַלעקסאַנדער: איך וואָלט עס אויך געטון, ווען איך בין פאַרמעניאָ.

קאַליסטענעס: דאָס ווערט פאַרשריבן. (שרייבט)

פילאָטאַס: אויך פאַרמעניאָ צו זיין מוז מען קאָנען.

אַלעקסאַנדער: גאַנץ געוויס, מיין ליבער פילאָטאַס.

פאַרמעניאָ: אַלע לענדער, וועלכע ליגן אויף דער זייט פון פרת...

אַלעקסאַנדער: איך וויל זיך מיט אים נישט טיילן. איך וויל זיין גאַנצע מלוכה.

פאַרמעניאָ: זיין טאָכטער פאַר אַ ווייב.

אַלעקסאַנדער: די קאָן ער מיר נישט געבן. זי איז אין מיינע הענט. ווען איך וועל זי וועלן, וועל איך זי נעמען.

פטאָלאָמעאָס: זיין ווייב און זיין מוטער ווילסטו געוויס נישט, פאַרוואָס זאָלסטו זיי נישט אויסבייטן פאַר טויזנט טאַלענטס?

אַלעקסאַנדער: ווייל איך וויל, ער זאָל קומען אָפנעמען זיי ביי מיר. זייער געפאַנגענשאַפט וועט אים אפשר צווינגען צו אַ

בייער שלאַכט. (צום אָפּיצער) האָסט געהערט אונזער געשפּרעך, דאָס איז מיין ענטפער צו דאַריוסן. זאָג אים נאָך, איך בין דער האַר פון גאַנץ אַזיען. איך מאַך קיין שלום נישט, ער מוז זיך מיר איינגאַנצן אונטערגעבן. גיי!

אָפּיצער (פאַלט אויפן געזיכט, שטייט אויף און גייט אַוועק).

אַלעקסאַנדער: אָרעמער גרויסער קעניג!.. איך וועל אים פאָרלויפיק לאָזן צורו. זאָל ער איבערכאַפּן דעם אָטעם, צונויפקלייבן זיין לעצטע אַרמיי. איך וועל דערווייל פאַרנעמען אַלע לענדער ביים ברעג פון ים. פעניציען, פאַלעסטינע, עגיפּטן. דאַריוסעס פּלאָט וועט בלייבן אָן אַ האַפן און אויפהערן צו זיין אַ פלאָט. און פון עגיפּטן צוריק צו דאַריוסן. אויפזוכן אים, אויב ער וועט נישט אַרויסקומען צו מיר, זיין ווייב און זיין מוטער ביי מיר אָפּצונעמען. די לעצטע שלאַכט מיט אים... און נישט מער דאַריוס... איך ווער האַר פון אַזיען... אומבאַשטריטענער, אומבאַשרענקטער האַר פון גאַנץ אַזיען... פון גאַנץ אַזיען... און פון דער גאַנצער... קאַליסטענעס, האָסט נאָך נישט דערקלערט, וואָס הייסט מענטש זיין... אָבער איך בין איצטער זייער מיד... איר וועט מיר אַנטשולדיקן, ווען איך וועל מיר אַביסל רו און שלאָף פאַרגינען. (די גענעראַלן שטייען אויף פון זייערע פּלעצער) איר וועט ווידער מיינע געסט זיין, ווען איך וועל די שלאַכט אויסשלאָפן פון מיינע גלידער. (גענעראַלן און קאַליסטענעס גייען אַוועק) העפעסטיאָן, דו בלייב. איך שלאָף שטענדיק מיט האָמער איין, ווילסטו אים מיר פאָרזאָגן?

העפעסטיאָן: איך טרוי נישט איצטער מיין זיכרון, און מיין צונג איז מיר אויך מיד. איך וועל האָמערן דיר פאַרגרייזן, און דו וועסט אַ שלעכטן חלום האָבן.

אַלעקסאַנדער: יאָ, אויך דו האָסט אַ רעכט גוט מיד צו זיין. איז דאָס געווען אַ שלאַכט! נאָך אַזאַ איינע, און דאַריוס איז אָפּגעווישט... אַ גרויסער טאָג געווען, העפעסטיאָן! אַ ריזנשריט פאָרויס צום ציל. גיי, העפעסטיאָן. רו. רו... דאָך אַ פּאָר שורות נאָר פון האָמער... גיי, איך וועל זיי מיר אַליין שוין פאָרזאָגן... וואַרט!.. האַהאַ!.. דאָ פאַלט מיר איין. די פּערסערין... די האַלבגריכין... באַרזינע... זי קען האָמער... ברענג זי מיר, העפעסטיאָן, און גיי און רו.

העפעסטיאָן (גייט צום פּרויענפּאַוויליאָן).

אַלעקסאַנדער (לייגט זיך אויפן רוקן, מאַכט צו די אויגן און זאָגט זיך פּאָר שורות פון האַמער):

„העקטאָר, מיר נישט, אומפאַרגעסלעכער שונא. פון אַפּמאַכס געפלוידערט!

ווי קיין בונד נישט די לייבן און מענטשן באַפריינדעט.

אויך וועלף נישט און לעמער אין שלום זיך חברן קיינמאָל...”

העפעסטיאָן (קומט צו מיט באַרזינען): דאָ איז די פּערסערין, אַלעקסאַנדער, און איך גיי. זאָל דיין רו דיר ווויל באַקומען.

אַלעקסאַנדער: אויך דיין רו דיר, געליבטער.

העפעסטיאָן (אָפּ).

אַלעקסאַנדער (מיט צוגעמאַכטע אויגן, אין האַלבן שלאָף): פּערסערין, זאָג מיר עפּעס פּאָר פון האָמערן.

באַרזינע: וועלכע שטעלע, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: וועלכע שטעלע... וועלכע שטעלע...

באַרזינע: וועלכע שטעלע וואָלסטו געוואָלט איצטער הערן?

אַלעקסאַנדער: וועלכע שטעלע... זאָל זיין... זאָל זיין.. אַכילעסעס ענטפער צו העקטאָרן.

באַרזינע (הייבט אָן פּאָרצוזאָגן אין רעטשיטאַטיוו מיט טאַנצבאַוועגונגען).

אַלעקסאַנדער (לייגט זיך אַוועק צום איינשלאָפן).

באַרזינע:

„פינצטער געקוקט און אָנגעהויבן האָט דער מוטיקער לויפער אַכילעס:

העקטאָר, מיר נישט, אומפאַרגעסלעכער שונא, פון אָפּמאַכס געפלוידערט!

ווי קיין בונד נישט די לייבן און מענטשן באַפריינדעט.

אויך וועלף נישט און לעמער אין שלום זיך חברן קיינמאָל.

נאָר ביטערע שנאה טיילט אייביק פונאַנדער זיי.

צווישן אונז קאָן פאַראייניקונג נישט און פאַרבינדונג נישט זיין.

מיך צו באַפריינטן מיט דיר...”

אַלעקסאַנדער (וועלכער איז איין מאָמענט שיער נישט איינ־געשלאָפן, ראַנגלט מיטן שלאָף, וועקט זיך, און פּלוצלינג רייסט ער זיך פון אים אַרויס, דרייט זיך אום צו באַרזינען, שפּאַרט זיך אָן אויף זיין האַנט און קוקט זי אָן. ענדלעך פרעגט ער זי): דו הייסט באַרזינע?

באַרזינע: דו פרעגסט, וואָס דו ווייסט.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז נישט מיין געוווינהייט. פאַרוואָס האָב איך עס געטון?

באַרזינע: ווי קאָן איך עס וויסן, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: אַזוי הויבט מען אָן אַ געשפּרעך, ווען מען איז פאַרלעגן.

באַרזינע: ביסטו עס, אָ, גרויסער זיגער?

אַלעקסאַנדער: איז עס נישט מערקווירדיק? ענטפער מיר נישט, דאָס פרעג איך זיך אַליין. איך בין העלד פון אַסך שלאַכטן. העלד אָן מורא און אָן ציטער. איך זוך אויף די גרעסטע געפאַרן, בין אַ ביישפּיל פון מוט פאַר מיין אַרמיי. אָבער אַ טאַנצנדיקע מיידל, וועלכע זינגט האָמער, מאַכט מיך פאַרלעגן און אומאַנטשלאָסן. באַר־זינע, וועל איך אַ שלעכטן ביישפּיל געבן, ווען איך וועל דיך אַרומ־נעמען און אַ קוש טון?

באַרזינע: אומגעקערט, אָ, קעניג! ווען דו טוסט עס נישט, וועסטו אַ ביישפּיל געבן פון מוטלאָזיקייט, און איך וועל פאַרלאַכט ווערן פון אַלע חברטעס.

אַלעקסאַנדער (ווי צו זיך): דאָס וועט הייסן מענטשלעך ווערן.

באַרזינע: וואָס האָסטו געזאָגט, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער (לאַכט אויף): האַהאַהאַ... ווו ביסטו שטיין געבליבן אין דיין זינגען?

באַרזינע: ווו דו זעסט מיך. איך שטיי נאָך אַלץ אויף דעם זעלביקן פלאַץ.

אַלעקסאַנדער (צעלאַכט זיך): בייט דעם פלאַץ, קום נענטער צו...

צווייטע סצענע

פאַר אַלעקסאַנדערס צעלט ביי דער דעלטאַ פון נילוס. — אַלעקסאַנדער גייט אום אַהין און צוריק אין גרויסער אויפרעגונג. זיינע באַגלייטער, צווישן וועלכע עס געפינען זיך העפעסטיאָן, קליטאָס, פילאָטאַס, שטייען אין רעדלעך, פליסטערן צווישן זיך און קוקן אַלע נאָך לינקס, ווי זיי וואָלטן דערוואַרט עמעצנס אָנקום.

העפעסטיאָן (קומט צו צו אַלעקסאַנדערן): זיי דאָך נישט אַזוי אויפגערעגט, אָ, אַלעקסאַנדער! דאָס קאָן קיין בייזער סימן נישט זיין. האָסטו וואָס אָפּגעטראַכט, וועט עס פאַרווירקלעכט ווערן און מיט גליקלעכן דערפאָלג.

אַלעקסאַנדער: אַדאַנק דיר, העפעסטיאָן. איך גלויב עס אויך, אָבער דאָך וויל איך הערן, ווי דער זעער, ווי אַריסטאַנדער וועט עס מיר דערקלערן. ער האָט שוין דאָ געדאַרפט זיין, אויב די שליחים האָבן אים געפונען.

פילאָטאַס: דאָ קומט ער, אַריסטאַנדער, זיינע אַלטע פיס גייען אומגלויבלעך שנעל.

קליטאָס: דעם קעניגס רוף, דעם קעניגס ווונטש, זיי זענען פליגלען.

העפעסטיאָן (צו אַלעקסאַנדערן): וועסט זען, איך בין גערעכט. (אַריסטאַנדער און פּסאַמאָן קומען אָנגעאיילט. פּסאַמאָן בלייבט שטיין פון הינטן, ווערליק אַריסטאַנדער איילט צו צו אַלעקסאַנדערן.)

אַריסטאַנדער: פרייד מיט דיר, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: אויב פרייד האָסטו געבראַכט. האָט מען דיר דערציילט?

אַריסטאַנדער: איך וויל עס פון דיר אַליין הערן, און גאַנץ אויספירלעך.

אַלעקסאַנדער: איך בין אומגעדולדיק אויף דיין ענטפער, אָבער איך וויל געדולד זיך לערנען און וועל אָנהויבן פון ווייט. פון גאַנץ ווייט. פון צייטן און געשעענישן, וועלכע ליגן אַזוי ווייט אָפּגערוקט פון אונז, אַז מען קאָן קוים גלויבן, זיי זענען ווירקלעך ווען געווען. וועל איך אויספירלעך זיין?

אַריסטאָנדער: רעד, אָ, קעניג, ווי דו געפינסט פאַר
בויטיק.

אַלעקסאַנדער: אין יענע אַלטע צייטן, ווען העלאַס איז נאָך פעלאַסגיאַ געווען, איז אָנגעקומען קיין אַטיקאַ קעקראָפּס אויס סאַיס פון עגיפּטן, אויס סאַיס, וועלכע ליגט דאָ פאַר אונז. די שטאָט אַטען, די שטאָלצע, מוטיקע, די ווילגעבויטע און ווילגעלערנטע, איז נאָך דעמאָלט נישט געווען. קעקראָפּס דער עגיפּטער האָט אויף דעם פלאַץ, ווו זי שטייט איצטער, אויסגעבויט אַ בורג, וועלכע ער האָט אַ נאָמען געגעבן קעקראָפּיאַ, און פון איר איז עס שפּעטער געוואָרן אַטען. אָבער נישט דאָס אַליין האָט קעקראָפּס אויפגעטון. עגיפּטן איז דעמאָלט געווען אַ לאַנד פון בילדונג און חכמה און אָרדענונג, אַטיקאַ אָבער איז נאָך געווען ווילד און רוי. קעקראָפּס האָט איבערגעגעבן אירע איינוווינער זיין עגיפּטיש וויסן און פאַר־אייניקט זיי אין אַ שטאַט... ווונדערסטו זיך נישט, צו וואָס איך דער־צייל עס? פלאַצט אין דיר נישט דאָס געדולד?

אַריסטאָנדער: דיינע ווערטער, אָ, קעניג, זענען מיר שטענדיק גרויסער תענוג. עס איז מיר, ווי דער גאָט וואָלט גערעדט צו מיר.

אַלעקסאַנדער: דאָס הייסט חניפה, און צו שטראָף פאַר איר וועל איך דיך פּאָלגן מיט גרעסערער אויספירלעכקייט. הער דען ווייטער. ווי פון אַ הויכן באַרג אַראָפּ האָבן די יאָרן זיך געקייקלט; צייטן האָבן איבערגעביטן צייטן, דאָס קליינע גריכנלאַנד איז געוואָרן גרויס און קלוג און שטאַרק, דאָס גרויסע עגיפּטן איז געוואָרן קליין און נישטיק, אַ פאַרוואָרלאָזטע זייטנקאַמער אין דער גרויסער פּערסי־שער מלוכה. איך האָב עס איצטער באַפרייט פון דעם פּערסישן יאָך און וויל עס ווידער אויפריכטן. דאָס לאַנד זאָל ווידער ווערן גוט געפירט און רייך. נישט מער קיין עלנדע זייטנקאַמער זיין. איך וויל קעקראָפּסעס לאַנד באַצאָלן, וואָס קעקראָפּס האָט געטון צו אַ טייל פון אונזער לאַנד. דערפאַר האָב איך באַשלאָסן אַ נייע הויפּט־ און האַפּנשטאָט אויפצובויען. און אַלעקסאַנדריאַ זאָל זי הייסן. און וואָס קעקראָפּיאַ־אַטען איז געוואָרן פאַר אַטיקאַ און גאַנץ גריכלאַנד, זאָל אַלעקסאַנדריאַ ווערן פאַר עגיפּטן. דאָ, ווו מיר שטייען איצטער,

ביים אַריינפֿאַל פֿון דעם געטלעכן נילוס אין דעם ים, זאָל די שטאָט געבויט ווערן. ווייסטו, ווער האָט דעם פּלאַץ מיר אָנגעוויזן?

אַריסטאַנדער: דיין שאַרפֿער בליק און די געטער, וועלכע באַגלייטן דיך אויף דיין וועג.

אַלעקסאַנדער: זיי און האָמער.

אַריסטאַנדער: ווי דען האָמער?

אַלעקסאַנדער: ער האָט אין חלום מיך אויפֿגעזוכט, אַ גרוי־קעפּיקער אַלטער בלינדער מאַן, פֿון וווּנדערלעכן בכּבֿודיקן אויסזען, און מיר די דאָזיקע פֿערזן פֿאָרגעזונגען:

„אַן אינזל ליגט, ווו הויך די כוואַליעס שטורמען,
מען רופֿט זי פֿאַראָס, ביי עגיפּטנס בערג״.

איך בין אויפֿגעשטאַנען און אַוועק אַהער. קוק דיר אָן די געגנט. קיין בעסערן פּלאַץ פֿאַר מיין שטאָט קאָן איך מיר נישט דענקען. אָבער ווי שטימט עס מיט דיין געדולד, אַלטער זעער.

אַריסטאַנדער: בין גאַנץ געהער, מיט גרויסער שפּאַנונג פֿאַר־געס איך יעדעס וואָרט.

אַלעקסאַנדער: איך קום צום סוף, מיין אומגעדולד וואַקסט אָן, איך האָב באַפֿוילן אויסצולייגן דאָ דעם פּלאַן פֿון דער שטאָט, וועלכע איז אין מיר געבוירן געוואָרן. אַ ליניע אַרומציען איבער איר גאַנצער גרויס, און שורות דורכפֿירן פֿאַר גאַסן, מערק און פּלעצער. ווייל קיין קרייד איז נישט געווען, האָט מען די ליניען אויסגעלייגט מיט מעל, איז פֿלוצלינג אָנגעפֿלויגן אַן אומענדלעכע צאָל פֿון גרויסע פֿייגל, ווי אַ וואָלקן אויפֿגעשטיגן פֿון טייך און ים. און האָט אויפֿגעגעסן יעדעס שטויבל מעל. עס איז גאַנץ נאַטירלעך פֿויגל זאָלן לעקן מעל, אָבער עס איז אומנאַטירלעך, אַז פֿלוצלינג זאָלן אַזוי פֿיל פֿויגל אָנפֿליען און אויפֿעסן דאָס גאַנצע מעל, נישט אַנדערש, ווי אַ צייכן שיקן מיר די געטער, און ווי מיר שיינט, איז דער צייכן שלעכט. די געטער ווילן נישט, איך זאָל אַ שטאָט דאָ בויען. זאָג מיר, אָ, אַלטער זעער, דו אַלצוויסנדיקער דערקלערער פֿון די צייטן, וועלכע די געטער שיקן אונז: וואָס באַדייטן די פֿויגל, וועלכע האָבן דאָס מעל אויפֿגעגעסן פֿון דעם פּלאַן פֿון מיין שטאָט? זאָג מיר, וועל איך גיין קעגן דעם ווילן פֿון די געטער, ווען איך וועל די שטאָט אויפֿבויען. אָדער מיין ווילן איז אויך זייער ווילן?

אַריסטאַנדער: האָסטו שוין מיין ענטפער נישט אַרויסגע־הערט פון מיין באַגריסונג? זעסטו אים נישט אויף מיין פריילעכן געזיכט?

אַלעקסאַנדער: זענען די געטער מיט מיר?

אַריסטאַנדער: זיי זענען עס שטענדיק געווען. דיין ווילן איז געטערווילן. דורך די פויגל האָבן זיי דיר געלאָזט וויסן, אַז די שטאָט, וועלכע דו וועסט דאָ אויפבויען, וועט שפּייזערין זיין און דער־נערערין פון אַסך פעלקער.

אַלעקסאַנדער: דו האָסט אַן אומרו פון מיר אַוועקגענומען, אַריסטאַנדער, דאָס וועל איך דיר גוט באַצאָלן, איך וואָלט די שטאָט געבויט, און ווען דיין דערקלערונג וואָלט שלעכט אויך אויסגעפאַלן. עס זאָגט מיין פאַרשטאַנד מיר: די שטאָט דאָ מוז אָנגעבויט ווערן, זי איז נויטיק פאַר דעם נייעם אויפבוי פון דעם גאַנצן לאַנד. איך בין אויך נישט געווינט מיין ווילן צו פאַרבויגן. איך וואָלט די שטאָט געבויט, אומבאַקימערט, וואָס די געטער פּלאַנען. אָבער עס איז דאָך בעסער מיט די געטער צו גיין, ווי קעגן זיי.

פּסאַמאָן (טרעט צו מיט טיפער פאַרבויגונג): וועסט מיר דער־לויבן, אָ, קעניג, מיין וואָרט צו זאָגן?

אַלעקסאַנדער: ווער ביסטו?

אַריסטאַנדער: פּסאַמאָן הייסט ער. איז גריכישער פילאָזאָף, וועלכער וווינט שוין לאַנג אין עגיפּטן, דיינע שליחים האָבן מיך גע־פונען אין מיטן געשפּרעך מיט אים. האָב איך אים מיטגענומען אויפן וועג דעם געשפּרעך פאָרצוזעצן און אויך, ער זאָל מיר העלפן דעם צייכן אויסצוטייטשן.

אַלעקסאַנדער: רייד, פּסאַמאָן.

פּסאַמאָן: האָסט געהערט, אָ, קעניג, איך האָב מיטגעהאָלפן אין דער אויסטייטשונג פון דעם צייכן פון די געטער. איך וועל נאָך צוגעבן, דו זאָלסט קיין צווייפל אין איר נישט האָבן.

אַלעקסאַנדער: איך האָב אים נישט.

פּסאַמאָן: איך וויל דיר דערקלערן, פאַרוואָס דו זאָלסט קיין צווייפל נישט האָבן.

אַלעקסאַנדער: ווייל די אויסטייטשונג פּאַסט מיר אויסגע־צייכנט. אָבער רעד, פילאָזאָף.

פּסאַמאָן: אַלע מענטשן ווערן געפירט פון די געטער, אין אַלץ, וואָס מענטשן טוען, איז פאַראַן געטלעכקייט. ווייל אַלץ, וואָס זיי טוען, קומט פון דעם ווילן, און דער ווילן קומט פון דעם גאָט. אויך די מענטשן, וועלכע טוען נאַר, וואָס מען הייסט זיי, טוען דאָך, וואָס די הייסער ווילן, און דער ווילן פון די הייסער און באַפוילער קומט פון גאָט. אָבער וואָס שטאַרקער דער ווילן אין אַ מענטש, וואָס גרעסער דער הייסער און באַפוילער, אַלץ מער האָט ער פון דעם גאָט אין זיך. דו ביסט דער גרעסטער באַפוילער, דיין שטאַרקער אומבויגזאַמער ווילן איז דערפאַר דער גאָט אַליין, און וואָס דו ווילסט, וויל שוין דער גאָט. און ווען דו ווילסט און האָסט באַשלאָסן אויפצובויען דאָ אַ נייע שטאָט, איז דאָס שוין אויך געווען דער ווילן פון דעם גאָט.

אַלעקסאַנדער: דיין פילאָזאָפיע געפעלט מיר, פּסאַמאָן, און זי זאָל דיר באַלוינט ווערן. זי געפעלט מיר בעסער פאַר מיין אייגענער.

פּסאַמאָן: אָ, קעניג, זיי גנעדיק צו מיר און אַנטפּלעק מיר דיין פילאָזאָפיע.

אַלעקסאַנדער: זי וועט דיר, פילאָזאָף, געוויס נישט ניי זיין. צעוס, זאָגט זי, איז דער אַלגעמיינער פאָטער פון אונז אַלע־מען. אָבער די באַציונג פון אַ פאָטער איז נישט צו אַלע זיינע קינ-דער גלייך. עטלעכע ליבט ער זייער שטאַרק און טוט זיי אַלץ, וואָס זיי ווילן; עטלעכע ליבט ער ווייניקער און גיט זיי אויך ווייניקער, און עטלעכע האַסט ער אַפילו און לייגט אויף זיי אַרויף האַרטע שטראָפן. עס איז, ווי האָמער זאָגט: „ווער עס פאָלגט דעם געבאָט פון די געטער, דעם הערן זיי ווידער", און אין דער מאָס, ווי מיר פאָלגן די געטער, אין דער מאָס ליבן זיי אונז.

פּסאַמאָן: איך באַוווּנדער דיין דענקען, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: אָ, ניין, מיין פילאָזאָפיע האָט מיך אין אומרויקייט געהאַלטן. וואָרים ווי קאָן איינער שטענדיק וויסן, וואָס די געטער ווילן פון אים, ווי קאָן ער שטענדיק געדענקען זייערע

געבעטן? האָב איך נישט געמוזט אַרומגיין אין שרעק, פּילייכט זינ־דיק איך קעגן די געבאָטן פון דעם גאָט? דיין פילאָזאָפיע איז אַסך ריכטיקער. פאַר מיר ריכטיקער און צוגעפּאַסטער. איך נעם זי אָן, ווי זי וואָלט דער גרעסטער אמת געווען. מיין ווילן איז פון גאָט, איז גאָט, מוז דערפאַר דורכגעפירט ווערן, וועט דורכגעפירט ווערן. פאַרנעמט מיך אַלזאָ, מיינע גענעראַלן! גאַנץ עגיפּטן — אונטערעגיפּטן און אויבערעגיפּטן — האָט זיך מיר אונטערגעגעבן. עס בלייבט מיר נאָך צו ברענגען דאָ אונטער מיין הערשאַפט איין פונקט, וועלכער איז פון גרויסער באַדייטונג פאַר דעם האַנדל און פאַר דער האַל־טונג פון די לענדער ביים נילוס. דער פונקט ליגט ווייט, און דער וועג צו אים איז אַ זייער שווערער. איך האָב געהאַט מיינע צווייפלס, צי זאָל איך זיך אַהין באַגעבן. איצטער האָב איך מער די צווייפלס נישט. איך וויל, וועט עס זיך מיר איינגעבן. מיר גייען צו דער אָאַזע פון אמון אין דער ליבישער וויסטע.

גענעראַלן: ווי?! — וואָס?! אָ, קעניג!

פילאָטאַס: האָסטו באַטראַכט אַלע געפאַרן?

אַלעקסאַנדער: נישטאָ זיי פאַר מיר.

פילאָטאַס: אַ וועג פון לאַנגע טעג אָן וואַסער.

אַלעקסאַנדער: מיינע וויינטרינקער וועלן צופרידן זיין.

פילאָטאַס: דו שפּאַסט.

אַלעקסאַנדער: דו האָסט מורא, בלייבסטו דאָ.

פילאָטאַס: דיר איז דאָך געוויס באַקאַנט, וואָס עס האָט געטראָפן דאָרטן מיט דער אַרמיי פון דעם פּערסישן קעניג קאַמביזעס?

אַלעקסאַנדער: מיט דעם רייצסטו מיך נאָך מער, וואָס קאַמביזעסן איז נישט געלונגען, וועט געלינגען אַלעקסאַנדערן.

קליטאָס: וואָס האָט דען מיט קאַמביזעסן געטראָפן?

אַלעקסאַנדער: קאַמביזעס איז געווען אַ שלימזל. ער האָט נאָר איינמאָל אַרויסגעצויגן זיין שווערד, האָט ער זיך מיט אים אַליין אויף טויט דערשטאָכן.

קליטאָס: דאָס איז מיט אים געשען אין דער וויסטע?

אַלעקסאַנדער: ניין, דאָס איז מיט אים געשען שפּעטער.

ווי ווייניק דו קאָנסט געשיכטע, קליטאָס! אין דער וויסטע האָט ער פאַרלוירן אַן אַרמיי פון פופציק טויזנט מאַן.

קליטאָס: אומגעקומען פון דורשט אָדער פון שווערד?

אַלעקסאַנדער: פון עטוואָס ערגערס נאָך. אַ שרעקלעכער זידווינט האָט אויפגעהויבן דעם זאַמד פון דער וויסטע ווי דאָס וואַסער פון דעם ים און באַדעקט מיט אים און פאַרשלונגען די גאַנצע קאַמביזעסעס אַרמיי. איך גיב צו, דאָס איז אַ שווערער טויט.

קליטאָס: און צו דעם טויט ווילסטו גיין?

אַלעקסאַנדער: ניין, איך גיי צו דער אָאַזע אַמון.

קליטאָס: איך וועל נישט ציטערן פאַר זיך, ווייל איך וועל מיטגיין מיט דיר און ציטערן פאַר דיר.

אַלעקסאַנדער: מיין טרייער קליטאָס, איך האָב געוווסט, דו וועסט פון מיר נישט אָפּשטיין. אויב עמעצער פון אייך ווייסט נאָך מער געפאַרן שווערערע, באַגראָבט זיי טיף אין בוזים. איר וועט נאָך מער מוט מיר צוגעבן און שטאַרקן מיר מיין ווילן.

אַריסטאַנדער: ווערסטו מיר, אָ, קעניג, באָרגן אויף אַ קליינער ווײַלע דיינע אויערן?

אַלעקסאַנדער: האַלט מיך נישט אויף. אָ, זעער! דער וויסטעוועג ברענט שוין אין מיר.

אַריסטאַנדער: אויף אַ קליינער ווײַלע בלויז, אָ, קעניג, און אונטער פיר אויגן.

אַלעקסאַנדער: מאַכסט מיך נייגיריק, אַלטער. איר האָט געהערט, מיינע פריינט, איך שיק אייך נישט אַוועק, דאָס טוט דער אַלטער אַריסטאַנדער. (די גענעראַלן דערווייטערן זיך) העפעסטיאָן, דו בלייב, פון דיר האָב איך קיין סודות נישט. וועט עס נויטיק זיין, וועל איך מיט מיין זיגלרינג דיינע ליפּן דיר פאַרשליסן. רעד, אַריסטאַנדער, ווי איך וואָלט דאָ געווען אַליין.

אַריסטאַנדער: אָ, קעניג, עס איז אויך דער סוד פון דיין מוטער.

אַלעקסאַנדער: העפעסטיאָן לייענט ביי מיר אַלע אירע בריוו. רעד, אַריסטאַנדער.

אַריסטאַנדער: דו וועסט איצטער גיין, אָ, קעניג. צו דער אָאַזע אמון.

אַלעקסאַנדער: איז דאָס דיין סוד, אַלטער?

אַריסטאַנדער: אין דער אָאַזע געפינט זיך דער אָראַקל פון דעם גאָט צעוס־אמון.

אַלעקסאַנדער: דאָס ווייסן קליינע קינדער.

אַריסטאַנדער: דו אָבער מוזט וויסן מער.

אַלעקסאַנדער (אַ ווײַלע שאַרף אָנקוקנדיק דעם זעער): פון מער וויל איך נישט וויסן.

אַריסטאַנדער: דו וועסט עס הערן פון דעם אָראַקל.

העפעסטיאָן: נישט סודות הער איך, נאָר רעטענישן.

אַלעקסאַנדער: נאַרישקייטן.

אַריסטאַנדער: נישט נאַרישקייטן, אָ, קעניג! נישט פיליפּ. נאָר דער גאָט צעוס-אמון איז דיין פאָטער. פון אים האָט דיין מוטער דיך געהאַט. אין דער געשטאַלט פון אַ שלאַנג איז ער צו איר געקומען, דער פולגעשטאַלטיקער. און האָט זי באַשלאָפן.

העפעסטיאָן (אין גרויסן שרעק): אָ, געטלעכער!

אַלעקסאַנדער: פאַרגעס עס, העפעסטיאָן! רעד דערפון נישט מער, אַריסטאַנדער! און ביידן פאַרבאָט איך דאָס צו גלויבן. איך בין אַלעקסאַנדער דער זון פון פיליפּ!.. אָדער ווילסט איר, איך זאָל אויפהערן צו זיין אַלעקסאַנדער? און איך וויל זיין אַלעקסאַנ־דער, בלויז אַלעקסאַנדער.

אַריסטאַנדער: דו ביסט עס, ווייל דו ביסט...

אַלעקסאַנדער: רעד נישט!

אַריסטאַנדער: דו וועסט עס פון דעם אָראַקל הערן. אָדער וועסטו איצט צו אים נישט גיין?

אַלעקסאַנדער: אויב דו ווילסט דערמיט מיך אָפּהאַלטן פון צו גיין אין דער וויסטע, וועט עס דיר נישט געלינגען, איך וועל גיין און וועל מיט דעם אָראַקל רעדן, און גאָרנישט וועט זיך ענדערן. מיין ווילן איז גאָט. איך וויל קיין געטערזון נישט זיין!

דריטע סצענע

אין טעמפל פון צעוס-אמון. דער אויבערפריסט שטייט פאר דעם אָראקל, רעכטס און לינקס פון אים שטייען זיינע פריסטער. פאר אים — אלעקסאנדערס גענעראלן. מיט קראטעראָס, קליטאָס, פערדיקאס, פטאָלאָמעאָס אין פאָרויס.

אויבערפריסט: זייט מיר געגריסט, מאַקעדאָניער אין העלענער! אין נאָמען פון צעוס־אמון באגריס איך אייך! פאַרוואָס קומט נאָך אייער קעניג אַלעקסאַנדער נישט אַריין?

קראַטעראָס: ער לאָזט פאַר זיך דעם חיל פאַרבייםאַרשירן. ער וויל זען, צי פעלט נישט איינער, צי איז נישט ווער אין דער וויסטע פאַרלוירן געגאַנגען.

אויבערפריסט: דער גוטער פאַסטעך, ווי זיין פאָטער.

קליטאָס: יאָ, ער איז אין זיין פאָטער גאַנץ געראָטן.

אויבערפריסט: דו האָסט געזאָגט מער, וויפל דו ווייסט. דאָך דערציילט מיר וואָס פון אייער גאַנג. עס איז דער וועג, אויף וועלכן אַ גרויסע אַרמיי האָט זיך אַמאָל דערוועגט צו גיין און איז נישט דערגאַנגען. ווי זענט איר דערגאַנגען?

פערדיקאַס: קיין איינער פעלט אונז נישט?

אויבערפריסט: האָט איר פון דורשט געליטן?

פערדיקאָס: דאָס וואַסער, וואָס מיר האָבן מיטגענומען, איז אונז איבריק געווען. די געטער זענען געווען גוט צו אונז און האָבן אָסך רעגן אונז געגעבן.

אויבערפריסטער: דאָס האָב איך דערוואַרט און אויך אַנדערע וווּנדער נאָך. דאָס זאַמד האָט זיך נישט גערירט?

קראַטעראָס: פון רעגן צונויפגעקלעבט, איז אויף אים געווען לייכט צו גיין.

אויבערפריסט: און ווי איז אייך געווען צו אָטעמען אין דער וויסטעלופט?

קליטאָס: דער רעגן האָט זי אונז אָפּגעפרישט.

אויבערפריסט: און נאָך? און נאָך ווּנדער? ווי האָט איר דעם וועג אַהער געפונען.

פערדיקאַס: יאָ, דאָס איז דאָס גרעסטע װוּנדער—עס שײנט, דו װײסט דערפון, ראָבן זענען געפֿלױגן פֿאָרױס און אונז דעם ע געצײגט.

פּטאָלאָמעאָס: נײן, דאָס גרעסטע װוּנדער איז, אַז װען אײנער פֿון דעם חיל האָט אין דער נאַכט פֿאַרבלאָנדזשעט, האָבן די ראָבן נישט אױפֿגעהערט צו קראַקען און מיט זײער געשרײ אים צוריק געבראַכט.

אױבערפּריסט: דאָס אַלץ האָב איך דערװאַרט. די װוּנדער זענען פֿיל, װעלכע דער גאָט קאָן זײַן געליבטן זון דערװײַזן.

אַלעקסאַנדער (באַגלײט פֿון העפעסטיאָן, אַריסטאַנדער און טראַבאַנטן, קומט אַרײַן).

אױבערפּריסט (צוזאַמען מיט די אַנדערע פּריסטער): זײַ געגריסט און געבענטשט, אָ, געטלעכער קעניג, אין נאָמען פֿון דײַן פֿאָטער אמון!

אַריסטאַנדער (פֿליסטערט אַרױס): האָסט געהערט, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: זײַ דו געגריסט, געטלעכער פּריסט, און געבענטשט זײַ דער גאָט, װאָס איז אונזער אַלעמענס פֿאָטער. בין געקומען אַהער מיט קרבנות אים צו דאַנקען פֿאַר די װוּנדער, װעלכע ער האָט אונז באַװיזן אױף דעם װעג דורך דער װיסטע. און װײַל איך בין שױן דאָ, װיל איך אױך ענטפֿערס פֿון אים אױף פֿראַגן, װעלכע איך האָב צו פֿרעגן.

אױבערפּריסט: פֿרעג זײַ, אָ, מײַן זון!

אַלעקסאַנדער: ענטפֿער מיר, אָ, געטלעכער פּריסט: װעט די װעלט־מלוכה מײַנע זײַן?

אױבערפּריסט: קײן קעניגס מלוכה איז נאָך אַזױ גרױס נישט געװען.

אַלעקסאַנדער: קײן קעניג האָט די גאַנצע װעלט נאָך נישט באַהערשט, אױך דער פּערס האָט בלױז אַ טײל. איך קאָן צו זײַן טײל נאָך אַ טײל צוגעבן — דאָס װעט זײַן די גרעסטע מלוכה, דאָך אַלץ נאָך נישט די גאַנצע װעלט. ענטפֿער קלאָר מיר: װעט די װעלט־מלוכה מײַנע זײַן?

אױבערפּריסט: װען דו װעסט װעלן.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז דער ענטפער, וועלכן איך האָב געוואָלט הערן. וועסט פאַר אים גוט באַצאָלט ווערן.

אויבערפריסטער: איך זאָג, וואָס דער גאָט רעדט פון מיר אַרויס.

אַלעקסאַנדער: נאָך אַ פראַגע, אָ, געטלעכער פריסט. מיין פאָטער, ווי דו ווייסט, איז דערמאָרדעט געוואָרן פון פאַרברעכערי־שער האַנט...

אויבערפריסטער: זאָג עס נישט, אָ, געטלעכער זון! דיין פאָטער האָט נישט געקאָנט דערמאָרדעט ווערן. ער איז נישט שטערבלעך.

אריסטאַנדער: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: איך ווייס, אַז פיליפ איז אומשטערבלעך און וועט אייביק אין זיינע מעשים לעבן. אָבער דאָך האָט אַ מער־דערישע האַנט אים אַוועקגענומען פון אונז און פאַרקירצט די גרויסע טאַטן מיט וועלכע ער וואָלט זיין אומשטערבלעכקייט באַפעסטיקט. איך האָב זיינע מערדער באַשטראָפט. איך גלויב, אַלע, וועלכע זע־נען אין דעם מאָרד פאַרמישט געווען, האָבן זייער שטראָף געקראָגן, דאָך בין איך אין דעם נישט זיכער. ענטפער מיר, אָ, געטלעכער פריסט, איז נאָך ווער פון מיין פאָטערס מערדער געבליבן אומבאַ־שטראָפט?

אויבערפריסטער: קיין איינער נישט, דיין שטראָף האָט זיי אַלעמען דערגרייכט. דאָך פיליפ איז נישט געווען דיין פאָטער. דער גאָט, צו וועמען דו ביסט אַהער געקומען, איז געווען דיין פאָטער, אַלס שלאַנג פאַרשטעלט איז ער געקומען צו דיין מוטער. (די פּריס־טער לאָזן זיך אַראָפּ אויף די קני. באַוועגונג צווישן די גענעראַלן.)

אריסטאַנדער: דאָ האָסטו עס, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: ניין!

קליטאָס: אַ שלאַנגען־צונג קאָן אַזוינס אַרויסרעדן!

פּערדיקאַס: פיליפ האָט אַליין געקאָנט אַ ווייב באַשלאָפן, ער האָט קיין מיטשלאָפער נישט באַדאַרפט!

פּטאָלאָמעאָס: פיליפ איז געווען גרויס גענוג, אַז אַלעק־סאַנדער אַרויסצוברענגען.

קליטאָס: ווען די מערדער־האַנט וואָלט אים נישט אומגעבראַכט,

וואָלט ער דאָ איצטער פאַר דיר געשטאַנען, נישט זיין זון, וואָלטסטו
יעמאָלט אויך דיין שלאַנגען־גיפט אַרויסגעשפּיגן?

אויבערפּריסט: וואָס האָט איר זיך צעשריגן, איר מענער?
גלויבט איר נישט דעם גאָט?

פּערדיקאַס: מיר גלויבן נישט זיין פּריסטער.

אויבערפּריסט: איר באַליידיקט דעם גאָט, וועלכער רעדט
פון מיר אַרויס.

פּטאָלאָמעאָס: פון דיר רעדט דער ווין אַרויס, מיט וועלכן
דו האָסט זיך באַזאָפן.

קליטאָס: זאָג אים, אָ, קעניג, וואָס דו דענקסט פון אים?

אויבערפּריסט: האָב איך איצטער פאַלש גערעדט, איז
פאַלש אויך מיין וועלט־מלוכה־שפּרוך!

קליטאָס: אָ, קעניג, זאָג אונז, וואָס דו דענקסט!

אויבערפּריסט: איר אומגלויביקע, אייער וועג אַהער איז
פול געווען מיט ווונדער — מיינט איר, אַז די ווונדער זענען צוליב
אייך געשען? אַז צוליב אייך האָט זיי דער גאָט דערוויזן? אייך
האָט געפירט אמונס זון, און זיין פאָטער האָט אים באַשיצט דורך
זיינע ווונדער.

קליטאָס: אָ, קעניג!..

אַלעקסאַנדער (פאַרלוירן אין געדאַנקען): וואָס איר האָט איצט
געהערט, ווייס איך שוין פון לאַנג.

אַריסטאַנדער: איך האָב עס דיר אַנטפּלעקט.

אַלעקסאַנדער: ניין, איך האָב עס פריער נאָך געוווסט און
פאַרגעסן עס געוואָלט, און האָב עס אויך פאַרגעסן. איך האָב נישט
געוואָלט זיין קיין געטער־זון.

קליטאָס: און איצטער, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: נישט מיין קלוגהייט האָט אַראָפּגעבראַכט
דעם רעגן אין דער וויסטע, אונז דעם דורשט צו שטילן. און נישט
מיין מוט האָט צוזאַמענגעטריבן די ראָבן, צו ווייזן אונז דעם וועג
אַהער. דאָס איז געקומען פון אַ העכערער מאַכט. דער פּריסט האָט
זי אונז דערקלערט.

קליטאָס: וועסט זיך אָפּזאָגן פון דיין פאָטער פיליפּ?

אַלעקסאַנדער: פאַר אייך, מיינע פריינט, וועל איך שטענדיק פיליפס זון זיין.

אויבערפריסט: ביסט גאָט אמונס זון.

אַלעקסאַנדער: אָ, געטלעכער פריסט, איך וועל דיר נישט פאַרבאָטן דער וועלט דאָס צו דערקלערן. פאַרבאָט דו מיר נישט אַלס פיליפס זון צו גיין, ווי דו האָסט דאָ געהערט, אַ גרויסער יחוס. גיי, פריסט, זיי מקריב די קרבנות.

אויבערפריסט: זיי וועלן דיין פאָטער זייער געפעלן זיין. (אָפּ מיט די אַנדערע פריסטער)

אַלעקסאַנדער: וואָס שטייט איר אַלע אַזוי אָנגערוקט און אָנגעבלאָזן? זע איך איצטער אַנדערש אויס? רייד איך איצטער אַנדערש?

קליטאָס: וועסט פון וועג אַראָפּ, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: עפּעס ענלעכס האָב איך אַמאָל געהערט.

קליטאָס: דיאָגענעס איז געווען גערעכט. דו וועסט זיך פאַרלירן.

אַלעקסאַנדער: דיאָגענעס... אַדאַנק דיר, וואָס דו האָסט אים מיר דערמאָנט. איך טראַכט אָפט פון אים, אָבער איצטער איז ער מיר אַרויס פון זינען. דיאָגענעס... פאַרליר איך זיך, ווען איך האָב דעם פריסט געלאָזט רעדן? האָב איך אַלס פיליפס זון ווייניקער געוואָלט, ווי אמונס זון וועט וועלן? וועט דער וועג פון אמונס זון אַן אַנדערער זיין ווי דער וועג פון פיליפס זון? איך בין פריער פון אַלץ אַלעקסאַנדער, און אַלעקסאַנדער וועל איך בלייבן. זענט איר מיט דעם נישט צופרידן, מיינע פריינט?

קליטאָס: מיר האָבן פיליפן געליבט.

אַלעקסאַנדער: און איך נישט ווייניקער פון אייך, און וועל אים ווייטער ליבן. איך בין פיליפס זון, נאָר וועט מלוכהקלוגהייט פאָדערן, וועט אמונס זון רעגירן און באַפוילן. פילייכט וועלן די פעלקער זיך בעסער פאַראייניקן אונטער דעם גאָטס זון, ווי אונטער פיליפס. גלעט אויס אייערע שטערנס. מיר וועלן די אָאַזע באַלד פאַרלאָזן אויף אַ נייעם וועג מיט נייע וואונדער. אין אַזיען טרעפן מיר זיך צום לעצטן מאָל מיט דאַריוסן און איך פאַרשפּרעך אייך גרויסע פרייעלעכקייט. איר האָט'ס געהערט? פיליפס זון אָדער אמונס זון — אַלעקסאַנדער פאַרשפּרעכט אייך זיג און פרייעלעכקייט!

דריטער אַקט

ערשטע סצענע

דער טעפּיך־באַפּוצטער טרינקזאַל אין דעם פּאַלאַץ פון די פּערסישע מלכים אין פּערסעפּאָליס. הינטן דער קעניגלעכער טראָן פון פּערסיען אונטער אַ גאָלדענער חופּה; רעכטס און לינקס פון טראָן ציִען זיך נאָך פאָרנט שורות פון ליג־דיוואַנען. — די סעודה האָט זיך נאָך נישט אָנגעהויבן. אַלעקסאַנדער איז נאָך נישטאָ, און די געסט זענען צעשפּרייט איבערן זאַל. גאַנץ הינטן שטייט אַ גרופּע גענעראַלן אַרום פילאָטאַסן. פאָרנט שטייען אַרום קאַליסטענעסן די גענעראַלן קראַטעראָס, קליטאָס, פּערדיקאַס, פּטאָלאָמעאָס און אַנדערע, ווי אויך אַסך פרויען, די געליבטע פון די איינגעלאַדענע גענעראַלן. צווישן זיי געפינען זיך דאָ אַנטיגאָנע, די געליבטע פון פילאָטאַס, הערא, די געליבטע פון קראַטעראָס, און טאַיס, די געליבטע פון פּטאָלאָמעאָס.

קאַליסטענעס: עס וועט זיין די צווייטע איליאַדע, און האָמער וואָלט זי בעסער נישט געמאַכט. וואָס האָב איך געזאָגט? ניין, מיין צונג האָט נישט גערעדט, וואָס דער געדאַנק האָט איר אונטערגעזאָגט. עס וועט זיין אַן אַלעקסאַנדריאַדע, וועלכע וועט האָמערס איליאַדע גאַנץ פאַרטונקלען. איך באַדויער בלויז, און דאָס מאַכט מיך טרויעריק, וואָס עס וועט נישט זיין מער קיין אַלעקסאַנדער, וועלכער זאָל מיין ווערק אַזוי הייליק האַלטן, ווי אַלעקסאַנדער די שאַפונג פון האָמער.

פּטאָלאָמעאָס: דו לויבסט דיין ווערק און זינגסט עס אונז נישט פאָר. דו זינג בעסער און לאָז דאָס לויבן אונז.

קאַליסטענעס: האָט אַלעקסאַנדער זיין אַרבעט שוין געענדיקט. ער האַלט זי נאָך אינמיטן, און איך וואַרט אָפּ, ביז ער וועט זי פאַרענדיקן.

פערדיקאַס: די געטער ווייסן, ווען ער וועט זי פֿאַרענדיקן, און דו לויבסט דיין אַרבעט שוין, ווי זי וואָלט אָפּגעטון געווען.

קאַליסטענעס: דער געדאַנק אַליין איז שוין פון דער גרעסטער גרויס. איך מעג מיין קאָפּ טראָגן שטאָלץ און הויך, איך מעג אַרומגיין גאַוןהדיק און אויפגעבלאָזן — איך, קאַליסטענעס, האָב אַן אַלעקסאַנדריאַדע פֿאַרטראַכט.

קליטאָס: גוט, וואָס ער זאָגט נישט, ער האָט אַלעקסאַנדערן אַליין פֿאַרטראַכט.

קאַליסטענעס: לאַך נישט, קליטאָס, איך וועל דיך אויך פֿאַראייביקן.

קליטאָס: דו מיך פֿאַראייביקן?!

קאַליסטענעס: אין דעם צווייטן קאַפּיטל פון מיין אַלעקסאַנדריאַדע באַזינג איך די שלאַכט ביי גראַניקאָס — דאָס ערשטע קאַפּיטל באַהאַנדלט די פֿריערדיקע טאַטן פון אַלעקסאַנדערן און דעם איבערגאַנג איבערן העלעספּאָנט — באַזינג איך דיך, אָ, קליטאָס, מיט די פייערדיקסטע ווערטער. ווי דו האָסט אין דער שלאַכט ביי גראַניקאָס די האַנט אָפּגעהאַקט פון דעם פּערס ספּיטרידאַטעס, וועלכער האָט פון הינטן אויפגעהויבן זיין שווערד אויף דעם אומבאַדעקטן קאָפּ פון אַלעקסאַנדערן.

קליטאָס: פֿאַראייביקסטו מיך, שרייבערל? דאָס האָט מיין טאַט מיך שוין.

קאַליסטענעס: זיי נישט אַזוי זיכער, קליטאָס. איך קאָן אין מיין אַלעקסאַנדריאַדע אַן אַנדערן דערמאַנען, אַז יענער האָט דעם טאַט באַגאַנגען. מעק איך פון דער אייביקייט דיך אויס.

קליטאָס: איך לאַך פון דעם!

קראַטעראָס: אָ, קליטאָס, די מענטשן מיט דעם שרייב-געצייג זענען מעכטיקער פאַר אונז. מיר זענען אין זייערע הענט צו גוטן און צו בייזן. ווילן זיי, מאַכן זיי אונז פאַר די גרעסטע העלדן, וואָס יעדער איינער פון אונז האָט אַ גאַנצע אַרמיי באַזיגט. ווילן זיי, זענען מיר פּייגלינגס, פּחדנים, וועלכע אַנטלויפן ביים אויפבליץ פון אַ שווערד. זיי גוט צו זיי, קליטאָס, און דיינע העלדן-טאַטן וועלן אָנוואַקסן אויפן חשבון פון אַסך אַנדערע.

אַנטיגאָנע (צו דער לעבן איר שטייענדיקער הערא): זוי די טאַטן פון אַלעקסאַנדערן אַליין.

הערא: ווי מיינסטו עס?

אַנטיגאָנע: אָ, איך ווייס שוין, וואָס איך רעד!

קראַטעראָס (האָט געהערט אירע ווערטער און קוקט זי אָן גאַנץ פאַרוווּנדערט).

קאַליסטענעס: וואָס פאַר געזאַנג וועט די שלאַכט ביי איסאָס זיין, און וווּנדערלעכער נאָך די שלאַכט ביי אַרבעלאַ און גאַוגאַמעלאַ. צו דער גרעסטער הויך שטייגט אַלעקסאַנדער דאָרט אַרויף, איר אַלע שטייגט אים נאָך, נאָר פאַרמעניאָ אַליין, דער אַלטער גענעראַל וועט אַרויסקומען פאַרקלענערט.

אַנטיגאָנע (צו העראן): איז פילאָטאַס דאָך גערעכט. ער און זיין פאָטער פאַרמעניאָ מוזן פאַרקלענערט ווערן, אַלעקסאַנדער זאָל אויסזען גרעסער.

הערא: אָ, זאָג עס דאָך נישט, אַנטיגאָנע!

קראַטעראָס (מאַכט אַ נאָך מער פאַרוווּנדערט געזיכט און קוקט אַנטיגאָנע שאַרף אָן).

קאַליסטענעס: אַ מיליאָן סאָלדאַטן האָט דער דאַריוס, און פּופּציק טויזנט בלויז דער געטלעכער אַלעקסאַנדער — איר הערט, ווי די איינפאַכע ווערטער זינגען זיך אַרויס! און מעכטיקער שטייגט אָן מיין געזאַנג — ביי פאַקל-שיין באַזעט דאַריוס זיינע סאָלדאַטן, ווי דער הימל אין אַ שטערן-נאַכט זעט דאָס שלאַכטפעלד אויס, באַזייט מיט דאַריוסעס פאַקלען. אָבער אַלעקסאַנדערס סאָלדאַטן שלאָפן רויק מיט דער רויקייט פון זייער העלד און פירער, וועלכער ברענגט גראָד קרבנות צו זיין גאָט. נאָר דער אַלטער גענעראַל פאַרמעניאָ איז אומרויק, ווייל עס שרעקט אים דאַריוסעס מיליאָן. ער איילט צו אַלעקסאַנדערן און וויל אים איבעררעדן צו אַ באַנאַכטיקן איבערפאַל אויף דעם שונא. דאָך דער יונגער געטלעכער העלד ענטפערט שטאָלץ: „איך וועל נישט גנבענען קיין זיג!" און ווי אַ גאָט אין זיין זיכער-קייט לייגט ער זיך רויק שלאָפן. איז דאָס נישט אַ גאַנץ וווּנדער-באַרער געזאַנג?

פערדיקאַס: דאָס זענען טאַטן, קאַליסטענעס.

קאַליסטענעס: אויך האָמער האָט טאָטן בלויז באַזונגען.

אַנטיגאָנע (צו העראַן): איך הויב שוין אָן צו צווייפלען אין אַכילעסן, וועלכן האָמער באַזינגט אַזוי.

העראַ: וואָס איז דיר, אַנטיגאָנע?

קאַליסטענעס: וואָס גרעסער די מעשים פון דעם העלד, אַלץ גרעסער שטייגט דער דיכטער. איך האָב נאָך קיין וואָרט נישט אויפגעשריבן, און בין שוין פול פון דער הערלעכקייט פון מיין געזאַנג.

פּטאָלאָמעאָס: בלאָז זיך דאָך אַזוי נישט אויף, מיין ליבער קאַליסטענעס. די מעשים זענען דאָך נישט דיינע.

קאַליסטענעס: איך בין שטאָלץ, וואָס איך וועל זיי פאַרהערלעכן. איך פיל אין יעדער איינצלהייט דעם וווּנדער-קלאַנג פון מיינע פערזן. עס שלאָפט דער יונגער העלד, נאָר אומגעדולדיק איז פאַרמעניאָ. עס האַלט נישט אוים דער אַלטער מאַן און וועקט ענדלעך אויף דעם געטלעך-מוטיקן שלעפער. „ווי קאָנסטו אַזוי פעסט שלאָפן, ווי דו וואָלטסט שוין דער זיגער זיין?‟. „איך בין עס‟, ענטפערט דער מוטיקער, דעם שלאָף פון די אויגן פאַרטרייבנדיק. „איך האָב שוין געזיגט, ווען איך דאַרף נישט אַרומלויפן נאָך דאַריוסן, ווי נאָך דעם ווינט אין פעלד‟. די לעצטע פאַרגלייכונג איז נישט אַלעקסאַנדערס, אָבער דערפאַר בין איך דער דיכטער.

אַנטיגאָנע (צו העראַן): און ליגנער.

קאַליסטענעס: און דערנאָך ווייטער. די שלאַכט גייט אָן, אַלעקסאַנדער אויף זיין בוצעפאַלאָס. רויק און העלדיש, דעם שפּיז אין דער לינקער האַנט, די רעכטע האַנט אויפגעהויבן צום הימל, פון די געטער אַרויספאָדערנדיק זייער הילף: „בין איך ווירקלעך דער זון פון צעוס-אמון, באַווייזט עס מיר מיט אייער פריינטשאַפט!‟

קליטאָס: דאָס זאָלסטו בעסער אויסלאָזן, דיכטער!

קאַליסטענעס: האָהאָ, דאָס וועט זיין אַן אויפשטייג אין מיין געזאַנג, אַן אויפשטייג ווי נאָר זעלטן. און ווי ער שטייט אַזוי אין מוטיקן געשפּרעך מיט די געטער, קומט געריטן מיט שרעק אַ שליח פון פּאַרמעניאָ.

אַנטיגאָנע: ווידער פּאַרמעניאָ!

קאַליסטענעס: און עס שטאַמלט דער שליח: פּאַרמעניאָ

בעט הילף און פאַרשטאַרקונג, אַז נישט איז דאָס גאַנצע געפּעק באַלד פאַרלוירן! און עס ענטפערט דער אומפּאַרגלייכבאַרער העלד: „זאָג פאַרמעניאָן, ער מוז נישט זיין ביים זינען, ווייל ער האָט פאַרגעסן אין זיין שרעק, אַז סאָלדאַטן, ווען זיי זיגן, נעמען אָפּ דעם שונאס געפּעק. און ווען זיי פאַרלירן, האָבן זיי נאָר איין זאַך צו טון: מוטיק צו קעמפן און שטאַרבן מיט ערע". די דאָזיקע ווערטער זיינע וועל איך נאָך באַפּוצן.

קראַטעראָס: זיי זענען שיין געזונג.

טאַיס: האָסטו, אָ, בייער האָמער, אויך פרויען אין דיין געזאַנג און באַזינגסט אַלעקסאַנדערס ליבע צו זיי?

פטאָלאָמעאָס: ער באַזינגט בלויז טאַטן, און ליבע-טאַטן האָט אַלעקסאַנדער נישט באַגאַנגען. (געלעכטער)

קאַליסטענעס: דו האָסט אויף אַ גוטן געדאַנק אַרויפגעבראַכט מיך, אַטענערין. עס איז אַ גרויסע שווערע טאַט אַפּראָדיטען בייצושטיין, און אַלעקסאַנדער האָט דאָס אויך געקאָנט. דאָס זאָל באַזונגען ווערן.

טאַיס: וואַרט נאָך אָפּ, אַלעקסאַנדער האָט נאָך נישט פאַרענדיקט.

קאַליסטענעס: אָ, איך הער שוין דעם געזאַנג, די ווערטער נעמען זיך אין מיר צוזאַמען. פרעמד זענען דעם געטלעכן די פרויען געווען, ערדיש און נישטיק ווי גולמס פון ליים... דאָס מוז איך מיר גלייך פאַרשרייבן.

טאַיס: פּאַס אויף, דער צווייטער פערז קאָן נאָך אַנדערש קלינגען, ער קאָן נאָך איינע טרעפן...

קאַליסטענעס: מיין העלד איז נישט-פאַרוואונדבאַר.

טאַיס: אָ, עראָס, ער לעסטערט דיך! דו שטאַרקסטער פון אַלע געטער, צייג אים, אַז אויך אַלעקסאַנדער מוז דיין מאַכט זיך בויגן, און באַשטראָף דעם לעסטערער מיט דיין פייל, ער זאָל זיך אין אַ קו פאַרליבן! (געלעכטער).

קאַליסטענעס: דיין תפילה איז אומזיסט, טענצער. דאָך גיכער קאָן איך זיך אין אַ קו פאַרליבן, ווי אַלעקסאַנדער זאָל פאַרליבן זיך אין דיר.

פטאָלאָמעאָס: דאָס קאָנסטו רויק זאָגן, טאַיס איז מיינע, און אַלעקסאַנדערן זענען הייליק די געפילן פון זיינע גענעראַלן.

טאַיס: און זאָל אַלעקסאַנדער פאַרליבן זיך אין מיר, וועל איך זען, ער זאָל דיר אויסשניידן דיין צונג.

קאַליסטענעס: ווייס איך, אַז איך וועל שוין שטאַרבן מיט מיין צונג.

טאַיס: אָדער דורך דיין צונג.

פערדיקאַס: דאָס קלינגט שוין ווי אַן אָראַקל־שפּרוך.

פטאָלאָמעאָס: אָ, טאַיס, ווי וועסטו אויסזען אין זיין געזאַנג!

טאַיס: איך קאָן פאַרזיכערן, ער וועט אים נישט דיכטן, ווי ער דענקט. (באַוועגונג ביים אריינגאַנג)

טראַבאַנטן (רופן אויס): פאַרנעמט די פלעצער, געערטע געסט! דער קעניג קומט. (די פאַרשידענע גרופּן צעגייען זיך פונאַנדער)

אַנטיגאָנע (צו העראַן ביים צעשיידן זיך): איך וווּנדער זיך נישט, וואָס אַלעקסאַנדער איז אַזוי צו פרויען: ער איז נאָך גאָר אַ יינגל. זיינע גרויסע טאַטן זענען דאָך גאָר די טאַטן פון פילאָטאַס און פאַרמעניאָ. ווען נישט זיי, וואָלט ער אפילו קעניג נישט געווען.

הערא: ווי קומסטו דאָס צו זאָגן!

אַנטיגאָנע: פילאָטאַס האָט עס מיר... (באַמערקט, אַז קראַטעראָס הערט זיך צו, און פאַרכאַפּט זיך) אָ, איך מוז שוין צו פילאָטאַס! (איילט אַוועק).

קראַטעראָס: גאַנץ מערקווירדיק איר געשפּרעך.

הערא: האָסט געהערט?

קראַטעראָס: יעדעס וואָרט. אַלעקסאַנדער מוז עס וויסן. (גייט מיט איר נענטער צום טראָן)

אַלעקסאַנדער (קומט אריין, באַגלייט פון גענעראַלן און טראַבאַנטן. די געסט באַגריסן אים מיט פריילעכע אויסרופונגען. ער גייט צום טראָן, בלייבט פאַר אים שטיין, באַקוקט, באַטראַכט אים, גייט ענדלעך צו אים אַרויף און זעצט זיך אויף אים. אַ פרייד־געשריי ברעכט אויס. ווען דער פרייד־געשריי לייגט זיך, הויבט אָן אַלעקסאַנדער מיט פעסטער הערשער־שטימע): דאַריוס איז נישט מער קעניג, דאָס הויז פון אַכיסענעס האָט אויפגעהערט. איך בין איצטער קעניג פון פערסיען

און אַלע מדינות, וועלכע זענען פון איר באַהערשט געוואָרן. (פֿרייד־געשרייען. ער באַקוקט מיט זייטן־בליקן דעם טראָן) דער דאָזיקער טראָן איז דער טראָן פון אַ וועלט־מלוכה. ער פּאַסט זיך מער פאַר מיר, ווי פאַר מײַנע פאָרגענגער, וועלכע זענען אויף אים געזעסן. איך זיץ גוט און פעסט אויף אים.

ד ע מ אָ ר אַ ט אָ ס (פון קאָרינט, שטאַרק געעלטערט, שטייט מיט ביידע הענט אויפגעהויבן אינדערהויך. און טרערן רינען פון זײַנע אויגן): אָ, געטער! אָ, געטער! ווי דאַנק איך אײַך, וואָס איר האָט מיך געלאָזט אַזוי לאַנג לעבן און דערלעבן דאָס צו זען, וואָס איך זע איצטער! אונזער קעניג אַלעקסאַנדער אויף דעם טראָן פון דאַריוס! פּערסיען באַזיגט אונטער די פיס פון העלאַס, און דער זיגרייכער קעניג פון העלאַס אויף דעם טראָן פון די פּערסישע אונטערדריקער! ווי דאַנק איך אײַך, אָ, געטער, וואָס איר האָט מיר געגעבן כּוח אויסצוהאַלטן דעם לאַנגן וועג פון קאָרינט ביז פּערסעפּאָליס און גע־בראַכט מיך אַהער בשלום צו זען אַלעקסאַנדערן אויף דאַריוסעס טראָן! אָ, ווי באַדויער איך אַלע גריכן, וועלכע האָבן נישט געהאַט דאָס גליק צו דערלעבן צו זען, וואָס איך זע! אָ, געטער, ווי גוט איר זענט צו מיר געווען!

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: באַרויק זיך, דעמאָראַטאָס, דו גוטער אַל־טער מאַן! פאַרנעם דײַן פּלאַץ און שטאַרק זיך מיט ווײַן און שפּײַז.

ד ע מ אָ ר אַ ט אָ ס: ווײַן און שפּײַז, וואָס דאַרף איך זיי? דאַרף איך נאָך לענגער לעבן? די געטער ווילן עס אויך נישט מער, זייער גוטסקייט צו מיר האָט זייער ציל דערגרייכט. איצטער קאָן איך שטאַרבן, דער גליקלעכסטער פון אַלע, וועלכע זענען מיט מיר גלייך געבוירן געוואָרן. ווײַן און שפּײַז, איך וויל נישט מער. איצטער גיי איך שטאַרבן. (גייט)

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דעמאָראַטאָס!

ד ע מ אָ ר אַ ט אָ ס: די געטער רופן מיך. (אָפּ)

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר (צו אַ טראַבאַנט): גיי און זע אים צו.

(טראַבאַנט אָפּ) ער האָט גערירט מײַן האַרץ, דער אַלטער. פאַרוואָס האָט ער זיך פון שטאַרבן גאָר צערעדט? ער האָט מיך טרויעריק געמאַכט.

קלײטאָס (פון זײן רו־בעט): דער מאַן איז איבער הונדערט יאָר אַלט, זײן גאַנג צום טויט דאַרף דיך נישט טרויעריק מאַכן.

אַלעקסאַנדער: דאָך דער געדאַנק פון טויט — — מיט אים בין איך אויך אַרײן אַהער. (באַוועגונג צווישן די געסט)

אויסרופן: ווי? וואָס?

אַלעקסאַנדער: פאַר דער טיר דאָ האָב איך דערזען אַ סטאַטוע פון קסערקסעס ליגן אויף דער ערד, ער איז געווען אַ גרויסער קעניג, האָט דעראָבערט לאַנד נאָך לאַנד, באַהערשט אַ גרויסן טייל פון דער ערד און אָט — טויט און צעפוילט. אַלץ, וואָס ער האָט געבויט, איז צעשטערט געוואָרן, זײן סטאַטוע, דער דענקמאָל פון זײן גרויסקײט, וואַלגערט זיך אין שטויב און שמוץ.

טאַיס: אָ, קעניג, דו ביסט געווען גוט צו אונז און אונז פרויען דורך אונזערע געליבטע אײנגעלאַדן, אָבער מיר ווילן דיך נישט טרויעריק זען. נישט אַזוי, איר פרויען?

די פרויען: געוויס! געוויס! געוויס!

אַלעקסאַנדער: דו ביסט גערעכט, אַטענערין, איך שאָקל פון מיר די טרויעריקײט אַראָפּ.

טאַיס: ווער עס בויט, אָ, קעניג, טראַכט נישט פון דעם סוף, און דו, דו געטלעכער בויער, זאָלסט זיכער פון קײן סוף נישט טראַכטן. וואָס געטער בויען האָט אויך נישט קײן סוף.

אַלעקסאַנדער: ווי קלינגט עס שײן און דערמונטערנדיק פון די ליפּן פון אַ שײנער פרוי! אַדאַנק דיר, טאַיס. איך בין נישט טרויעריק מער.

טאַיס: אָ, קעניג, דו ביסט געווונטשט, ווי ווײט איך האָב געהערט, דײנע פרײלעכע מאָלצײטן אין קרײז פון דײנע קריגס־חברים צוצובערענגען. פרײ און פרײנטלעך, ווי אַ גלײכער מיט גלײכע. אַנטשולדיק, אָ, געטלעכער קעניג, ווען איך זאָג עס דיר: דורך דעם, וואָס דו זיצסט ווײט און אָפּגעזונדערט, אַלײן און אײנזאַם אויפן טראָן אונטער דער אָפּשײדנדיקער חופּה, געפינט די פרײלעכקײט זיך נישט קײן אָרט און פּלאַץ, ווי זי וואָלט אַ פּאַריתומטע געווען.

פּטאָלאָמעאָס: אָ, טאַיס!

אַלעקסאַנדער (לאַכט אויף): ביסט ווידער גערעכט, שײנע

טאַיס, און נאָך אַמאָל מיין דאַנק. דער טראָן דאָ איז דער צייכן פון מיינע דערגרייכונגען, אָבער ער דאַרף נישט ווערן דער קאַלטער שפּיץ פון דעם הויכן באַרג. איך פאַרלאָז זיין איינזאַמקייט און קום צו אייך אַראָפּ, מיינע געסט, מיינע פריייע און ליבע. (שטייט אויף) שטאָלצער הערשער-טראָן, טויגסט זיך נישט ביים טרינקען. (גייט אראָפּ פון טראָן) זייט פריילעך, מיינע געסט! (גייט צו זיין בעטל צופוסן פון טראָן).

טאַיס (לאָזט זיך אראָפּ אויף איר פלאַץ לעבן פטאָלאָמעאָסן).

פּטאָלאָמעאָס: אָ, טאַיס, דו האָסט מיין ליבע און באַוווּנ־דערונג צו דיר נאָך פאַרפּילפאַכט.

טאַיס: דו וואַרט נאָך אָפּ, מיין פּטאָלאָמעאָס!

קאַליסטענעס (צו זיין שכן קליטאָס): די טענצערין האָט געוויס געגלויבט, אַלעקסאַנדער וועט זיך ביי איר זייט לייגן.

קליטאָס: מוזט אָבער צוגעבן, אַז זי איז אַזוי קונציק מיט איר צונג, ווי מיט אירע פיס.

אַלעקסאַנדער (פון זיין בעטל): די שמחה הויבט זיך אָן אויפן אַלטן שטייגער אין פולער פרייהייט און גלייכהייט. און טרינקען ביז צום שיכור ווערן. (די געזעליקייט הויבט זיך אָן. די בעכער ווערן אויסגעטרונקען אַזוי שנעל ווי זיי ווערן אָנגעפולט.)

פראַניכאָס (דער דיכטער טרעט ארויס מיט א לירע. גרייט אָנצוהויבן צו זינגען).

אַלעקסאַנדער: האָסטו וואָס נייעס, פראַניכאָס?

פראַניכאָס: געוויס, אָ, געטלעכער! איך וועל דאָך קיין אַלטס נישט איבערחזרן.

אַלעקסאַנדער: וואָס איז דיין נייעס, פראַניכאָס?

פראַניכאָס: אָ, געטלעכער, דיר וועט עס געפעלן ווערן.

אַלעקסאַנדער: עס דאַרף אויך מיינע געסט געפעלן ווערן.

פראַניכאָס: עס וועט, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: וואָס באַזינגט דיין ליד?

פראַניכאָס: דיין גרויסקייט.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז שוין אַלט. איך וויל עס איצטער אויך נישט הערן, איך בין פון טראָן אַראָפּ מיין גרויסקייט צו פאַרגעסן.

און מיינסטו, מיינע געסט זענען שוין נישט מיד, פון מיין גרויסקייט אַלץ צו הערן? איך וויל וואָס נייעס, פראַניכאָס. באַווייז דיין ווערטער־קונסט און זינג — יאָ, זינג אַ ליוב־געזאַנג צו טאַיס. (באַוועגונג צווישן די געסט, געלעכטער און געמורמל.)

קליטאָס (צו קאַליסטענעס): קאַליסטענעס, דיין צונג איז אין געפאַר.

פראַניכאָס (אַרויסקומענדיק פון זיין איבעררעשונג): אָ, קעניג, מיינסט עס ווירקלעך? פאַרוואָס ווילסטו פון מיר שפּאָטן?

אַלעקסאַנדער: דו שפּאָטסט פון זיך אַליין, ווען דו זעסט אין טאַיס נישט אַן אינהאַלט פאַר דיין קונסט. פרעג נאָר פּטאָלאָמעאָסן: פאַרדינט נישט טאַיס קיין דיפיראַמב? כאָטש דערפאַר אַליין, אָ, פראַניכאָס, וואָס זי האָט מיך פון מיין טרויעריקייט אַרויסגעטרייסלט. ווען איך וואָלט נישט געווען אַזוי פאַרנומען מיט דעראָבערן די וועלט, איך וואָלט אַליין דאָס ליד פאַרפאַסט. פאַרטראַכט זיך, פראַניכאָס!

קליטאָס: אָ, קאַליסטענעס, זע, פּטאָלאָמעאָס ווערט גאַנץ בלייך. ער פילט, דער קעניג נעמט ביי אים זיין טאַיס אָפּ. דו מעגסט שוין אויך בלייך ווערן.

פראַניכאָס: איך גלויב, אָ, קעניג...

טאַיס (שפרינגט אויף): דערלויב מיר, אָ, קעניג, מיין אייגענעם ליוב־געזאַנג אַליין פאַר דיר אויסצוטאַנצן.

אַלעקסאַנדער: גרויסאַרטיק, טאַיס. טו עס און פאַרשעם דעם דיכטער.

טאַיס (טרעט ארויס אין מיטן זאַל).

פראַניכאָס (טרעט אָפּ מיט אַן אראָפּגעלאָזענעם קאָפּ).

אַלעקסאַנדער: ווער נישט טרויעריק, פראַניכאָס, באַטראַכט זיך גוט, וועסטו דיין אייגענעם ליוב נישט נאָר באַזינגען, נאָר, ווי טאַיס, אויך באַטאַנצן.

טאַיס: דאָך, מיין קעניג, מיין ליוב־געזאַנג, ריכטיקער, מיין ליוב־געטאַנץ איז נישט מער, איך בין נישט איך...

אַלעקסאַנדער: פּטאָלאָמעאָס, וואָס איז טאַיס, ווען זי איז נישט זי?

פּטאָלאָמעאָס: מיר איז זי שטענדיק זי געווען.

טאַיס: איך בין איצטער העלאַס. איך וויל אויסטאַנצן גריכנ־לאַנד, ווי זי איז באַליידיקט געוועזן פון די פּערסישע מאָנאַרכן, און דערנאָך וועל איך טאַנצן גריכנלאַנד, די באַפרייטע, פון דיר געפירטע. (זי ווערט שטאַרק אַפּלאָדירט)

אַלעקסאַנדער: דער געדאַנק איז גוט. זאָלן דיינע פיס צו הערלעכקייט אים דערפירן.

טאַיס (גיט אַ צייכן צו די מוזיקער, זיי הויבן אָן צו שפּילן און זי הייבט אָן צו טאַנצן. קאָפּ געבויגן, האָר צעוואָרפן אין טרויער, הענט און פיס ווי געבונדן. אָבער זי הייבט זיי אָן צו באַפרייען, זי שטופּט אָפּ דעם אָנפאַלנדיקן שונא, דאָך זי הויבט דעם קאָפּ אַלץ נישט אויף, נאָר אָט קומט דער גרויסער זיגער, און העלאַס הייבט אויף דעם קאָפּ אַלץ העכער און העכער. טאַיס ווערט אַלץ מער באַרוישט, ווילדער־ענטוזיאַסטישער, אָבער אין דער אייגענער צייט פאַרפאָלגט זי אַלע באַוועגונגען אַלעקסאַנדערס, וועלכער זיצט גאַנץ רויק, געניסט דעם טאַנץ און באַמערקט אַפילו נישט די פרוי. זי ווערט אָנגעקוקט מיט פאַרוווּנדערונג, דער עולם ווערט באַרוישט. אָבער זי מאַכט זיך פון קיינעם און גאָרנישט אויס. זי זעט נאָר אַלעקסאַנדערן. טאַנצט גאַנץ נאָענט פאַר אים, טאַנצט זיך אַריין אין אים מיט אירע אויגן, און ווען ער בלייבט אַלץ דער רויקער געניסער, טופּעט זי אויף בייז מיטן פוס, קרעמפּט די פינגער, און ענדלעך שרייט זי אויף ווי אין ווילדער היסטעריע, אינהאַלטנדיק איר טאַנץ): ווי גוט עס איז, ווי הערלעך, אָ, וואָס איך קאָן אַזוי באַטרעטן דעם פּראַכט־פּאַלאַץ פון די פּערסישע מאָנאַרכן! לאַנג געוואָרט דערויף, אַסך זיך אויסגעשטאַנען, אָבער ווי גרויס איז די באַלוינונג, וואָס איך קאָן אַזוי באַטופּען דעם שטאָלץ פון די פּער־סער! דאָך הערלעכער וואָלט נאָך געווען, ווען איך וואָלט אונטער דער פירונג פון מיין געטלעכן זיגער־קעניג מיט פייער באַשטראָפט דעם פּאַלאַץ פון דעם קסערקסעס, וועלכער האָט אין אַש פאַרוואַנדלט מיין שטאָט אַטען. (כאַפּט אַ ברענענדיקן פאַקל) העי, אין ווילדן גע־טאַנץ מיט פאַקל אין האַנט וואָלט איך די שרפה אָנגעצונדן און אין אַש פאַרוואַנדלט דעם פּאַלאַץ, ווו קסערקסעס האָט געטראָנט. דאָס וואָלט מיין אייגענער ליב־געזאַנג געווען, מיין גרעסטער ליב־געזאַנג, וואָס קיין דיכטער וואָלט אים מיר נישט אויסגעזונגען. טאַיס די טענצערין

פון אַטען, אַ פונק פון אַלעקסאַנדערס זון, האָט די גרעסטע נקמה גע-
נומען אין די פערסער פאַר די ליידן און באַליידיקונגען פון העלאַס —
די גרעסטע נקמה, ווי קיינער פון די קריגסהעלדן האָט אַזאַ נאָך נישט
גענומען. (זי טאַנצט פייערדיקער און פייערדיקער ביים אויסברוך פון
ווילדע אַפּלאָדיסמענטן, און נעמט מיט דער לינקער האַנט אַ צווייטן פאַקל.)
אָ, איר פאַקלען, איר באַלייכט אַלעקסאַנדערס טרינק-יום-טוב אין דעם
פּאַלאַץ פון קסערקסעס, דאָך גרעסער וואָלט געווען אייער דינסט, ווען
איר וואָלט צום אונטערצינדן געברויכט געוואָרן. אָ, קעניג, נעם אַ
פאַקל, פיר אונז צו דער שרפה, פיר אונז צו דער גרעסטער איליומי-
נאַציע פון גריכנלאַנד! (די אַפּלאָדיסמענטן ווערן ווילדער.)

אַ געשריי (הייבט זיך אויף איבער דעם אַפּלאָדיסמענטן-שטורעם):
נעם, אָ, קעניג, נעם

טאַיס (אין ווילדן טאַנץ, מיט אירע אויגן עסנדיק אַלעקסאַנדערן):
העלאַס רופט. אָ, קעניג! העלאַס!

אַלעקסאַנדער (נעמט ביי איר אַ פאַקל און שפּרינגט אויף.
אַלע ווארפן זיך צו די פאַקלען מיט יובל, געזאַנג און טאַנץ, און מיט
געשריי און געזאַנג טאַנצט מען אַרויס פון דעם זאַל אונטער דער פי-
רונג פון אַלעקסאַנדערן, וועלכער ווערט געפירט פון דער טאַנצנדיקער
טאַיס. דער זאַל ווערט ליידיק און פאַרטונקלט).

קאַליסטענעס (לאַנגזאַם אַרויסבאַוועגנדיק זיך): אַזוי וועל איך
פאַרשרייבן: צום ערשטן מאָל האָט אַלעקסאַנדער געלאָזט זיך פירן
און פאַרפירן פון אַ פרוי. (פון דרויסן הערט זיך דער ריזיקער גערויש
פון דעם ווילד-געוואָרענעם עולם.)

געשריי ען: עס ברענט! דאָס פייער האָט זיך אָנגעכאַפּט!
דאָס פייער פאַרשפּרייט זיך!

טאַיס (טאַנצט אַריין פון אַן אַנדער טיר, פירנדיק אַלעקסאַנדערן,
וועלכער בלייבט אין טיר, אַרויסקוקנדיק צום דרויסן, און טאַנצנדיק
רעדט זי): עס ברענט! עס ברענט! די שרפה צעשפּרייט זיך הער-
לעך! קום, אָ, קעניג, קום! פאַרוואָס ביסטו שטיין געבליבן?

אַלעקסאַנדער: איך וויל די שרפה אָנזען.

טאַיס: קוק אַהער, וועסט דאָ נישט קיין קלענערע שרפה זען.

אַלעקסאַנדער (קוקט זיך שנעל אום): וווּ?

טאַיס: אין מיר. העלאס ברענט אין ליבע צו איר קעניג.

אַלעקסאַנדער (צוריק ארויסקוקנדיק): דאָס פרייט מיך זייער שטאַרק. איך האָב שטענדיק געוואָלט, העלאס זאָל מיך ליבן.

טאַיס: טאַיס־העלאס ברענט אין ליבע צו אַלעקסאַנדערן.

אַלעקסאַנדער: וועסט פאַרברענט ווערן, טאַיס.

טאַיס: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: איך האָב פאַר דיר קיין לעשונג נישט.

טאַיס: אָ, אַלעקסאַנדער, איך האָב דיך פון דיין טרויעריקייט ארויסגעטרייסלט...

אַלעקסאַנדער: איך האָב דיר דערפאַר געדאַנקט, וועל אויך לאָזן דיך מיט גאָלד באַלוינען.

טאַיס: ניין!.. איך, טאַיס, די שיינע, די יונגע, האָב דיך פון דיין טרויעריקייט ארויסגעטרייסלט! איך, טאַיס, די פרעכטיקע, די באַוווּנדערטע, האָב דיך באַגייסטערט צו דער שרפה! האָב איך בלויז דעם קעניג אין דיר אָנגעצונדן? ברענט דער מאַן אַלעקסאַנדער נישט? האָט די שרפה, וועלכע ברענט אין מיר, אויף דיר זיך נישט פאַר־שפּרייט? אָ, אַלעקסאַנדער, איך האָב מיין ווילן אַרויפגעדרענגט אויף דיר...

אַלעקסאַנדער: דיין — ווילן?

טאַיס: האָט נישט מיין ווילן דעם פאַקל דיר אין דער האַנט געגעבן? האָט נישט מיין ווילן דיך צו דער שרפה געפירט?

אַלעקסאַנדער: דו ביסט באַלד געהרגעט.

טאַיס: איך בין געהרגעט. און איצטער שטיי איך פאַר דיר, טאַיס די שטאַרקע, די פּרעכטיקע, די רייצנדע אין אַלע אירע באַ־וועגונגען...

אַלעקסאַנדער (שרייט אַרויס אין דרויסן): אַהער צו מיר!

טאַיס (דערשראָקן): אָ, קעניג! וואָס ווילסטו טון מיט מיר?

אַלעקסאַנדער (צו די אָנגעלאָפענע טראַבאַנטן און גענעראַלן): שנעל אויסלעשן די שרפה: דאָס איז געווען אַ מינוט פון שיכּרות און משוגעת. נאָר שיכּרות און משוגעת האָבן אונז געקאָנט פאַרוואַנדלען אין ווילדע פייערמאַכער און צעשטערער. איך דאַנק די געטער, וואָס די משוגעת קומט נישט פון מיר. נישט מיין ווילן האָט די שרפה

דאָ געוואָלט. איר זענט פּלייסיק געווען אין אונטערצינדן, זייט פּליי־סיקער נאָך אין אויסלעשן. גייט שנעל! לעשן! לעשן! לעשן! לעשן! (איילט אוועק צוזאַמען מיט די אַנגעלאָפענע, נישט אומקוקנדיק זיך אויף טאַיס, וועלכע ברעכט צונויף אויף דער דיל.)

צווייטע סצענע

אַלעקסאַנדערס צעלט, וועלבער איז שוין נישט מער איינפאַך: אַזיאַטישער לוקסוס לאָזט זיך דאָ שוין שטאַרק מערקן. — אַלעק־סאַנדער, העפעסטיאָן און קראַטעראָס שטייען אין געשפּרעך. אויף אַ געוויסער ווייטקייט פון זיי—טראַבאַנטן.

אַלעקסאַנדער: איך זע די זאַך פיל לייכטער. פילאָטאַס האָט זיך געוואָלט פאַר זיין געליבטער אַביסל אויסבאַרימען. זי איז ווירקלעך זייער רייצנד, און אום איר אַביסל מער צו געפעלן, האָט זיין צונג דערלויבט זיך, וואָס ער האָט געוויס קיינמאָל נישט גע־טראַכט. איך בין עס מוחל אים און וועל עס אויך פאַרגעסן. ער וועט אין מיר נישט מערקן, אַז איך האָב וואָס געהערט. לאָזט איר אים אויך נישט מערקן. ער איז אַן אויסגעצייכנטער גענעראַל און דינט מיר זייער גוט. ניין, קראַטעראָס, האָסט מיך נישט איבער־געראַשט, דערפאַר וועל איך דיך איבערראַשן. (ווענדט זיך צו אַ טראַ־באַנט) גיי זע, ווי שטייט עס מיט מיינע נייע קליידער. (טראַבאַנט אָפּ נאָך רעכטס)

קראַטעראָס: האָסט מיך זייער נייגעריק געמאַכט. וואָס איז די איבערראַשונג?

אַלעקסאַנדער: מיינע נייע קליידער.

קראַטעראָס: ווי? ווי זאָל איך דאָס פאַרשטיין?

אַלעקסאַנדער: זיי וועלן זיין די גרעסטע איבערראַשונג. איך הער דאָס מורמלען שוין פון מיינע מאַקעדאָניער.

קראַטעראָס: עס ווערט נישט לייכטער מיר. ווי זאָלן דיינע נייע קליידער אַן איבערראַשונג זיין?

אַלעקסאַנדער: זיי וועלן דער אויסדרוק זיין פון דעם, וואָס איך וויל און וואָס איך טו.

קראַטעראָס: ווען דו שטעלסט טויט-שטראָף פאַר נישט-טרעפן דיין רעטעניש, איך וואָלט באַשטימט מיין לעבן פאַרלוירן.

דער טראַבאַנט (קומט צוריק): די קליידונג איז פאַרטיק. זאָל איך זי אַרויסברענגען אַהער?

אַלעקסאַנדער: ניין, איך גיי צו די שניידער. (אָפּ רעכטס)

קראַטעראָס (צו העפעסטיאָן): דו ביסט נישט איבערראַשט. איז די רעטעניש פאַר דיר קיין רעטעניש נישט?

העפעסטיאָן: ניין. אַלעקסאַנדער האָט מיט מיר די זאַך באַשפּראָכן.

קראַטעראָס: איך וועל אייפערזיכטיק ווערן. מיט דיר די זאַך באַשפּראָכן... די זאַך?.. די רעטעניש ווערט מיר גרעסער. די זאַך?.. און דאָס זאָל נייע קליידער זיין... זאָל עס אַ נייע אַרט קליידער זיין?

העפעסטיאָן: דו ביסט אויפן וועג צו טרעפן.

קראַטעראָס: אַ נייע אַרט קליידונג, הייסט עס... אַ נייע אַרט... דיך פרייט עס, וואָס איך קווען זיך אַזוי אָפּ מיט דעם טרעפן, וואָס איך מוז מיין קאָפּ אָנשטרענגען ביז ווייטיק און דאָך צו גאָר-נישט זיך דערקלערן. דיין שמייכל קאָן אַן אָפּגרונט ווערן צווישן אונז.

העפעסטיאָן: דו טראַכט בעסער ווייַטער, האָסט גליקלעך אָנגעהויבן. אַ נייע אַרט קליידונג...

קראַטעראָס: און זי זאָל אַן איבערראַשונג זיין... די גרעסטע, האָט ער געזאָגט, און געהערט אַ מורמלען שוין...

העפעסטיאָן: דו קלויבסט זיך גוט פונאַנדער. ווייטער, ווייטער, און דו טרעפסט די רעטעניש.

קראַטעראָס: דאָך ווייטער גייט מיין קאָפּ נישט. איך באַגרייף די קליידונג נישט. די קליידונג — אַן איבערראַשונג... איך הויב זיך אָן צו שטויסן... וויל ער אפשר... עס ווערט מיר ליכטיק אין קאָפּ.. ער וויל זיך קליידן...

אַלעקסאַנדער (קומט אַריין אָנגעטון אין אַן אנצוג, וועלכער איז אַ געמיש פון פּערסיש און מאַקעדאָניש — נישט אַזוי צעשפּרייט ווי פּערסישער אָנטו, אָבער נישט אַזוי איינפאַך ווי מאַקעדאָנישער, אַן די-

פּערסישע הויזן און אָן די ברייטע פּערסישע אַרבל).

קראַטעראָס (פּאַרענדיקט אין געפּליסטער): פּערסיש!..

אַלעקסאַנדער (מיט אַ שמייכל): איבערראַשט?

קראַטעראָס (באַקוקט אים): פּערסיש... מעדיש... מאַקעדאָניש... דאָס איז — פֿאַרקליידונג.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז — פֿאַראייניקונג.

קראַטעראָס: פֿון פֿעלקער-קליידונג.

אַלעקסאַנדער: און פֿון פֿעלקער.

קראַטעראָס: דורך נאָדל און פֿאָדים.

אַלעקסאַנדער: דורך נעמען און געבן. **איך וויל פֿאַראייניקן.** דאָס בעסטע פֿון די גריכן, דאָס בעסטע פֿון די פּערסער. דאָס איז דער וועג צו פֿעלקער-פֿאַראייניקונג. פֿעלקער-פֿאַרברידערונג. דער וועג צו איין גרויסן לאַנד, פֿאַראייניקט אונטער מיר. איך וויל מקרב זיין די באַזיגטע פֿעלקער...

קראַטעראָס: און וועסט דערווייטערן די אייגענע.

אַלעקסאַנדער: זיי וועלן נישט דערוועגן צו דערווייטערן זיך.

קראַטעראָס: איך בין מיט דיר, מיין קעניג.

אַלעקסאַנדער: איך ווייס עס. דו און העפעסטיאָן, איר זענט מיר מיינע בעסטע שטיצן.

קראַטעראָס: און דאָך וועט עס נעמען לאַנג, ביז מיינע אויגן וועלן זיך צוגעוווינען צו דיר אין דער דאָזיקער קליידונג.

אַלעקסאַנדער: זי איז אויך מיר ניי, אָבער איך פֿיל זיך אין איר, ווי איך וואָלט שוין פֿיל דערגרייכט פֿון דעם, וואָס איך וויל דערגרייכן. פּערסיש, מעדיש, מאַקעדאָניש... בעסער פֿיל ווי וואָרט און שריפֿט וועט די דאָזיקע קליידונג דערקלערן די פֿעלקער מיינע אָפּזיכטן. אייניקייט, פֿאַראייניקונג — איך וועל גיין ווייטער, ווייטער, טראָגן עס מיט זיך ביז צו דער ענד פֿון דער וועלט. באַזיגן, באַפֿרייען, פֿאַראייניקן... אָ, מיינע פֿריינט!..

דריטע סצענע

דער לאַגער פון דער מאַקעדאָנישער אַרמיי בײַ דער הויפּט-שטאָט פון דראַנגיאַנאַ. לינקס אינמיטן דער געצעלט פון דעם קעניג. די פאַלאַנקס פאַרזאַמלט זיך נאָכן אַלט-מאַקעדאָנישן מנהג צום משפּט איבער פילאָטאַסן, וועלכער ווערט באַשולדיקט אין פאַרראַט און פאַרשווערונג קעגן אַלעקסאַנדערן. אַ גרופּע אָפיצערן שטייט אַרום די גענעראַלן פּאַלעמאָן, אַמינטאַס, אַטאַלאָס און סימיאַס, פאַרטון אין געשפּרעך.

פּאָלעמאָן: גיין, גיין, זיין אין שטענדיקן געלויף. צו וואָס? וואָרים? אין עלף טעג דריי־און-דרייסיק הונדערט פאַרלאָנגס דורכגעלאָפן אין גײַיִעג נאָך דאַריוסן... די גאַנצע אַרמיי שיער נישט אומגעקומען פאַר דורשט... דאָך דאַריוס האָט געדאַרפט געפאַנגען ווערן, האָבן מיר זיך נישט אָפּגעשטעלט. אַלע שוועריקייטן און יסורים מיט מוט און אַנטשלאָסנקייט אַריבערגעטראָגן... אָבער דאַריוס איז שוין טויט און באַגראָבן, צו וואָס דאָס לויפן נאָך? וואָס יאָגן מיר זיך נאָך בעסאָס, וועלכער האָט דעם דאַריוס געטויט? מיר זאָלן אים דאַנקבאַר זיין און לאָזן אים צורו. נישט אַזוי, איר פריינט?

אַמינטאַס: געוויס. ער איז שטאַטהאַלטער פון באַקטריען. פון אַ לאַנד, ווער ווייסט גאָר, ווו זי ליגט. זאָל ער בלייבן, ווו ער איז. מיר האָבן גענוג שוין איינגענומען. עס מוז דאָך נעמען ווען אַ סוף. אָך, ווען דער קעניג האָט קסערקסעס' פּאַלאַץ אין פּערסעפּאָליס אונטערגעצונדן, האָב איך געמיינט, עס איז אַ צייכן, מיר קערן זיך אום אַהיים. האָט ער די שׂרפה באַלד אויסגעלאָשן צוריק. און מיט איר די האָפענונג אין מיר, די היים נאָך אַמאָל צו זען.

אַטאַלאָס: דו דריקסט די געפילן אויס פון דער גאַנצענער אַרמיי. איך ווייס, מיין אָפּטיילונג וויל שוין מער נישט גיין.

סימיאַס: אויך מיינע נישט. קאָנסט אָנפרעגן בײַ אָפּטיילונג נאָך אָפּטיילונג, קיין איינע וויל נישט ווייטער גיין. אַלע ווילן זיי צוריק. אין מיין אָפּטיילונג זאָגן זיי: וואָס גיכער מיר ווען זיך אומקערן, אַלץ בעסער פאַר אַלעקסאַנדערן; בלייבן מיר נאָך לענגער, ווערט ער באַלד אַ פּערס.

אטאלאָס: דאָס זאָגט די גאַנצענע אַרמיי. עס איז צום שטוינען, ווי ער האָט דעם קאָפּ פאַרלוירן. דער זיגער איז געוואָרן אַ באַזיגטער. יעדעס מאָל, ווען איך זע אים אין זיין פּערסישער באַרבאַרן־קליידונג, קאָכט מיר אויף מיין בלוט.

אַמינטאַס: די קליידונג איז אַן אָנהויב. איצטער טראָגט ער זיך ווי אַ פּערסישער מאָנאַרך, באַלד וועט ער אָנהויבן צו רעגירן ווי אַן אָריענטאַלישער דעספּאָט.

פּאָלעמאָן: עס איז מיין מיינונג, מיר זאָלן אים דערקלערן, די אַרמיי זאָגט זיך אָפּ פון ווייטערן מאַרשירן. זי איז מיד און בענקט אַהיים. ווי מיינט איר, מיינע פריינט?

סימיאַס: דאָס וועט זיין דער ריינער אמת, און די אַרמיי וועט אונז אונטערשטיצן, אַלע ווי איין מענטש.

פּאָלעמאָן: באַלד נאָך דעם געריכט איבער פילאָטאַס, ווען די גאַנצע פאַלאַנקס איז נאָך דאָ פאַרזאַמלט, טרעטן מיר אַרויס פאַר אַלעקסאַנדערן און דערקלערן אים דעם ווילן פון דער אַרמיי. מיר אַלע צוזאַמען.

שטימען: מיר אַלע צוזאַמען!

פּאָלעמאָן: אָדער זאָלן מיר נאָך צוערשט פאַרבאַרייטן די אַרמיי — ווי מיינט איר, פריינט?

אַמינטאַס: דאָס וואָלט אויסגעזען ווי פאַרשווערונג און איז אויך נישט נויטיק. די אַרמיי איז פון זיך אַליין שוין פאָרבאַרייט. מיר צעגייען זיך איצטער צו אונזערע אָפּטיילונגען. מיר זאָגן קיינעם נישט קיין וואָרט. די אונטערשטיצונג, וועלכע מיר וועלן שפּעטער קריגן, וועט זיין דער בעסטער באַווייז, ווי ווייט מיר זענען גערעכט.

שטימען: אַמינטאַס איז גערעכט.

פּאָלעמאָן: בלייבט עס אַזוי, און איצטער צו אונזערע אָפּטיילונגען. (די גענעראַלן און אָפיצערן צעגייען זיך. עס טרעט אויף אַ טראַקישער גענעראַל און צוויי גריכישע אָפיצערן.)

טראַקיער: איר האָט געהערט.

ערשטער אָפיצער: זיי האָבן אויך נישט שטיל גערעדט.

צווייטער: איך קאָן איבערחזרן יעדעס וואָרט.

טראַקיער: אויך אין מיר ליגן זיי ווי אָפּגעשריבן. קומט,

מיר טראָגן עס אַלעקסאַנדערן צו. (זיי גייען אריין אין אלעקסאנדערס צעלט, פונוואנען קראַטעראָס קומט אַרויס.)

קראַטעראָס (קוקט זיך אַרום און רופט אויס): איז די פּאַלאַנקס שוין גאַנץ פאַרזאַמלט?

קענאָס (א זייער אַלטער גענעראל, טרעט ארויס): גאַנץ.

קראַטעראָס: זאָג איך עס דעם קעניג, און ער וועט גלייך אַרויסקומען.

קענאָס: זאָג אים נאָך עפּעס.

קראַטעראָס: וואָס זאָל עס זיין?

קענאָס: אַ בקשה אין נאָמען פון דער גאַנצער פּאַלאַנקס. ווילסטו זי אים איבערגעבן?

קראַטעראָס: אויב זי איז ווערט.

קענאָס: זי וועט זיכער ווערט זיין אין דיינע אויגן. אויב נישט, זאָג אים, איך וויל אים זען, איידער ער קומט אַרויס.

קראַטעראָס: וואָס איז די בקשה?

קענאָס: ער זאָל צו אונז אַרויסקומען נישט אין זיין פּערסישער קעניג-קליידונג, נאָר אין זיין אַלטער מאַקעדאָנישער — (רייסט איבער, ווייל אין דער טיר פון צעלט שטייט אלעקסאנדער אָנגעטון אין זיין מאקעדאָנישער באקליידונג. די פּאלאנקס ברעכט אויס אין אַפּלאָדיסמענטן. קענאָס מיט פאַרבויגונג) די בקשה איז שוין דערפילט.

אַלעקסאַנדער: וועלכע בקשה?

קענאָס: מיר האָבן דיך געוואָלט זען אין דיין אַלטער מאַקעדאָנישער באַקליידונג, וועלכע טוט אונזערע אויגן גוט. און דו האָסט אונזער ווילן ווי געטראָפן.

אַלעקסאַנדער (לאַכט): איז עס אַזוי וויכטיק, מיינע פריינט — איר זענט דאָך מיינע פריינט! — ווי איך טו זיך אָן? בין איך אין פּערסישער קליידונג אַן אַנדערער, ווי אין דער מאַקעדאָנישער? האָט איר אין מיר פאַרענדערונגען באַמערקט? איך קאָן מיין קליידונג בייטן, זיך אָבער בייט איך נישט. איך גיי מיין וועג, ווי דורך אַן אַריאַדנע-פאָדים געפירט. איך קאָן זיך נישט פאַרבלאָנדזשען, איך וועל בלייבן איך. (אפּלאָדיסמענטן, פרייד-געשרייען) אייערע אַפּלאָדיסמענטן און געשרייען צייגן, אַז איר האָט אין מיר געצווייפלט. דאָס מאַכט

מיך זייער טרויעריק, נישט וויינִיקער טרויעריק, ווי דאָס באַוווסטזיין,
אַז אין מיין אַרמיי און גאָר נאָענט אַרום מיר האָבן זיך געקאָנט גע-
פינען מענטשן, וועלכע האָבן מיך אומברענגען געוואָלט. (אויפגעבראכ-
טער געמורמל) ווען איך וואָלט זיך געענדערט, ווען איך וואָלט אַ
פערס געוואָרן, ווייל איך טו זיך אָן אין פערסישער קליידונג, וואָלט
איך דאָ פאַר אייך איצטער נישט געשטאַנען, ווי די פערסישע מאָ-
נאַרכן, וואָלט איך אַליין געמשפּט די פאַרברעכער קעגן מיר, אָבער
איך בין איך געבליבן און ווייס, איך בין קיין האָר נישט איבעו-
קיינעמס לעבן, און ווי גרויס מיינע דערגרייכונגען זאָלן נישט זיין.
דאָס לעבן פון יעדן איינעם געהערט דעם פאָלק, און איר, דאָס
פאָלק, דאַרפט משפטן לעבן און טויט. (אפלאָדיסמענטן) הער, פאָלק
פון מאַקעדאָניען, און משפט, איך קלאָג אָן פילאָטאַס דעם זון פון פאַר-
מעניאָ, אַ פאַרדינטן גענעראַל און דעם זון פון אַ נאָך פאַרדינטערן
גענעראַל, מיין שפּיל-קאַמעראַד און זון פון מיין פאָטער פיליפּס אַלטן
פריינט, אַז ער האָט געוואָלט מיין טויט און מיט אַנדערע זיך פאַר-
שווירן מיין לעבן מיר צו נעמען. קראַטעראָס, פיר דעם באַשולדיקטן
אַהער אַרויס און אַלע עדות. (קראטעראָס גייט אריין אין צעלט) איר
וועט משפטן אָן פניות, ווי נישט איך וואָלט דאָ געווען פאַרמישט,
ווי נישט אום מיר וואָלט זיך געהאַנדלט, און איך אונטערוואַרף זיך
אייער אורטייל. (קראטעראָס און העפעסטיאָן קומען ארויס מיט פילאָ-
טאסן, הינטער זיי די עדות, אנטיגאָנע, ניקאָמאכאָס און באלינאָס. פילאָ-
טאס ווערט באגעגנט מיט בייזן מורמל) וואָרים דער בייזער מורמל?
פילאָטאַס איז נאָך נישט פאַראורטיילט, צוערשט וועט איר די עדות
אויסהערן. און פאַרנעמען אויך, וואָס פילאָטאַס האָט צו זאָגן צו זיין
פאַרשווערונג. אַנטיגאָנע, טרעט פאָר, דערציייל דעם פאָלק פון מאַקע-
דאָניען, וואָס דו האָסט מיר דערציילט.

אַנטיגאָנע (טרעט פאָר, דעם קאָפּ אראָפּגעלאָזן, די אויגן גאנץ
פארוויינט).

אַלעקסאַנדער: זי איז אַנטיגאָנע אויס פּידנאַ, אין דמשק
איז זי געפאַנגען געוואָרן, איז אויסגעפאַלן אויף פילאָטאַסעס חלק און
געוואָרן זיין געליבטע. רייד, אַנטיגאָנע!

אַנטיגאָנע: ווי קאָן איך!

אַלעקסאַנדער: העלף איר אויס, קראַטעראָס.

אַנטיגאָנע: מיין צונג זאָל מיר אָפּנעמען, וועלכע האָט אים פאַרראַטן.

קראַטעראָס: אויף דעם טרינק-פעסט אין פערסעפּאָליס האָט זי מיין הערצן צוגעפּליסטערט, אַז אַלעקסאַנדערס גרויסע טאַטן זענען גאָר די טאַטן פון פילאָטאַס און פּאַרמעניאָ. ווען נישט זיי, וואָלט ער אַפילו קעניג נישט געווען. (באַוועגונג, געלעכטער)

אַנטיגאָנע: אָ, פּאַרוואָס האָב איך גערעדט!

קראַטעראָס: איר געפּליסטער האָט אויך צו מיינע אויערן דערגרייכט, האָט אַזוי מיך איבערראַשט און אויך אַזוי דערצערנט, אַז איך האָב זי געבראַכט צום קעניג און געלאָזט זי איבערחזרן אַלץ, וואָס זי האָט הערצן צוגעפּליסטערט.

אַלעקסאַנדער: און נאָך מער האָט זי דערציילט. אַנטיגאָנע, רעד.

אַנטיגאָנע: עס איז געווען נאָך פאַר דער שלאַכט ביי אַרבעלאַ — אָ, געטער! געטער! — אין אַ טאָג, ווען פילאָטאַס האָט פיל געטרונקען — אָ, איך אומגליקלעכע האָב אים אין טרינקען צוגע-האָלפן און צום טרינקען נאָך מער באַגייסטערט! — און שיכור גאַנץ פון וויין און מיר, האָט ער ווערטער אַרויסגערעדט, וועלכע ער האָט נישט געדאַרפט.

אַלעקסאַנדער: וואָס האָט ער געזאָגט?

אַנטיגאָנע: אָ, געטער! עס איז די גאַווה אים אין קאָפּ געשטיגן, ווי דער וויין, פּליייכט האָט ער געוואָלט מיין ליידנשאַפט צו אים מיט זיינע ווערטער אונטערצינדן, אויפצוברויזן.

אַלעקסאַנדער: וואָס האָט ער געזאָגט?!

אַנטיגאָנע: איך בין געזעסן אויף זיין שויס, איינגעשלאָסן אין זיינע אָרעמס, און ער האָט מיר אין מיין אויער אַריינגערעדט — אָ, פּאַרוואָס בין איך נישט געווען טויב! — „ווייסט, אַנטיגאָנע", האָט ער צו מיר געזאָגט, „ווייסט, אויף וועמעס שויס דו זיצסט?". „אויב דער וויין האָט מיך נישט פאַרטומלט, זיץ איך אויף פילאָטאַסעס שויס", האָב איך דערויף געענטפערט. „אָבער ווייסטו, ווער פילאָטאַס איז?" האָט ער געפרעגט. „מיין געליבטער, מיין האַר און מיין

באַפּוילער", האָב איך ווידער אים געענטפערט. און ער האָט שטאָלץ אַרויסגערעדט: „און אויך איינער, וועלכער האָט געדאַרפט זיין דיין קעניג! דאַרפסט וויסן", האָט ער ווייטער גערעדט אין זיין שטאָלץ און שיכּרות, „אַז אַלע גרויסע טאַטן, וועלכע טראָגן אַלעקסאַנדערס נאָמען, זענען מייַנע מעשים און מיין פאָטערס, אָבער דאָס יינגל אַלעקסאַנדער נעמט זיך צו, וואָס עס געהערט פילאָטאַסן. דער גאַנ- צער רום און ריווח פון אונזערע טאַטן פאַלט דעם יינגל צו, ווי אויך דער קעניג-טיטל, וועלכער געהערט מערער מיר ווי אים". ער האָט עס מיט אַזויפיל פאַרדראָס און ביטערקייט געזאָגט, אַז איך האָב אים געמוזט טרייסטן מיט פאַרגרעסערטע ליבע-לאַסקעס און מיט מערער וויין. — אָ, געטער! געטער! (צעוויינט זיך)

אַלעקסאַנדער: איר האָט געהערט, וואָס די געליבטע פון פילאָטאַס האָט אייך דערציילט. איך האָב עס שוין אין פערסעפאָליס געהערט, אָבער האָב אים דאָך נישט אָנגעקלאָגט. ער איז געווען באַ- טרונקען, האָב איך מיר געזאָגט, און ער האָט זיך געוואָלט באַרימען פאַר דער, וועלכע ער האָט געוואָלט מער דערהיצן. איך האָב עס געוואָלט פאַרגעסן, און אויך כּמעט פאַרגעסן, ווען דאָ צולעצט... ניקאָמאַכאָס, טרעט פאָר. און אויך דו, באַלינאָס! דערצייל. ניקאָמאַ- כאָס, וואָס דו ווייסט.

ניקאָמאַכאָס: איך האָב געהאַט אַ ליבן פריינט אין אונזער אַרמיי, לימנאָס מיטן נאָמען, אַ מאַקעדאָניער, ווי איך און איר, אַ מאַקעדאָניער פון כאַלאַסטרא. אַסך פון אייך האָבן אים זיכערלעך גע- קענט. אַ גוטער סאָלדאַט געווען. שטאַרק אין קעמפן ווי אין טרינקען, מוטיק, ווי די מוטיקסטע אונטער אייך. ער האָט מיך ליב געהאַט, און איך בין שטאָלץ געווען אויף זיין ליבע. די סאָלדאַטן פון אונזער אָפּטיילונג האָבן אונז שטענדיק געזען צוזאַמען. איך בין געווען מער מיט אים ווי מיט מיין ברודער, וועלכער שטייט דאָ לעבן מיר. און איין טאָג זאָגט ער מיר — דאָס זאָל איצטער צוויי וואָכן זיין...

אַלעקסאַנדער: דאָס האָט ער דיר געזאָגט: „דאָס זאָל איצטער צוויי וואָכן זיין"?

ניקאָמאַכאָס: ווי? ניין. אָ, קעניג! איך מיין, דאָס זאָל

איצטער צוויי וואָכן זיין פון יענעם טאָג, ווען ער האָט מיר געזאָגט, אַז ער האָט גענומען אויף זיך דיך צו טויטן.

אַלעקסאַנדער: איך ווייס, איך ווייס. דערצייל עס נאָר דער פּאַלאַנקס.

ניקאָמאַכאָס: ער האָט גענומען אויף זיך צו טויטן דעם קעניג, האָט ער מיר געזאָגט, ווייל דער קעניג ווערט שוין פּערסישער דעספּאָט, און אַ בעסערער מאַן וועט קעניג ווערן. צי וויל איך אים נישט העלפן? מיר וועלן דערביי זייער פיל געלט פאַרדינען, האָט ער מיר געזאָגט. און אויך אומשטערבלעכקייט זיך קויפן אַלס פּאָלקס-באַפרייער, ווי די טיראַנען-מערדער האַרמאָדיאָס און אַריסטאָגיטאָן. איך האָב לימנאָסן געליבט, דאָס קאָנען אַלע עדות זאָגן, וועלכע האָבן אונז געקענט. אָבער זיינע ווערטער האָבן מיך דערשראָקן, און איך בין פון אים מיט זיי אַנטלאָפן צו באַלינאָס מיין ברודער.

באַלינאָס: ווען ער האָט זיי מיר דערציילט, האָב איך אויך גלייך געוווּסט, וואָס איך האָב צו טון. איך בין אַוועק צו פילאָטאַסן, וועלכער איז געווען מיין גענעראַל, און אויפגעפאָדערט אים, ער זאָל מיין ברודער און מיך ברענגען צו דעם קעניג, וועמען איך האָב וואָס וויכטיקס צו דערציילן.

אַלעקסאַנדער: האָט ער אייך צו מיר גענומען?

באַלינאָס: ניין, אָ, קעניג! ער האָט געזאָגט, ער קאָן אונז צו דיר נישט ברענגען, ווייל דו ביסט איצטער באַשעפטיקט מיט זאַכן פון גרעסערער וויכטיקייט. אָבער —

ניקאָמאַכאָס: לימנאָס איז פון מיר נישט אָפּגעשטאַנען. די פאָרבאַרייטונגען צום קעניגס-מאָרד ווערן שוין אָפּגעשלאָסן, האָט ער מיר געזאָגט, און ער וואָלט געוואָלט, איך זאָל מיין טייל נישט פאַרלירן.

באַלינאָס: מיר האָבן איינגעזען, אַז מען טאָר די זאַך אַזוי נישט לאָזן, און צום צווייטן מאָל זענען מיר אַוועק צו פילאָטאַסן, ער זאָל אונז צו דעם קעניג פירן. דאָך ער האָט ווידער אונז מיט גאָרנישט אָפּגעשיקט. אָבער מיר האָבן באַשלאָסן, מיר טאָרן מער נישט וואַרטן, און געווענדט זיך צו קראַטעראָסן. ער האָט אונז גלייך

געבראַכט צום קעניג, און מיר האָבן אים דערציילט פון לימנאָסעס פאַרשווערונג און פילאָטאַסעס נאַכלעסיקייט.

אַלעקסאַנדער: מער ווייסט איר גאָרנישט צו דערציילן?

ניקאָמאַכאָס: דאָס איז אַלץ, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: האָב איך די פאָרזעצונג. דריי פון מיינע לייבוועכטער, וועלכע איך האָב געשיקט לימנאָסן צו מיר צו ברענגען. (דער טראַקישער גענעראַל און די צוויי גריכישע אָפיצערן טרעטן פאָר.)

דער טראַקיער: מיר האָבן געפונען לימנאָסן אין זיין געלט, דאָך ווען ער האָט אונז דערזען, האָט ער זיך געכאַפּט פאַר זיין שפּיז. „איר זענט געקומען מיך צו אַרעסטירן", האָט ער אויסגעשריגן, כאָטש מיר האָבן אים נאָך קיין וואָרט נישט געזאָגט. „אָבער איר וועט מיך נישט קריגן. איך האָב שוין געהאַט קעגן מיר גרעסערע צאָלן אין פון זיי זיך אָפּגעשלאָגן. ברענגט בעסער אייער קעניג, און ער וועט פון מיר קריגן, וואָס איך האָב אים צוגעגרייט". מיר האָבן געמוזט ציען קעגן אים אונזערע וואָפן, און ליידער בין איך געווען אַביסל צו העפטיק, ווייל ער האָט מיך מיט זיינע ווערטער גאַנץ צערייצט. מיין שווערד איז אַביסל צו וויט אין זיין ברוסט אַריין, און ער איז געפאַלן טויט.

אַלעקסאַנדער: קיין נעמען פון מיטפאַרשווערער האָט ער נישט אָנגערופן?

דער טראַקיער: ניין. ער האָט נאָר געזידלט און געשאָלטן, ביז דער טויט האָט דאָס מויל אים צוגעמאַכט.

אַלעקסאַנדער: צום באַדויערן! לימנאָס האָט דאָך זיכער מיטשולדיקע געהאַט. ער וואָלט אויף זיך אַליין אַזאַ שווערע זאַך נישט גענומען. ער האָט אויך צו ניקאָמאַכאָסן פון רייכער באַלווינונג גערעדט און פון אַ בעסערן מאַן אַלס קעניג. אָבער מיט זיין טויט, ווי וועל איך וויסן, ווער איז הינטער אים געווען? דאָס האָב איך זיך געפרעגט, און דאָך האָב איך פון פילאָטאַסן נישט געטראַכט, ביז קראַטעראָס...

קראַטעראָס: איך האָב דעם קעניגס אויפמערקזאַמקייט אויף פילאָטאַסן געצויגן. איך האָב אים דערמאָנט, וואָס פילאָטאַס האָט צו

אַנטיגאָנע געזאָגט, דערמאָנט אים, ווי פּילאָטאַס האָט אָפּגעהאַלטן ני־קאָמאַכאָסן און זיין ברודער, דאָס איז דאָך געוויס קיין צופאַל נישט געווען.

אַלעקסאַנדער: ערשט יעמאָלט האָב איך געלאָזן פּילאָטאַסן אַרעסטירן און ברענגען אים פאַר אייער געריכט. איך האָב קיין צוואַנג נישט געבראַוכט דעם אמת פון אים אַרויסצוקריגן. די עדות זענען מיר גענוג. איך קלאָג אים אָן, ער איז מיט לימנאָסן אין פאַרבינדונג געווען. ער איז געשטאַנען הינטער דער פאַרשווערונג און לימנאָסן געדונגען מיך צו טויטן, ווייל ער וואָלט דאָך געווען אַ בעסערער קעניג. זאָל ער עס אָפּלייקענען, אויב ער קאָן.

פּילאָטאַס (טרעט פאָר): פּאָלק פון מאַקעדאָניען, איך בין נישט שולדיק!

קענאָס: דאָס איז לייכט געזאָגט. וואָס איז דיין גערעד צו אַנטיגאָנע?

פּילאָטאַס: זי האָט עס אייך דערציילט, און האָט מיך אויך פאַרטיידיקט. איך בין שיכור געווען פון איר און וויין. ווען זי וואָלט מיינע ווערטער דאָ נישט איבערגעחזרט, איך וואָלט נישט געדענקט, איך האָב זיי ווען געבראַוכט. דער וויין האָט פון מיר גערעדט, איך לייקן עס נישט אָפּ. איך גיב אויך צו, איך בין אַ באַרימער, גאווה איז איינער פון מיינע ערגסטע חסרונות. מיין פאָטער, דער איידעלער פאַרמעניאָ, האָט מיר שוין לאַנג געזאָגט: „מיין זון, צו זיין נישט אַזוי גרויס ביי זיך, וואָלט געווען אַסך בעסער".

קענאָס: אַ שאָד, וואָס דו האָסט אים נישט געפאָלגט, דער וויין האָט פון דיר אַרויסגעבראַכט, וואָס דו האָסט אין דיין ניכטער־קייט פאַרטראַכט. שיכורהייט האָסטו פאַרגעסן פאָרזיכטיק צו זיין. אָבער דו ביסט געווען ניכטער, ווען ניקאָמאַכאָס און באַלינאָס זענען צו דיר געקומען, פאַרוואָס האָסטו זיי צום קעניג נישט גענומען? דער קעניג, האָסטו זיי געזאָגט, איז מיט וויכטיקערס פאַרנומען. דו ווייסט דאָך, דו האָסט זיי געזאָגט אַ ליגן.

פּילאָטאַס: איך האָב עס זיי געזאָגט, ווייל איך האָב מיט מיין אָפּלייגן געוואָלט ביי זיי דאָס וויכטיקע אַרויסגעפינען.

קענאָס: דו האָסט זיי דאָך געפרעגט, וואָס דאַרפן זיי צום קעניג?

פילאָטאַס: זיי האָבן מיר געענטפערט, זיי מוזן עס אַליין דעם קעניג זאָגן. האָב איך געוואָלט זיי אומגעדולדיק מאַכן, זיי זאָלן מיר זייער סוד אַנטפּלעקן.

קענאָס: ווי אַזוי האָסטו גאָר געוואָלט אַ סוד אַרויסבאַקומען, וואָס איז דעם קעניגס?

פילאָטאַס: איך — איך האָבווירקלעך זיך באַנאַרישט.

קענאָס: האָסטו נישט געוואָלט אַרויסקריגן ביי זיי, צי ווייסן זיי נישט וואָס וועגן לימנאָסן!

פילאָטאַס: ניין.

פילאָטאַס: האָסטו נישט אַרויסגעפונען פון לימנאָסן, אַז ני-קאָמאַכאָס ווייסט וואָס פון דער פאַרשווערונג?

פילאָטאַס: ניין.

אַלעקסאַנדער: קענאָס פרעגט דיך אומזיסט. דו וועסט אויף אַלע זיינע פראַגן זיכער זאָגן ניין. צו דיין פאַרטיידיקונג האָסטו צו ענטפערן, אַז איינמאָל ביסטו שיכור געווען און צום צווייטן מאָל האָסטו זיך באַנאַרישט, און איצטער ווילסטו מיט דיין „ניין" אונז נאַרן. איך גלויב דיר נישט, זאָל די פאַרזאַמלטע פאַלאַנקס דיר גלויבן, אויב זי וויל. איך גיב דיך איבער אין אירע הענט. פאָלק פון מאַ-קעדאָניען, האָסט געהערט, וואָס איך און מיינע עדות האָבן דערציילט, האָסט געהערט אויך פילאָטאַסעס פאַרטיידיקונג-אורטייל, איז ער שול-דיק אין דער פאַרשווערונג קעגן מיר אָדער ניין.

פאַלאַנקס (דונערט אוים איינשטימיק): שולדיק!

אַלעקסאַנדער: וואָס זאָל זיין זיין פסק?

פאַלאַנקס: פאַרשטייניקונג!

אַלעקסאַנדער: פילאָטאַס, דאָס פאָלק פון מאַקעדאָניען האָט דיך צום טויט פאַראורטיילט. עס טוט מיר זייער לייד, מיר זענען לאַנגיאָריקע פריינט געווען. פילייכט [איז דאָס געווען דיין אומגליק. אינדערהויך לעבן מיר האָט זיך דיר דער קאָפּ פאַרדרייט.

פילאָטאַס: איך בין אומשולדיק.

אַלעקסאַנדער: דאָס פאָלק האָט זיין אורטייל אויסגעשפּראָכן.

אָבער איידער איך גיב דיך איבער צום פאָלק די שטראָף אויף דיר אויסצופירן, ווילסטו מיר נישט זאָגן, ווער איז מיט דיר געווען אין דער פאַרשווערונג?

פּילאָטאַס: איך ווייס נישט פון קיין פאַרשווערונג.

אַלעקסאַנדער: דאָס פאָלק פון מאַקעדאָניען האָט דיר נישט געגלויבט. — האָט דיין פאָטער, דער איידעלער פאַרמעניאָ, פון דיינע אָפּזיכטן געוווּסט? איז ער געווען אין דער פאַרשווערונג?

פּילאָטאַס: ניין!

אַלעקסאַנדער: געוויס וועסטו זאָגן ניין, אָבער איך וויל דעם אמת וויסן.

פּילאָטאַס: איך האָב געזאָגט דעם אמת.

אַלעקסאַנדער: קראַטעראָס, העפעסטיאָן, נעמט אים אין צעלט אַריין און געפינט ביי אים דעם אמת אויס.

פּילאָטאַס: מיין פאָטער ווייסט פון גאָרנישט, ווי איך האָב פון גאָרנישט געוווּסט. דו ווילסט אַ מאָרד באַגיין. (ווערט אָפּגעפירט אין אַלעקסאַנדערס צעלט, וווהין עס גייען אים נאָך העפעסטיאָן און קראַטעראָס.)

אַלעקסאַנדער: פאָלק פון מאַקעדאָניען, ביז קראַטעראָס און העפעסטיאָן וועלן פון פּילאָטאַסן דעם אמת אַרויסבאַצווינגען, האָב איך נאָך אַ קלאַגע פאַר דיר פאָרצוברענגען. פיר פון מיינע גענעראַלן, פון די בעסטע, מוטיקסטע, קלוגסטע, פיר, וועלכע איך האָב געהאַלטן פאַר מיינע, איבערגעגעבנסטע, האָבן דאָ באַשלאָסן אייך איבערצורעדן, מיך מער נישט צו פאָלגן און מיך צו צווינגען אומצוקערן זיך צוריק. זיי זאָגן, אַז זיי בענקען אַהיים, און נאָך מער האָבן זיי מורא, איך וועל ווערן אַ פּערס. פאָלעמאָן, אַמינטאַס, אַטאַלאָס און סימיאַס זענען די אָנגעקלאָגטע. איך רוף זיי צו שטעלן זיך פאַר אייך.

קענאָס: נישט נויטיק, אָ, קעניג, זיי צו רופן. די גאַנצע פאַלאַנקס און אויך די רייטעריי שטייט פאַר דיר אין דעם באַשולדיקט. פאָלעמאָן, אַמינטאַס, אַטאַלאָס און סימיאַס, אויב זיי האָבן גערעדט, האָבן נאָר אויסגעדריקט אונזער אַלעמענס מיינונג און געפילן. זיי זענען נישט שולדיק.

אַלעקסאַנדער: רעדט די פאַלאַנקס דורך דיר?

קענאָס: דו קאָנסט עס פון איר הערן.

אַלעקסאַנדער: איך גלויב דיר, קענאָס, און נעם מיין אָנ־קלאָג קעגן די פיר צוריק, אָבער די זאַך ווערט ערנסטער פאַר מיר. די פאַלאַנקס האָט באַשלאָסן אומצוקערן זיך צוריק?

פאַלאַנקס (קרעפטיק): יאָ!

אַלעקסאַנדער: איך ווייס, די פאַלאַנקס האָט באַשלאָסן, האָט זי גוטע גרונדן. אָבער פאַרוואָס האָט זי באַשלאָסן, איידער זי האָט זיך דורכגערעדט מיט מיר? אויך איך באַראָט זיך מיט מיין קריגס־ראָט, איידער איך פאַס אַן ערנסטן באַשלוס, ווי קומט עס, די פאַ־לאַנקס האָט מיט מיר זיך נישט באַראָטן?

קענאָס: די פאַלאַנקס האָט זיך איבערהויפּט נישט באַראָטן. עס איז איר ווילן, ווייטער נישט צו גיין.

אַלעקסאַנדער: ווען די פאַלאַנקס אומקערן זיך צוריק, אַ שאָד, אייער אַרבעט וועט בלייבן נישט געענדיקט. פאַר די באַרבאַרן וועט איר זיין, ווי עפּעס אַ בייזער חלום, ווי היישעריקן, וועלכע באַ־פאַלן אַ פעלד און פאַרשווינדן, מענטשן אומגעבראַכט, הייזער צע־שטערט, אָנגעמערט קברים און פאַרשוווּנדן. געזיגט, אָבער נישט איינ־גענומען. און אומגעקערט זיך צוריק, ווי פאַר עפּעס, פאַר עמעצן זיך דערשראָקן. די באַרבאַרן וועלן מאָגן נאָכלויפן נאָך אייך, באַפאַלן אייך, ווי זיי וואָלטן באַפאַלן דערשראָקענע ווייבער. דאָך איך וויל קיינעם נישט פאַרהאַלטן. דער ווילן פון דער פאַלאַנקס איז—צו גיין צוריק, וועט זי גיין צוריק. דער ווילן פון דער פאַלאַנקס איז פעסט און הייליק. (פון צעלט דרינגט אַרויס אַ ווייגעשריי פון דעם געפייניקטן פילאָטאַס. אַלעקסאַנדער ווענדט זיך צו דער זייט פון דעם געשריי) אָרעמער פי־לאָטאַס! ביסט אַזוי שוואַכמוטיק און פאַרווייבלעכט, אַז דו קאָנסט נישט אַביסל יסורים אויסהאַלטן, און האָסט זיך דאָך אַריינגעלאָזן אין אַזאַ געפערלעכער אונטערנעמונג!—ווי טוט ער מיר לייד, דער נאַר! (דערהעבערט זיין שטים) זעט איר, אייער קעניג איז נישט שוואַכמוטיק און נישט פאַרווייבלעכט. די אונטערנעמונג, וועלכע אַלעקסאַנדער האָט אונטערגענומען, וועט אַלעקסאַנדער דורכפירן ביז צום סוף. דער ווילן פון דער פאַלאַנקס איז פעסט און הייליק, אָבער מיין ווילן איז עס נישט ווייניקער. איך שטעל מיין ווילן קעגן אייערן. די פאַלאַנקס וועט זיך אומקערן צוריק, איך וועל גיין ווייטער. איך בין דער יורש

פון דאַריוס, איך מוז באַשטראָפן זיין מערדער, איך וועל נישט אָפּלאָזן, ביז איך וועל נישט כאַפּן דעם מערדער בעסאָס. און זאָל דער וועג מיך פירן איך ווייס נישט ווי ווייט, און ווי שווער ער זאָל נישס זיין. איך וויל עס, און מיט מיר וויל עס דער גאָט. מיין ווילן איז גאָטסווילן, און נישט אומזיסט האָט מיך אַמאָן-צעוס זיין זון גערופן. גייט צוריק, ווער עס וויל. איך האַלט קיינעם נישט. אָבער נישט אַלע פון אייך זענען אַזוי שוואַכמוטיק און אַזוי פאַררעטעריש ווי פילאָטאַס. איך וועל נאָך געפינען גענוג סאָלדאַטן, וועלכע וועלן מיר העלפן דורכצופירן, וואָס איך וויל. איך בין אַרויס צו מאַכן מאַקעדאָניען פאַר דער הערשערין פון דער וועלט, און איך וועל זי עס מאַכן צוזאַמען מיט די, וועלכע וועלן מיך באַגלייטן. די, וועמען עס שטייט אָן צו לאָזן מיך אַליין אויף מיין גרויסן וועג, זאָלן גלייך אויפשטיין און אַוועקגיין. (קיינער רירט זיך נישט) גוט, אָ, געטער! איך האָב דיך ווידער, מיין פאַלאַנקס, מיין אַרמיי! איר פאַרלאָזט נישט אייער קעניג, איר שטייט נישט אָפּ פון אייער אַלעקסאַנדער. איר זייט אייניק מיט אים. זיין ווילן איז אייער ווילן. אָבער איך וויל אייך מתרה זיין. מיר גייען פון דאַנען נאָך באַקטריען, וווּהין בעסאָס איז אַנטלאָפן. דער וועג אַהין איז אַ זייער שווערער. ער פירט דורך זייער הויכע בערג. אַנטקעגן וועלכע אונזער אָלימפּאָס איז גאָר אַ גאַנץ קליין בערגל, דורך שניי-באַדעקטע וויסטע באַרג-געגנטן — ווילט איר אים מיט מיר גיין?

פאַלאַנקס: מיר ווילן! פיר אונז, וווּהין דו ווילסט!

אַלעקסאַנדער (שרייט אויף): וועלן מיר די וועלט דעראָבערן! (פילאָטאַס ווערט מער ארויסגעטראָגן ווי ארויסגעפירט)

העפעסטיאָן (ארויסקומענדיק): ער האָט זיך מודה געווען, אַז אויך פּאַרמעניאָ האָט געוווּסט פון דער פאַרשווערונג.

אַלעקסאַנדער: אָרעמער פילאָטאַס!—פאַלאַנקס, קאָנסט אויספירן דיין אורטייל.

פערטע סצענע

אלעקסאַנדערס צעלט. — אַלעקסאַנדער קומט אַריין מיט דעם טראַקישן גענעראַל און די צוויי גריכישע אָפיצערן.

אַלעקסאַנדער: מיינע פריינט, איך האָב אַ האַרטע נוס צו צעקנאַקן.

טראַקיער: רוף אונז אָן די נוס.

אַלעקסאַנדער: פּאַרמעניאָ.

טראַקיער: זיין זון האָט אים באַשולדיקט אין דער פאַר־שווערונג קעגן דיר.

אַלעקסאַנדער: און דאָך איז עס נישט אַזוי איינפאַך.

טראַקיער: ברענג אים צום געריכט.

אַלעקסאַנדער: ער געפינט זיך אין עקבאַטאַנאַ אַלס הויפּט פון דער אַרמיי, וועלכע איך האָב איבערגעלאָזן אין מעדיען.

טראַקיער: דאָך ווען דו וועסט אים הייסן קומען...

אַלעקסאַנדער: אין עקבאַטאַנאַ האַלט איך אויפגעשפּייכלערט גרויסע אוצרות.

טראַקיער: און ער וועט זיי פאַרכאַפּן.

אַלעקסאַנדער: און מיט זיי באַפעסטיקן זיך אין זיין חיל.

טראַקיער: ווילסטו לאָזן אים צורו?

אַלעקסאַנדער: ווי מיינסטו, וועט פּאַרמעניאָ אויפנעמען די בשורה פון זיין זונס באַשטראָפונג?

טראַקיער: מוז מען אים אומשעדלעך מאַכן

אַלעקסאַנדער: ווי פאַרשטייסטו עס, אַמאַדאָקאָס?

טראַקיער: משפט אָדער נישט משפט—ער האָט גענוג געלעבט.

אַלעקסאַנדער: און די האַרטע נוס איז צעקנאַקט.

טראַקיער: ווילסטו, מיר זאָלן עס טון?

אַלעקסאַנדער: איך וויל נאָר, וואָס עס קומט פון מיר אַליין.

טראַקיער: דערלויבסטו אונז, די נוס אַזוי צו צעקנאַקן?

אַלעקסאַנדער: עס קאָן זיין, אַז ווען איך רעד דאָ מיט

איך אַזוי, איילט שוין עמעצער נאָך עקבאַטאַנאַ, פּאַרמעניאָן פּילאָ־טאָסעס שטראָף מיטצוטיילן.

טראַקיער: מיר וועלן שנעלער רייטן. ווען דער בשורה־ברענגער וועט אָנקומען, וועט פּאַרמעניאָ נישט לעבן מער.

אַלעקסאַנדער (אָנקוקנדיק די דריי): איך זע אַנטשלאָסנקייט אין אייך, מיינע טרייע. איך וועל אייך נישט אויפהאַלטן.

טראַקיער: מיר וועלן אַלץ טון פאַר דיין רו און גליקלעכ־קייט. (די דריי פאַרבויגן זיך און גייען אַוועק.)

אַלעקסאַנדער (שטייט א ווײַלע פאַרלוירן אין געדאַנקען, קוקט זיך אַרום מיט אומרויִקן אויסדרוק, ווי ער וואָלט עפּעס פאַרלוירן, פאַר־געסן, לאָזט זיך צו דער עפענונג פון געצעלט, רופט אויס): אַמאַדאָ..! (פאַרכאַפּט זיך אָבער און מאַכט אַוועק מיט דער האַנט, גייט לאַנגזאַם צו א זיץ און לאָזט זיך אַראָפּ) אַזוי מוז עס זיין. (לאָזט אַראָפּ דעם קאָפּ אויף דער ברוסט און בלייבט זיצן אָן א באַוועגונג.)

דיאָגענעס (קומט אַריין, האַלטנדיק זיין אָנגעצונדענע לאַמטערנע).

אַלעקסאַנדער (ציטערט אויף): ווער האָט דיך אַריינגעלאָזן?

דיאָגענעס: איך האָב דיין דערלויבניש צו קומען צו דיר, ווען איך וויל.

אַלעקסאַנדער: היינט האָב איך דיך נישט געוואָלט זען.

דיאָגענעס: איך ווייס.

אַלעקסאַנדער: ווען ביסטו אָנגעקומען אין דראַנגיאַנאַ?

דיאָגענעס: ווי פרעגסטו עס? בין דאָך אָנגעקומען מיט דיר צוגלייך.

אַלעקסאַנדער: אָ, יאָ, אַנטשולדיק, איך האָב פאַרגעסן. וואָס קומסטו ווידער שוין צו מיר מיט דיין לאַמטערן?

דיאָגענעס: אויס געוווינהייט. איך ווייס, איך וועל נישט געפינען.

אַלעקסאַנדער: איך בין נישט פאַרלוירן געוואָרן.

דיאָגענעס: ביסט עס, און מיין זוכן וועט נישט העלפן.

אַלעקסאַנדער: און איך זאָג, איך בין נישט פאַרלוירן געגאַנגען.

דיאָגענעס: מיך וועסטו נישט נאַרן.

אַלעקסאַנדער: דו דערוועגסט זיך שוין צופיל, דיאָגענעס.

דיאָגענעס: דו קאָנסט די פּאַלאַנקס נאַרן, זאָגן איר, דו האָסט זיך נישט געביטן.

אַלעקסאַנדער: איך האָב זיך נישט געביטן.

דיאָגענעס: אַלעקסאַנדער, וועלכער שיקט געהיימע מערדער צו איינעם פון זיינע פּאַרדינטסטע גענעראַלן, האָט זיך נישט געביטן?

אַלעקסאַנדער: זיין זון אַליין האָט אים באַשולדיקט אין פאַרשווערונג.

דיאָגענעס: דו האָסט געזאָגט דער פּאַלאַנקס, אַז דו ביסט געבליבן דו און ווייסט, אַז דו ביסט נישט קיין האָר אויף קיינעמס לעבן. און ווייסט נישט, ווי די פּערסישע מאָנאַרכן, אַליין באַשטראָפן די פאַרברעכער קעגן דיר.

אַלעקסאַנדער: פּאַרמעניאָ טאָר נישט שטיין צווישן מיר און מיין ציל. ער וואָלט זיך זיכער אויפגעהויבן קעגן מיר, וואָלט אַוועק־גענומען מיינע אוצרות, וועלכע געפינען זיך ביי אים אין עקבאַטאַנאַ, וואָלט אָפּגעריסן פון מיר דעם טייל פון דער אַרמיי, איבער וועלכן ער האָט געקאָמאַנדירט. אַנשטאָט צו גיין ווייטער אויף מיין וועג צו דער דעראָבערונג פון דער וועלט, וואָלט איך גאָר מיט אים געדאַרפט מלחמה פירן.

דיאָגענעס: אַזוי רעדט דער קעניג. וואָס זאָגט דערצו דער מענטש אַלעקסאַנדער?

אַלעקסאַנדער: דער מענטש אַלעקסאַנדער, נישט דער קעניג, איז אַרויס צו דעראָבערן די וועלט און זיך איר געבן. דער מענטש אַלעקסאַנדער, נישט דער קעניג, פילט אין זיך די גאַנצע וועלט און טראָגט מיט זיך און אין זיך איר פּאַראייניקונג, דער מענטש אַלעק־סאַנדער האָט זיך נישט געביטן. איך נעם די לענדער איין, אָבער איך באַפריי זיי. האָט ווען אַ זיגרייכער קעניג זיך אַזוי באַנומען, ווי עס באַנעמט זיך דער זיגרייכער אַלעקסאַנדער? איך ברענג די באַ־זיגטע פעלקער רו און גליקלעכקייט, איך ברענג זיי אייניקייט און אָרדענונג, איך ברענג ליכטיקייט אין זייער אַזיאַטישער פינצטערניש, גיי אומגעקאָמטע מעגלעכקייטן צו אַ בעסערן לעבן. לאַנג האָבן די פּערסישע מאָנאַרכן דאָ רעגירט, און די מלוכה האָט קיין גוטע זיכערע

וועגן נישט געהאַט, וועלכע זאָלן פאַרבינדן שטאָט מיט שטאָט און לאַנד מיט לאַנד. אונטער איין קעניג, און דאָך זענען זיך די לענדער און פעלקער פון פרס און מדי געבליבן פרעמד און פיינטלעך. איך שנייד זיי גוטע וועגן דורך, ברענג זיי איינהייט און פאַרבינדונג, ברענג זיי שלום צווישן זיך. ווי, דענקסטו, וועט זייער לעבן אין דער צוקונפט זיין? זיי וועלן זיין דאָ ווי ניי־געבוירן, גאַנץ ווי אומגעביטן. אַלעקסאַנדער בייט זיך נישט, אַלעקסאַנדער בייט די וועלט אום אין זיין גייסט. דאָס וויל ער און דאָס וועט ער.

דיאָגענעס: וויל און וועל. רעד דאָך נישט מער פון ווילן.

אַלעקסאַנדער: איך זאָל מער פון ווילן נישט רעדן!

דיאָגענעס: האָסט אַליין אים דאָך געבראָכן.

אַלעקסאַנדער: עפּעס ווייס איך נישט דערפון.

דיאָגענעס: האָסט געוואָלט זיין אָנגעטון ווי אַ פּערס און אין דער דאָזיקער קליידונג אַרויסקומען פאַר דער פאַלאַנקס. אָבער דו האָסט זיך באַרעכנט, אַז עס וועט זיין קליגער אַרויסצוקומען פאַר איר אין דער מאַקעדאָנישער באַקליידונג. האָסטו פון דיין ווילן אָפּגעלאָזן און געטון נאָר ווי עס איז קליגער.

אַלעקסאַנדער: ווי דו ווייסט עס!

דיאָגענעס: האָסט געוואָלט די מערדער צו פאַרמעניאָן שיקן, און דאָך האָסטו זיך נישט דערוועגט דיין ווילן אויסצושפּרעכן. האָסט געלאָזן דעם טראַקיער אַמאַדאָקאָס קומען אויף דעם געדאַנק און דיין ווילן אַפילו אים פאַרלייקנט.

אַלעקסאַנדער: וואָס וואַרפסטו קלייניקייטן מיר פאָר!

דיאָגענעס: די קלייניקייטן, זיי וועלן דיך פאַרניכטן.

אַלעקסאַנדער: איך וועל זיי באַלד פאַרגעסן. ווילסטו מיר אַ פאָרוווּרף מאַכן, וואָס פאַלן אַזויפיל הרוגים אין די שלאַכטן? איך גיי צום גרויסן ציל צום בעסטן פון דער מענטשהייט און דער וועלט, און שטעל אַליין מיין לעבן איין. איך בין דער ערשטער אין געפאַר.

דיאָגענעס: דו באַרימסט זיך, ווייל דו ווילסט אין זיך דיין פאַרלוירנקייט פאַרשרייען.

אַלעקסאַנדער: איך זאָג, איך האָב זיך נישט פאַרלוירן.

דיאָגענעס: ביסט געוואָרן אַ גאָטס אַ זון.

אַלעקסאַנדער: אום גרעסערע אייניקייט און פּאָלגשאַפט ביי די פעלקער צו דערגרייכן.

דיאָגענעס: דו טוסט זיך אָן ווי אַ פּערס...

אַלעקסאַנדער: צו באַווייזן די פּערסער, אַז איך בין זייער קעניג, נישט זייער באַזיגער.

דיאָגענעס: האָסט געלאַכט פון דאַריוסעס גילדענעם טראָן, איצטער ליבסטו אויף אים צו זיצן.

אַלעקסאַנדער: אויף אים האָבן די באַרבאַרן ליב צו זען זייער רעגירער.

דיאָגענעס: אַלעקסאַנדער איז אַרויס צו ברענגען דער באַר-באַרישער וועלט זיין וועג צו לעבן, אָבער ער האָט זיך פאַרלוירן און אָנגענומען דעם וועג פון די באַרבאַרן.

אַלעקסאַנדער: קליינע מיטלען צו אַ גרויסן ציל.

דיאָגענעס: יעדעס גרויסע ציל ווערט צו גאָרנישט, ווען דער מענטש, וועלכער גייט צו אים, פאַרלירט זיך. איך בין אַרויס צום גרויסן ציל: צו דערלאַנגען גליקזעליקייט דורך אָפּזאָגן זיך פון דער וועלט. מיינסטו, איך וואָלט עס דערגרייכט, ווען איך וואָלט זיך דערלויבט דאָ און דאָרט וואָס דו רופסט אָן קליינינקייטן? אַסך און מיינע תּלמידים און נאָכמאַכער האָבן זיך עס דערלויבט, האָבן זיי דעם ציל קיינמאָל נישט דערגרייכט. איך וואָרן דיך, וועסט נאָך ערגערע זאַכן טון.

אַלעקסאַנדער: איך וועל מיין ציל דערגרייכן.

דיאָגענעס: דער אימפּעט וועט דיך טראָגן, אָבער דו ביסט שוין נישט מער דו. דו ווייסט עס אַליין. דו ווערסט פון די אַלע קליינינקייטן פאַרפאָלגט, זיי שרייען אין דיר, שרעקן דיך. מיט דעם אָנוואַקס פון זייער צאָל, וועסטו גאַנץ פאַרטומלט ווערן און אונטער-גיין אין זייער גערויש.

אַלעקסאַנדער: דיאָגענעס, דיין אוידיענץ איז געשלאָסן.

דיאָגענעס: און איך וויל נאָך רעדן.

אַלעקסאַנדער: אַרויס!

דיאָגענעס (הערט נישט פאָלגן).

אַלעקסאַנדער (קוקט זיך ארום. די טראבאנטן ביי דער טיר

שטייען אויפגערעגט און דערשראָקן. ער קוקט זיי שאַרף אָן): וואָס איז מיט אייך?

טראַבאַנט: דער קעניג האָט אויפגעשריגן אין זיין חלום.

אַלעקסאַנדער: חלום?.. איז דאָ דיאָגענעס!.. רופט מיר שנעל אַריסטאַנדערן... ניין, וואַרט, מען דאַרף נישט. איך וועל מיר אַליין מיין חלום דערקלערן. (באַהאַלט זיין געזיכט אין די הענט, זיצט אַזוי אַ ווײַלע און רעדט אַרויס) און דאָך... און דאָך... (הויבט אויף דעם קאָפּ הויך און שטאָלץ) חלום-דיאָגענעס, ווּעסט אַ טעות האָבן!..

פערטער אַקט

ערשטע סצענע

אַ זייטן-צימער ביי דעם אווידיענץ-זאַל אין דעם שלאָס פון דעם קעניג אין מאַראַקאַנדאַ, די הויפּט-שטאָט פון סאָגדיאַנאַ. אין דעם זאַל האַלט איצטער אַלעקסאַנדער אווידיענץ, און אין דעם זייטן-צימער געפינען זיך קראַטעראָס, קליטאָס און נאָך עטלעכע גענעראַלן.

קליטאָס: ניין, איך זאָג זיך אָפּ צו פאַרשטיין, און איך בין נישט דער איינציקער, וועלכער האָט אויפגעהערט אַלעקסאַנדערן צו פאַרשטיין. איך דריק זיך שוואַך נאָך אויס. ריכטיקער, איך זאָג: קיינער פאַרשטייט אים שוין נישט מער. און די, וועלכע זאָגן, זיי באַגרייפן זיין אויפפירונג, מאַכן בלויז אַן אָנשטעל.

קראַטעראָס: מיינסטו, אַז איך חנפע?

קליטאָס: ניין, איך ווייס, דו ביסט נישט קיין חונף. אויך העפעסטיאָן איז עס נישט. אָבער איר ביידע, ווייסן אייך די געטער, זענט שוין געוווינט אין אַלץ מיט אים צו האַלטן.

קראַטעראָס: ווייל ער איז די קלוגקייט. מעגסט נישט וועלן גלויבן, אַז ער איז אַ געטער-זון, און, ביי צעוס, איך גלויב עס נישט, אָבער אָפּט מוזטו עס גלויבן. נאָר אַ גאָט-זון קאָן אין זיך אַזויפיל חכמה האָבן אין אַזעלכע יונגע יאָרן. נאָר צעוסעס זון —

קליטאָס: אָ, חזר עס נישט איבער, חזר עס נישט איין. דו שווערסט, דו גלויבסט נישט, און באַלד גלויבסטו עס דאָך.

קראַטעראָס: איך זאָג, עס איז שווער נישט צו גלויבן. ווייל נאָר צעוסעס זון האָט געקאָנט אַרויסגיין מיט אַ באַשטימטן ציל פאַר זיינע אויגן און גיין צו אים מיט אַזעלכע זיכערע און פעסטע שריט.

קליטאָס: דאָס ווייסן אַלע מיר און אַלע באַווונדערן מיר אים דערפאַר. אָבער וועלכֿע זיבֿערע שריט זעסטו אין דעם, וואָס ער טראָגט זיך ווי אַ פערס, האָט אָנגעטון אַ פערסישע דיאַדעם און זיצט נישט אַנדערש ווי אויף דעם טראָן? וועלכֿע פעסטע טריט זעענען עס, די פערסער מיט אונז מאַקעדאָניער און גריכֿן אויף גלייכן פוס צו שטעלן? נישט נאָר די פערסער, נאָר אַפילו די באַקטריער, סאָנדיאַנער, אַריאַנער, דראַנגיאַנער, דער הונט ווייסט, ווי די אַלע באַרבאַרן הייסן, — פעלקער, וועלכֿע זענען אַפילו פון די פערסער געטראָטן געוואָרן אונטער די פיס, אויך זיי באַהאַנדלט ער, ווי זיי וואָלטן געווען אונזער גלייכֿן. מאַכט זיי פאַר שטאַטהאַלטער, גיט זיי הויכֿע עמטער, חברט זיך מיט זיי. רופסטו דאָס זיבֿערע שריט? הייסט דאָס ביי דיר אויך ציל-באַוווסט?

קראַטעראָס: ציל-באַוווסט, באַשטימט! מאַקעדאָניען, גריכֿנלאַנד, עגיפטן, פעניקיען, פריגיען, פערסיען, מעדיען, באַקטריען, סאָנדיאַנאַ—אַלע איין מלוכֿה. און נישט נאָר איין מלוכֿה, נאָר איין פאָטערלאַנד פאַר אַלע פעלקער, וועלכֿע באַוווינען זיי. נאָך מער: איין לאַנד, און אַלע פעלקער אין אים אין איין פאָלק צונויפגעשמאָלצן. איז דער ציל נישט גרויס? געוויינט זיך צו אים צו, און איר וועט דאָס באַלד אַלע גרויס געפינען.

קליטאָס: ווען איך וואָלט נישט געוווסט, אַז דער געדאַנק איז אַלעקסאַנדערס, וואָלט איך אַנדערש מיט דיר גערעדט. איך וואָלט געברויכט אַ וואָרט, וואָס וואָלט דיר שלעכט געקלונגען. די מאַקעדאָניער און העלענער אין איין פאָלק מיט די פערסער צונויפגעשמאָלצן!

קראַטעראָס: געוויין זיך צו צו דעם געדאַנק, מיין ליבער קליטאָס. וואָס שנעלער, וועט בעסער זיין פאַר דיר. (העפעסטיאָן קומט אריין אָנגעטון אין פערסישער באַקליידונג. אַלע קוקן אים אָן אין גרויסער איבערראַשונג. אויך קראַטעראָס איז פאַרווונדערט.)

העפעסטיאָן: וואָס קוקט איר מיך אַזוי אָן? קליידט מיר נישט די קליידונג?

קליטאָס; דיין צונויפשמעלצונג הויבט זיך אָן, קראַטעראָס, און דו ביסט אַליין פאַרווונדערט. גיי, טו זיך אויך אָן ווי אַ פערס.

דו פאַרשטייסט דאָך דעם גרויסן געדאַנק. מיר וועלן וואַרטן, ביז מיר וועלן געצוווּנגען ווערן. די צונויפשמעלצונג וועט ווערן אַ פאַר־פלייצונג. די פערסער וועלן די מאַקעדאָניער און גריכן באַלד פאַר־טרינקען.

העפעסטיאָן: איז די באַקליידונג דען נישט פראַכטפול?

קליטאָס: דאָ האָט איר די בעסטע דערקלערונג, פאַרוואָס אַלעקסאַנדער האָט געלאָזן דעם דאַריוס־מערדער אַזוי באַרבאַריש־ווילד באַשטראָפן. איינגעבויגן צוויי בוימער, צוויי פיכטן אָדער צוויי פּאַלמען, צוגעבונדן בעסאָסעס פיס צו דיביידע שפּיצן און אָפּגע־לאָזן די בוימער, און דער אומגליקלעכער איז צעריסן געוואָרן אויף צווייען. אַזוי האָט געטון אַמאָל אין גריכנלאַנד מיניס, דער פיכטנ־בוימער. איז ער אָבער געווען אַן אוממענטש, אַ רויבער, און גריכנ־לאַנד האָט געיום־טובט, ווען דער העלד טעזעוס האָט זי פון אים באַפרייט. און איצטער טוט אַזוי אַלעקסאַנדער, דער מאַקעדאָניש־העלענישער קעניג, וועלכער וויל נאָך זיין דער זון פון צעוס.

העפעסטיאָן: ווי ביטער קליטאָס רעדט!

קראַטעראָס: און ווי פאַלש! אַלעקסאַנדער האָט בעסאָסן נישט באַשטראָפט. ער האָט אים איבערגעגעבן צו דאַריוסעס ברודער, און יענער האָט די שטראָף אים אָנגעטון.

העפעסטיאָן: און די שטראָף איז אַנדערש געווען, ווי מען האָט זי דיר דערציילט. זיי האָבן דעם דאַריוס־מערדער נאָז און אויערן אָפּגעשניטן, און דערנאָך צו אַ קרייץ אים צוגעשלאָגן.

קליטאָס: האַ, און דאָס איז גריכיש, ווי? און דאָס האָט אַלעקסאַנדער צוגעלאָזן! אויב ער איז דאַריוסעס יורש, פאַרוואָס האָט ער דעם דאַריוס־מערדער נישט באַשטראָפט? און האָט ער דאַריוסעס ברודער געוואָלט דאָס שטראָף־פאַרגעניגן איבערלאָזן, האָט ער געדאַרפט אים וויסן לאָזן: מאַקעדאָניען הערשט דאָ איצטער! אין מאַקעדאָניען טויט מען אויך פאַרברעכער, אָבער מען פייניקט זיי נישט אוממענטשלעך.

קראַטעראָס: ווי האָט אַלעקסאַנדער געקאָנט וויסן, ווי די פערסער וועלן בעסאָסן באַשטראָפן?

קליטאָס: ווען ער וואָלט געוואָלט, וואָלט ער געוווּסט.

העפעסטיאָן: מאַכסט דערפון איבערהויפּט צופיל ווענז.

קליטאָס: ביי דיר איז אַלץ נישט וויכטיק. ביסט דאָך שוין אויך אַ פּערס. די קליידונג איז ביי אייך נאָר אַן אויבנאויפיקע זאַך, אָבער איך און אַלע אַנדערע זעען: די קליידונג איז פאַרפּערסטעט, זי וועט אייך גאַנץ פאַרפּערסן.

העפעסטיאָן: קליטאָס, דו ווערסט אַלט.

קליטאָס: וואָלט אַלעקסאַנדער, נישט פאַרפּערסט, געקענט אַזוי פאַרמעניאָן...

העפעסטיאָן: קליטאָס!

קראַטעראָס: דו פאַרגעסט זיך טאַקע, קליטאָס.

קליטאָס: וואָס איך זאָג, זאָגן אַלע.

קראַטעראָס: זאָלסט זיי בעסער לערנען שווייגן.

קליטאָס: איך לערן זיך בעסער רעדן, אַלעקסאַנדערן אין געזיכט עס צו זאָגן.

אַלעקסאַנדער (אין פּערסישער קליידונג, גראָד אַריינקומענדיק פון דעם זאַל): וואָס איז עס, קליטאָס? וואָס ווילסטו מיר אין געזיכט זאָגן?

קליטאָס (פאַרלוירן און אָפּהענטיק): נאָך נישט, אָ, קעניג! איך דאַרף זיך לערנען נאָך.

אַלעקסאַנדער: גוט, לערן זיך. איך האָב נאָך צייט צו וואַרטן. בין איצטער אויך נישט אויפגעלייגט צו הערן דאָס. וואָס דו וואָלטסט מיר געזאָגט.

קליטאָס: וועל איך ריכטיק טון, ווען איך וועל זיך איצטער אַוועקנעמען פונדאַנען, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: דו ביסט פריי צו טון, ווי דו ווילסט, אָ, קליטאָס!

קליטאָס: פרייד מיט דיר, אָ, קעניג! (מיט פאַרבויגונג אָפּ).

אַלעקסאַנדער: ער האָט מיך דאָך געבענטשט. — דערציילט מיר נישט, וואָס ער האָט גערעדט. איך ווייס עס, ווי איך וואָלט זיך הינטער דער טיר שאַרף צוגעהערט. — איך ווער שוין מיד פון דעם גערייד. עס איז אומזין, איך קאָן זיך דאָך נישט אַלץ פאַרענטפערן. דאָס פּערסישע איז מיין נאַטור פּונקט אַזוי פרעמד ווי זיי, אָבער איך

ווײל די באַזיגטע פעלקער דורך גלײַכהײט און פרײַנדלעכקײט אַרױפפירן צו מיר, צו אונז. מוז איך אַלס פירער אַראָפגײן צו זײ אַראָפּ און פירן זײ דעם װעג אַרױף. — אָבער איך װיל נישט און פאַרענטפער זיך דאָך. (קוקט אָן העפעסטיאָנען אין דער פערסישער קלײדונג) אַדאַנק דיר, העפעסטיאָן. האָב זיך שטאַרק דערפרײט, װען איך האָב דיך אין דער דאָזיקער קלײדונג דערזען. דו פאַרשטײסט מיך גוט. — דאָס דאַרף אױף דיר נישט װאַרפן קײן שאָטן, מײן קראַטעראָס. אױך דו פאַרשטײסט מיך אױסגעצײכנט. איר זענט מיר בײדע אַ גרױסע שטיץ. אָבער — העפעסטיאָן איז אַלעקסאַנדערס פרײַנט. דו ביסט דער פרײַנט פון קעניג. פאַרשטײסט דעם אונטערשיד? ער דאַרף דיך נישט באַלײדיקן.

קראַטעראָס: איך בין שטאָלץ דעם קעניגס פרײַנט צו זײַן.

אַלעקסאַנדער: נאָך אַלס יונג ײנגל האָב איך העפעסטיאָן געליבט — מײן פּאַטראָקלאָס! — װעסט נישט פאַריבל האָבן, אָ, קראַטעראָס, װען אַלעקסאַנדער װיל בלײַבן אַלײן מיט העפעסטיאָן? אַן אַנדערש מאָל װעט דער קעניג בעטן העפעסטיאָנען צו לאָזן אים אַלײן מיט זײַן קעניגספרײַנט קראַטעראָס. איר זעט, איך װיל, אַז צװישן אײַך זאָל קײן אײפערזוכט נישט זײַן.

קראַטעראָס: עס איז מיר אַ פאַרגעניגן דיך צו פאָלגן, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: גײ אין זאַל און װענד אָן דײַן טאַקט און קלוגקײט צו פאַראײניקן דעם מזרח מיט דעם מערב. זע, אַז אונזערע מענטשן זאָלן זיך אַזױ נישט בלאָזן און די קעפּ נישט צו הױך פאַררײסן.

קראַטעראָס: איך װעל טון דאָס בעסטע, װאָס איך קאָן. (אָפּ)

אַלעקסאַנדער (באַגלײט אים, קוקט ארױס אין דער טיר און גײט צוריק צו העפעסטיאָן): העפעסטיאָן, מערקסטו װאָס אױף מיר?

העפעסטיאָן (קוקט אים ארום): נײן, אַלעקסאַנדער.

אַלעקסאַנדער: זע איך נישט עפּעס אַנדערש אױס?

העפעסטיאָן: זאָל עס זײַן אַ פאָרזעצונג פון דעם גערײד?

אַלעקסאַנדער; האָט דער אױסדרוק פון מײַן געזיכט זיך נישט געביטן?

העפעסטיאָן: נעמסט זיך עס ווירקלעך אַזוי צום האַרצן, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: צום האַרצן! דאָס איז ריכטיק.

העפעסטיאָן: אָ, אַלעקסאַנדער, ווי קאָנסטו...

אַלעקסאַנדער: ניין, ניין, נישט דאָס, וואָס דו מיינסט. עס איז גאָרנישט פון פּאָליטיק. עפּעס גאַנץ אַנדערש. גאַנץ אַנדערש... איך דערקען זיך אַליין נישט... ווען איך וואָלט איצטער אין אַ שפּיגל אַריינגעקוקט, וואָלט איך זיך אַליין געפרעגט: אַלעקסאַנדער, דאָס ביסטו? ניין, איך בין נישט מער איך.

העפעסטיאָן: דערקלער דאָס מיר.

אַלעקסאַנדער: דאָס וויל איך אויך. איך גלויב, איך בין פאַרוווּנדעט...

העפעסטיאָן: פאַרוווּנדעט? דו?!

אַלעקסאַנדער: טיף און גאַנץ געפערלעך.

העפעסטיאָן: אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער: דאָך קאָן איך זיך עס נישט גלויבן.

העפעסטיאָן: ווען און ווו איז עס געשען?

אַלעקסאַנדער: דאָ אין מאַראַקאַנדאַ מיט עטלעכע טעג צוריק אויף דעם באַל ביי אָקסיאַרטעס.

העפעסטיאָן: אויף דעם באַל ביי אָקסיאַרטעס... און דו דערציילסט עס מיר ערשט איצטער?.. ווו ביסטו פאַרוווּנדעט?

אַלעקסאַנדער: איך גלויב, אין האַרצן.

העפעסטיאָן: אָ, איצטער הויב איך אָן צו פאַרשטיין. דו האָסט מיך אָבער שטאַרק דערשראָקן.

אַלעקסאַנדער: איך בין אַליין דערשראָקן, און גאָר מאָדנע איז מיר צו מוט.

העפעסטיאָן: זאָל עס זיין אָקסיאַרטעסעס טאָכטער? ראָקסאַנע, וועלכע האָט געטאַנצט פאַר דיר?

אַלעקסאַנדער: קאָנסטו, אָ, געליבטער, אַזוינס באַגרייפן? עס זענען פרויען פרעמד געווען מיין וועזן, דו ווייסט עס. איך האָב געקוקט אויף זיי ווי פון אַ גרויסער הויך און מיין האַנט נישט גע־וואָלט אַראָפּשיקן צו זיי אין זייער נידעריקייט. אויך די שענסטע פון

זיי זענען מיר בלויז שיינע סטאַטועס געווען, שיינע בילדער. קוקסט זיי אָן און גייסט פאָריבער. באַרזינע איז מיר געווען בלויז אַ צווייטע שיינע קעסטל פאַר האָמער, וועלכע איך האָב מיין אייגנס מיר געמאַכט. אַ שפּיל בלויז מיר, אַ קליינער צייט-פאַרטרייב. און האָב איך פון אַ ווייב, אַ קעניגין פאַר מיר, געטראַכט, האָב איך שטאָלץ צו מיר גערעדט: ווו איז די פרוי, וועלכע קאָן אַרויפשטייגן צו מיר? זי מוז אַ העלדין זיין, אַ האַלב-געטין אין יעדער איינצלהייט.

ה ע פ ע ס ט י אָ ן: אַזאַ איז נאָך נישט געבוירן געוואָרן.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ווי?.. דו האָסט מיט דיינע ווערטער ראָקסאַנען מיר באַליידיקט... איך וויל, זי זאָל זיין אַזאַ איינע... זי איז עס נישט, איך ווייס. זי איז נישט הויך און גרויס, קיין געטין נישט און נישט קיין העלדין, נאָר זי איז פאַרפילפאַכט מיר געוואָרן.

ה ע פ ע ס ט י אָ ן: וואָס מיינסטו מיט דעם?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איך זע זי אומעטום. איך האָב זי שטענדיק פאַר מיינע אויגן. ניין, דאָס איז נישט אַלץ און אויך נישט גאַנץ ריכטיק, איך זע און פיל זי מיט אַלע מיינע גלידער. איך קוק אויף דיר, און מיין זייט צוגעווענדט צום זאַל, פילט, אַז זי איצטער דאָרטן זעט זי אין אַלע אירע באַוועגונגען. די אַלע טעג, זינט איך האָב זי צום ערשטן מאָל דערזען, האָב איך נישט אויפגעהערט זי צו זען, אין מיין צעלט, אויף מיין רייטן, אין אַלע געשפּרעכן, וועלכע איך האָב געפירט, און אַמדייטלעכסטן, ביי דער נאַכט אויף מיין געלעגער.

ה ע פ ע ס ט י אָ ן: דו ביסט פאַרוווּנדעט. אַזוי ווירקט די פייל פון עראָס.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איך ווייס עס און קאָן עס מיר נישט צוגעבן, קאָן עס ווירקלעך זיין, ווי קומט עס גאָר צו מיר? זאָל איך אין מיר אַ טעות האָבן?

ה ע פ ע ס ט י אָ ן: פון עראָסעס פייל איז קיינער נישט באַשיצט. אויך די געטער. (קוקט אַרויס אין זאַל)

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דו זעסט זי איצטער. און איך בין דיך מקנא, אָבער איך זע זי אויך. זי איז אין מיר. גאַנץ מערקווירדיק, דער זאַל דאָרטן איז פון איר פול, איך דאַרף נישט פרעגן, ווו זי שטייט, זיצט אָדער גייט.

הע פ ע ס ט י אָ ן: זי גייט אַרום...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איך זע זי אין איר גאַנג... ווי צירלעך יעדער טריט!.. ווי הערלעך די האַלטונג פון איר יינגליש-שלאַנקן קערפּער!...

הע פ ע ס ט י אָ ן: אַ פריינדין רעדט צו איר און זי שמייכלט צו...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: אָ, איר שמייכל! איך גלויב, ער האָט דאָס מיר אָנגעטאָן. אַזוי זיס איז ער און צאַרט. און וואַרעם ווערט מיר פון אים.

הע פ ע ס ט י אָ ן: זי קוקט אַהער...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: אָדער זענען דאָס אירע אויגן, וועלכע האָבן עראָסעס פיילן אין מיר אַריינגעשאָסן? שוואַרץ און טיף—טיפער פאַר דעם העלעספאָנט און דעם גראַניקאָס, אין וועלכע איך האָב אָן מורא אַריינגעקוקט.

הע פ ע ס ט י אָ ן: זי קומט נאָענט צו...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: העפעסטיאָן!

הע פ ע ס ט י אָ ן: זאָל איך זי אַריינרופן אַהער?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איך שעם זיך צו זאָגן יאָ, און קאָן נישט זאָגן ניין.

הע פ ע ס ט י אָ ן (גייט ארויס).

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: העפעסטיאָן!.. העפעסטיאָן!.. (טופּעט מיטן פוס) ניין, איך בין איך! (זיין געזיכט נעמט אָן אַ פעסטן אויסדריק)

ר אָ ק ס אַ נ ע (קומט אריין, דערשרעקט זיך, ווען זי דערזעט אלעקסאנדערן): אָ, קעניג! (וויל זיך אויסציען אויפן געזיכט)

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ניין, ראָקסאַנע, טו עס נישט.

ר אָ ק ס אַ נ ע: העפעסטיאָן האָט מיך אַריינגעשיקט. איך וואָלט זיך נישט דערוועגט. ער האָט געזאָגט, מען וויל מיך זען. ווילסטו, אָ, קעניג, וואָס פון מיר?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דיך זען—ווי העפעסטיאָן האָט דיר געזאָגט.

ר אָ ק ס אַ נ ע (שטייט גאַנץ פארלוירן אונטער זיינע בליקן. שמייכלט אויף, דערשרעקט זיך, לאָזט אראָפּ די אויגן).

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: לאָז די אויגן נישט אַראָפּ, ראָקסאַנע, ווייל אַ שאָטן לייגט זיך דאַן אויף דיר און מיר, און טרייב דיין שמייכל

נישט אַוועק פון דיינע ליפּן, ווייל עס ווערט מיר טרויעריק אָן אים. קום, שטיי דאָך נישט ביי דער טיר, ווי איך וואָלט געדאַרפט דיר אויסטיילן אַ באַפעל. זעץ זיך צו אָט־דאָ... ניין, זעץ זיך דאָרטן ווייטער. איך וויל דיך זען וואָס מער אין דיין גיין, וואָס איז ווי אַ נימפן־טאַנץ. (ראָקסאַנע גייט צו דער ווייטער באַנק, וועלכע ער האָט איר אָנגעוויזן) ניין, דו ביסט נישט פריי. שרעקן דיך מיינע בליקן? זענען זיי דיר קייטן אויף די פיס?

ראָקסאַנע (פאַלט כמעט אויף דער באַנק): אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: מיר געפעלט אויך דיין פאַרלוירנקייט, וועלכע קליידט דיר אַזוי גוט. נאָר בעסער זע איך דיך, ווען דו ביסט פריי. דאָס קליידט דיר נאָך פיל שענער. (טרעט צו איר צו)

ראָקסאַנע (וויל אויפשטיין).

אַלעקסאַנדער: זיץ, ראָקסאַנע. פאַרגעס, עס רעדט צו דיר דער קעניג.

ראָקסאַנע: ווי קאָן איך דאָס פאַרגעסן?

אַלעקסאַנדער: עס שטייט פאַר דיר אַלעקסאַנדער.

ראָקסאַנע: דער וועלט־דעראָבערער, דער גרויסער זיגער, דער זון פון גאָט.

אַלעקסאַנדער: מיט די דאָזיקע ווערטער שטעלסטו אויף אַ וואַנט צווישן מיר און דיר.

ראָקסאַנע: דאַרף איך זי ערשט אויפשטעלן?

אַלעקסאַנדער: ווי דו האָסט מיך איצטער אָנגעקוקט, האָסטו די וואַנט ווידער איינגעוואָרפן.

ראָקסאַנע: ווי האָב איך דיך דען אָנגעקוקט, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: איך קאָן עס דיר נישט זאָגן, אָ, ראָקסאַנע, נאָר פאַרגעס איך, ווער איך בין.

ראָקסאַנע: דו לאַכסט, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: איך לאַך נישט, ראָקסאַנע. בין איך וועלט־דעראָבערער, גרויסער זיגער, זון פון גאָט? איך דאַרף זיך נאָר אָננעמען מיט מוט, ווען איך זעץ זיך איצטער לעבן דיר. און עס ציטערט מיך, ווי אַ שקלאַף אַוועקצולייגן זיך ביי דיינע פיס. (שפּרינגט פּלוצלינג אויף, טופּעט מיטן פוס, נעמט אָן דעם האַרטן אויסדרוק אויף זיין געזיכט.)

ר אָ ק ס אַ נ ע (שפּרינגט אויף און קוקט אים אָן דערשראָקן).

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: פאַרוואָס האָט העפעסטיאָן דיך אַריינגע־שיקט צו מיר? איך וועל זיך מיט אים דערפאַר צעקריגן.

ר אָ ק ס אַ נ ע (מיט טרערן אין איר שטימע): אָ, קעניג, וואָס האָב איך דען געטון?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ניין, ניין... דו ביסט נישט שולדיק... ביסט אין גאָרנישט שולדיק.. דער וועלט־דעראָבערער קעמפט נאָר דאָ מיט זיך אַליין...

ר אָ ק ס אַ נ ע: איך ווייס נישט, וואָס צו זאָגן... איך ווייס נישט, וואָס צו טון...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: זיץ רויק, ראָקסאַנע. באַנעם זיך, ווי איך וואָלט דאָ מיט דיר נישט געווען... אָדער ווי איך וואָלט געווען אַן אַלטער באַקאַנטער פון דיר, אַ שפּיל־קאַמעראַד פון דיין קינדהייט.

ר אָ ק ס אַ נ ע: דאָך דו קוקסט מיך אַזוי מאָדנע אָן.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: זאָג, ראָקסאַנע, ביסטו זייער, זייער שיין?

ר אָ ק ס אַ נ ע: ווי זאָל איך דאָס באַענטפערן, אָ, קעניג?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: ווי דו וואָלטסט עס דיין שפּיל־קאַמעראַד באַענטפערט.

ר אָ ק ס אַ נ ע (מיט אַ שמייכל): ביי אים וואָלט איך עס גאָר געפרעגט.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דאָס האָסטו גוט געזאָגט, און דיין שמייכל איז געווען געטלעך. איצטער ענטפער מיר, וואָס איך האָב געפרעגט.

ר אָ ק ס אַ נ ע: וויפל מאָל „זייער" האָסטו געזאָגט?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: איך גלויב, דריי מאָל. איך קאָן צוגעבן דריי מאָל דריי, אויב דו ווילסט.

ר אָ ק ס אַ נ ע: מיינסטו, יעמאָלט איז עס גענוג?

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר (לאַכט): אָ, דו דענקסט, דו ביסט דאָס שענסטע מיידל פון דער וועלט, וועלכע איך האָב דעראָבערט?

ר אָ ק ס אַ נ ע: איך האָב עס נישט געדענקט, אָ, קעניג. ווייס נישט צומאָל, אַז איך בין איינמאָל זייער שיין.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דאָס זאָגסטו נישט דעם אמת.

ראָקסאַנע: איך זאָג דעם אמת, אָ, קעניג. מיין שפּיגל זאָגט מיר, אַז איך בין שיין.

אַלעקסאַנדער: אָ, וואָרט-אָרעמער שפּיגל!

ראָקסאַנע: מיינע שקלאַפינס זאָגן מיר, אַז איך בין זייער שיין

אַלעקסאַנדער: זיי זאָלן בלייבן שקלאַפינס.

ראָקסאַנע: מיינע עלטערן קוקן מיך אָן בלויז און אין זייערע בליקן לייען איך אַרויס, אַז איך בין זייער, זייער שיין.

אַלעקסאַנדער: דו לייענסט זייער, זייער שלעכט.

ראָקסאַנע: אָבער מיינע חברטעס האָבן אַסך וואָס אויסצורזעצן אין מיר.

אַלעקסאַנדער: שלעכטע חברטעס! דו זאָלסט זיי פון דיר פאַריאָגן.

ראָקסאַנע: נאָר מיין אַלטע אַם באַהויפּט, אַז איך בין די שענסטע אין דער וועלט.

אַלעקסאַנדער: זי זאָל קעניגלעך באַלוינט ווערן.

ראָקסאַנע (פריידיק): אָ, קעניג, דענקסטו, ווי מיין אַם?

אַלעקסאַנדער: ווי דיין אַם, ווי דיין עלטערן, ווי דיינע חברטעס, ווי דיינע שקלאַפינס, ווי דיין שפּיגל!.. ווייס איך, ווי איך דענק? ווייס איך, פאַרוואָס איך דענק פון דיר? איך האָב פאַר דיר קיין מאָס נישט, איך האָב פאַר דיר נישט קיין פאַרגלייך. איך וויל דיך אויך מיט קיינעם נישט פאַרגלייכן.

ראָקסאַנע (באַאומרויקט): אָ, קעניג, אַנטשולדיק, וואָס איך האָב דיך עס געפרעגט!

אַלעקסאַנדער: איז מיין שטים געווען האַרט? האָב איך דיך דערשראָקן? אַנטשולדיק, איך האָב עס נישט געוואָלט. דאָס איז דער קאַמף אין מיר... דו זיי נאָר רויק... רויק... איך פיל זיך אַזוי גוט, ווען דו זיצסט דאָ לעבן מיר

ראָקסאַנע: איך וואָלט נאָר געוואָלט פאַרשטיין...

אַלעקסאַנדער: דאָס וויל איך אויך. איך האָב זיך געזען מיט אַ ווייב אַ געטין-ענלעכער, איבערמענטשלעכער. מיר האָבן זיך געהאַלטן פאַר די הענט, אוןביידע זענען מיר געוואַקסן הויך און

העכער. און די גאַנצע וועלט האָט אַרויפגעקוקט צו אונז, איר קעניג און איר קעניגין. דאָס איז מיין חלום געווען פון מיין ווייב. איך האָב זיך אין אים איינגעוואוינט, איינגעלעבט. און פּלוצלינג... (קוקט זיך איין אין ראָקסאַנען, וועלכע צוקט צוזיך) איך האָב ווידער דיך דערשראָקן. (ראָקסאַנע נעמט זיך צוזאַמען, קוקט אים רויק אָן) דאָס איז בעסער, בעסער... אָט די אויגן ליב, באַוואונדער איך אומענדלעך. (טרעט צו האַרט צו איר) אָט די אויגן... (קוקט זיך איין, ווערט אומרויק, טרעט אָפּ).

ראָקסאַנע: אָ, קעניג, וואָס איז דען מיט מיינע אויגן?

אַלעקסאַנדער: האָט דיר קיינמאָל קיינער נישט געזאָגט? זענען די מענער בלינד אין באַקטריען אָדער סאָגדיאַנאַ?

ראָקסאַנע: איך האָב פּאַר מענער זיי אַראָפּגעלאָזן.

אַלעקסאַנדער: און האָסט גוט געטון. פאַרוואָס האָסטו פאַר מיר זיי נישט אַראָפּגעלאָזן!

ראָקסאַנע: איך האָב דאָך געוואָלט דעם קעניג אָנזען.

אַלעקסאַנדער: ווו איז העפעסטיאָן? פאַרוואָס קומט ער נישט אַריין?

ראָקסאַנע: דערלויב מיר, אָ, קעניג, איך וועל אַרויסגיין און אים אַריינשיקן.

אַלעקסאַנדער: יאָ? ווילסט עס?

ראָקסאַנע (שטייט אויף).

אַלעקסאַנדער: ניין, ניין, זיץ!

ראָקסאַנע: ווילסט דאָך העפעסטיאָנען?

אַלעקסאַנדער: דו ווייסט, איך וויל אים נישט.

ראָקסאַנע: אָ, קעניג, איך ווייס עס נישט. דו האָסט זיך נאָכגעפרעגט אויף אים.

אַלעקסאַנדער: און ווען ער וואָלט אַריינגעקומען, וואָלט איך אים אַרויסגעשיקט. — וואָלט איך עס? אפשר וואָלט ער מיר אַ הילף געווען...

ראָקסאַנע: קעגן וועמען, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: קעגן זיך אַליין. אַלעקסאַנדער, וועלכער האָט קיינמאָל קיין צווייפל נישט געהאַט, ווערט פון צווייפל דאָ

צעריסן. אַלעקסאַנדער, וועלכער ווייסט נישט, וואָס הייסט געפאַר און מורא און שרעק, וועלכער איז קיינמאָל נישט באַזיגט געווען... אָ, ראָקסאַנע !..

ראָקסאַנע: וואָס זאָל איך טון, אָ, קעניג ?

אַלעקסאַנדער: האָסט גענוג געטון. וואָס קאָנסטו מער ?

ראָקסאַנע: איך קאָן אַוועקגיין, באַהאַלטן זיך, מער פאַר דעם קעניג נישט באַווייזן זיך.

אַלעקסאַנדער: און איך זאָל דערנאָך די וועלט חרוב מאַכן אין זוכן דיך.

ראָקסאַנע: ווילסטו, קאָן איך שטאַרבן.

אַלעקסאַנדער: און איך זאָל... ווי קומסטו אַזוי צו רעדן ? האָב איך דיר וואָס געזאָגט ?

ראָקסאַנע (פאַלט אויף די קני) **:** אָ, אַלעקסאַנדער !

אַלעקסאַנדער: אַההה ! דאָס איז מיר דורך דורך מאַרך און בלוט ! דאָס איז פייער אין מיינע אָדערן ! זאָג עס נאָך אַמאָל.

ראָקסאַנע: דו גרויסער קעניג !

אַלעקסאַנדער: ניין !

ראָקסאַנע: אַלעקסאַנדער !

אַלעקסאַנדער: איצטער בויג איך זיך נאָך מער איין צו דיר ! איצטער לאָז איך זיך צו דיר אַראָפּ. (לאָזט זיך אַראָפּ אויף די קני) די ספקות זענען אויסגעברענט אין מיר. איצטער בין איך ווידער ווילן בלויז ! (נעמט זי אַרום און דריקט אַרויף אַ לאַנגן לײדנ־שאַפטלעכן קוש אויף איר מויל, בויגט זיך אַלץ נידעריקער און נידערי־קער צו דער ערד. רייסט זיך פּלוצלינג אָפּ און שפּרינגט אויף) ניין, נישט שיכור ווערן. נישט ווערן ווילד. גיב דיין האַנט מיר, ראָקסאַ־נע. שטיי אויף, אַזוי, איך וויל אַרויספירן דיך אין זאַל. ניין, נישט אַזוי וועל איך אַרויספירן דיך אין זאַל צום יום־טובדיקן עולם. (איילט צו דער טיר און רופט) העפעסטיאָן !

העפעסטיאָן (קומט אריין)**:** האָסט מיך גערופן ?

אַלעקסאַנדער: עטלעכע מאָל.

העפעסטיאָן: איך האָב נישט געהערט.

אַלעקסאַנדער: גוט וואָס דו האָסט פריער נישט געהערט.

העפעסטיאָן: בין געשטאַנען בײַ דער טיר, פֿון איר נישט אָפּגעטרעטן.

אַלעקסאַנדער: נאָר ווען איך האָב געוואָלט, דו זאָלסט דערהערן, האָסטו דערהערט, רוף אָקסיארטעסן, ראָקסאַנעס פֿאָטער. אַהער אַרײַן, מאַצעאָס אויך, און מענאַבאַזאָס און אָריאָבאַרזאַנעס, און קראַטעראָס, און קליטאָס און די איבעריקע גענעראַלן. די דערקלערונג וועסטו האָבן, ווען דו וועסט אַרײַנקומען מיט זיי.

העפעסטיאָן: מײַן אומגעדולד וועט שנעל זיי צוזאַמענברענגען. (אָפּ)

ראָקסאַנע: וואָס ווילסטו דען, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: האָב איך דיר עס שוין געזאָגט?

ראָקסאַנע: וואָס, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: האָב איך עס מיט ווערטער דיר שוין אויסגעדריקט?

ראָקסאַנע: אָ, קעניג, וואָס?

אַלעקסאַנדער: האָב איך געזאָגט: איך ליב דיך? האָסטו פֿון מיר עס שוין געהערט? אָ, ראָקסאַנע, דיך האָט עראָס אויסגעקליבן, מיט דיר מיך צו פֿאַרוווּנדן. איך האָב נישט געוווּסט, וואָס ליבע צו אַ פֿרוי איז, האָב איך דיך דערזען...

ראָקסאַנע: איך האָב ווי אַ גאָט דיך אָנגעקוקט.

אַלעקסאַנדער: און געטער זענען ווײַט און נישט-דערגרייכבאַר, וואָס האָסטו צו מיר דערפֿילט? דו האָסט מיר גאָרנישט נאָך געזאָגט.

ראָקסאַנע: איך האָב זיך נישט דערוועגט, וואָס צו פֿילן. איך האָב מײַן האַרץ מיט מײַנע פֿויסטן צונויפֿגעדריקט, עס זאָל שווײַגן שטיל.

אַלעקסאַנדער: אָבער אַלעקסאַנדערס האַרץ האָט נישט געשווײַגן שטיל. איך האָב דיך דערזען און נישט געקאָנט דיך מער אַרויסטרײַסלען פֿון מײַנע אויגן. די פֿײַלן פֿון דײַנע בליקן, ווי די פֿײַלן פֿון עראָס, זענען טיף אין מיר אַרײַן, נישט אַרויסצורײַסן. און איצטער פֿרעג איך, וואָס איך האָב שוין באַשלאָסן: ווילסטו ווערן מײַן ווײַב?

ראָקסאַנע: איך דערוועג עס זיך נישט אַרויסצורעדן. איך בין דיין שקלאַפין.

אַלעקסאַנדער: ניין, איך וויל דיך פאַר קיין ווייב.

ראָקסאַנע: מיין קוש האָט דעם ענטפער דיר געגעבן

אַלעקסאַנדער: זאָג מיט ווערטער מיר.

ראָקסאַנע: ווי בין איך שטאָלץ און גליקלעך, אַלעקסאַנדער, דיין ווייב צו ווערן.

אַלעקסאַנדער: און איצט באַקרעפטיק מיט אַ קוש. (נעמט זי ווידער ארום מיט ליידנשאפטלעכן קוש.)

העפעסטיאָן (קומט אריין, הינטער אים די פערסישע סאַט-ראפן, אָקסיארטעס, מאצעאָס, מענאבאזאָס, אַריאָבארזאנעס און די גרי-כישע גענעראַלן, קראַטעראָס, קליטאָס און אנדערע).

אַלעקסאַנדער (אַנגעמענדיק ראָקסאנע פאר א האנט): אָקסיאַר-טעס, איך האָב אויסגעקליבן מיר דיין טאָכטער פאַר אַ ווייב, האָסטו וואָס דאַקעגן?

אָקסיאַרטעס (און די אנדערע סאטראפן ציען זיך אוים אויפן געזיכט): אָ, גרויסער, געטלעכער קעניג!

אַלעקסאַנדער: יאָ אָדער ניין? שטיי אויף און זאָג.

אָקסיאַרטעס (אויפשטייענדיק): וואָס פרעגסטו, געטלעכער? דו הייבסט מיך אויף ביז צו די שטערן.

אַלעקסאַנדער: בין צופרידן צו זען דיך אויף דיינע פיס. איך האָב אייך אַלעמען אַריינגערופן, איר זאָלט מיך און זי אין זאַל אַרויסבאַגלייטן. איך וויל, פון אייער הויכער באַגלייטונג באַשיינט און באַערט, אַריינקומען מיט איר אין זאַל און פאַר דעם גרויסן עולם דערקלערן זי פאַר מיין געזעצלעך ווייב און קעניגין. (פרייד-אויסגעשרייען, די פערסער פאלן ווידער אויף זייערע געזיכטער און הייבן זיך באלד אויף.)

קליטאָס (צו קראַטעראָס): אַ פרעמדע!

אַלעקסאַנדער: איך האָב געהערט דיין שעפטשען, קלי-טאָס, דו האָסט נישט שטיל גענוג געפליסטערט. פאַרקלאָג דעם גאָט, וועלכער האָט די פרעמדע דאָ מיר אויסגעקליבן. אָבער איך וויל, איר זאָלט עס אַלע הערן. אין מיין מלוכה גיט קיין פרעמדע נישט.

אַלע פעלקער זענען גלייך מיר נאָענט. די געטער, זעט, האַלטן דאָ מיט מיר. (צו ראָקסאַנען) קום אין מיין אָרט, דו נאָענטע, זייער נאָענטע! — אָ, פריינט, באַגלייט אונז אַרויס צום אָנזאָג פון אונזער פרייד און גליק!

צווייטע סצענע

גרויסער פעסטזאַל אין מאַראַקאַנדאַ. אַלעקסאַנדער יום-טובט דעם באַקכוס-יום-טוב אין קרייז פון זיינע נאָענטע, אונטער וועלכע עס געפינען זיך די גענעראַלן העפעסטיאָן, קראַטעראָס, קליטאָס, פערדיקאַס און אַנדערע, די פילאָזאָפן קאַליסטענעס און אַנאַקזאַרכאָס, דער דיכטער פּראַניכאָס, דער פליימן-שפּילער אַנטיגענידעס. טראַבאַנטן, לייב-וועכטער, דינער.

אַנאַקזאַרכאָס: מיין לערע איז: עס איז נישטאָ קיין אַבסאָליוטער אמת. גאָרנישט איז פעסט און גאָרנישט איז זיכער. אַלע זאַכן זענען אומבאַגרייפלעך, און ווייל זיי זענען אומבאַגרייפלעך, זענען זיי אויך צווייפלהאַפט.

קאַליסטענעס: ווייל עס איז נישטאָ קיין אַבסאָליוטער אמת, איז דאָך נישט אמת, וואָס דו זאָגסט. און ווייל עס איז נישט אמת, וואָס דו זאָגסט, זענען אַלע זאַכן באַגרייפלעך, און ווייל זיי זענען באַגרייפלעך, זענען זיי נישט צווייפלהאַפט.

אַנאַקזאַרכאָס: דאָס שפּיל איז אַלט, קאַליסטענעס, איז נישט דיין דערפינדונג. איז גאַנץ אומבאַגרייפלעך אין דיין מויל און ווערט מיר דערפאַר זייער צווייפלהאַפט. (לאַכן אונטער די געסט)

קאַליסטענעס: ניין, איך נעם דאָס מאָל אָן דיין לערע און זאָג, דו ביסט מיר גאַנץ אומבאַגרייפלעך און דערפאַר ווערסטו מיר זייער און זייער צווייפלהאַפט. (געלעכטער)

אַנאַקזאַרכאָס: און אויב דער, וועמעס לערע דו נעמסט אָן, איז צווייפלהאַפט, ווי ביסטו עס שוין? (געלעכטער)

קראַטעראָס: איז עס צווייפלהאַפט, אַז איר האָט ביידע אַסך וויין געטרונקען?

אַנאַקזאַרכאָס: ביי קאַליסטענעסן איז עס נישט צווייפלהאַפט,

ביי מיר איז עס יאָ. פון ווײַן, זאָגט מען, ווערט מען שיכּור. איך בין אָבער נישט שיכּור. ווײַל אויב שיכּור זײַן הייסט: נישט וויסן, וואָס מען רעדט צו מיר און וואָס איך ענטפער, ווייס איך ביידע זאַכן: איך ווייס, וואָס מען רעדט צו מיר, און ווייס, וואָס איך ענטפער. איז אַ סימן, אַז איך בין נישט שיכּור. איז אויב עס איז אמת, אַז פון ווײַן ווערט מען שיכּור און איך בין נישט שיכּור, איז עס אַ סימן, אַז איך האָב קיין ווײַן נישט געטרונקען. נאָר אויב איך האָב יאָ געטרונקען און בין דאָך נישט שיכּור, איז עס אַ באַווײַז, אַז פון ווײַן ווערט מען נישט שיכּור. נאָר אויב קאַליסטענעס פאַר־וואַרפט מײַן לערע און ביי אים איז גאָר קיין ספק נישט, אַז פון ווײַן ווערט מען שיכּור, האָט ער געוויס געטרונקען אַסך ווײַן, ווײַל ער איז שיכּור און ווייסט נישט, וואָס ער רעדט. (געלעכטער)

קאַליסטענעס: און ווי עס איז אמת אַלץ, וואָס דו זאָגסט, אַזוי איז דאָס אויך אמת, ווײַל פיל ווײַן טרינקען איז מיר שטענדיק צוווידער, און איך זאָג שטענדיק, אַז ווער עס טרינקט אַסך ווײַן, וועט צום סוף נאָך ווערן אַן אַנאַקזאַרכאָס. (לאַכן)

אַנאַקזאַרכאָס: לאַכט נישט, איר לאַכער, נאָר יובילירט: איר וועט דערהויבן ווערן!

העפעסטיאָן: אָ, אַלעקסאַנדער, הייס די פילאָזאָפן שווייגן.

אַלעקסאַנדער: אַנטיגענידעס, וועק אונז אויף מיט דײַן פלייטן־שפּיל. (אַפּלאָדיסמענטן)

אַנטיגענידעס (דער פלייטן־שפּילער שפּילט די מעלאָדיע פון אַ קריגסגעזאַנג, וועלכער באַרוישט און צינדט אָן די גענעראַלן, וועלכע הייבן אָן צו קלאַפּן מיט די הענט און פיס).

אַלעקסאַנדער (גאַנץ באַגייסטערט, שפּרינגט אויף און הייבט אָן צו דעקלאַמירן פּערזן פון אַ קריגסליד, פאָכענדיק דערביי מיט זײַן שווערד, וואָס איז געלעגן לעבן אים):

עס ציטערט דער פײַנט, ווען מיר גייען אויף אים!
ער ווייסט, אָ, מיר וויַכן צוריק נישט —
צום זיג אַלץ, צום זיג שנעל, מיר גייען פאָרויס — —
באַלד ליגט שוין די וועלט אַ באַזיגטע!

(גרויסע אַפּלאָדיסמענטן. אַלעקסאַנדער לאָזט זיך צוריק אַראָפּ אויף זײַן

לאַן) אַנטיגעניִדעס, דיין מוזיק איז געטלעך. ווען איך הער זי, קומען אין מיר פאַרענדערונגען פאָר. דו האָסט די קראַפט מיך טרויעריק צו מאַכן אָדער אויפצוהויבן מיך צום גרעסטן יובל.

פראַניכאָס: ווילסטו מיר דערלויבן, אָ, געטלעכער, אויך מיין קונסט פאַר דיר פאָרצופירן?

אַלעקסאַנדער: וואָס באַזינגט זי היינט?

פראַניכאָס: ווי געוויינלעך: דיינע גרויסע טאַטן.

אַלעקסאַנדער: גוט, זינג זיי מיר פאָר. מיר גייען באַלד נאָך אינדיען, און עס וועט זיין גוט, מיין זכרון מיט מיינע טאַטן אַביסל אָפּצופרישן.

פראַניכאָס (טרעט ארויס מיט זיין לירע און הויבט אָן צו זינגען):

עס זינגען די אַלטע, די אוראַלטע גריכן
די וואונדער די גרויסע פון געטלעכן הערקולעס.
זיי האָבן נישט געוווסט, די באַדויערנסווערטע,
געאַנט נישט אפילו די אמתע גרויסקייט.
וואָס זענען דען אַלע די מעשים פון הערקולעס,
פאַרגלייכט מען זיי נאָר מיט דער קלענסטער דערגרייכונג
פון דעם אומפאַרגלייכלעכן, אָ, אַלעקסאַנדער?..

קליטאָס (שפּרינגט אויף): שטיל, דו ליגנערישער דיכטער! דו טרייבסט דיין חניפה שוין צו ווייט. ווי שטעלסטו זיך אונטער, אַלעקסאַנדערס טאַטן צו פאַרגלייכן מיט די, וואָס דער האַלב־גאָט הערקולעס האָט דורכגעפירט? וואָס הערקולעס האָט געטון, האָט ער אַליין געטון. ער האָט קיין חיל נישט געהאַט, פאַר אים די גרויסע טאַטן דורכצופירן. אומעטום איז ער אַליין געווען, זיין אייגענע מוסקל־קראַפט, זיין אייגענער וויץ און שאַרפזין. דו ווילסט, געמיינער דיכטער, חנפענען אַלעקסאַנדערן און אים איבער הערקולעסן שטעלן, אָבער אַלעקסאַנדערס קראַפט איז זיין חיל, דער רום פון זיינע טאַטן איז דער רום פון זיין אַרמיי.

העפעסטיאָן: קליטאָס נעמט זיך אָן פאַר הערקולעסן און רימט נאָר זיך.

קליטאָס: איך באַרים זיך נישט, איך לאָז נאָר אָן אַנדערן

נישט ליבן אויפן חשבון פון דער אַרמיי. און טאַטן, וועלכע אַלעק־סאַנדער האָט נישט געטון, שטעלן איבער די טאַטן, וועלכע הער־קולעס האָט דורכגעפירט.

קראַטעראָס: טאַטן... טאַטן... טאַטן... אַלעקסאַנדער שווייגט, ווען איך דיר ענטפערן. דער רום פון אַן אַרמיי איז דער פירער, וועלכער פירט זי. ווען אַלעקסאַנדער וואָלט געפירט דאַריוסעס אַרמיי, דו און איך און אונזער גאַנצע מאַקעדאָניש־העלענישע אַרמיי וואָלטן לאַנג שוין נישט געווען מער.

קליטאָס: דאָס ווייס איך נישט און גלויב עס נישט. ער האָט געזיגט, ווייל ער האָט אונז און די מאַקעדאָנישע אַרמיי געהאַט. איך שעץ פיל מער די טאַטן פון זיין פאָטער פיליפּ...

העפעסטיאָן: פיליפּס איינציקער רום איז דאָך נאָר, וואָס ער הייסט אַלעקסאַנדערס פאָטער!

קליטאָס: דאָס איז אַ העזה, ווי איך האָב זי קיינמאָל נאָך נישט געהערט, און דער ליגן איז גרעסער נאָך פאַר דער העזה. פיליפּס איינציקער רום!.. וואָס איז מאַקעדאָניען געווען, איידער פיליפּ איז איר קעניג געוואָרן? ווער האָט גאַנץ גריכנלאַנד באַזיגט און אונטער מאַקעדאָניענס הערשאַפט געבראַכט? ווער איז אויף דעם גע־דאַנק געקומען אויף פּערסיען אויף מלחמה אַרויסצוגיין? האָט פיליפּ נישט צו דער מלחמה אַלע פאָרבאַרייטונגען געמאַכט, וועלכע זענען זיין נאָכקומער אַזוי גוט צונוץ געקומען? פון קליין האָט פיליפּ אָנ־געהויבן און אַרויפגעבראַכט זיך צו דער גרעסטער הויך, דער רום פון זיינע טאַטן איז געווען אַזוי גרויס, אַז ער האָט נישט געדאַרפט דערקלערן זיך פאַר אַ גאָט־זון... (געמורמל אונטער די געסט)

אַלעקסאַנדער (גוטמוטיק): איך זע, דו האָסט זיך אויסגע־לערנט צו רעדן, קליטאָס, פאַרקריכסט מיר אָבער שוין צו ווייט.

קליטאָס: ווען דו נעמסט זיך נישט אָן פאַר דיין פאָטער, איך, זיין אַלטער גענעראַל, קאָן עס נישט פאַרשווייגן. פיליפּ איז מיר גרויס און הייליק, איך לאָז זיין אָנדענק נישט פאַרשוועכן, ער איז געווען אַ גרויסער העלד, דער זיגער אין אומצייליקע שלאַכטן און אַ גאַנצער, טרייער מאַקעדאָניער — ער וואָלט קיין פּערס נישט געוואָרן און באַרבאַרן צו זיך נישט דערהויבן.

אַלעקסאַנדער: אַהאַ! דאָס איז, וואָס עס שטעקט דיר!

קליטאָס: און וועט נישט אויפהערן צו שטעכן. מיר האָבן נישט פאַרגאָסן אונזער מאַקעדאָניש בלוט, די פּערסער צו דערהויבן.

אַלעקסאַנדער: האָסט מורא, זיי וועלן דיך איבערשטייגן.

קליטאָס: מורא? איך? איך דאַרף נאָך ערשט וויסן, וואָס מורא הייסט.

אַלעקסאַנדער: זאָל איך עס דיך לאָזן וויסן?

קליטאָס: יאָ, אויב דו ווילסט אויסלערנען מורא צו האָבן אָט די הענט, וועלכע האָבן דיך פון ספּיטרידאַטעטעס שווערד געראַטעוועט, און אָט די וווּנדן, וועלכע האָבן דיר געהאָלפן אַרויפשטייגן אַזוי הויך, אַז דו זאָלסט פאַרלייקענען דיין פאָטער פיליפּ און דערקלערן זיך פאַר אמונס זון.

אַלעקסאַנדער (צאָרנדיק): הער אויף צו רעדן, קליטאָס! דו ברענגסט אין כּעס מיך אַריין. דו ווילסט, ווי עס שיינט, די מאַקעדאָניער אויפרייצן קעגן מיר. אָבער איך וועל פאַרגעסן, וואָס דו ביסט מיר געווען....

קליטאָס: און וועסט מיך באַשטראָפן, טויטן גאָר פילייכט, ווי דו האָסט פּאַרמעניאָן געטויט.

אַלעקסאַנדער: קליטאָס!

קליטאָס: דו וועסט מיך נישט דערשרעקן, און דער טויט האָט מיך נאָך קיינמאָל פון קיין שריט נישט אָפּגעהאַלטן. דער טויט! ווי גוט איז פּאַרמעניאָן און פילאָטאַסן, ווי גליקלעך אַלע אַנדערע, וועלכע האָבן נישט דערלעבט צו זען, ווי די פּערסער זענען גלייכגעשטעלט מיט אונז.

אַלעקסאַנדער (אין גרויסן כּעס): זאָלסט אויפהערן צו רעדן!

קליטאָס: איך בין נישט קיין פּערסישער סאַטראַפּ, בין אַ פריי-געבוירענער מאַקעדאָניער, געוווינט, מיין מויל נישט צו פאַרשליסן. ווילסטו אַרומרינגלען זיך מיט שוויגן, נעם צונויף אַרום דיר די פּערסישע באַרבאַרן, וועלכע וועלן לעקן דעם שטויב פון אונטער דיינע פיס און בוקן זיך צו דיין פּערסישן גאַרטל און דיין פּערסישן טוניק.

אַלעקסאַנדער (שפּרינגט אויף אין ווילדן צאָרן, כאַפּט אַן

עפל פון טיש און ווארפט אים אויף קליטאָסן, און קוקט זיך ארום נאָך זיין שווערד, וועלכן קראַטעראָס האָט שנעל באַהאַלטן, ווען אַלעק-סאַנדער האָט אויפגעשפּרונגען).

קליטאָס: איך וועל דעם עפּל באַהאַלטן, אַלס עדות פון דיין דאַנקבאַרקייט, דו זון פון גאָט!

אַלעקסאַנדער: מיין שווערד! מיין שווערד ווו איז? ווער האָט באַהאַלטן מיין שווערד? (העפעסטיאָן און קראַטעראָס הויבן אים אָן צו בארויקן. אַנדערע גענעראַלן האָבן ארומגערינגלט קליטאָסן און פירן אים פון זאַל, וועדליק ער ראַנגלט זיך מיט זיי).

קליטאָס: גיט אים זיין שווערד!.. איך קאָן אים מיינע געבן! איך האָב קיין מורא נישט... זאָלן די מאַקעדאָניער זען, וואָס פון אַלעקסאַנדערן איז געוואָרן!

אַלעקסאַנדער (ארויסרייסנדיק זיך פון העפעסטיאָן און קראַ-טעראָס): אַוועק פון מיר! מיין שווערד! (צו דעם הינטער אים שטייענ-דיקן טראָמפּייטער) בלאָז דיין טראָמפּייט!.. גיב דעם סיגנאַל! רוף צונויף די גאַנצענע אַרמיי!..

קליטאָס: יאָ, טו עס!.. רוף צונויף די מאַקעדאָניער!.. זאָלן זיי דיך זען אין דער גאַנצער געטלעכקייט!

קראַטעראָס: ניין, נישט טראָמפּייטן! דו וועסט נאָר אויפ-רודערן די גאַנצענע אַרמיי.

אַלעקסאַנדער (גיט דעם טראָמפּייטער מיט דעם פויסט אין געזיכט, אז יענער פאַלט אום): פאַרוואָס בלאָזטו נישט, ווען איך הייס דיך?!

קליטאָס (ווערנדיק ארויסגעפירט, כאַפּט זיך נאָך אָן אָן דער טיר): האַהאַהאַ!.. אַלעקסאַנדער געבּרויכט זיין פויסט אויף אַן עלנדן טראָמ-פּייטער—דאָס איז זיין חברשאַפט מיט באַרבאַרן!.. (ער ווערט אַוועקגע-שלעפּט)

העפעסטיאָן: בארויק זיך, אָ. אַלעקסאַנדער. ער איז שוין דאָ נישטאָ.

אַלעקסאַנדער (שאָקלט מיט די פויסטן אין דער לופט און הייבט אָן אויפגערעגט ארומגיין איבערן זאַל): אָ, די אומדאַנקבאַרקייט! אָ, אַזוי באַליידיקט צו ווערן! מיט מיר אַזוי צו רעדן, מיך אַזוי צו

באַהאַנדלען! ער ווייסט בעסער, ווי צו פירן אַ וועלט-מלוכה!.. ער זאָגט מיר אַ דעה, ווי איך האָב זיך אויפצופירן!.. ער האָט אַ חאַנט אַ שווערד צו האַלטן — האָט ער דען אַ קאָפּ, וואָס זאָל גערדאַנקען טראַכטן? האָט ער דען אַן אויג, וואָס האָט אַ וויטן בליק? וועלכע אַנונג האָט ער, ווי ווייט איך זע אַריין אין וועזן פון רעגירן? ער, וואָס איז שטענדיק פון אַן אַנדער ווילן געטריבן געוואָרן, וואָס ווייסט ער פון אַ ווילן, וועלכער טרייבט?.. ער, וועמעס געדאַנקען, אויב ער האָט זיי ווען געהאַט, זענען קיינמאָל זיינע נישט געווען, וואָס ווייסט ער פון געדאַנקען, וועלכע נעמען אַרום די גאַנצע וועלט און מענטשהייט?.. מיין פערסישער גאַרטל... מיין פערסישער טוניק... ווי גרויס איז מיין פאַרברעך!.. (העכערט זיין קול) איך זאָג אייך, איך וועל נאָך מער, איך וועל נאָך מער די פערסער געבן. איך וועל אויפשטעלן אַ פערסישע אַרמיי. אַ גוט געלערנטע און גוט דיסציפּלי־נירטע, וועלכע זאָל דינען דעם גרויסן פאָטערלאַנד נישט ערגער ווי מאַקעדאָנער. און איך וועל נאָך מער פון די פערסער נעמען — ווייל איך ליב עס, ווייל איך מוז עס, ווייל איך וויל עס... און איך זאָל פון אייך מער קיין וואָרט נישט הערן איבער דעם!.. איך וויל נישט הערן מער! (גאַנץ ווילד) איך וויל נישט הערן מער! קיין וואָרט נישט, קיין טאָן, קיין ווונק נישט מיט די אויגן!.. איך דערלויב נישט מער!..

קליטאָס (לויפט אריין אין זאל ביי די לעצטע ווערטער, נאָכ־געיאָגט פון די גענעראַלן): דערלויבסט נישט מער!.. וואָס דערלויבסטו נישט מער!.. „אין העלאס, אָ ווײ, שטייט עס זייער שלעכט!“—ווען אַ קעניג הייבט שוין אָן צו פאַרבאָטן... פיליפּ האָט קיינמאָל גאָרנישט פאַרבאָטן, געטער און פערסישע דעספּאָטן האָבן ליב צו פאַרבאָטן... און דו ביסט ביידע זאַכן... פאַרלייקנט דעם לייבלעכן פאָטער, איז געוואָרן אַ זון פון דעם גאָט און גלייך דערמיט אַ פערסישער דעס־פּאָט... שלאָגט זיינע לייט מיט זיין אייגענער פויסט, באַלד וועט ער אָנהייבן אויסצופירן אויף זיי מיט אייגענער האַנט די טויט-שטראָף... צום צייט-פאַרטרייב און אייגענעם פאַרגעניגן נאָז און אויערן אָפּשניידן, טשוועקעס שלאָגן אין דעם געקרייציקטן...

אַלעקסאַנדער (וועלכער האָט דאָס אַלץ אויסגעהערט אין אַ ווילדן צאָרן און אין דער זעלביקער צייט געראַנגלט זיך מיט זיין אייגענער

באטרינקענקיים, שרייט משונה־ווילר אויף, כאפט ארויס ביי א טראבאנט דעם שפיז און שליידערט אים און טרעפט קליטאָסן אין הארצן).

קליטאָס (פאַלט טויט).

אַלעקסאַנדער (ווערט גלייך אויסגעניכטערט פון ווײַן און צאָרן און וואַרפט זיך מיט פאַרצווייפלטן שמערץ צו קליטאָסן): קליטאָס! קלי־טאָס!! קליטאָס!!! טויט!.. ניין, אוממעגלעך!.. קליטאָס! קליטאָס!!.. קליטאָס!!!.. טויט!.. טויט... אָ, צעום!.. (ציט אַרויס דעם שפּיז פון קליטאָסעס ברוסט און וויל אים אַרײַנשטעכן זיך אין האַלז. די אַרומיקע רייסן ביי אים אַרויס דעם שפּיז, און ער פאַלט מיט אַ יאָמער־אויסגע־שריי איבער דעם טויטן קליטאָס און צעוויינט זיך) קליטאָס... קליטאָס... קליטאָס... ווי האָב איך דאָס געקאָנט? ווי האָט מיין האַנט זיך אויפ־געהויבן? אַלעקסאַנדערס האַנט, ווי האָט זי זיך אויפגעהויבן צו מאָרדן? קליטאָס, דיך צו מאָרדן?!.. קליטאָס, איז דאָס מעגלעך, אַז דו לעבסט נישט מער?.. שטיי אויף, קליטאָס, און רייד, רייד... רייד, וויפל און וואָס דו ווילסט, אַבי דו זאָלסט נאָר לעבן... איך וועל זיין געדול־דיק... איך וועל מיט דאַנק דיינע ווערטער אויפנעמען, איך וועל דיין צונג און מויל דיר בענטשן... קליטאָס, לעב!.. קליטאָס!.. איך האָב דאָך דיך נישט דערמאָרדעט... דאָס איז דאָך אוממעגלעך... דיין מאָרד וועט מיין מאָרד זיין... איך האָב זיך געמאָרדעט, קליטאָס... איך בין איצטער טויט... פאַרוואָס האָבן זיי מיר דעם שפּיז אַרויס־געריסן, ווען לכער וואָלט מיך פון זיך אַליין באַפרייט?.. קליטאָס, זאָג מיר וואָס!.. דו גוטער, טרייער קליטאָס!.. (וויינט האַרציק. העפעסטיאָן, קראַטעראָס, קאַליסטענעס, אַנאַקזאַרכאָס און אַריסטאַנדער שטייען איבער אים.)

העפעסטיאָן: שטיי אויף, אַלעקסאַנדער, לאָז אַוועקנעמען דעם טויטן.

אַלעקסאַנדער: דעם טויטן?.. ניין!.. ניין!...

אַריסטאַנדער: עס איז געשען, וואָס האָט געמוזט געשען. אַזוי האָבן די געטער עס געוואָלט.

אַלעקסאַנדער: האָבן די געטער געוואָלט, איך זאָל מער־דער ווערן?

אַריסטאַנדער: די געטער האָבן געוואָלט, קליטאָס זאָל זיין

טויט געפינען דורך געטער-האַנט, ווייל ער האָט דיין לעבן דיר גע-ראַטעוועט.

אַלעקסאַנדער: דערמאָן מיר עס נישט!

אַריסטאַנדער: איך זאָג, וואָס איך זע און ווייס.

אַלעקסאַנדער: אָ, קליטאָס, קליטאָס...

קראַטעראָס: דו וועסט אים מיט דיין ווייגען לעבעדיק נישט מאַכן.

אַלעקסאַנדער: איך לאָז אים נישט אַוועקנעמען. איך שליס זיך איין מיט אים.

אַריסטאַנדער: דאָס ווילן די געטער נישט. אין נאָמען פון די געטער נעמט אַוועק דעם טויטן! (די טראַבאַנטן נעמען אַוועק דעם טויטן, ווערליק העפעסטיאָן און קראַטעראָס האַלטן צו אַלעקסאַנדערן.)

אַלעקסאַנדער (בלייבט ליגן אויף דער ערד, אויסשרייענדיק): קליטאָס! קליטאָס!

קראַטעראָס: אין נאָמען פון דיין חיל, דו מוזט זיך באַ-רויקן, אָ, קעניג!

העפעסטיאָן: אָ, אַלעקסאַנדער, קראַטעראָס האָט ריכטיק און חיל דיך דערמאָנט.

אַלעקסאַנדער: קליטאָס!.. קליטאָס!..

קאַליסטענעס: עס איז שיין פון דיר, אָ, קעניג, דיין טאַט אַזוי צו באַוויינען. דיין ווייגען וואַשט דיך ריין, וואָס די טאַט זאָל נישט זיין. די ערלעכע תשובה און חרטה מאַכן די בייזע טאַט ווי נישט געשען. אויך ווען די בייזע טאַט איז אַ געוואָלטע, אַן אָפּגע-פלאַנטע, אַ פאָרויס פאַרטראַכטע, די ערלעכע תשובה רייניקט אָפּ פון איר. דיין טאַט אָבער איז קיין אָפּגעפלאַנטע נישט געווען, נישט געווען קיין געוואָלטע. זי איז פלוצלינג געשען, אין ווילדן כעס, פון קליטאָסן אויפגערייצט. דער שפיז איז צופעליק אין דיין האַנט אַריינ-געקומען, ווי די געטער וואָלטן אים דיר צוגעשטעלט.

אַלעקסאַנדער: וועסט מיך נישט פאַרענטפערן, קאַליסטענעס.

קאַליסטענעס: וואָלטסטו שולדיק געווען, ווען קליטאָס וואָלט זעלבסמאָרד דאָ באַגאַנגען? מיט זיין ווילדן רייצן דיך איז ער אים באַגאַנגען.

אַלעקסאַנדער (בדומט ארוים, ווי קאָרטשענדיק זיך אין פיין): רעד נישט, קאַליסטענעס!

קאַליסטענעס: איז עס דען נישט ריכטיק? קליטאָס האָט...

אַלעקסאַנדער (ווי פריער): רעד נישט, קאַליסטענעס!

אַנאַקזאַרכאָס: דערפאַר וועל איך אָבער רעדן. איז דאָס אַלעקסאַנדער, אויף וועלכן די אויגן פון דער גאַנצער וועלט זענען געווענדט? ווי אַ שקלאַף האָט ער זיך דאָ אַנידערגעוואָרפן, וויינענ־דיק און יאָמערנדיק, ווי ער וואָלט זיך געדאַרפט פאַר עמעצן פאַר־ענטפערן! איז ער נישט אַליין געזעץ? וואָס ער טוט, דאַרף אַלעמען גערעכט און ריכטיק זיין! ער האָט איינגענומען די וועלט אום צו הערשן, די מאַכט איבער דער וועלט צו געווינען, אָבער נישט באַ־הערשט צו ווערן פון דער פוסטער מיינונג פון דער וועלט און אונ־טערטעניק צו זיין די ליידיקע צינגער. ווייסטו נישט, אָ, קעניג, אַז גערעכטיקייט און געזעץ ווערן דערפאַר אָוועקגעשטעלט ביי צעוס־ן פון ביידע זייטן, אום צו צייגן, אַז אַלע האַנדלונגען פון דעם, וואָס האָט די מאַכט, זענען געזעצלעך און גערעכט?

אַלעקסאַנדער: וואָס רעדסטו מיר פון דער מיינונג פון דער וועלט, אַנאַקזאַרכאָס? איך אַליין פאַראורטייל זיך.

אַנאַקזאַרכאָס: דו האָסט דערצו קיין רעכט נישט. ביסטו געזעץ און גערעכטיקייט פאַר דער גאַנצער וועלט, ווי קאָנסטו זיך פאַראורטיילן? ווען דו פאַראורטיילסט זיך, הערסטו אויף צו זיין געזעץ און גערעכטיקייט. ווילסטו זיך אפשר אָפּזאָגן פון דיין מאַכט? ווילסטו זיך אָפּזאָגן פון דיינע זיגן?

העפעסטיאָן: שטיי אויף, אַלעקסאַנדער. (ער און קראַטעראָס הייבן אלעקסאַנדערן, זעצן אים אויף.)

אַלעקסאַנדער: איך קאָן מיט דיר נישט איינשטימען, אַנאַקזאַרכאָס.

קאַליסטענעס: דו זאָלסט מיט אים נישט איינשטימען.

אַלעקסאַנדער: עס איז אַן אמת אין דיינע ווערטער, אַנאַקזאַרכאָס. אָבער...

קאַליסטענעס: ער לייקנט יעדן אמת אָפּ.

אַלעקסאַנדער: דיך פרעג איך נישט, קאַליסטענעס. איך רעד צו אַנאַקזאַרכאָסן.

קאַליסטענעס: גיי איך אַוועק. און ווייס, דו האָסט מיך באַליידיקט.

אַלעקסאַנדער: קאָנסט גיין.

קאַליסטענעס (גייט אַוועק מיט באַליידיקטער מאַיעסטעט).

אַנאַקזאַרכאָס (טרעט צו מיט זיסן שמייכל): זאָל איך איבערחזרן, וואָס איך האָב געזאָגט? טראַכט זיך נאָר גוט אַריין...

אַלעקסאַנדער: איך וועל זיך אַריינטראַכטן ... אָ, שווערער וועג!.. (מאַכט צו די אויגן. די הענט אויפן קאָפּ).

אַנאַקזאַרכאָס (צו העפעסטיאָן און קראַטעראָס): דאָס איז מיין פילאָזאָפיע. איך גלויב אין גאָרנישט, אָבער פאַר מאַכט מוז איך זיך בויגן. אַלץ איז צווייפלהאַפט, אָבער מאַכט איז די איינציקעווירקלעכקייט. איך ווייס נישט, וואָס דונער איז און בליץ, אָבער איך קען זייער מאַכט און שרעק זיך פאַר איר, זייער מאַכט איז ווירקלעכקייט, פאַר וועלכער איך מוז זיך בויגן, און קיינער האָט נאָך קיינמאָל צעוסן נישט פאַרקלאָגט און נישט פאַראורטיילט, ווייל ער האָט עמעצן מיט זיין בליץ געטראָפן. מאַכט איז אַבסאָליוט, נישט צו פאַרקלאָגן און נישט צו פאַראורטיילן. צי איז זי צעוסעס אָדער זיין זונס.

אַלעקסאַנדער (רייסט אויף די אויגן און רעדט אַרויס): ווען ער וועט קומען, לאָזט אים נישט אַריין.

העפעסטיאָן: דו מיינסט קאַליסטענעסן?

אַלעקסאַנדער: דיאָגענעסן מיין איך!

דריטע סצענע

אַלעקסאַנדערס ריזנצעלט ביים טייך היפאַזיס אין אינדיען. דעם מיטן פאַרנעמט א גילדענער טראָן, וועלכער שטייט אויף א הויכער באַטרעפּטער פּיראַמידע. די ווענט זענען באַצירט מיט די טייערסטע טעפּיכער, פון אויבן הענגען אַראָפּ ריזיקע קאַנדעליאַבערס, אין פאַרשידענע זייטן שטייען פּראַכטפולע סאָפעס, —

אלעקסאנדער זיצט אויפן טראָן, אָנגעטון אין אַ, מיט גאָלד און בריליאַנטן אויסגענייטן, פורפור־מאַנטל, וועלכער פאַרדעקט אויך דעם טראָן און דערגרייכט ביז צו די אויבערשטע טרעפלעך, אַזוי אַז אלעקסאנדער זעט אויס ווי דער שפּיץ פון דער פּיראַמידע — אַ האַלב־גאָט. הויך און ווייט פון דער פאַרזאַמלטער אוידיענץ פון מאַקעדאָנישע און גריכישע גענעראַלן, פּערסישע סאַטראַפּן און אינדישע פירשטן, וועלכע קוקן אַרויף צו אים מיט מורא. צווישן די געסט געפינען זיך אויך אינדישע בראַמאַנער, גריכישע פילאָזאָפן, פּערסישע טראַבאַנטן אין זיידנס און פורפור, בויגן־שיסער אין שרייענדיקע פאַרבן, מאַקעדאָנישע סאָלדאַטן מיט זילבערנע שילדן.

אַלעקסאַנדער (ענדיקט זיין טראָן־רעדע, מיט שטרענגער שטימע, פעסט און דאָך פאַרטרוימט־זעעריש): מזרח און מערב פאַראייניקט, אָן אויבערפעלקער און אונטערפעלקער, באַזיגער און באַזיגטע, הערשער און באַהערשטע. אַלע אין מיר און דורך מיר ווערן זיי איינס. איך בין אַלע זיי, זיי ווערן איך.

קאַלאַנאָס (אַן אינדישער בראַמאַן. גאַנץ נאַקעט, קומט צו נאָענט צו דער פּיראַמידע, שלעפּנדיק אַ גרויסע אויסגעטריקנטע פירקאַנטיקע פעל, ברייט זי אויס אויף דער ערד און באַגריסט אלעקסאַנדערן אויף זיין שטייגער, מיט דעם וואָרט): קאַלע!

אַלעקסאַנדער (טרוקן): וואָס ווילסטו, קאַלאַנאָס?

קאַלאַנאָס: דיר באַלערנען אין דיין רעגירן.

אַלעקסאַנדער: דו — מיך?

קאַלאַנאָס: מיט דער הילף פון דער פעל.

אַלעקסאַנדער: דאָס איז אַ רעטעניש.

קאַלאַנאָס: און דו ביסט נייגיריק.

אַלעקסאַנדער: באַלערן!

קאַלאַנאָס: די פעל דאָ איז דיין מלוכה. פון מאַקעדאָניען, אַ לאַנד, פון וועלכן איך האָב ביז נישט לאַנג אפילו דעם נאָמען נישט געהערט, ביז אינדיען, אַ לאַנד, פון וועלכן דו האָסט דעם נאָמען בלויז געקאָנט. איך וועל איצטער דו—קנייטש דיין שטערן נישט: האָסט ערשט אַליין געזאָגט, מיר ווערן דו. אָ, ווי ווייט איז פון

דעם וואָרט, וואָס קומט אַרויס פון מויל, ביז זיין פאַרווירקלעכונג! מענטש, זיי דו, זיי זיך גלייך אין וואָרט און טאַט.

אַלעקסאַנדער: קאַלאַנאָס!

קאַלאַנאָס: קאַלע! קאַלע! זיי געגריסט, מענטש און קעניג! זיי קעניג איבער דעם מענטש אין דיר. פאַרגעס דעם מענטש נישט אין דעם קעניג.

אַלעקסאַנדער: וואָס איז דאָס אַלץ?

קאַלאַנאָס: געררייד, גערייד... אויף ווינט און לופט.

אַלעקסאַנדער (איינגעהאַלטן): בין איך דיר ווינט און לופט?

קאַלאַנאָס: בייטסטו זיך נישט ווי זיי? ביסטו דען שטענדיק דו? ווייסטו דיין נעכסטן אויגנבליק? ביסט זיכער בלויז מיט טויט.

אַלעקסאַנדער: פאַראַכטער פון טויט, איך האָב פאַר דיר קיין שטראָף נישט. גיי־אָן מיט דיין באַלערונג. וואָס איז דאָ מיט דער פעל?

קאַלאַנאָס: אָ, יאָ, די פעל... הויבן מיר פון אָנהויב אָן. די פעל איז דיין מלוכה, איך־דו טרעט אַרויף אויף אַ ברעג פון איר. מערק, ווי זי הייבט זיך אויף ביים אַנדערן ברעג. טרעט איך איצטער אויף דעם אַנדערן ברעג אַרויף, הייבט זיך אויף דער ערשטער, באַוועגן און קרימען זיך אַלע ברעגן. אויף וועלכן ברעג איך זאָל נישט אַרויפטרעטן, הייבן זיך די אַנדערע. איך גיי טריט ביי טריט פון זייט צו זייט — די פעל באַוועגט זיך, הויבט זיך, בלאָזט זיך, ליגט נישט רויק איין. נאָר דער ברעג, וואָס איך באַטרעט, ער אַליין באַוועגט זיך נישט. וואָס טון, די פעל, די גאַנצע פעל זאָל זיך פאַר־האַלטן רויק? איך־דו טרעט אַריין אין מיטן. איצטער ליגט זי רויק, קיין איין ברעג באַוועגט זיך נישט. ווילסט דעם פירוש?

אַלעקסאַנדער: ניין, איך ווייס אים. איך ווייס אים שוין לאַנג. דו האָסט מיך נישט באַלערט, קאַלאַנאָס. (הויבט אויף זיינע אויגן אויף דעם גרויסן עולם, דערהעכערט זיין שטים) אין מיטן פון מיין מלוכה וועט מיין הויפטשטאָט זיין, נאָענט גלייך צו אַלע ברעגן פון מיין קעניגרייך. דאָך דער מיטלפונקט פון מיין מלוכה איז נאָך נישט באַשטימט, איך האָב מיין וועג נאָך נישט פאַרענדיקט, די גרע־נעץ נישט דערגרייכט. איך וועל אַריבערגיין דעם היפאַזיס און דעם

גאַנגעס, איינגעמען גאַנץ אינדיען, צוקומען צום סוף פון דער ערד...
מיין אַרמיי איז מיד, וויל נישט ווייטער גיין. איך האָב עס איינמאָל
שוין פון איר געהערט, און דאָך איז זי געגאַנגען ווייט און ווייטער.
מיין ווילן ווייסט קיין אָפּשטעל נישט. (העפעסטיאָן, קראַטעראָס, קענאָס
און נאָך גענעראַלן קומען אַריין אין צעלט און טרעטן צו צום טראָן,
שטייגן אַרויף אויף עטלעכע טרעפּלעך. אַלעקסאַנדער שטודירט זייערע
געזיכטער. זיין געזיכט פאַרפינצטערט זיך און ער רעדט שווער און שאַרף)
מיין ווילן איז דאָס פייער, אין וועלכן דער ווילן פון דער אַרמיי
ווערט ווי בליי צעשמאָלצן. זי וועט מיך ביז צום סוף פון דער ערד
באַגלייטן.

קענאָס: די אַרמיי וועט דעם היפּאַזיס נישט אַריבערגיין.

אַלעקסאַנדער (ווי אַרויסגעקרעכצט): ביין?!

קענאָס: וועט קיין איין שריט ווייטער נישט מאַכן. זי וויל
און וועט צוריק.

אַלעקסאַנדער: וויל און וועט... האַ!

קראַטעראָס: אַלע אונזערע אונטעררייִדונגען האָבן נישט
געהאָלפן.

העפעסטיאָן: ביין און גוט האָבן צו גאָרנישט געפירט.

אַלעקסאַנדער: גייט און ברענגט זאָס צו דער אַרמיי:
עס איז מיין ווילן אַריבערצוגיין דעם היפּאַזיס און דעם גאַנגעס און
איינצונעמען גאַנץ אינדיען. איך וועל פון מיין ווילן נישט אָפּלאָזן.
דריי טעג באַהאַלט איך מיין געזיכט פון זיי, דריי טעג וועל איך
זיך נישט לאָזן זען, און זאָל זי זיך איבערלייגן, צי וויל זי מיין
כעס פונאַנדערבלאָזן. גייט. (די גענעראַלן גייען אַוועק. אַלעקסאַנדער
קוקט אָן די פאַרזאַמלטע מיט אַ בליק, פון וועלכן עס פאַרשפּרייט זיך
אַ גרויסע שטילקייט — די שטילקייט פון מורא, און עס הויבט זיך אָן
די אַדאָראַציע: איינציקווייז, דערשראָקן און שטיל, גייען די געסט פאַר-
ביי דעם טראָן, פאַלן אויף די קני, פאַרבוקן זיך, שטייען אויף און
גייען ווייטער, שטיל און דערשראָקן.)

קאַליסטענעס (מיט אַ שטאָלץ אויפגעהויבענעם קאָפּ, לאַנגזאַם,
דעמאָנסטראַטיוו, גייט פאַרביי דעם טראָן און פאַלט נישט אויף די קני).

אַלעקסאַנדער: קאַליסטענעס, שטיי!

קאַליסטענעס (בלייבט שטיין, דעם קאָפּ שטאָלץ געהאַלטן, און קוקט זיך אום אויף אַלעקסאַנדערן).

אַלעקסאַנדער (לאַנגזאַם, נאָך אַ קליינעם שווייגן): טוט אים אָן אין קייטן! (טראַבאַנטן טרעטן צו צו קאַליסטענעסן).

קאַליסטענעס: איך בין פרייער העלענער...

אַלעקסאַנדער: נישט גערעדט!

קאַליסטענעס: איך וועל די קייטן ווי בראַסלעטן טראָגן...

אַלעקסאַנדער: פירט אים אַוועק!

קאַליסטענעס (אין אָפּגיין): אָבער איך וועל מיינע קני נישט בויגן און נישט מיין נאַקן. (אָפּ)

אַלעקסאַנדער: איך וועל יעדן נאַקן בויגן!

פינפטער אַקט

ערשטע סצענע

א פּאַוויליאָן אין אַלעקסאַנדערס צעלט ביים טייך היפּאַזיס. — אַלעקסאַנדער, העפעסטיאָן און קראַטעראָס.

אַלעקסאַנדער (אין גרויסער אויפרעגונג, בייז און איינגעשפּאַרט): זיי וועלן ביי מיר גיין.

העפעסטיאָן: זיי וועלן נישט, אַלעקסאַנדער. דריי טעג ביסטו שוין איינגעשלאָסן און ווייזט דיין צאָרן זיי, אָבער זיי בלייבן איינגעשפּאַרט. זיי וועלן דעם היפּאַזיס נישט אַריבערגיין.

קראַטעראָס: העפעסטיאָן און איך און אַלע גענעראַלן האָבן די דריי טעג נישט גערוט. דורכגעגאַנגען די גאַנצע אַרמיי, באַזוכט אַלע אָפּטיילונגען. גערעדט מיט גרויס און קליין, מיט הויך און נידריק. דער ענטפער איז פון אַלעמען גלייך: ניין און ניין. זיי וועלן וויטער אין אינדיען קיין פוס נישט שטעלן.

העפעסטיאָן: די דריי טעג פון דיין ברוגז זיין האָבן זייער עקשנות נישט געבראָכן, וואָס קאָנסטו וויטער טון?

אַלעקסאַנדער: וווּ איז דער אַלטער קענאָס?

קראַטעראָס: ער שטייט דאָ פאַר דער טיר.

אַלעקסאַנדער: רוף אים אַריין.

קראַטעראָס (אין דער טיר): קענאָס, דער קעניג וויל דיך זען.

אַלעקסאַנדער: וויל... וויל... זיי ברעכן מיר מיין ווילן. (דרויסן אַ יובל-אויסרוף)

קענאָס (קומט אריין).

אַלעקסאַנדער: וואָס איז דער יובל?

קענאָס: זיי נישט בייז אויף זיי, זיי האָבן זיך דערפרייט.

וואָס דו האָסט מיך אַרייַנגערופן, זיי זעען אין דעם אַ סימן, אַז דייַן כּעס איז אַריבער.

אַלעקסאַנדער: וועלן זיי גיין, וווּהין איך וועל זיי פירן?

קענאָס: ניין.

אַלעקסאַנדער: יובלען זיי, ווייל זיי דענקען, זיי האָבן אויסגעפירט.

קענאָס: זיי יובלען, ווייל דו וועסט זיי פירן צוריק אַהיים.

אַלעקסאַנדער: זיי יובלען נאָך צו פרי.

קענאָס: פאַרוואָס האָסטו מיך אַרייַנגערופן, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: דו זאָלסט מיר העלפן ברעכן זייער עקשנות.

קענאָס: אוממעגלעך, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: דו ביסט איינער פון מייַנע עלטסטע גע־נעראַלן. האָסט מייַן פאָטער פיליפּ טריי געדינט און מיך האָסטו אַלס קינד געליבט.

קענאָס: איך האָב נישט אויפגעהערט דיך צו ליבן.

אַלעקסאַנדער: קאָנסטו צולאָזן, אַז דאָס ציל, וואָס איך האָב זיך געשטעלט, זאָל איך נישט דערגרייכן? בין איך אַ ווילדער פאַנטאַזיאָר, וועלכער פאַרטראַכט אוממעגלעכס און שטעלט זיך צילן, וועלכע קאָנען נישט דערגרייכט ווערן? ווי קאָן איך זיך דאַן אַליין צוטרויען? ווי קאָן איך פאָדערן צוטרוי פון אייך? איך מוז דאָך צווייפלען אין יעדן נייעם שריט, פילייכט איז ער גאָר דאָס מפּיל־קינד פון אַ בעל־חלומות. איך ווייס אָבער באַשטימט, מיר גייען דעם היפאַזיס דאָ אַריבער, און אויך דעם גאַנגעס. און גאַנץ אינדיען ליגט אָפן דאַן פאַר אונז, און איך קום אָן צו מייַן ציל.

קענאָס: די אַרמיי וועט דעם היפאַזיס נישט אַריבערגיין.

אַלעקסאַנדער: ווילסט מיר נישט העלפן. זאָגסט מיר, וואָס דו האָסט שוין געזאָגט. און ענטפערסט מיר אויף מייַנע פראַגן נישט.

קענאָס: די אַרמיי האַלט נישט דייַן ציל פאַר אוממעגלעך. זי ווייסט, זי קאָן דעם היפאַזיס אַריבערגיין, און אויך דעם גאַנגעס און אויפעפענען פאַר דיר גאַנץ אינדיען, אָבער זי וויל נישט ווייַטער, זי האָט גענוג. זי איז מיד...

אַלעקסאַנדער: איך וועל זי לאָזן דאָ פאַררוען זיך, אַזוי לאַנג ווי זי וועט וועלן.

קענאָס: זי וויל אַהיים, זי וויל צוריק.

אַלעקסאַנדער: וועט זי גיין צוריק אָן מיר.

קענאָס: דו האָסט עס איר געזאָגט, מיר האָבן עס איר געהורט—עס מאַכט קיין איינדרוק נישט.

אַלעקסאַנדער (בייז): וועט זי גיין צוריק אָן מיר?

קענאָס: דו וועסט זיין מיט איר.

אַלעקסאַנדער: ווי מיינסטו עס?

קענאָס: די אַרמיי וויל גיין צוריק. וועט גיין צוריק—איך וואָלט דיך אָבער נישט געוואָלט באַליידיקט זען.

אַלעקסאַנדער: וועט מיך צווינגען גאָר? פירן מיך צוריק אַ געפאַנגענעם פיליכט?!

קענאָס: אין דעם טאָג, ווען דאָס וועט געשען, וועל איך נישט לעבן מער. (העפעסטיאָן און קראַטעראָס ווענדן זיך אָפּ צו באַהאַלטן זייער גערירטקייט.)

אַלעקסאַנדער: וויל איך עס זען, ווי מיין אַרמיי וועט מיך נאָך מער באַליידיקן!

קענאָס: קאָן איך איצטער גיין, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: האָסטו קיין עצה נישט פאַר מיר?

קענאָס: פיר דיין אַרמיי צוריק.

אַלעקסאַנדער: איך וועל דיין עצה נישט אָננעמען,—אָבער איך וועל די געטער באַפרעגן, מיין ווילן איז שטענדיק זייער ווילן געווען. איך וויל זען מיט וועמען האַלטן זיי איצטער, איך וויל פאַר דעם ווילן פון מיין אַרמיי מיין ווילן נישט ברעכן, אָבער איך וועל אָננעמען דעם ווילן פון די געטער. גיי, אַלטער פריינט, לאָז אַריסטאַנדער דורך קרבנות די געטער באַפרעגן.

קענאָס: די געטער וועלן האַלטן מיט דער אַרמיי. (אָפּ)

אַלעקסאַנדער: דער אַלטער האָט'ס פאַרשטאַנען! די שאַנד! קראַטעראָס, גיי צו אַריסטאַנדערן, סודע אים אַריין: די צייכן פון די קרבנות מוזן אויספאַלן קעגן מיר. פאַרשטאַנען?

קראַטעראָס (זיפצט אַרויס): יאָ, איך האָב פאַרשטאַנען. (אָפּ)

אַליעקסאַנדער: די שאַנד! די שאַנד!.. איך וועל נאַרן די סאָלדאַטן... פיליכט אויך וועלן נאָר די שוואַכזיניקע צווישן זיי מיר גלויבן, אַז איך האָב זיך דאָ אונטערגעוואָרפן דעם ווילן פון די געטער... אָבער זיך וועל איך דאָך קיינמאָל נישט נאַרן. איך וועל דאָך דעם אמת שטענדיק וויסן: מיין ווילן, מיין געטער-ווילן איז דורך מיין אַרמיי געבראָכן געוואָרן. דער ציל, וואָס איך האָב זיך געשטעלט, האָב איך נישט דערגרייכט, ווייל מיין אַרמיי האָט עס נישט געוואָלט... איך האָב זיך באַרימט, איך וועל דעראָבערן די וועלט, און זי נישט דעראָבערט, ווייל מיין אַרמיי איז שטאַרקער געווען פאַר מיר. וואָס קאָן נאָך מער געשען?

העפעסטיאָן: אָ, געליבטער, באַשווערסט אומזיסט זיך בלויז דאָס האַרץ.

אַלעקסאַנדער: טרייסט מיך נישט, העפעסטיאָן. איך זע מיין לאַגע ריכטיק.

העפעסטיאָן: קאָנסט צופרידן זיין מיט דעם, וואָס דו האָסט דערגרייכט.

אַלעקסאַנדער: איז אַלץ נישט דערגרייכט, איז גאָרנישט דערגרייכט. וואָס פאַר אַ פוסטער באַרימער איך בין געווען! איך וויל און איך וועל... איז אָט וויל איך און וועל דאָך נישט!.. די וועלט דעראָבערן... הערשער ווערן איבער דער גאַנצער וועלט... די גאַנצע וועלט פאַראייניקן אונטער מיר... די גאַנצע וועלט איין גרויס פאָטערלאַנד... די פאַרשידנאַרטיקסטע פעלקער צוזאַמענשמעלצן אין איין גרויס פאָלק... די מענטשהייט נישט מער צעריסן און צעטיילט אין אייביק פיינטלעכע, זיך באַקעמפנדיקע טיילן... די פאַראייניקונג געפעסטיקט דורך אַן אַלגעמיינער בילדונג, דורך אַן אָרגאַניזירטן שטרעבן צו מער וויסן... וואָס פאַר אַ גרויסער געדאַנק!.. און בלייבן שטיין ביי דער שוועל פון דער דערגרייכונג! וואָס פאַר אַ ווייטיק און פאַרדראָס!..

העפעסטיאָן: פיר דורך דיין גרויסן געדאַנק אין דעם ריזיקן טייל פון דער וועלט, וועלכן דו האָסט שוין דעראָבערט.

אַלעקסאַנדער (נאָכגייענדיק זיינע אייגענע געדאַנקען): און איז איינמאָל מיין ווילן געבראָכן געוואָרן, ווי אָפט קאָן ער נאָך געבראָכן ווערן? איך וועל אַ שפּילכל אין די הענט פון מיינע סאָלדאַטן.

העפעסטיאָן: דו וועסט זיך איצטער אונטערוואַרפן דעם ווילן פון די געטער.

אַלעקסאַנדער: נאַרעריי!

העפעסטיאָן: ווי קאָנסטו עס וויסן? פּילייכט ווילן טאַקע די געטער נישט, דו זאָלסט ווייטער גיין און נאָך מער דעראָבערונ-גען מאַכן? פּילייכט איז די אַרמיי נאָר אַ געצייג אין די הענט פון די געטער?

אַלעקסאַנדער: ביז איצטער האָבן די געטער שטענדיק געוואָלט, וואָס איך האָב געוואָלט.

העפעסטיאָן: וואַרט אָפּ, וועסט זען, די צייכן וועלן אויס-פאַלן קעגן דיר.

אַלעקסאַנדער: איך האָב שוין שלעכטע צייכן גוט אויס-געטייטשט, און מיין ווילן איז געשען.

העפעסטיאָן: איצטער ווילן אָבער די געטער, זייער ווילן זאָל געשען.

אַלעקסאַנדער: דורך מענטשן אָדער געטער, מיין ווילן וועט געבראָכן זיין, מיין ציל וועט נישט דערגרייכט ווערן... אָ, געטער, איין בקשה האָב איך נאָך צו אייך: זאָלן די צייכן אויס-פאַלן קעגן מיר, איך זאָל נישט דאַרפן זיין קיין נאַרער!.. (דרויסן אַ ווילדער יובל-אויסברוך: „די צייכן הייסן אומקערן!.. די געטער שיקן אונז צוריק!.. צוריק!.. אַהיים!.. צוריק!..")

העפעסטיאָן: דו הערסט?

אַלעקסאַנדער: איך האָב עס דאָך אַזוי באַפוילן.

העפעסטיאָן: פּילייכט אָבער...

אַלעקסאַנדער (איראָניש): פּילייכט... פּילייכט... פּילייכט...

אַריסטאַנדער (קומט אריין): איך האָב קרבנות געבראַכט, געלייענט אין זייערע געדערים, און די צייכן זענען אויסגעפאַלן, ווי דו האָסט געוואָלט.

אַלעקסאַנדער: ווי איך האָב געוואָלט!

אַריסטאַנדער: ווי דו האָסט אָנגעזאָגט, זיי זאָלן אויספאַלן.

אַלעקסאַנדער: ווי זענען זיי אויסגעפאַלן? דעם אמת זאָג.

אַריסטאַנדער: קאָנסט אַריבערגיין דעם היפּאַזיס און דעם גאַנגעס — גאַנץ אינדיען וועט אונטערפאַלן אונטער דיין שווערד.

אַלעקסאַנדער: אָ, די שאַנד! (דריקט צו זיין זיגל-רינג צו אַריסטאַנדערס ליפּן) באַהאַלט עס אין דיר, ברענג עס קיינמאָל נישט אַרויס אויף דיינע ליפּן, ווי איך וועל זיך באַמיען צו פאַרגעסן די שענדלעכסטע באַליידיקונג, וועלכע איך האָב זיך אַליין אָנגעטון.

אַריסטאַנדער: איך וועל שטענדיק געדענקען, אַז די צייכן זענען געווען קעגן דיר. (אָפּ)

אַלעקסאַנדער: אָ, העפעסטיאָן, פאַראַכטסטו מיך נישט איצטער? מיין ווילן איז געבראָכן נישט דורך די געטער, נאָר דורך מענטשן... די געטער זענען מיט מיר אויף דעם וועג צו דער דערגרייכונג פון מיין ציל, נאָר מיינע סאָלדאַטן לאָזן מיך נישט... ניין! דאָס טאָר נישט געשען!.. איך וועל דאָך... איך וועל זיך נישט אונטערגעבן... איך וויל... די געטער ווילן...

קענאָס (קומט אריין): די אַרמיי וויל הערן דיין באַפעל אויף צוריקצוגיין, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: צוריקצוגיין?!..

קענאָס: אַזוי באַפוילן עס אויך די געטער.

אַלעקסאַנדער (באַקעמפט אין זיך דעם כעס און רעדט שוואַך ארויס): גיי, הייס זיי צוגרייטן זיך אין וועג... צוריק...

קענאָס (אָפּ).

אַלעקסאַנדער (שעפּטשעט ארויס): איך בין פאַרניכט. (דרויסן ברעכט אויס באַטויבנדיקער יובל. אַלעקסאַנדער פאַלט אויפן געזיכט מיט אַ געוויין.)

צווייטע סצענע

אַ פּלאַץ פאַר דער פעסטונג-וואַנט אין אַ שטאָט פון די מאַלער ביים אינדוס-טייך אין אינדיען, מיט וועלכן אַלעקסאַנדער האָט זיך אומגעקערט צוריק נאָך פּערסיען. אויפן פּלאַץ און אויף דער וואַנט געפינען זיך מאַלער-סאָלדאַטן, באַוואָפנט מיט שווערדן, שפּיזן און פייַלנבויגנס. פון הינטער דער וואַנט הערט מען דעם גערויש

פון אַלעקסאַנדערס אַרמײ, װעלכע באַלאַגערט די שטאָט. די מאַלער אויף דער װאַנט שלאָגן מיט זײערע שװערדן און שפּיזן, שיסן מיט זײערע פײלן, אָפּשלאָגנדיק די מאַקעדאָניער, װאָס װילן אַרויף אויף דער װאַנט. פון װאַנט פאַלן אַראָפּ עטלעכע טויטע מאַלער, עטלעכע שפּרינגען אַראָפּ, װי זײ װאָלטן זיך געראַטעװעט.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר (באַװײַזט זיך אויף דער װאַנט, מיט שװערד און שילד, װאַרפט אַראָפּ עטלעכע מאַלער): אַזוי. דער װעג װערט אַלץ מער אָפּגערײניקט, פרײַער. באַלד זענען מיר אין שטאָט. (קוקט זיך אַרום און דערזעט, אַז ער איז אײנער אַלײן אויף דער װאַנט) װוּ זענט איר, העפעסטיאָן, קראַטעראָס? װאָס איז דען געשען? (רעדט אַראָפּ אויף דער אַנדער זײַט) װי? די לײטער האָט זיך צעבראָכן!.. דאָ קאָן איך שילטן!.. מאַכט זי שנעל דאָך גאַנץ!.. קריגט אַן אַנדער לײטער!.. װי? אָ, יאָ, דער פּלאַץ דאָ פאַר דער װאַנט איז אָנגעפילט מיט מאַלער. (קוקט אַרײַן אין שטאָט און װענדט זיך צוריק צו די זײַניקע) די מאַלער זענען בײגעריק אונדז אויפצונעמען. מאַכט שנעלער דאָך, לאָזט נישט לאַנג זײ װאַרטן. (די מאַלער הײבן אָן צו באַשיסן מיט פײלן) איר זעט, װי זײ זענען אומגעדולדיק? זײ שיקן זײערע באַגריסונגען אַרויף צו מיר. — װי? איך זאָל אַראָפּשפּרינגען צוריק? צוריק! װי פאַרהאַסט איז מיר דאָס װאָרט! איך האָב נאָר אײנמאָל געלאָזט זיך פון אים פאַרפירן, מער פאָלג איך אים שוין קײנמאָל נישט. צוריק! נײן, מער צװינגט איר מיך נישט צו דעם! איר קאָנט בלײַבן, װוּ איר װילט, איך גײ אַלײן פאָרויס! (װענדט זיך אום צו דער שטאָט) צוריק, האָבן זײ געזאָגט, צוריק. קײן בעסער, שטאַרקער װאָרט האָבן זײ נישט געקאָנט געפינען אויף צו טרײַבן מיך פאָרויס. „צוריק!” דאָס װאָרט גיט פליגלען מיר! „צוריק!” דאָס איז מײַן שטאַרקסטע שפּרונג־קראַפט! (שפּרינגט אַראָפּ אין שטאָט אַרײַן, בלײַבט שטײן אויף די פיס און רוקט זיך צו צו דער װאַנט, זיכערנדיק זיך דעם רוקן. די מאַלער דערשרעקן זיך און הײבן אָן צו אַנטלויפן. װײַטער פון אים בלײַבן זײ שטײן, קוקן אים אָן און באַװעגן זיך נישט, װי פאַראַליזירט פון זײַן דערשײַנונג) נאַ, װאָס שטײט איר אַזוי? מײנט איר, איך װעל אײַך נאָכלויפן? װילט איר מיך צו זיך פאַרנאַרן? דאָס װעט אײַך נישט געלינגען. איך האָב צײַט צו װאַרטן, ביז

איר'ט צוקומען צו מיר. אַהאַ, איר הויבט אָן זיך צו באַוועגן. (די מאַלער לאָזן זיך אַרויף אויף אים מיט שווערדן און שפּיזן, וועלכע ער שלאָגט קונציק אָפּ) באַרבאַרן! איר קאָנט זיך דאָך גאָרנישט שלאָגן... איר ווייסט דאָך נישט, ווי צו געברויכן שווערד און שפּיז... איר זעט, איך לערן אייך אין דעם, איר מוזט מיט לעבנס מיר די לערעריי באַצאָלן. (עטלעכע מאַלער פאַלן טויט. איין זייט ווערט אָפּגערייניקט. ער מערקט נישט, ווי איין מאַלער, אַביסל וויטער, צילט זיין פייל־בויגן, און רעדט צו די מאַלער, וועלכע שטייען פאַר אים, ווי זיי וואָלטן געזוכט, ווי בעסער אָנצופאַלן אויף אים) נו, וואָס זענט איר שטיין געבליבן? איר ווילט נישט לערנען מער? ווילט פיליכט וויסן, ווי מיך בעסער צו באַפאַלן? פון הינטן, ראָט איך אייך, פון הינטן!.. (אין דעם מאָמענט האָט דער צילער אויסגעשאָסן און געטראָפן אים מיט דער פייל אין די ריפּן פון דער ברוסט, דורכשיסנדיק דעם קיראַס, אַלעקסאַנדער שרייט אויף) אַ־או! (פאַלט אויף אַ קני).

העפעסטיאָן און קראַטעראָס (שפּרינגען אַראָפּ אין דעם מאָמענט פון דער וואַנט און שלאָגן אָפּ די אָנפאַלנדיקע מאַלער).

אַלעקסאַנדער (קעמפט אויך, שטייענדיק אויפן קני): ביי צעוס, שווער צו באַוועגן אַ שווערד מיט אַ פרעמדער פייל אין די ריפּן. אָ, זי טוט וויי, די פאַרדאַמטע!.. אָ, געטער! (פאַלט אין חלשות).

העפעסטיאָן און קראַטעראָס (פאַרשטעלן אים מיט זייערע שילדן, פעכטן מיט די מאַלער און שרייען נאָך הילף): צו הילף, מאַקעדאָניער! צו הילף שנעל! צו הילף! דער קעניג אין געפאַר! דער קעניג אין געפאַר!

מאַקעדאָניער (וועלכע האָבן זיך באַוויזן אויבן אויף דער וואַנט, שרייען אַראָפּ אויף יענער זייט): דער קעניג אין געפאַר! (און שפּרינגען אַראָפּ אין שטאָט. די צאָל פון די מאַקעדאָניער וואַקסט אָן מער און מער. זיי פאַרטרייבן די מאַלער, ווערדיק העפעסטיאָן און קראַטעראָס עוסקן זיך אַרום אַלעקסאַנדערן).

העפעסטיאָן: ער ליגט, ווי ער וואָלט געווען טויט.

מאַקעדאָניער: איז דער קעניג טויט? (דאָס וואָרט „טויט“ ווערט איבערגעחזרט און אויסגעשריגן אין גרויסער פאַרצווייפלונג).

קראַטעראָס: ברענג דעם היילער שנעל! (דער באַפעל פאַרשפּרייט זיך פון מויל צו מויל, ווערט אָפּגעשריגן פון דער וואַנט צום חיל אויף דער אַנדער זייט).

העפעסטיאָן: די פייל זיצט טיף. איך האָב מורא זי צו באַוועגן, אָ, אַלעקסאַנדער!

קראַטעראָס: לאָז מיך, איך ווייס אַביסל היילקונסט. (ציט די פייל) ניין, אוממעגלעך.

אַלעקסאַנדער (וואַכט אויף פון וויטיק, אָטעמט אויף און עפנט אויף די אויגן): אַההה... איך לעב נאָך... איך לעב... איך לעב...

סאָלדאַטן (ברעכן אויס אין גרויסער פרייד): דער קעניג לעבט! דער קעניג לעבט! (ווייט און ברייט קלינגט דער פרייד-געשריי. מען וויינט פאַר פרייד, קושט זיך, האַלזט זיך. אויך העפעסטיאָן און קראַטעראָס וויינען פאַר גערירטקייט).

אַלעקסאַנדער: זענען די מאַלער...

קראַטעראָס: באַזיגט און פאַרניכטעט.

אַלעקסאַנדער: וואָס זענען דאָס די טרערן? וואָס וויינט איר אַלע?

העפעסטיאָן: מען האָט דיך שוין פאַר טויט געהאַלטן, און דאָס זענען פריידן-טרערן.

אַלעקסאַנדער: זיי פרייען זיך מיט זייער שפּילצייג, ווייל זיי האָבן עס נאָך נישט פאַרלוירן.

העפעסטיאָן: וואָס מיינסטו מיט דעם, אָ, אַלעקסאַנדער?

אַלעקסאַנדער: בין איך נישט זייער שפּילצייג? בין איך נישט אַ שפּילכל אין זייערע הענט?

קראַטעראָס: אָ, קעניג, רעד דאָך נישט אַזוי.

אַלעקסאַנדער: עס איז געווען אַ גוטע געלעגנהייט.

קראַטעראָס: געלעגנהייט? צו וואָס?

אַלעקסאַנדער: צו שטאַרבן.

העפעסטיאָן און קראַטעראָס: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: וויי, אָ, וויי! די פרעמדע פייל שטעקט נאָך אין מיינע ריפּן.

העפעסטיאָן: ווו זענען די היילער דען?

אַלעקסאַנדער (קרעכצט): זיי וועלן מיר נישט העלפן.

קראַטעראָס: זיי וועלן אַרויסנעמען די פייל. זי זיצט צו טיף.

אַלעקסאַנדער: זיי וועלן אַרויסנעמען די מאַלער-פייל... די אַנדערע פייל אָבער... או, דער ווייטיק!

די היילער (לויפן אָן, ציען אַרויס די פייל, נעמען פון אים אַראָפּ דעם קיראַס, לייגן אים אַרויף אויף אַ טראָגער און טראָגן אים פאַרזיכטיק אַוועק).

אַלעקסאַנדער: וווהין? צו וואָס? איר טראָגט דאָך מיך צוריק!

דריטע סצענע

אַלעקסאַנדערס געצעלט אין קאַרמאַניע. אַלעקסאַנדער און העפעסטיאָן, ביידע מיד און געעלטערט אויסזעענדיק זיצן אויף רו-בעטלעך; קראַטעראָס שטייט פאַר זיי.

אַלעקסאַנדער: שרעקלעכע טעג — שרעקנס-טעג זענען עס געווען. גאַנצע זעכציק טעג — מוראדיק צוריקצודענקען! ווי איך האָב באַר פאַרלאָזן דאָס לאַנד פון די אָריטן, בין איך אַריין אין דער וויסטע, און גאַנצע זעכציק טעג האָט גענומען זי דורכצוגיין. כמעט דריי פערטל פון מיין אַרמיי האָט מיך דער וועג געקאָסט. וועלכע ליידן! וועלכע יסורים! אַ שרעק געווען אָנצוקוקן...

קראַטעראָס: וואָס פאַר אַ גליק, וואָס דיר האָט נישט געשאַדט.

העפעסטיאָן: אָ, ער האָט נאָך געליטן מער פאַר אַלעמען, ווייל ער האָט מיט אַלעמען און פאַר אַלעמען געליטן.

אַלעקסאַנדער: איך האָב נישט געוווּסט, די זון האָט אַזוי-פיל היץ און פייער. אירע שטראַלן זענען שאַרפע געווען, שאַרפער פיל פאַר די שפּיזן, קעגן וועלכע איך האָב ווען געקעמפט. אין הונדערטער האָט זי פאַרוווּנדעטע סאָלדאַטן, און הונדערטער זענען זיי אומגעקומען פון אירע שטעך. מיט פייניקנדיקער אומגעדולד האָבן מיר אויף דער נאַכט געוואַרט, אָבער די נאַכט פלעגט זיך אַראָפּלאָזן מיט פּלוצלינגער קעלט און נייע ווונדן מאַכן —

האָט מען ווידער צום טאָג אַרויסגעקוקט מיט זיינע היץ־יסורים.

קראַטעראָס: און דו האָסט דאָס אַלץ אַריבערגעטראָגן!

אַלעקסאַנדער: דאָס איז דאָך נאָך נישט אַלץ. הונגער איז צוגעקומען און דורשט, די וויסטע האָט נישט געהאַט פאַר אונז קיין פלאַנצן און קיין קוואַלן, טייכלעך שניידן זי דורך פון די אַרומיקע בערג אַראָפּ, אָבער די זון האָט זיי אויסגעטריקנט. און וואַסער איז געווען, האָב איך זאַמד געפונען און קליינע שטיינער, און הונדערטער איבער הונדערטער, וועלכע זענען פון די זונשייַן נישט אומגעקומען, זענען אומגעקומען פון הונגער אָדער דורשט.

קראַטעראָס: האָסט דו פון הונגער געליטן? האָט דיך דער הונגער געפייניקט?

העפעסטיאָן: נאָך ווי!

אַלעקסאַנדער: וואָלט איך געקאָנט עסן, ווען מיינע סאָלדאַטן האָבן געהונגערט? און איינמאָל האָבן מיר מיינע סאָלדאַטן אַ טרונק וואַסער געבראַכט, די איבערבלייבעניש פון אַן אויסגעטרוקנטן קוואַל, האָב איך עס אויסגעגאָסן. פאַר איינעם איז עס געווען צופיל, פאַר אַלעמען צו ווייניק, זאָל דער איינער עס אויך נישט האָבן.

קראַטעראָס: אָ, וווּנדערלעכער קעניג!

אַלעקסאַנדער: און איז געקומען וואַסער, איז עס געווען שוין צופיל. איך האָב אָנגעטראָפן אויפן וועג דאָס בעט פון אַן אויסגעטריקנטן טייך. באַשליס איך, דאָ וועט מיין מידע אַרמיי זיך אַ גאַנצן טאָג פאַררוען, און די אויסגעמאַטערטע, מידע האָט זיך שטאַרק דערפרייט, אָבער אין דער נאַכט האָט זיך דער טייך אָנגעפילט מיט וואַסער פון אַ מבול־רעגן, וואָס איז אין די בערג געפאַלן. פלוצלינג, מיט רייסנדיקער געשווינדקייט איז דאָס וואַסער געקומען, און אַסך פון די שלאָפער זענען דערטרונקען געוואָרן.

קראַטעראָס: אָ, אַלעקסאַנדער, פאַרוואָס האָסטו מיך מיט מיין אַרמיי־טייל נישט געלאָזן גיין אין דרום־וועג? פאַרוואָס האָסטו זיך מיין צפון־וועג נישט גענומען? פאַרוואָס ביסטו נישט געגאַנגען מיט דער פלאָטע?

אַלעקסאַנדער: דער דרום־וועג איז אַ קעניג־וועג, די וווּנדער־קעניגין סעמיראַמיס איז אויף אים אַמאָל געגאַנגען. נאָך איר, שפּעטער,

דער גרויסער קעניג כּורש.ביידע האָבן זיי אויף אים זייערע אַרמייען גאַנץ פאַרלוירן, איך האָב שוין בעסער אָפּגעשניטן.

קראַטעראָס: דו האָסט געוווּסט פון זייער אומגליק?

אַלעקסאַנדער: איך האָב אויך געוווּסט פון קאַמביזעסעס אומגליק אין דער ליבּישער וויסטע, און האָב זיך דאָך נישט אָפּגעשטעלט. ווי גליקלעך זענען מיר דורכגעגאַנגען יענע שרעקלעכע וויסטע, גע-האָלפן דורך די געטער. איך האָב געהאָפט. אויך אויף דעם וועג וועלן זיי מיר זייער הילף געבן. אָבער—זיי זענען נישט גאַנץ מיט מיר.

קראַטעראָס: אָ, קעניג, ווי קאָנסטו דאָס זאָגן!

אַלעקסאַנדער: איך בין אַרויס די וועלט איינצונעמען. און איך גיי צוריק, מיין זאַך נישט אָפּגעטון. ווי קאָנען זיי דינען איי-נעם, וואָס איז זיך נישט טריי געבליבן? ווי קאָנען זיי העלפן אַ פירער, וועלכער לאָזט זיך פון זיינע געפירטע פירן? ער הערט אויף פירער צו זיין און זיין פלאַץ איז נישט מער צווישן געטער.

קראַטעראָס: ווי קאָנסטו אַזוי ביטער ריידן, אָ, אַלעקסאַנדער!

העפעסטיאָן: פּרוביר, קראַטעראָס, דו שוין פון זיין אומעט אים אויסצוריידן, מיר געלינגט עס נישט. דאָס אומקערן זיך צוריק איז געווען אַ פּין, וועלכע האָט איר שטאָכל אין אים איבערגעלאָזן.

אַלעקסאַנדער: פּיליײכט אַ שלאַנג, וועלכע האָט טויטלעך מיך געביסן. האַ! זיי האָבן מורא געהאַט פאָרויס צו גיין, געצוווּנגען מיך צו גיין צוריק. איצטער ווייסן זיי, וואָס הייסט גיין צוריק, ווען דער וועג ליגט פאָרויס. דריי פערטל פון מיין אַרמיי!.. אָבער איך בין גליקלעך, וואָס דו, קראַטעראָס, האָסט געהאַט אַ לייכטן וועג מיט דעם צווייטן טייל פון דער אַרמיי. אויך נעאַרכאָס האָט פריידיק אי-בערראַשט מיך. ער האָט די פלאָטע דורך אַלע געוואַרן פון דעם ערי-טעישן ים אומבאַשעדיקט דורכגעפירט. די געטער זענען דאָך נאָך גוט צו מיר אַביסל. אויך אַ ציל, וואָס איך האָב זיך געשטעלט, איז שוין דערגרייכט, כאָטש טייער באַצאָלט, איך בין פון פּערסיען אין אינדיען פון צפון אַריינגעקומען. איצטער האָב איך געוואָלט אין דרום אויפעפענען אַ וועג פון אינדיען נאָך פּערסיען. דאָס איז מיר געלונ-גען, און ביידע לענדער האָבן איצטער אַ פאַרבינדונג, וועלכע זיי האָבן קיינמאָל נישט געהאַט. וועל איך אָנגיין מיט מיין פאַרשמעלצונג-אַרבעט

ביז דעם פונקט, פונוואַנען, צו מיין שאַנד, איך האָב געמוזט אומקערן זיך צוריק.

קראַטעראָס: דאָס איז אַן אַרבעט פון אַ הערקולעס.

אַלעקסאַנדער: דו ווילסט מיך טרייסטן, דו גוטער קראַטעראָס!.. יאָ, אַ הערקולעס־אַרבעט... ווי איך זע, איז דער אָנהויב מיר נישט נאָר געלונגען... די שטאַטהאַלטער און גענעראַלן, וועלכע איך האָב איבערגעלאָזן אין פערסיען, האָבן זייער אַרבעט שלעכט געטון, זיי האָבן געגלויבט, איך וועל זיך נישט אומקערן צוריק, אינדיען וועט מיין קבר זיין. האָבן זיי זיך געלאָזן ווויל גיין און באַנומען זיך ווי דו געמיינסטע רויבער. טעמפּלען זענען אויסגערויבט געוואָרן, די באַפעלקערונג האַרט באַדריקט, און פרויען און מיידלעך זענען געוואָרן ווי חיות צום געיעג. די אָפּרעכנונג הויב איך אָן גלייך דאָ. איך מאַך קיין שריט נישט ווייטער אין לאַנד, ביז איך רייניק נישט אָפּ די לופט. איך הויב אָן מיט אָקזיאַרטעס דעם זון פון אַבולעטעס, דעם סאַטראַפּ דאָ פון קאַרמאַניען. דער פאָטער זיצט שוין אין קייטן, דער זון וועט גליקלעך זיין, ווען איך לאָז אים קייטן אָנטון. איך האָב אַבולעטעסן געלאָזט וויסן, ער זאָל מיך באַגעגענען מיט פּראָוויאַנט, האָט ער מיך באַגעגנט מיט דריי טויזנט טאַלענטס אין געמינצטע מטבעות. איך האָב פאָרגעלייגט די מטבעות מיינע פערד אָנשטאָט היי און האָבער. זיי האָבן זיי נישט געגעסן, די בעסטיעס, און דערפאַר וועט ביי מיר אַבולעטעס לאַנג זיצן. אָבער זיין זון... זיין זון!.. (צו די טראַבאַנטן) ברענגט מיר אַריין אָקזיאַרטעסן! (טראַבאַנטן איילן אַרויס) ער וואַרט אויף זיין אוידיענץ. זי וועט אים שלעכט באַקומען.

העפעסטיאָן: האָסט געדאַרפט דיר אַביסל רו פאַרגינען, אַלעקסאַנדער. ווי ווייניק האָסטו פאַר דער צייט געשלאָפן, און כמעט שטענדיק אויף דיינע פיס.

אַלעקסאַנדער: זאָג אויך: און אייביק מיט די אויגן צום מזרח, און אין האַרצן אָן אויפהער ווי אַ וואָרים אַ באַליידיקונג אַ שווערע... דאָ קומט ער, דער פאַררעטער! (טראַבאַנטן קומען אַריין מיט אָקזיאַרטעס, שטאַטהאַלטער פון קאַרמאַניען).

אָקזיאַרטעס (פאַלט אויפן געזיכט): פרייד דיר, גרויסער קעניג!

אַלעקסאַנדער: ווייניק פרייד, ווען מען האָט אַזעלכע דיר־נער. שטיי אויף, דערציי, ווי גייט'ס קאַרמאַניען, וועלכע איך האָב דיין פאָטער אָנפאַרטרויט און דיר.

אָקזיאַרטעס: אָ, גרויסער קעניג, גלויב די בייזע צינגער נישט!

אַלעקסאַנדער: איך באַריכט דיר גאָרנישט. איך וויל נאָר דיין באַריכט.

אָקזיאַרטעס: איך ווייס, מען האָט דיך באַגעגנט, מיר דעם וועג פאַרלאַפט, און מיט ליגן פול אָנגעשטאָפּט דיין קעניגלעך געהער.

אַלעקסאַנדער: איך פרעג דאָך דיין באַריכט: ווי שטייט עס מיט קאַרמאַניען?

אָקזיאַרטעס: עס קאָן נישט בעסער זיין.

אַלעקסאַנדער: פאַר וועמען?

אָקזיאַרטעס: פאַר אַלעמען, אָ, קעניג! פאַר גאַנץ קאַרמאַניען.

אַלעקסאַנדער: איך האָב עטלעכע טעמפלען באַזוכט, נישט אַלע...

אָקזיאַרטעס: עס האָבן גנבים זיך פאַרפירט אין לאַנד, רויבער־באַנדעס. זיי זענען עטלעכע טעמפלען באַפאַלן, באַרויבט, באַגנבעט. איך זוך זיי נאָך אַרום. איך האָף, איך וועל זיי באַלד געפינען.

אַלעקסאַנדער: איך האָב זיי שוין געפונען.

אָקזיאַרטעס: דו וועסט זיי מיר אַרויסגעבן. אָ, גרויסער קעניג, איך וועל זיי גוט באַשטראָפן.

אַלעקסאַנדער: איך האָב זיי געפונען, איך וועל זיי באַשטראָפן. זענען די וועגן דורכגעלייגט געוואָרן, ווי איך האָב דיר באַפוילן?

אָקזיאַרטעס: דער אָנהויב איז געמאַכט און גוט געמאַכט.

אַלעקסאַנדער: דער אָנהויב?.. ווירקלעך!.. דאָס איז אַ גוטע בשורה. האָט דיר געלט געפעלט?

אָקזיאַרטעס: געלט! אָ, געוויס, גרויסער קעניג. די וועגן ברויכן געלט אַסך, געלט איז אַ גרויסער אָפּהאַלט.

אַלעקסאַנדער: האָסט אַרויפגעלייגט אויף דער באַפעלקע-רונג שווערע אָפּצאָלונגען...

אָקזיאַרטעס: ליגן-מיילער, שווינדלער, דער קלענסטער צינז פאַר דעם גרויסן קעניג איז זיי צו שווער. קיינער וויל נישט טראָגן דעם יאָך פון דער רעגירונג.

אַלעקסאַנדער: איך האָב אַ באַפעל פון דיר געלייענט, אַ שריפט מיט דיין נאָמען און דיין זיגל, אַז מיידלעך פון צוועלף ביז פופצן יאָר זאָלן צוגעבראַכט ווערן צו דיר.

אָקזיאַרטעס: איך האָב געשריבן „מיידלעך", האָבן זיי זיי שנעל חתונה געמאַכט און מיין באַפעל באַשווינדלט. אָבער איך האָב קיינעם נישט באַשטראָפט.

אַלעקסאַנדער (נעמט ביים לעבן אים-שטייענדיקן בויגנשיסער פיילנבויגן און שיסט אוים אין אָקזיאַרטעס): ראַץ, וועלכע איך האָב געמאַכט פאַר אַן אויפזעערין פון אַ תבואה-שפייכלער.

אָקזיאַרטעס (פאַלט טויט).

אַלעקסאַנדער: אַזוי וועל איך טון מיט אַלע רעץ. (טראַבאַנטן טראָגן אַרויס דעם טויטן.)

קראַטעראָס: אָ, קעניג, מיט דיין אייגענער האַנט!

אַלעקסאַנדער: מיט מיין אייגענער האַנט האָב איך זיי דערהויבן, מיט מיין אייגענער האַנט וועל איך זיי אויסראָטן. האַרט וועל איך זיין און שטרענג, פאַרן קלענסטן פאַרברעך באַשטראָפן ווי פאַר דעם גרעסטן. ווער עס באַגייט אַ קליינעם פאַרברעך, קאָן אויך אַ גרויסן טון, און איך וועל נישט דערלויבן, פאַרברעכער זאָלן שטערן מיר אין וועג. (צו די טראַבאַנטן) ברענגט אַריין אָרקסינעס און פאָלימאַכאָס. (עטלעכע טראַבאַנטן אָפּ)

העפעסטיאָן: נאָר נישט מיט דיין אייגענער האַנט, אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער: האָסט מיך באַוואונדערט, ווען אין די שלאַכטן האָב איך דעם שונא מיט מיין אייגענער האַנט געטויט, די דאָ זענען מיר נאָך ערגערע פיינט און געפערלעכע. דער שונא אין פעלד

וואָלט מיך נאָר אומגעבראַכט, די ברעגגען אום דאָס, וואָס זאָל נאָך מיר לעבן.

קראַטעראָס: דו רופסט זיי רעץ — ביסטו דען אַ ראַצני-טויטער?

אַלעקסאַנדער: דער טיטל קלינגט נישט גוט, די טאַט איז אָבער נויטיק.

העפעסטיאָן: איך בעט דיך, לאָז זי איבער דיינע דינער.

אַלעקסאַנדער: איך בין אומגעדולדיק, זיי זידן מיר אויף מיין בלוט. (אָרקסינעס און פּאָלימאַכאָס קומען אריין) פּאָלימאַכאָס דער מאַקעדאָניער און אָרקסינעס דער פּערס... מען פּראָטעסטירט קעגן מיין פאַרשמעלצן, מען פאַרשמעלצט זיך אין פאַרברעכן... איר ווערט אָנגע-קלאָגט אין אומצייליקע פאַרברעכן, וואָס פאַר יעדן איינעם פון זיי, אויב אמת, פאַרדינט איר דעם טויט. אָבער אייער גרעסטער פאַר-ברעך — איך וועל זיך רויק האַלטן... די הייליקע געביידע, אין וועל-כער דער גרויסער כורש ליגט באַגראָבן אין פּאַזאַרגאַדע, האָט איר צעשטערט, אַלע קאָסטבאַרקייטן אַוועקגענומען, און כורשעס טויטן קערפּער פאַרברעכעריש צעהאַקט, פאַרמוטט. אָרקסינעס, דו ביסט אַ פּערס, איז כורשעס קבר נישט אַ הייליקטום ביי דיר? פּאָלימאַכאָס, דו ביסט מיט מיר פון אָנהויב פון דעם קריג און מוזט עס וויסן: בין איך געקומען אַהער אַלס צעשטערער? איך האָב אייך ביידן, דעם מאַקעדאָניער און דעם פּערס, אַלס היטער פון פּאַזאַרגאַדע אויפגע-שטעלט, אַזוי האָט איר עס געהיט? מיין צוטרוי צו אייך, וואָס האָט איר מיט אים געטון?

אָרקסינעס (פאַלט אויפן געזיכט): אָ, גרויסער, געטלעכער קעניג, דער קלאַנג האָט זיך פאַרשפּרייט, דו ביסט אין דער מאַלער-שלאַכט געפאַלן!

אַלעקסאַנדער (שרייט אויף): אַהההה! (שטרעקט אויס זיין האַנט צום פּיילנבויגן).

העפעסטיאָן: אָ, אַלסקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער (צו די טראַבאַנטן): פירט זיי אַוועק צום טויט!

פּאָלימאַכאָס: איך בין אַ מאַקעדאָניער! מיין לעבן געהערט

דעם גאַנצן פאָלק! איך מוז פון דער פאַלאַנקס געמשפּט ווערן!

אַלעקסאַנדער: איצטער געדענקסטו, אַז דו ביסט אַ מאַקעדאָניער. איך ווייס אַפילו, דו ביסט פון יחוס, אין פעלאַ געבוירן געוואָרן, אין דער שטאָט פון מיין געבורט, באַלד אַ קרוב מיינער. איך ווייס אויך, דו האָסט זיך אַסך מאָל ביי מיר אויסגעצייכנט... (שרייט אויף) נעמט זיי אַוועק, טויט זיי ביידן — פּערסיש! (אַרקסינעס און פּאָלימאַכאָס ווערן אַוועקגעפירט).

העפעסטיאָן: האָסט גוט געטון, אָ, געליבטער!

אַלעקסאַנדער: דרויסן וואַרטן נאָך אַסך. אָבער איך קאָן נישט איצטער מער, אויב איך וויל מיר נישט מיין בלוט פאַרדאַרבן. הם!.. דער קלאַנג האָט זיך פאַרשפּרייט, איך בין אין דער מאַלערשלאַכט געפאַלן... איך זע דעם סוף שוין פון מיין גאַנצער אונטערנעמונג... איך האָב אַליין דעם ערשטן שריט געמאַכט. די אַנדערע טוען עס נאָך לייכטער...

קראַטעראָס: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: אויך אין דער היים, אין מאַקעדאָניען, איז זייער אומרויק, ווי איך וואָלט טויט געווען. די מוטער רייסט זיך אַרום מיט אַנטיפּאַטערן, אַנטיפּאַטער פאַרבינדט זיך מיט די עטאָליער...

העפעסטיאָן: דו מאַכסט מיך זייער טרויעריק.

קראַטעראָס: און מיך נישט ווייניקער. אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: דאָס זאָל איך נישט... איך מאַך אייך טרויעריק? ניין, דאָס זאָל איך ווירקלעך נישט... איך בין צום גליק נישט טויט נאָך. איך וועל נאָך אַלעמען, די מענטשן און די געטער דערווייזן, ווי לעבעדיק איך בין. זייט נישט טרויעריק, מיינע פריינט

העפעסטיאָן: ווען דו וועסט עס נישט זיין.

קראַטעראָס: גיב אונז צוריק די פרייד!

אַלעקסאַנדער: איר זאָלט זי האָבן. מיר וועלן יום-טובן אונזער אומקער, ווי מיר האָבן קיינמאָל נאָך נישט געיום-טובט. מיר וועלן ברענגען דאַנק-קרבנות צו די געטער — זיי זאָלן דאָך פאַר אַלץ געדאַנקט ווערן!.. און דערנאָך די פאַרשידנסטע שפּילן, געזאַנג און טאַנץ, און טרינקען, טרינקען... ביי צעוס, איך וועל זיך אויך באַטרינקען! (מיט הארטקייט) באַטרינקען אָבער שטאַרק!

פֿערטע סצענע

א פּאַוויליאָן אין אַלעקסאַנדערס געצעלט. אויף אַ בעט ליגט דער טויט־קראַנקער העפעסטיאָן, לעבן אים שטייט גלאַוקאָס דער היילער. ביי דער טיר — טראַבאַנטן.

העפעסטיאָן (זעצט זיך אויף אין זיין פיבער און שרייט): ווו איז דער קעניג? איך וויל אַלעקסאַנדערן זען!

גלאַוקאָס: לייג זיך צוריק. איך האָב געשיקט אים אָנזאָגן, אַז דו ווילסט אים זען. איך בעט דיך, לייג זיך צוריק.

העפעסטיאָן: איך וועל זיך נישט אַוועקלייגן, ביז איך זע נישט אַלעקסאַנדערן. קומט ער נישט גלייך, שטיי איך אויף און גיי אים זוכן.

גלאַוקאָס: ער וועט קומען גלייך. ווען ער וועט דערהערן, דו ווילסט אים, וועט זיין פערד אונטער אים פליגלען באַקומען.

העפעסטיאָן: פאַרוואָס איז ער אַוועקגעגאַנגען?

גלאַוקאָס: איך האָב דיר געזאָגט: ער האָט געוואָלט זען, ווי קאַלאַנאָס וועט זיך אַליין פאַרברענען.

העפעסטיאָן: ער האָט נישט געדאַרפט גיין זען. איך ווער דאָ אויך פאַרברענט... איך ברען, גלאַוקאָס!.. פאַרוואָס לעשסטו מיך נישט אויס, דו עלנדער היילער?

גלאַוקאָס: דו נעמסט נישט מיין רפואה.

העפעסטיאָן: מיין רפואה איז אַלעקסאַנדער. אים וויל איך האָבן.

גלאַוקאָס: לייג זיך, העפעסטיאָן. נעם די רפואה, וועט דיר לייכטער ווערן, און ווען דער קעניג וועט קומען, וועט ער זיין צופרידן.

העפעסטיאָן: איך נעם נישט די רפואה, ביז ער קומט נישט.

גלאַוקאָס: איך בעט דיך, אָ, העפעסטיאָן, נעם די רפואה. מיט טרערן בעט איך דיך, אויף די קני בעט איך: נעם די רפואה! אָ, פּאַטראָקלאָס, דו געטלעכער פריינט פון דעם געטלעכן אַכילעס, זיי גנעדיק צו מיר, דיין אומגליקלעכן היילער...

העפעסטיאָן: איך וויל אַלעקסאַנדערן! איך וועל דיין רפואה נישט נעמען, ביז איך האָב דאָ נישט אַלעקסאַנדערן!.. ניין, איך וועל נישט וואַרטן מער!.. איך גיי צו אים! (ווילל אראָפּ פון בעט).

אַלעקסאַנדער (איילט אריין): וואָס איז געשען? העפעסטיאָן, וואָס שטייסטו אויף?

העפעסטיאָן: דאָ ביסטו!.. (לייגט זיך אַוועק) איצטער איז גוט... איצטער איז גוט...

אַלעקסאַנדער: געליבטער, האָסט געוואָלט מיך זען?

גלאַוקאָס: נישט געוואָלט די רפואה נעמען, סיידן דו, אָ, קעניג, וועסט קומען. איז אויפגעשטאַנען...

אַלעקסאַנדער: נעם די רפואה, געליבטער.

העפעסטיאָן: איצטער איז גוט. (צו גלאוקאָסן, וועלכער האָט אים אונטערגעטראָגן די רפואה) ניין, דער קעניג וועט זי מיר געבן.

אַלעקסאַנדער (גיט אים די רפואה): נעם און ווער געזונט.

העפעסטיאָן (טרינקט די רפואה און בלייבט רויק ליגן): איצטער איז מיר גוט.

אַלעקסאַנדער: דאָס הער איך זייער גערן. מוזט שנעל גע-זונט ווערן. דו האָסט וואָס אָנגעוווירן. נישט די שמחות, וועלכע זע-נען אָנגעגאַנגען, ווען דו ביסט אין בעט געלעגן. די וועל איך אי-בערחזרן, ווען דו וועסט פון בעט אַראָפּ. אָבער אין דעם טויט פון דעם אינדישן פילאָזאָף האָסטו ווירקלעך וואָס פאַרלוירן. סיידן איך זאָל נאָך אַ פילאָזאָף אַראָפּברענגען פון אינדיען, און ער זאָל זיך פאַר דיר פאַרברענען. וואָס קוקסטו מיך אַזוי אָן, געליבטער?

העפעסטיאָן: עס איז מיר איצטער גוט... ווי האָט געברענט דער אינדער?

אַלעקסאַנדער: זאָל איך דיר דערציילן?

העפעסטיאָן: איך פיל... איך פיל דאָס פייער.

אַלעקסאַנדער: אין גלייכער צייט מיט דיר האָט קאַלאַנאָס דעם מאָגן זיך פאַרדאָרבן, האָט גרויסע שמאַרצן באַקומען אין די געדערים, צום ערשטן מאָל אין לעבן. און גלייך האָט ער דעם באַ-שלוס געפאַסט, מיט טויט אַ סוף צו די שמאַרצן מאַכן. איך האָב אים געוואָלט אָפּרעדן דערפון: די ווייטיקן וועלן פאַריבער, ער וועט

געזונט ווערן. אָבער ער האָט נישט געוואָלט מיך הערן. „איך לעב דאָך נאָר, דעם טויט בלויז צו דערגרייכן", האָט ער געזאָגט. „צו וואָס נאָך שמאַרצן טראָגן? צו וואָס געזונט נאָך ווערן? דער טויט איז דעם לעבנס ציל, די שמאַרצן ברענגען מיך צום ציל — פאַרוואָס זאָל איך פון ציל אַנטלויפן?" און אַזוי האָט ער זיך געלאָזן אויפשטעלן אַ שייטערהויפן, אַרויפגעשטיגן אויף אים, אַוועקגעלייגט זיך, אויסגעצויגן ווי אַ קרבן, דאָס געזיכט זיך נאָר פאַרדעקט. און ווען דאָס פייער האָט אים דערגרייכט, האָט ער זיך נישט קיין ריר געטון און קיין טאָן נישט אַרויסגעגעבן.

העפעסטיאָן: איך פיל דאָס פייער... איך פיל עס...

אַלעקסאַנדער: אַז די אינדיער האָבן פאַרן טויט נישט מורא, האָב איך שנעל אין אינדיען אויסגעפונען. זיי זענען געווען די שווערסטע שטרייטער, וועלכע איך האָב אָנגעטראָפן. אָן מורא פאַרן טויט, ווייסן זיי נישט פון אַנטלויפן, און יעדע שטאָט און שטעטל שטעלט זיך דיר אַנטקעגן, די מלחמה רוט נישט אויף קיין ווײַלע... אַ מערקווירדיק לאַנד, מערקווירדיקע באַוווינער... אַ שאָד, וואָס איך בין דעם גאַנצעס נישט אַריבערגעגאַנגען... איך האָב געוואָלט מער פון זייער חכמה שעפן, געוואָלט זיי מער שטודירן... געבן זיי פון אונזערס, נעמען זיך פון זייערס... ווי וואָלט אַרויסגעקומען די פאַראייניקונג? ווער וואָלט שטאַרקער אין איר געווירקט: מיר, די לעבנס-באַיאָער, אָדער זיי, די לעבנס-פאַרניינער, די לעבנס-טויטער?

העפעסטיאָן: איך וועל אויך נישט שרייען אויף דעם שייטערהויפן.

אַלעקסאַנדער: יאָ, אויך איך האָב פאַר דעם טויט קיין מורא נישט. קיין מורא נישט צו שטאַרבן פאַר אַ ציל, וואָס פירט צום גרויסן לעבנס-זיג. איך בין אַרויס אין קריג, האָב אַזויפיל פרעמד און אייגן בלוט פאַרגאָסן, די ערד צו באַפרוכפערן פאַר דעם גרויסן לעבן. די אומצייליקע געפאַלענע, די טויטע קערפערס, וועלכע האָבן מיינע שלאַכט-פעלדער באַדעקט, זענען קאַריאַטידן דאָך געוואָרן, טרעגער פון אַ נייעם וועלט-בוי, פון וועלכן איך בין דער אַרכיטעקטאָר. איך ווייס באַשטימט, איך וואָלט די אינדיער אויסגעלערנט דאָס לעבן ליבן, דאָס לעבן אַכטן, און מיט פאַרשטאַרקטע כוחות, מזרח

און מערב אין איינס צונויפגעמישט. וואָלט די פאַראייניקטע מענטשהייט יובלענדיק מאַרשירט צום גרויסן זיג פון לעבן.

העפעסטיאָן: איך וועל זיין שוין טויט.

אַלעקסאַנדער: וואָס האָסטו געזאָגט?!.. העפעסטיאָן, ניין! דו וועסט לעבן, איך דאַרף דיך נויטיק האָבן. וועסט העלפן מיר דערגרייכן, וואָס איך האָב נאָך נישט דערגרייכט. ווער נאָר שנעל געזונט, די אַרבעט הויבט זיך ווידער אָן. מיר גייען נאָך אַראַביען, מאַכן זי אַ טייל פון אונזער גרויסן פאָטערלאַנד. אַפריקע ווערט איינגענומען, געבראַכט אין דער פאַרבינדונג. אַ גרויסער פלאָט ווערט געבויט, פרת און חידקל ווערן שיפּבאַר ביז צום ים געמאַכט. און דערנאָך צוריק צו אינדיען. וואָס איך האָב איינמאָל אומגליקלעך פאַרפעלט, וועל איך... העפעסטיאָן, וואָס קוקסטו אַזוי אויף מיר? העפעסטיאָן!..

גלאַוקאָס (בויגט זיך איבער העפעסטיאָנען, הערט זיך צו, שטייט אויף בלייך, ציטערנדיק אין אלע אברים): אָ, גרויסער קעניג, איך האָב מורא...

אַלעקסאַנדער (מיט ווילדן אויפגעשריי): וואָס?!.. (וואַרפט זיך צו העפעסטיאָנען) העפעסטיאָן!!!.. גלאַוקאָס, וואָס האָסטו מורא געהאַט אַרויסצורעדן?!.. רעד עס נישט אַרויס!.. עס איז בעסער פאַר דיין לעבן, רעד עס נישט אַרויס!.. ווענד אָן דיין קונסט, דו שופטיקער היילער!.. איך האָב דיר אים אָנפאַרטרויט, דו זאָלסט אים געזונט מיר מאַכן, נישט דו זאָלסט מיר אָנזאָגן, אַז ער איז... ניין, איך נעם די בשורה נישט אָן, איך לאָז דיך נישט אַרויסרעדן! (כאַפּט אָן גלאַוקאָסן מיט דער רעכטער האַנט פאַרן נאַקן) דו וועסט דאָס וואָרט מיר נישט אַרויסרעדן. דו ווערסט מיט אים דערשטיקט. העפעסטיאָן, דו ביסט עס נישט! העפעסטיאָן, איך דאַרף דיך נויטיק האָבן! (דריקט גלאַוקאָסן אַראָפּ צום טויטן) דו אומגליקזעליקער היילער, טו אַלץ נאָר, וואָס דו קאָנסט!

גלאַוקאָס: אָ, גטעער!

אַלעקסאַנדער: דערמאָן זיי מיר איצטער נישט! זיי זענען מיינע שונאים, העלפן מיר נישט מער. דו זעסט דאָך, זיי ווילן מיך נאָך מער פאַרווונדן. העלף דאָ דו אַליין!

גלאַוקאָס: איך קאָן נישט, אָ, קעניג! איך קאָן פון טויט...

אַלעקסאַנדער: דו האָסט דאָס וואָרט געזאָגט, דאָס וואָרט, וואָס איך וויל נישט הערן. דאָס וואָרט וועט איצט דיין טויט דיר זיין.

גלאַוקאָס: איך קאָן נישט העלפן. טו דיין ווילן.

אַלעקסאַנדער: מיין ווילן! ווער האָט דיר דאָס וואָרט געהייסן צו געברויכן? איז ווייניק מיר דער שמאַרץ, ווילסט מיך נאָך באַליידיקן? מיין ווילן איז שוין לאַנג אַ טרוקן שפענדל, אַ שטרוי, וואָס האָט זיך איבערגעבראָכן, ווען פליגן האָבן זיך אָנגעשטעלט אויף אים. גלויבסטו נאָך אין מיין ווילן? איך וויל, ער זאָל מיר לעבן!

גלאַוקאָס: איך האָב אַלץ אָנגעווענדט צו ראַטעווען אים, אַלץ, וואָס איך האָב געוווסט, אַלץ, וואָס איך האָב געקענט.

אַלעקסאַנדער: איך וויל, ער זאָל מיר לעבן!..

גלאַוקאָס: אָ, געטער!..

אַלעקסאַנדער: ווידער! מיט זיי וועל איך אַליין שוין רעדן, גיי פון מיינע אויגן! וואַרט!.. אָ, גלאַוקאָס, אָ, ליבער, ליבער גלאַוקאָס!.. איז עס — ווירקלעך? איז נישטאָ — קיין הילף מער? איז העפעסטיאָן ווירקלעך טויט? אָ, טייערער גלאַוקאָס, דו וועסט דער ברודער פון מיין האַרץ מיר ווערן... וועסט מיר אַ צווייטער העפעסטיאָן זיין...

גלאַוקאָס (ברעכט אויס אין אַ יאָמער, אַ וואַרפט טוענדיק זיך אויף דער ערד): טויט איז העפעסטיאָן!.. נישט מער לעבעדיק צו מאַכן!..

אַלעקסאַנדער (הויבט אָן צו ציטערן אין אַלע אברים): טויט... העפעסטיאָן טויט... העפעסטיאָן... העפעסטיאָן... (וואַרפט זיך איבערן טויטן מיט אַ האַרצברעכנדיקן יאָמער. אַלע אָנוועזנדע וויינען מיט) דאָס קאָן דאָך נישט זיין, געליבטער, דאָס איז דאָך גאַנץ אוממעגלעך... וועל איך דיין שטימע מער קיינמאָל גאָרנישט הערן? וועסטו מער אויף מיין וועג מיך נישט באַגלייטן?.. גיין דאָך, מיין געליבטער!.. איך האָב דיר דאָך נאָך נישט אַלץ דערציילט, נישט אַלע מיינע פּלענער. איך האָב זיך סטאַטירע, די טאָכטער דאַריוסעס, אַלס צווייט ווייב גענומען, די מאַקעדאָניער און פּערסער ענגער צו פאַרבינדן. פאַר דיר האָב איך סטאַטיראַס שוועסטער אַלס ווייב אויסגעקליבן,

אום ענגער נאָך מיט דיר זיך צו פאַרשמעלצן. און דו... ניין! ניין!..
דו וועסט מיך נישט פאַרלאָזן... פון אַלע מײַנע נאָענטע האָסטו אַמ-בעסטן מיך פאַרשטאַנען, מיר אין אַלץ געהאָלפן, מיך אונטערגעשטיצט אויף יעדן שריט און טריט... איך מוז דיך האָבן!.. קראַטעראָסן האָב איך אין מאַקעדאָניען אַוועקגעשיקט, ביסט מיר אַליין געבליבן... העפעסטיאָן! געליבטער! דו שווייגסט... איך הער דײַן קול נישט מער... ביסט... ביסט... ווי שרעקלעך איז דאָס וואָרט!.. ווי איז עס געשען? האָסט דאָך ערשט גערעדט! אויפן שייטערהויפן אָן געשריי פאַרברענט געוואָרן. האָט איר, אָ, געטער, געוואָלט פון מיר דעם קרבן? ניין, איך ווייס, איר האָלט מיט מיר נישט מער.

ראָקסאַנע (קומט אַרײַן און גייט צו צו אַלעקסאַנדערן): אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: ניין! רעדט קיינער נישט צו מיר

ראָקסאַנע: אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער: ראָקסאַנע, דו? ביסט געקומען מיט מיר צו וויינען? קום, פאַראייניק דײַנע טרערן דאָ מיט מײַנע.

ראָקסאַנע (ציטערנדיק): איך האָב אַ בשורה...

אַלעקסאַנדער (אויפהויבנדיק זיך אביסל): אַ בשורה? וועלכע? קאָנסטו מיר אָנזאָגן, אַז העפעסטיאָן איז נישט געשטאָרבן? אַז ער דאָ, וועלכער ליגט אַזוי רויק פאַר מיר, שלאָפט בלויז זיס, וועט באַלד זיך אויפכאַפּן און אָנפילן מיך מיט הערלעכער פרייד? האָסטו די בשורה מיר געבראַכט? קיין אַנדערע וויל איך נישט הערן?..

ראָקסאַנע: אָ, אַלעקסאַנדער, מײַן בשורה קאָן אַ טרייסט דיר זײַן.

אַלעקסאַנדער: אַ טרייסט! ער ליגט נאָך דאָ פאַר מיר, און דו ווילסט מיך טרייסטן שוין! איז דאָס דײַן דאַנקבאַרקייט צו אים, וואָס ער האָט דיך צו מיר אַרײַנגעשיקט? האָסטו קיין טרערן נישט פאַר אים? קאָנסטו אים נישט באַוויינען?

ראָקסאַנע: עס רײַסט מײַן האַרץ אין צוויי, און טרערן ברענען מיר די אויגן, דאָך איך דערוועג זיך נישט צו וויינען.

אַלעקסאַנדער: ווי? וואָס באַדײַטן דײַנע ווערטער? האָט דיר ווער דאָס וויינען דאָ פאַרבאָטן?..

ר אָ ק ס אַ נ ע: דאָס לעבן, וואָס איך שפּיר...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דאָס לעבן, וואָס דו שפּירסט... ביסטו געקומען אין רעטעניישן מיט מיר צו שפּילן?.. דאָס לעבן, וואָס דו שפּירסט...

ר אָ ק ס אַ נ ע: אונטער מיין האַרץ...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: אונטער דיין האַרץ? שפּיר איך קיין לעבן נישט אין יעדן אבר? איך שפּיר אַזויפיל לעבן. איך וואָלט דעם טויטן דאָ אַ העלפט דערפון געקאָנט אָפּגעבן, און ביידע וואָלטן מיר געהאַט גענוג. אָ, העפעסטיאָן, ווילסטו מיט מיר טיילן?

ר אָ ק ס אַ נ ע: אָ, קעניג, אָ, אַלעקסאַנדער, איך טראָג אַ קינד פון דיר...

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: האַהאַהאַהאַהאַהאַ!.. דאָס אַלזאָ דיין בשורה! דאָס זאָל מיר אַ טרייסט זיין!.. האָסט מיר געוואָלט אָנזאָגן, אַז איך קאָן קינדער מאַכן! איך האָב עס שוין פון באַרזינעען לאַנג געוווסט. דאָס האָסט דו זיך בלויז פאַרשפּעטיקט! וועלכע טרייסט האָסטו מיר מיט דעם געבראַכט? ווערסטו מיר העפעסטיאָנען צוריק געבוירן?

ר אָ ק ס אַ נ ע (וויינט אויף): אָ, איך אומגליקלעכע! איך האָב דיין געוויין געהערט, וועלכער האָט טרערן פון מיר געצאַפּט. אָבער אָנשטאָט אין טרערן אויפצוגיין, האָב איך מוט געפּאַסט דיר אַ טרייסט צו ברענגען מיט דער בשורה פון אַ יורש.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: אַ יורש! האַ! האָב איך דען שוין די ירושה? האָב איך דערגרייכט, וואָס איך בין אַרויס צו דערגרייכן? האַלט איך פּעסט שוין, וואָס איך האָב דערגרייכט? פּעסט און שטאַרק איז מיר געווען זיין האַנט. זע, וואָס די געטער האָבן דאָ געטון! זינט איך האָב מיין ווילן געלאָזן ברעכן...

ר אָ ק ס אַ נ ע: אָ, קעניג, דו געדענקסט דאָס שלעכטע, געדענק דאָס גוטע אויך. זינט דו האָסט פון אינדיען זיך אומגעקערט, האָסטו דאָך אויך פיל פרייד דערלעבט.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: פרייד? דאָס ווייסטו נישט, ראָקסאַנע. איך האָב פריילעכקייטן דורכגעמאַכט, קיין פרייד נישט מער געהאַט.

ר אָ ק ס אַ נ ע (מיט טרערן): איז דאָס קינד... קיין פרייד דיר נישט? בין איך דיר מער קיין פרייד נישט?

אַלעקסאַנדער: גיי, ראָקסאַנע, וואַרט אויף קיין ענטפער נישט.

ראָקסאַנע: אָ, אַלעקסאַנדער!

אַלעקסאַנדער: גיי, און פרעגן וועסטו מיך, ווען מיינע אויגן וועלן טרוקן ווערן. דעם ענטפער וועסטו האָבן, ווען מיין האַרץ וועט ווידער קאָנען פרייד פאַרטראָגן.

ראָקסאַנע (אָפּ מיט טרערן).

אַלעקסאַנדער: וועלן מיינע אויגן טרוקן ווערן? וועט מיין האַרץ ווידער אויפנעמען פרייד? פאַטראָקלאָס איז טויט. אַכילעס קומט אים באַלדיקסט נאָך.

פינפטע סצענע

דער גאַסטזאַל ביים גענעראַל מעדיאָס, אַלעקסאַנדערס נייער פאַוואָ-ריט. מעדיאָס און קלעאָמענעס, אויבערקאָמענדאַנט פון עגיפּטן. טאַראַבאַנטן.

קלעאָמענעס: דו מוזט מיר העלפן, מעדיאָס. אַלעקסאַנדער איז זייער גוט צו דיר, ביסט איצטער איינער פון זיינע נאָענטסטע, און אַ וואָרט פון דיר פועלט פיל ביי אים.

מעדיאָס: איך ווייס ווירקלעך נישט, צי וועל איך קאָנען העלפן, ער איז זייער שטרענג צו באַאַמטע, וועלכע האָבן זיך פאַר-שולדיקט. ווי טיילן פון זיך אַליין באַטראַכט ער די באַאַמטע. און טיילן, זאָגט ער, פון אַ קערפּער, וועלכע הייבן אָן צו פוילן, מוזן אָפּ-געשניטן ווערן.

קלעאָמענעס: אויב איך האָב אַביסל צופיל באַדריקט די באַפעלקערונג פון עגיפּטן, האָב איך דאָך זיין קאַסע רייך געמאַכט.

מעדיאָס: און זיך נאָך מער. דיין קאָפּ איז נישט פיל ווערט איצט, קלעאָמענעס. איך באַדויער שטאַרק.

קלעאָמענעס: דו מוזט מיר העלפן.

מעדיאָס: און אויסקלויבן פאַר דיר אַ לייכטערן טויט.

קלעאָמענעס: דו שפּאַסט, און מיר איז נישט צום לאַכן.

מעדיאָס: וואָס מאַכט עס אויס? האָסט עטלעכע יאָר געלעבט

אין רייכטום און אין לוקסוס. געגאַסן פון דעם לעבנס גרעסטע פאַר־געניגנס. וואָס שרעקט דיך דאָ דער טויט? גאַנץ יונג ביסטו נישט מער, וויפיל קאָנסטו דען נאָך לעבן?

קלעאָמענעס: וועסטו ביי דעם קעניג פאַר מיר נישט בעטן?

מעדיאָס: ער זאָל דענקען, דו האָסט מיך אונטערגעקויפט?

קלעאָמענעס: מיר זענען קרובים און חברים, מעדיאָס...

מעדיאָס: וויל איך דיך נישט העלפן דען? איך ווייס אָבער, איך קאָן נישט.

קלעאָמענעס: ער דאַרף נישט זיין אַזוי שטרענג צו מיר, וואָס איך האָב זיין נייע שטאָט אַלעקסאַנדריע אין עטלעכע יאָר בלויז גרויס און רייך געמאַכט.

מעדיאָס: איך האָב עס דיר שוין געזאָגט: איך דערוואַרט דעם קעניג יעדע מינוט. ער קומט צו מיר, דעם אָוונט מיט מיר צו פאַרברענגען. בלייב דאָ, טרעט פאָר פאַר אים. רייד אַליין פאַר זיך, ווען עס וועט מעגלעך זיין, ווען איך געפין אַ גינסטיקן מאָמענט און דאָס פאַסיקע וואָרט, וועל איך אַריינרעדן פאַר דיר.

טראַבאַנט (אין טיר): דער קעניג קומט!

מעדיאָס: איצטער מוזטו שוין בלייבן.

אַלעקסאַנדער (קומט אַריין, ער איז שוין קראַנק, האָט פיבער. אָבער ער נעמט עס נאָך לייכט).

מעדיאָס און קלעאָמענעס (מיט טיפער פאַרבויגונג): פרייד מיט דיר, אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער (אומאָנגענעם איבערראַשט ביים אָנבליק פון קלעאָמענעס. בלייבט שטיין נישט ווייט פון דער טיר): קלעאָמענעס דאָ? דערפאַר האָסטו מיך, מעדיאָס, צו דיר היינט איינגעלאַדן?

מעדיאָס: ניין, אָ, קעניג, עס איז צופאַל בלויז. איך האָב דיך מיט טעג צוריק איינגעלאַדן, און קלעאָמענעס איז היינט ערשט אָנגעקומען.

אַלעקסאַנדער: און דו האָסט נישט געוווּסט, ער קומט היינט אָן.

מעדיאָס: ניין, אָ, קעניג! ער האָט מיך מיט זיין אָנקום גאַנץ איבערראַשט.

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס איז ער צו מיר נישט גלייך גע־קומען?

מעדיאָס: ער איז קרוב מיר און חבר. איז ער צו מיר גע־קומען, ביי מיר צוערשט זיך צו פאַררעדן פון די שוועריקייטן פון דעם וועג.

אַלעקסאַנדער: און הויפטזאַכלעך צו בעטן דיך, דו זאָלסט מיך פאַר אים דערוייכן. ווערסט מיר אַנטשולדיקן, מעדיאָס, איך קאָן איצטער ביי דיר נישט בלייבן.

מעדיאָס: דו ווערסט מיר די שאַנד נישט אָנטון, אָ, קעניג! און טוסטו זי מיר אָן, איך וועל זי נישט איבערלעבן.

אַלעקסאַנדער: די שטראָף, וועלכע דו ווערסט זיך אָנטון, וועט אויך אַ פאַרדינטע זיין. דו האָסט מיין פריינטשאַפט צו דיר גע־וואָלט שלעכט באַנוצן.

מעדיאָס: דו ביסט געוווינט צו גלויבן מיר, אָ, קעניג. איך פאַרזיכער דיר, איך האָב דאָ ערשט קלעאָמענעסן געזאָגט, וועלכער איז ליידער קרוב מיר און חבר פון די קינדהייט־יאָרן, אַז איך וועל פאַר אים נישט בעטן, ווייל ער פאַרדינט די שטראָף.

אַלעקסאַנדער: איך האָב עגיפּטן פון דעם פערס באַפרייט, אַראָפּגענומען אַ יאָך, וואָס האָט דאָס לאַנד דערדריקט. אָבער איינער, וועמען איך האָב דאָס לאַנד אָנפאַרטרויט, האָט דעם יאָך נאָך שווע־רער זיי געמאַכט. דאָס מוז האַרט באַשטראָפט ווערן.

קלעאָמענעס (פאַלט אויף די קני): אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: מעדיאָס, דו ביסט באַלעבאָס דאָ. הייס אים גיין.

מעדיאָס: פאַרלאָז מיך איצטער, קלעאָמענעס.

אַלעקסאַנדער: דרויסן הייס אים אַרעסטירן.

קלעאָמענעס (שטייט אויף און גייט צו דער טיר).

אַלעקסאַנדער (אַוועקזעצנדיק זיך): וואַרט! מיר איז וואָס איינגעפאַלן. איך האָב איצטער עגיפּטן געזען פאַר זיך. די ליבישע וויסטע, דער טעמפּל פון צעוס־אַמאָן... דאָס ראַטעווען דיר דיין קאָפּ און זיכערט דיר אַפילו דיין שטעלע.

קלעאָמענעס (פאַלט ווידער אויף די קני): אָ, זון פון צעוס!

אַלעקסאַנדער: דער חניפה־טיטל קאָן דיר נישט נוצן, ער רופט שוין לענגסט אַרויס ביי מיר אַ שמייכל. אָבער ביסט דאָך געראַטעוועט און ווייסט נאָך נישט פאַרוואָס.

קלעאָמענעס: דיין גנאָד איז גרויס.

אַלעקסאַנדער: זי איז עס קיינמאָל נישט געווען צו רויבער און גנבים, וועלכע האָבן מיינע רעגירונגס־פּלענער מיר געשטערט, מיר פאַרדאָרבן, נישט אויס גנאָד, נאָר אויס צו־להכעיס וועל איך דיינע זינד פאַרזען, צו־להכעיס, יאָ, די געטער, דיך וויל איך אויסנוצן צו דעם.

קלעאָמענעס: באַפעל, אָ, גרויסער קעניג!

אַלעקסאַנדער: זיי האָבן מיר העפעסטיאָנען געטויט, מיין געליבסטן פריינט מיר אומגעבראַכט. וועל איך אים אייביקייט שענקען און פאַר אַ האַלב־גאָט אים דערקלערן. דו קערסט זיך אום נאָך עגיפּטן גלייך, רייזט וואָס שנעלער צו דעם טעמפּל פון צעוס־אמון אין דער וויסטע און קריגסט אַרויס פון אָראַקל דעם שפּרוך, אַז העפעסטיאָן איז דערקלערט געוואָרן פון די געטער פאַר אַ האַלב־גאָט און אויפגענומען געוואָרן אין זייער געזעלשאַפט. איך קאָן דערצו קיין בעסערן נישט באַנוצן ווי דיך, ווען איך האָב איצטער די יאָרן דאָ פאַרלענגערט. גיי און פיר די זאַך מיר אויס וואָס שנעלער און וואָס בעסער, און לאָז מיר די עגיפּטישע באַפעלקערונג צורו.

קלעאָמענעס: פרייד מיט דיר, אָ, קעניג! (אָפּ)

אַלעקסאַנדער: האַהאַהאַ, וועלן די געטער איבערראַשט זיין! און אין זייער נאָמען וועט די זאַך געשען, האַהאַהאַ!.. (אַ פיבער־פּראָסט גייט אים דורך) ווייסט, מעדיאָס, איך בין אַביסל קראַנק. שוין נעכטן ביידערנאַכט האָב איך פאַרשפּירט אַביסל פיבער און די נאַכט אין באָד־צימער צוגעבראַכט. דאָך דעם גאַנצן טאָג היינט האָב איך דעם פיבער אין מיינע ביינער געפילט. בעסער וואָלט געווען, איך וואָלט צו דיר נישט געקומען. אָבער איך האָב דיך נישט געקאָנט אַנטוישן. ווי ווילסטו מיט מיר פאַרברענגען? איך שלאָג פאָר, מיר זאָלן אין ביינדלעך שפּילן, און ווער עס פאַרלירט, טרינקט די גרויסע מאָס.

מעדיאָס: ביי דיר איז די גרויסע מאָס אַ שטראָף, ביי מיר

איז זי אַ באַלוינונג. איך וועל זיך באַמיען עפּטערס צו פֿאַרלירן און עפּטערס באַשטראָפט-באַלוינט צו ווערן. (זיי לייגן זיך אויף די בעט-לעך, שפּילן און טרינקען.)

אַלעקסאַנדער: האַהאַ... איך טראַכט, ווי וועלן די געטער עס אויפנעמען... זיי האָבן אים ביי מיר צוגענומען... פֿאַרוואָס האָבן זיי עס געטון, מעדיאָס?

מעדיאָס: דעם זין פֿון זייערע מעשים האָט נאָך קיינער נישט דורכגעדרונגען.

אַלעקסאַנדער: אָפּט דאַכט זיך מיר, איך פֿאַרשטיי זיי גוט.

מעדיאָס: יאָ, דו ביסט זיי אַזוי נאָענט.

אַלעקסאַנדער: זיי האָבן מיך געוואָלט באַשטראָפֿן.

מעדיאָס: אָ, קעניג!

אַלעקסאַנדער: זיי האָבן מיך אַרויסגעשיקט צו טון אַ זאַך, וואָס זיי האָבן אָפּגעפּלאַנט, איך בין זייער אויסגעווייטלטער געוועזן. זע-נען זיי געווען מיט מיר, אַזוי לאַנג ווי איך בין געגאַנגען פֿאָרויס אויף דעם וועג, וועלכן זיי האָבן אָנגעצייכנט. ווי איך האָב זיך אומ-געקערט צוריק קעגן מיין אייגענעם און זייער ווילן, האָבן זיי אויפֿ-געהערט צו זיין מיט מיר. איך זע עס קלאָר, איך זע עס דייטלעך, איך געפֿין עס אין אַלע מיינע שריט, זינט איך בין דעם היפּאַזיס נישט אַריבערגעגאַנגען. אָבער פֿאַרוואָס האָבן זיי מיר העפֿעסטיאָנען אַוועקגענומען?.. איך האָב פֿיבער, מעדיאָס!

מעדיאָס: דו זאָלסט דאָ ליבער פֿאַרלירן, ווי געווינען. די גרויסע מאָס קאָן דעם פֿיבער העלפֿן.

אַלעקסאַנדער: איך קאָן נישט העלפֿן, איך בין געווינער... בין עס שטענדיק געווען... ביז דעם אַריבערגאַנג איבערן היפּאַזיס... ביז העפֿעסטיאָנס טויט... מיין גרעסטער פֿאַרלוסט... פֿאַרוואָס האָבן זיי אים ביי מיר צוגענומען?.. איז זיין לויה נישט וווּנדערבאַר געווען, מעדיאָס?

מעדיאָס: די וועלט האָט נאָך אַזוינס נישט געזען.

אַלעקסאַנדער: צען טויזנט טאַלענטס האָט זי געקאָסט... איז נישט דער געבוי, אויף וועלכן ער איז פֿאַרברענט געוואָרן, ריזיק הויך געווען?.. נענטער צו די געטער... דאָ האָט איר אייער קרבן!..

ער האָט אויף זיין שייטערהויפן נישט געשריגן... עס טרייסלט מיך, מעדיאָס.

מ ע ד י אָ ס: דו רעדסט פון דעם טויטן אַלץ.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: און טראַכט פון אים נאָך מער. איך וועל לאָזן טעמפל בויען אין זיין נאָמען. טעמפל פאַר דעם האַלב־גאָט העפעסטיאָן, וועלכער איז אַלעקסאַנדערס געליבטסטער פריינט געווען. מען זאָל קרבנות ברענגען אים, וואָס איז אַליין געפאַלן אַ קרבן. יאָ, אַ קרבן פאַר מיר, וועלכן די געטער האָבן נאָך בייקומען נישט גע־קאָנט אָדער נישט געוואָלט. מעדיאָס, איך פיל איצט אַזוי הייס.

מ ע ד י אָ ס: האָסט אָנגעהויבן פאַרלירן מיר צו אָפּט.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: האַ! צוערשט געהאַלטן אין איין געווינען, איצטער פאַרליר איך אַלץ.

מ ע ד י אָ ס: איך בין דיר די גרויסע מאָס מקנא. האָפּנטלעך געווינסטו ווידער באַלד.

אַ ל ע ק ס אַ נ ד ע ר: דאָס וועט געוויס געשען. איך בין געווינער באַלד. העפעסטיאָן ווערט אַ האַלב־גאָט און איך ווער באַלד געווינער... ניין, ווידער האָב איך פאַרלוירן... אַלזאָ, די גרויסע מאָס... זי איז שוין באַלד צו גרויס... יעצט מוז איך געווינען... מעדיאָס, איך מוז געווינען... איך וועל די אַרבעט ענדיקן, ווי איך האָב זי אָנגעהויבן... די פעלענער זענען גרויס געווען, זיי ווערן גרעסער, גרעסער. אַראַבי־ען, אַפריקע, דערנאָך צוריק צו אינדיען... וועל אַריבער דעם הי־פאַזיס, דעם גאַנגעס און וועלכע טייכן נאָך... זיי וועלן מיר מיין ווילן מער נישט ברעכן!.. איך האָב עס זיי באַוויזן, ווען זיי האָבן נישט געוואָלט דערלאָזן, איך זאָל די אינוואַלידן אַוועקשיקן אַהיים נאָך מאַקעדאָניען... איר וועט מיין ווילן מער נישט ברעכן! איר ווילט נישט דינען מיר, איך דאַרף נישט אייער דינסט. איך האָב אַ צוויי־טע אַרמיי מיר אָנגעגרייט, פון פערסיער, מעדיער און אַלע אַנדערע אַזיאַטן. האַהאַהאַ!.. זיי האָבן זיך געבויגן, אויף די קני פאַר מיר געקראָכן... איצטער וועל איך די וועלט דעראָבערן... איצטער דרינגט קיינער מיך נישט צוריק... אַה, פאַרלוירן... די גרויסע מאָס אַהער! (טרינקט אויס און זעצט זיך אויף דערשראָקן) מעדיאָס, וואָס איז דאָס געווען?

מעדיאָס (מיט שרעק): וואָס איז דיר, אָ, קעניג?

אַלעקסאַנדער: וואָס איז עס געוועזן? איז די ערד נישט אַוועק פון אונטער מיר? מיר שווינדלט, מעדיאָס, און נישט פון וויין, איך בין נישט שיכּור, ניין, איך וויים עס נאָך פון אַנאַקזאַרכאָסעס לערע... אָבער מיר שווינדלט, שווינדלט... און הייס איז מיר, איך ברען... לופט, מעדיאָס, לופט!.. לעש מיך, רוף דעם היילער!

מעדיאָס (צו די טראַבאַנטן): שטייט דאָך נישט, ווי פאַרלוי־רענע שאָף! לויפט און רופט דעם היילער!

אַלעקסאַנדער: ניין, איך גיי צו מיר אין בעט... אַנטשול־דיק, מעדיאָס, וואָס דער אָוונט איז נישט אויסגעפאַלן, ווי דו האָסט זיך געוווּנטשט... איך וואָלט נאָך לענגער מיט דיר געשפּילט... פאַר־וואָס קוקסטו אַזוי פאַרלוירן? מיר איז שוין בעסער... איך קאָן נאָך איינמאָל מיט דיר, איידער איך גיי אַוועק...

מעדיאָס: קום דאָך ליבער גלייך.

אַלעקסאַנדער: ביסט מיר די גרויסע מאָס מקנא? נאָר נאָך איין מאָל די ביינדלעך וואַרפן און דאַן אַ גוטע נאַכט... פאַר־שפּילט!.. צום לעצטן מאָל די גרויסע מאָס... (טרינקט און לאָזט דעם פּעכער אַרויס פון דער האַנט) מעדיאָס, וועסט פאַר מיר מקריב זיין צו די געטער...

זעקסטע סצענע

אַלעקסאַנדערס שלאָפצימער אין דעם שלאָס פון בבל. — אַלעק־סאַנדער ליגט אויף זיין בעט. פיליפ דער היילער, מעדיאָס, קענאָס און נאָך אַסך גענעראַלן זענען פאַרזאַמלט לעבן בעט. פון דרויסן דרינגט אַריין דער רעש פון דער מאַקעדאָנישער אַרמיי.

פּערדיקאַס (קומט אַריין און ווענדט זיך אין געפליסטער צו פיליפ, מעדיאָס און קענאָס): די סאָלדאַטן פאָדערן, מען זאָל זיי אַריינלאָזן. זיי ווילן זען דעם קעניג פאַר זיין טויט.

מעדיאָס (מיט געוויין): ווי שרעקלעך איז דאָס וואָרט! (געוויין צווישן די גענעראַלן).

פּערדיקאַס: וואָס זאָלן מיר טון, פיליפ? זאָלן מיר די

סאָלדאַטן אַריינלאָזן? זיי זענען בייז און אויפגערעגט. זיי דראָען געוואַלט צו געברויכן.

פיליפּ: איך גלויב, אים איז שוין אַלץ איינס.

פּערדיקאַס: וועט דער געררויש אים דען נישט שאַטן?

פיליפּ: שאַטן וועט ער זיכער נישט. דער קעניג ליגט שוין שפּראַכלאָז באַלד פיר און צוואַנציק שטונדן. איך ווייס נישט צומאָל, צי ער הערט אונז און פאַרשטייט. פיליכט, ווען די סאָלדאַטן וועלן אָנהייבן דורכצוגיין פאַרביי זיין בעט, וועט עס אים צוריק צום באַוווּסטזיין ברענגען.

פּערדיקאַס (צו די טראַבאַנטן ביי דער טיר): עפנט אויף טויערן און טירן, לאָזט אַריין די אַרמיי. (די טראַבאַנטן גיבן איבער דעם באַפעל אין דעם צווייטן צימער.)

מעדיאָס (צום היילער): און ווען ער זאָל קומען צום באַוווּסטזיין, איז פאַראַן נאָך האָפענונג?

פיליפּ: האָפענונג — די זאָל שטענדיק זיין.

קענאָס: פּיטאָן און סעלויקאָס קאָנען נאָך פון טעמפּל פון סעראַפּיס ברענגען די רפואה.

פיליפּ: ווען די געטער זאָלן וועלן...

מעדיאָס: און דיין קונסט רייכט שוין מער נישט אויס?

פיליפּ: איינמאָל האָט זי אויסגערייכט — ווען איך האָב אים אין ציליציען פון אַכעראָנס הענט אַרויסגעריסן.

מעדיאָס: אָבער איצטער! איצטער?.. (סאָלדאַטן רוישן אַריין).

פּערדיקאַס (איילט זיי אַנטקעגן): ניין, באַוואָפנט דאַרפן זיי געוויס נישט אַריינקומען! (צו די סאָלדאַטן אין געפּליסטער-טאָן) לייגט אייערע וואָפן אָפּ און גייט נישט אין פאַלאַנקס-אָרדענונג. איינציקווייז, איינער הינטער דעם אַנדערן, וועט איר פאַר דעם בעט פאַרביימאַרשירן, און גייט אַרויס פון יענער טיר אַנטקעגן. (דער באַפעל און די וואָפן ווערן איבערגעגעבן פון די פאָרנסטע סאָלדאַטן צו די הינטערשטע. דער פאָרביימאַרש הויבט זיך אָן. די סאָלדאַטן גייען מיט די אויגן געוואַנדט צום ליגנדיקן קעניג. ביים בעט פאַרלאַנגזאַמען זיי דעם שריט אויף אַ קליינער סעקונדע און גייען ווייטער און אַרויס דורך דער אַנטקעגנדיקער טיר.)

די ערשטע סאָלדאַטן (צוקומענדיק צום בעט מיט אָנגע־רוקטע, ערנסטע געזיכטער, קוקן זיך איין אין אַלעקסאַנדערן, און רופן צו צו די, וואָס הינטער זיי, אין פרייידיקן געפּליסטער): ער לעבט! — דער קעניג לעבט! — ער האַלט די אויגן אָפן! — ער ווינקט אויך מיט די ברעמען! (די בשורה ווערט איבערגעגעבן פון מויל צו מויל. אין דרויסן ברעכט באַלד אויס אַ פרייד־געשריי. די געזיכטער פון די ווייטער אָנקומענדיקע סאָלדאַטן זענען שוין נישט אַזוי ערנסט, אָבער אַסך פון די סאָלדאַטן וויינען.)

מעדיאָס (צו פיליפּן): אַקאַרנאַניער, איך מערק אַן ענדערונג אין זיין געזיכט.

קענאָס: געטער, עס איז באַוווּסטזיין אין זיינע אויגן!

פּערדיקאַס: ער באַוועגט זיך!

פיליפּ (שטייט אַ ווײַלע איבער דעם קראַנקן, באַטראַכטנדיק אים, און טרעט אָפּ מיט פאַרפינצטערטן געזיכט).

מעדיאָס: אַקאַרנאַניער, פאַרוואָס ביסטו נישט פריילעכער געוואָרן? פאַרוואָס ביסטו גאָר פאַרפינצטערט?

פּערדיקאַס: וואָס האָסטו באַמערקט?

פיליפּ: עס איז ווייטקייט אין זיינע אויגן. (ער און די גענעראַלן פאַרטיפן זיך אין ערנסטן געפּליסטער.)

דיאָגענעס (זייער געעלטערט, דערשיינט פאַרן בעט).

אַלעקסאַנדער (שטעלט אַן אויף אים זיין בליק): דיאָגענעס? ווי ביסטו אַריינגעקומען? איך האָב דאָך אָנגעזאָגט, מען זאָל דיך נישט אַריינלאָזן.

דיאָגענעס: דו האָסט דאָך געשיקט נאָך מיר.

אַלעקסאַנדער: איך נאָך דיר געשיקט?.. איך געדענק עפּעס נישט... פיליפּכט... ווו איז דיין לאַמטערנע?

דיאָגענעס: בין נישט געקומען זוכן. דו שטאַרבסט דאָך סיי־ווי־סיי.

אַלעקסאַנדער: ביסטו זיכער?

דיאָגענעס: ווייסט עס דאָך אַליין. און איך בין געקומען צו שטאַרבן דאָ מיט דיר.

אַלעקסאַנדער: קום, לייג זיך צו לעבן מיר.

דיאָגענעס: איך וויל שטאַרבן, ווי איך האָב געלעבט. (ציט זיך אויס אויף דער ערד ביי דער זייט פון בעט.)

אַלעקסאַנדער: דער זעלביקער דיאָגענעס. (דרייט זיך צו מיטן געזיכט צו דער זייט פון דיאָגענעס.)

דיאָגענעס: איך בין געבליבן איך. קאָנסטו עס זאָגן אויך פון זיך?

אַלעקסאַנדער: אויך איך בין געבליבן איך.

דיאָגענעס: ביסטו ערלעך מיט זיך, אַלעקסאַנדער?

אַלעקסאַנדער: איך בין אַרויס מיט אַ גרויסן ציל פאַר מיינע אויגן. דער ציל איז געווען אַלעקסאַנדער. אים בין איך טריי געבליבן.

דיאָגענעס: ביז דעם היפּאַזיס.

אַלעקסאַנדער (וויינט אויף): פאַרוואָס האָסטו מיך דאָס דערמאָנט?

דיאָגענעס: דער חשבון מוז זיין פּינקטלעך.

אַלעקסאַנדער: ווען איך וואָלט נאָך געלעבט...

דיאָגענעס: דאָס מוז מען אין אָנהויב וועג געדענקען.

אַלעקסאַנדער: ווען איך וואָלט אַלט געוואָרן...

דיאָגענעס: דער טויט איז אונזער שטענדיקער באַגלייטער, מוז אונזער אַרבעט יעדן טאָג זיין אָפּגעטון.

אַלעקסאַנדער: ווי אַלט ביסטו, דיאָגענעס?

דיאָגענעס: נײַנציק יאָר.

אַלעקסאַנדער: ווען איך ווער אַזוי אַלט!

דיאָגענעס: און איך וואָלט זיך פאַרפולט, מיינס דערגרייכט, ווען איך שטאַרב אין דיינע יאָרן.

אַלעקסאַנדער: ווען איך לעב נײַנציק יאָר!

דיאָגענעס: וואָס וואָלט דאַן געווען?

אַלעקסאַנדער: איך וואָלט צוערשט דערענדיקט, וואָס איך האָב אָנגעהויבן, און דערנאָך דאָס אָפּגעטאָגענע פאַרשטאַרקט, פאַרפעסטיקט. איך וואָלט די וועלט פאַראייניקט. און זי וואָלט געבליבן איינִיק.

דיאָגענעס: האַ! דו וואָלטסט די וועלט פאַראייניקט —

מעגלעך, דו וואָלטסט געוואָרן קעניג פון דער גאַנצער וועלט. אייניק אָבער וואָלט זי נישט געוואָרן און זיכער נישט געבליבן.

אַלעקסאַנדער: פאַרוואָס רעדסטו אַזוי זיכער?

דיאָגענעס: דו ווייסט עס דאָך אַליין, אַ קלאַנג האָט זיך פאַרשפּרייט, אַ פאַלשער קלאַנג, אַז דו ביסט טויט, און גלייך זענען אַלע דיינע פאַרטרעטער, וואָס זענען דיינע יורשים, ווי ווילדע וועלף געוואָרן.

אַלעקסאַנדער: דערפאַר האָב איך דיין לאַנג לעבן געדאַרפט האָבן, אום אַלץ צו באַפעסטיקן.

דיאָגענעס: און ווען דו וואָלטסט צוויי מאָל אַזוי אַלט גע־וואָרן ווי איך, דו וואָלטסט עס דאָך נישט דערגרייכט. דו וואָלטסט די מענטשן נישט איבערגעמאַכט און האָסט זיך אַליין דערווייל פאַר־לוירן האָסט זיך פאַר אַ געטער־זון געלאָזט דערקלערן...

אַלעקסאַנדער: צוליב מיין גרויסן ציל!

דיאָגענעס: די פעלקער גלויבן בלויז, וואָס זיי אַליין דער־קלערן. פאַרוואָס האָסטו נישט אָפּגעוואַרט, זיי אַליין זאָלן אין דיר גאָטס אַ זון אַנטפּלעקן? דעמאָלט וואָלטסטו עס געוואָרן, כאָטש דו וואָלטסט געשטאָרבן.

אַלעקסאַנדער: איך האָב נישט געוואָלט קיין אַנדערער ווערן. איך האָב זיך נישט פאַרלוירן.

דיאָגענעס: האָסטו נישט געמערקט אין זיך, אַז דו האָסט גענייגט, אַלץ מער אַ דעספּאָט צו ווערן? האָסט עס געוויס געמוזט צוליב דיין גרויסן ציל. ביסט צוליב אים אויך פונהינטערריקן־מערדער געוואָרן.

אַלעקסאַנדער (קרעכצט אויף): ווי האָסטו נישט רחמנות, פאַרמעניאָן אין זכרון מיר צו ברענגען!

דיאָגענעס: דו ביסט אַרויס מיט דעם גוטן ווילן זעלבס־באַהערשט צו זיין און ביסט בלויז זעלבסהערשער געוואָרן. דו האָסט מעסיקייט געליבט און זע, צו וואָס דו האָסט געבראַכט: אַ גאָלדע־נער טראָן, קליידונג פון העכסטער פּראַכט, פינף הונדערט פּערסישע טראַבאַנטן אין פּורפּור און זייד. אומציילקע דינער און הויפלייט אין

גאָלד און זילבער און פאַרשידענע פאַרבן. דו האָסט געוואָלט זיין פעסט און ביסט געוואָרן אַן אַכזר און אַ תליון. וואָס איז דער ציל, וואָס ווערט דערגרייכט מיט אַזעלכע מיטלען?

אַלעקסאַנדער: אָ, מיין ציל איז שיין, מיין ציל איז גרויס, די וועלט צו ראַטעווען, די וועלט צו ראַטעווען פון איר צעריסנקייט און צעטיילטקייט, די מענטשן גליקלעך צו מאַכן דורך אַ העכערן באַגריף פון לעבן, דורך אַ גרעסערער לעבנסבאַיאָונג. דו ביסט לעבנספאַרניינער, דו פאַסיבאַוויִנער, דו שמאַטעסטרעגער!

דיאָגענעס: איך האָב געוווּינט אין אַ פאַס, געטראָגן שמאַטעס, דאָס וואַסערקענדל, וואָס דו האָסט ביי מיר געזען, האָב איך צעבראָכן, ווייל איך האָב אויסגעפונען, אַז איך קאָן מיין וואַסער אָנשעפן מיט דער האַנט, אָבער איך בין נישט געווען קיין לעבנספאַרניינער. איך האָב געליבט דאָס לעבן נישט ווייניקער פאַר דיר, איך האָב ליב געהאַט די זון בייטאָג, אָבער אויך די נאַכט האָט געהאַט פאַר מיר איר רייץ. אַ שיינע בלום האָב מיך געקאָנט אַנטציקן מיט איר אָנבליק און איר גערוך. איך האָב אַ הנאה געהאַט פון דעם טייך און זיין געמורמל. איז אין דעם אַלץ ווייניק לעבן? וואָס האָב איך מער געדאַרפט דאָס לעבן צו באַיאָען? איך האָב דאָס גרויסע לעבן פון דער נאַטור אין זיך אַריינגענומען, און מיט פולע הויפנס חכמה און וויסן אין זיך אַריינגעשעפט. האָסטו דען מער דערגרייכט מיט אַלע דיינע שלאַכטן און מיט דעם גאַנצן בלוט-פאַרגאָס? און וועסטו נאָך מער בלוט פאַרגיסן, דערגרייכן וועסטו נישט מער. פאַרלירן פילייכט דאָס ביסל, וואָס דו׳סט דערגרייכט. אַ גליק פאַר דיר, וואָס דו שטאַרבסט נאָך אַזוי יונג!

אַלעקסאַנדער (וויינט אויף): ניין, איך וויל נישט שטאַרבן!

דיאָגענעס: מיך אַרט נישט, אַז איך שטאַרב.

אַלעקסאַנדער: דו ביסט אַזוי אַלט.

דיאָגענעס: ניין, נאָר ווייל איך האָב זיך פאַרפולט.

אַלעקסאַנדער (חייגעריש): איך וויל זיך אויך פאַרפולן, איך וויל מיין ציל דערגרייכן.

דיאָגענעס: דיין ציל וועט קיינמאָל נישט דערגרייכט ווערן אויף דיין וועג און שטייגער. נאָר מ יי ן וועג פירט צו אים, זאָל יעדער

זיך אַליין באַזיגן, זאָל יעדער זיין זיך אַליין גענוג, און די גאַנצע וועלט איז איינזיק.

אַלעקסאַנדער: דיין וועג ווערט פון קיינעם נישט געגאַנגען, כאָטש דו טרעטסט אויף אים אַזוי לאַנג.

דיאָגענעס: דאָך איז ער דער וועג צו דיין גרויסן ציל.

אַלעקסאַנדער: ניינציק יאָר האָסטו געלעבט און קיין איינציק לעבן נישט געביטן. איך האָב שוין די וועלט פאַרענדערט. איך וויל נאָך ווייטער לעבן... כאָטש נאָך אַביסל לענגער לעבן!.. (צעוויינט זיך) לעבן... לעבן... איך וויל דערגרייכן... איך קאָן נאָך פיל... אָ, נאָך אַביסל... לעבן!.. האָב איך ווירקלעך דען געלעבט אומזיסט?.. האָב איך ווירקלעך זיך פאַרשווענדט?.. ניין... ניין...

דיאָגענעס: יאָ... יאָ...

אַלעקסאַנדער (קרעכצט אָפּ גאַנץ משונהדיק מיט אַ שרעקלעכן געיאָמער): ניין!!!... (בלייבט שטיל.)

פיליפּ און די גענעראַלן (שרייען אויף): וואָס איז עס געווען?! (קוקן זיך אום מיט שרעק אויף אַלעקסאַנדערן און לאָזן זיך צום בעט. די סאָלדאַטן בלייבן שטיין אין זייער פאַרביימאַרשירן. פיליפּ הערט זיך צו צום קראַנקן און ברעכט אויס מיט אַ יאָמער, וועלכער ווערט אויפגענומען פון די גענעראַלן און די סאָלדאַטן און פאַרשפּרייט זיך ביז הייט אין דרויסן.)
